

РЗИ - СИЛИСТРА

**ДИРЕКТОР :
Д-Р ТЕОДОРА НАЧЕВА**

ГОДИШЕН ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2020 год.

Април, 2021

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е	стр.
Здравно-демографска характеристика на област Силистра към 31.12.2019г.	3
Ресурсно осигуряване на здравна мрежа в област Силистра и медицинско обслужване на населението през 2020г.	10
Лечебно-диагностична дейност и икономически показатели на болничните лечебни заведения в област Силистра през 2020г.	16
Цели на РЗИ-Силистра за 2020 г.	20
Щатна и кадрова осигуреност на РЗИ-Силистра към 01.01.2021г.	22
Административно-правно, финансово и стопанско обслужване през 2020г.	22
Дейност на дирекция „Медицински дейности“	37
Държавен здравен контрол (общ преглед)	53
Дейности по надзора на заразните болести	53
Дейности по държавния здравен контрол	76
Дейности по профилактика на болестите и промоция на здравето	113
Лабораторни дейности	119
Насоки за работа на РЗИ-Силистра през 2021 година	121

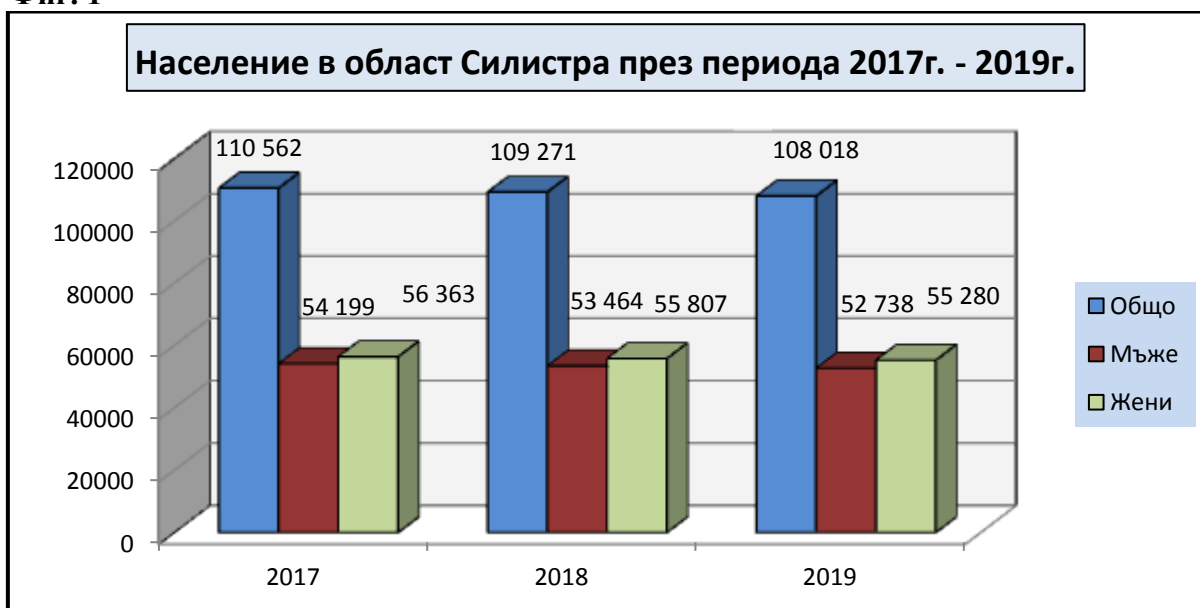
ЗДРАВНО-ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТ СИЛИСТРА КЪМ 31.12.2019г.

Демографските процеси в страната се характеризират с намаляване и застаряване на населението. Неблагоприятната тенденция на депопулация през последните 30 години се формира от трайно ниската раждаемост и нарастващата смъртност, допълвани от засилените емиграционни процеси на хора в репродуктивна възраст. Област Силистра не прави изключение от тази характеристика. Към 31.12.2019г., по данни на НСИ, населението на областта наброява 108 018 души. Административното деление на областта включва 7 общини със 118 населени места. Преобладава селското население с 55,7 % относителен дял, без значими разлики по пол в годините за периода, посочен в таблица 1.

Табл.1. Население на област Силистра за периода 2011-2019г.

години	население общо	мъже	отн. дял	жени	отн. дял	в градовете	отн. дял	в селата	отн. дял
2019г.	108 018	52 738	48,8	55 280	51,2	47 781	44,2	60 237	55,7
2018г.	109 271	53 464	48,9	55 807	51,0	48 382	44,2	60 889	55,7
2017г.	110 562	54 199	49,0	56 363	51,0	48 908	44,2	61 654	55,8
2016г.	111 957	55 011	49,1	56 946	50,8	49 620	44,3	62 337	55,7
2015г.	113 248	55 774	49,2	57 474	50,7	50 306	44,4	62 942	55,6
2014г.	114 670	56 620	49,4	58 050	50,6	51 429	44,8	63 241	55,2
2013г.	116 038	57 337	49,4	58 701	50,6	52 118	44,9	63 920	55,1
2012г.	117 196	58 049	49,5	59 147	50,5	52 826	45,1	64 370	54,9
2011г.	118 433	58 746	49,6	59 687	50,4	53 496	45,2	64 937	54,8

Фиг. 1

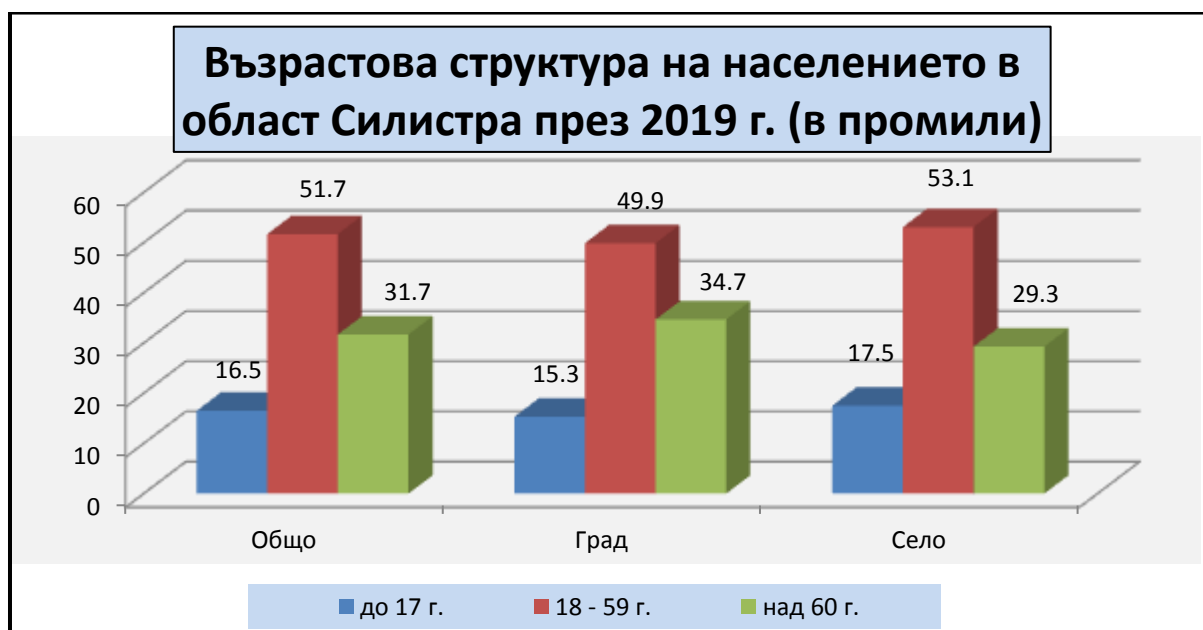

Възрастовата структура на населението в област Силистра е от регресивен тип. Нараства делът на възрастното население за сметка на по-младото (табл.2). Застаряването на населението неизбежно поражда проблеми от здравен, социален и икономически характер и очертава нарастващи потребности от здравни и социални услуги.

Табл. 2. Възрастова структура на населението в област Силистра към 31.12.2019г.

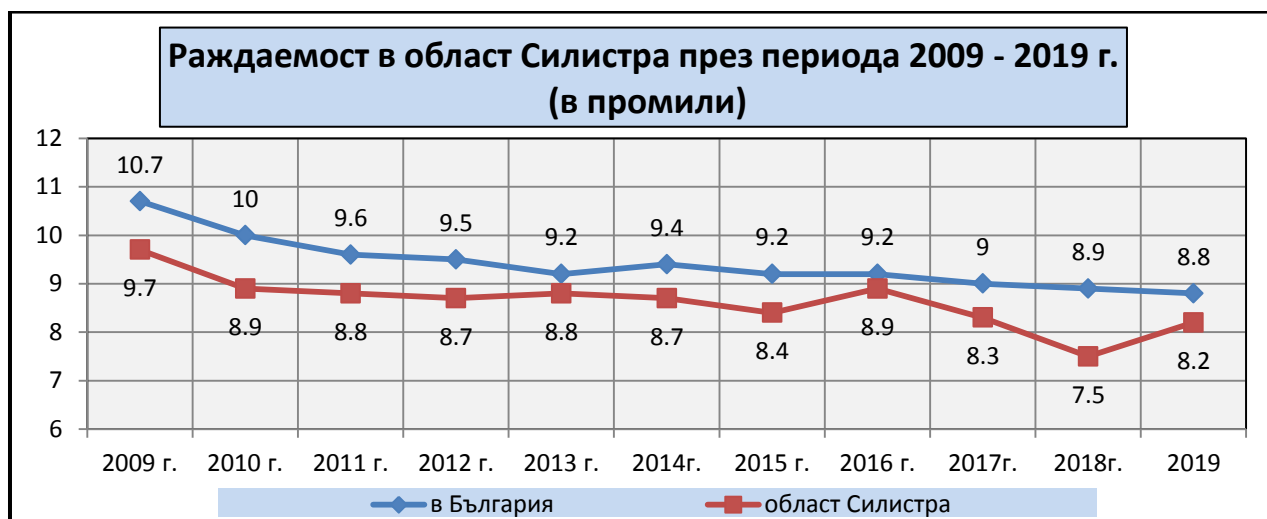
2019г.	Възрастови групи						
	Общо	0-17	%	18-59	%	60+	%
Общо	108 018	17 906	16,5	55 851	51,7	34 261	31,7
Градове	47 781	7 319	15,3	23 862	49,9	16 600	34,7
Села	60 237	10 587	17,5	31 989	53,1	17 661	29,3

Фиг.2.

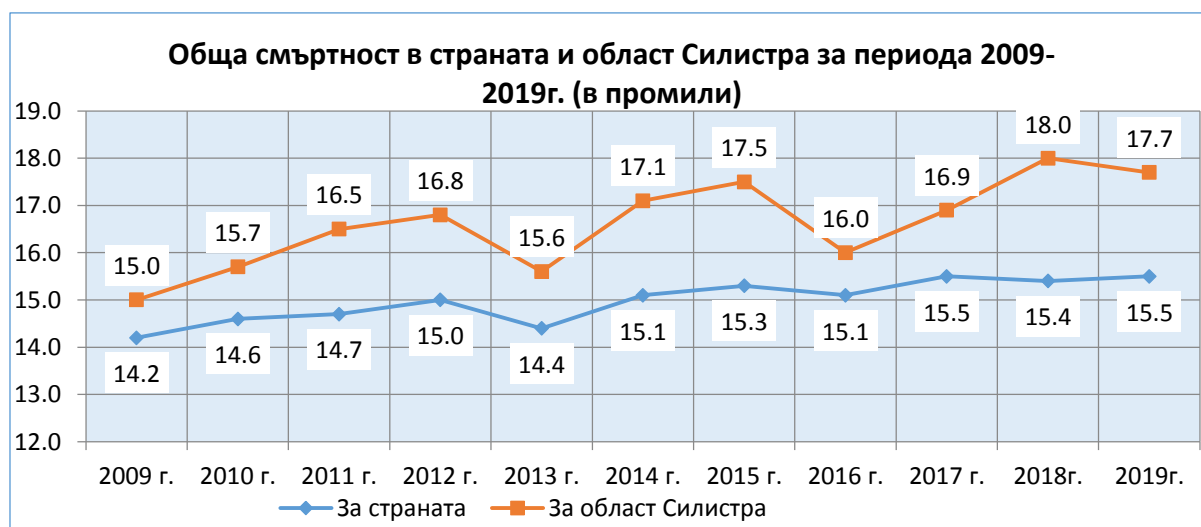
Раждаемостта в област Силистра за 2019г. е 8,2‰ (фиг. 3). За периода 2009 - 2019г. този показател е с относително постоянни ниски стойности и на нива под средните за страната. Ясно се вижда и рязък спад на областно ниво през 2018г. Ниската раждаемост е един от основните фактори за намаляване общия брой на населението. Очерталата се тенденция на бавно нарастване на раждаемостта за период от две години (2009 и 2010г.) бележи лек, но траен спад в следващия период от 2010г. до 2017г. на ниво около 8,9‰, при средни за страната стойности около 9,0‰ и значителен спад през 2018г. със стойност от 7,5‰ за областта, при средна за страната - 8,9‰, а през 2019г. запазва тенденции както през предходната 2017г.

Фиг. 3

Общата смъртност в Силистренска област за 2019г. е 17,7 ‰ при среден за страната показател от 15,5 ‰ (фиг. 4). За периода 2009-2012г. общата смъртност е със стойности над средните за страната и разлики около 1-2 пункта. През 2013г. и през 2016 г. е налице епизодичен спад на общата смъртност за областта и страната с 1 пункт, без да може да се формира тенденция на намаляване. През 2014г. и 2015г. за областта се очертава още по-неблагоприятна характеристика на нарастване на общата смъртност със стойности над средните за страната и с разлика от 2 пункта. Тази тенденция продължава и през 2017г. до 2019г.

Фиг. 4

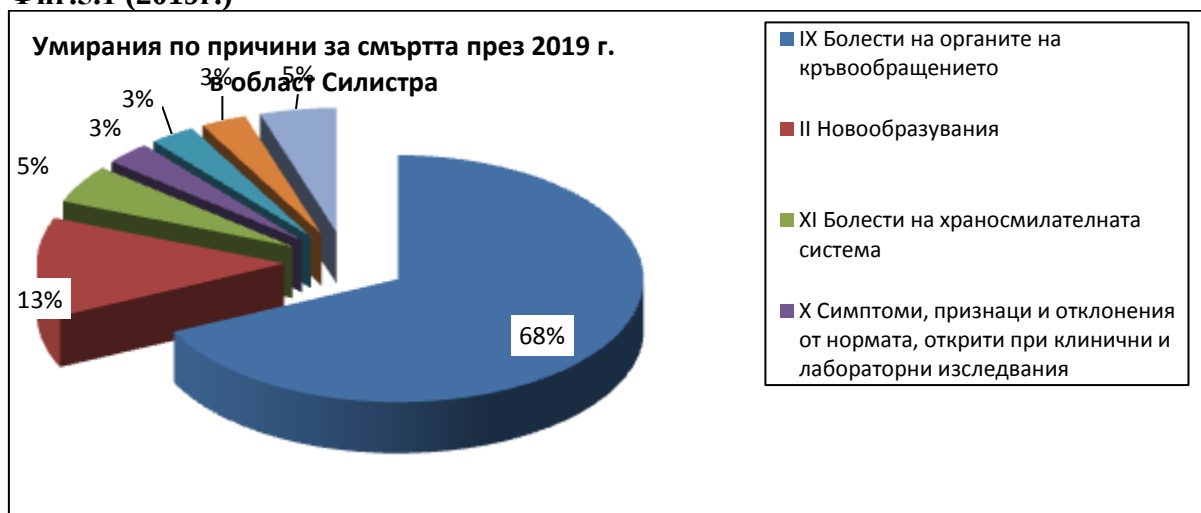

Структура на причините за смърт - според групите болести по МКБ-10 данните за 2019г. показват, че водещо място заемат **болестите на органите на кръвообръщението** - клас IX (68,73%) **и новообразуванията** - клас II (13,45%), макар и да показват незначителен спад. Смъртността в третата структурообразуваща група болести **на храносмилателната система** - клас XI (5,17%). При останалите групи болести, болести на дихателната система, болести на ендокринната система и болести на пикочно-половата система отклоненията са незначителни и с положителен знак с изключение на травми и отравяния, симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде, където отклоненията са отрицателни.

Табл. 3 Групи болести по МКБ-10 - причина за обща смъртност през 2018г. и 2019г.

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10		2019г. (%)	2018г. (%)	Отклонение (%)
1	IX.	Болести на органите на кръвообръщението	68,73	68,18	0,55
2	II.	Новообразувания	13,45	12,79	0,66
3	XI.	Болести на храносмилателната система	5,17	5,21	-0,04
4	X.	Болести на дихателната система	3,22	3,24	-0,02
5	XIX.	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	2,79	2,68	0,11
6	XVIII.	Симптоми, признаци и отклонения от нормата,открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде	3,22	2,43	0,79
7	IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	1,21	1,87	-0,66
8	XIV	Болести на пикочо-половата система	1,26	1,36	-0,10

Фиг.5.1 (2019г.)

Фиг. 5. 2. (2018г.)

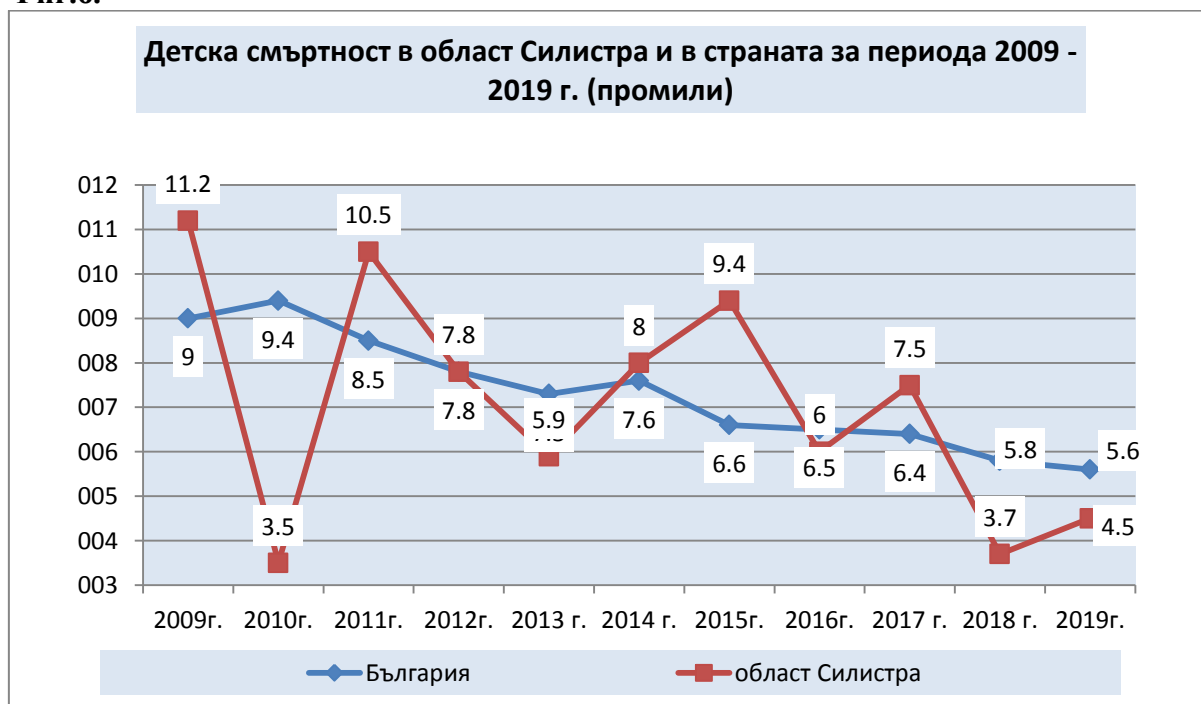

Детската смъртност в област Силистра, разгледана в динамичен ред за периода 2009г.-2019г. (табл.4), запазва висока относителна стабилност на показателя, с изключение на значителното снижение през 2010г., 2018г. и 2019г. През 2012г. и 2013г. детската смъртност показва умерени темпове на снижение (7,8‰ и 5,9‰), но през 2015г. достига 9,4‰, предимно в селата (11,6‰), което е значително над средната за страната детска смъртност (6,6‰), като основните причини за настъпване на смърт при деца до 1 годишна възраст са вродените аномалии и респираторен дистрес у новороденото. Спрямо 2016г. (6,0‰) детската смъртност през 2017г. бележи леко завишение (7,5‰), като е над средната за страната (6,4‰). През 2018г. се наблюдава отново значително понижение (3,7‰), а през 2019г. леко завишение (4,5‰). В структурата на детската смъртност на първо място се нареждат *„Някои състояния, възникващи през перинаталния период“*, следвани от *„Вродени аномалии, деформации и хромозомни аберации“* и *„Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини“*.

Табл.4 Детска смъртност (умрели деца до 1г. възраст) в област Силистра

година	Общо за област Силистра		В т.ч. градовете		В т.ч. селата		За страната	
	брой	на 1000 живородени	брой	на 1000 живородени	брой	на 1000 живородени	брой	на 1000 живородени
2019г.	4	4,5	2	2,2	2	2,2	342	5,6
2018г.	3	3,7	0	0	3	3,7	358	5,8
2017г.	7	7,5	4	10,8	3	5,4	408	6,4
2016г.	6	6,0	2	5,1	4	6,6	423	6,5
2015г.	9	9,4	2	5,6	7	11,6	434	6,6
2014г.	8	8	1	1	7	7	517	7,6
2013г.	6	5,9	3	2,9	3	2,9	489	7,3
2012г.	8	7,8	4	3,9	4	3,9	536	7,8
2011г.	11	10,5	5	11,7	6	9,7	601	8,5
2010г.	4	3,5	1	2,2	3	4,5	708	9,4
2009г.	14	11,2	2	4	12	16	729	9
2008г.	11	9,2	4	7,8	7	10,4	668	8,6

Фиг.6.

Естествен прираст През последните 2-3 десетилетия в област Силистра е формирана трайна отрицателна тенденция на показателя естествен прираст, като за последните 10 години естественият прираст за областта е в диапазона от -5,3‰ до -10,5‰. Единствената община в област Силистра с положителен естествен прираст през годините е Кайнарджа, като най-високи стойности са отчетени през 2013г. (5,3‰). В последните две години и в тази община се наблюдават отрицателни стойности, -0,9‰ през 2017г. и -0,4‰ през 2018г., но през 2019г. в община Кайнарджа естественият прираст отново е положителен 5,1‰.

Естествен прираст по общини в обл. Силистра в динамичен ред за периода 2009-2019г.
Табл.5.

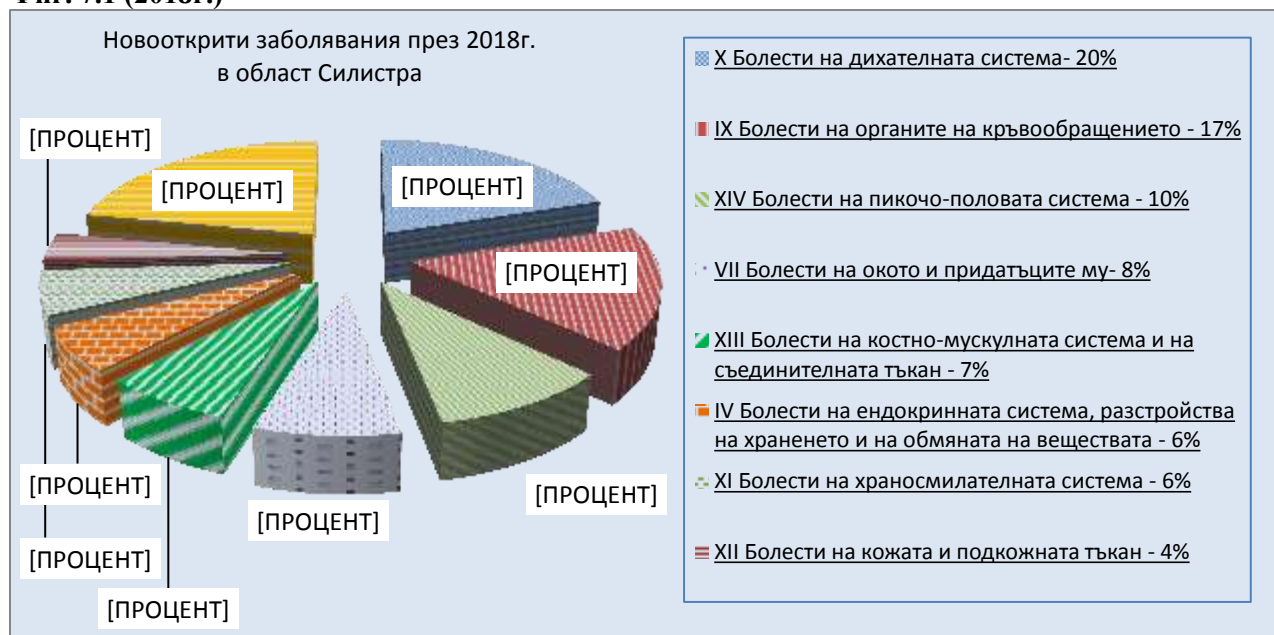
община	2019	2018г.	2017г.	2016г.	2015г.	2014г.	2013г.	2012г.	2011г.	2010г.	2009г.
	брой	брой	брой	брой	брой	брой	брой	брой	брой	брой	брой
	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰
За страната	-46 545	-46329	-45836	-42596	-44167	-41367	-37767	-40160	-37412	-34652	-27112
	-6,7	-6,6	-6,5	-6,00	-6,20	-5,70	-5,20	-5,50	-5,10	-4,60	-3,58
Област Силистра	-101 031	-1155	-977	-807	-1027	-973	-779	-960	-925	-858	-681
	-9,5	-10,5	-8,8	-7,10	-9,00	-8,40	-6,70	-8,10	-7,70	-6,80	-5,30
Алфатар	-38	-62	-41	-48	-52	-61	-50	-59	-41	-54	-46
	-14,4	-23,2	-15,2	-17,60	-18,30	-21,70	-16,50	-20,00	-13,50	-16,66	-13,84
Главиница	-82	-133	-87	-75	-99	-109	-68	-112	-103	-86	-40
	-8,3	-13,3	-8,6	-7,30	-9,50	-10,50	-6,20	-10,50	-9,50	-6,91	-3,17
Дулово	-175	-162	-84	-116	-90	-107	-62	-70	-94	-49	-6
	-6,3	-5,9	-3,0	-4,10	-3,20	-3,80	-2,20	-2,50	-3,30	-1,71	-0,20
Кайнарджа	26	-2	-5	21	10	25	27	7	12	12	16
	5,1	-0,40	-0,9	4,10	1,90	4,90	5,30	1,40	2,40	2,32	3,05
Силистра	-547	-561	-545	-394	-539	-503	-457	-505	-434	-467	-406
	-12,1	-12,20	-11,7	-8,30	-11,30	-10,30	-8,90	-10,10	-8,50	-8,66	-7,40
Ситово	-58	-63	-60	-49	-71	-77	-71	-51	-63	-77	-60
	-11,8	-12,60	-11,8	-9,50	-13,70	-15,00	-13,20	-9,70	-11,70	-13,42	-10,33
Тутракан	-157	-172	-155	-146	-186	-141	-118	-170	-178	-137	-139
	-11,7	-12,60	-11,2	-10,30	-13,00	-9,70	-7,70	-11,40	-11,60	-8,23	-8,20

Табл.6. Естествен прираст за периода 2009-2019 г. (в ‰)

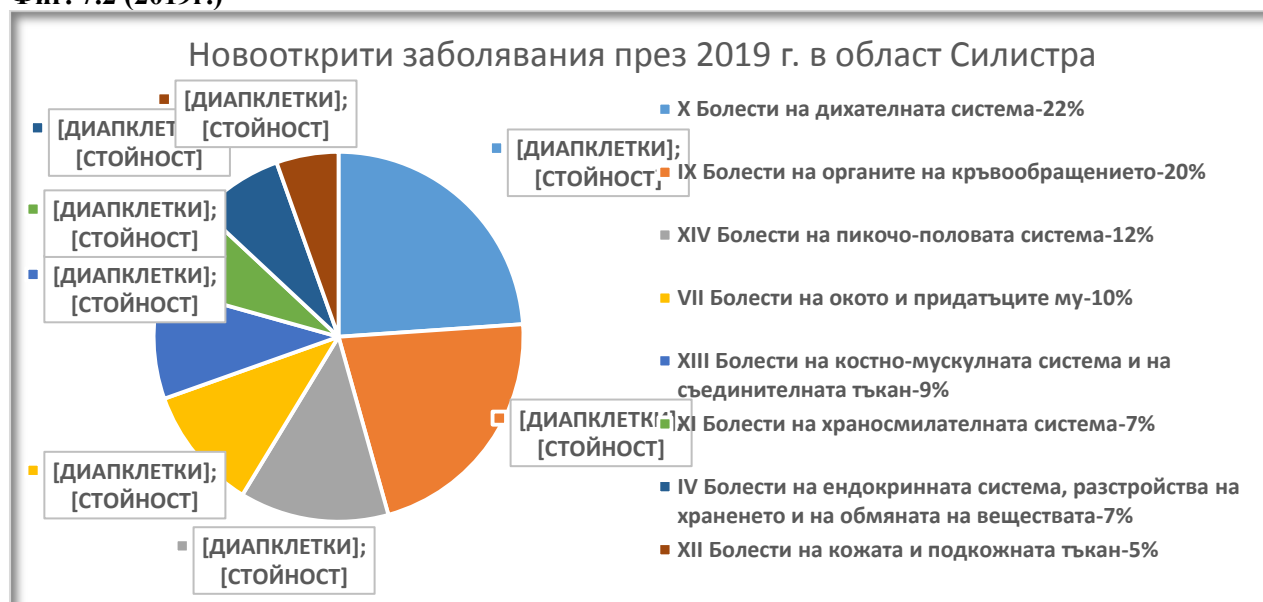
Показатели	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Раждаемост за областта	9,75	9	8,8	8,7	8,8	8,7	8,4	8,9	8,3	7,5	8,2
Обща смъртност за областта	15,09	15,78	16,5	16,8	15,6	17,1	17,4	16,0	17,1	18,0	17,7
Детска смъртност за областта	11,24	3,55	10,5	7,8	5,9	8,0	9,4	6,0	7,5	3,7	4,5
Естествен прираст за областта	-5,3	-6,8	-7,7	-8,1	-6,8	-8,4	-9,0	-7,1	-8,8	-10,5	-9,5
Естествен прираст за страната	-3,58	-4,6	-5,1	-5,5	-5,2	-5,7	-6,2	-6,0	-6,5	-6,5	-6,7

Заболееаемост Структурата на новооткритите заболявания през 2019г. по МКБ-10 в област Силистра, сравнително с 2018 г. е показана на **фиг.7.1** и **фиг.7.2**.

Фиг. 7.1 (2018г.)

Фиг. 7.2 (2019г.)

През 2019г. в лечебните заведения за извънболнична помощ от област Силистра са регистрирани 132 728 новооткрити заболявания, което е с 5 263 случая повече в сравнение с предходната 2018г. (127 465). Водещо място отново заемат болестите на **дихателната система** (23 629 случая), следвани от болестите на **органите на кръвообращението** (21 602 случая). Другата структурообразуваща група са болестите на **пикочо-половата система** (13 078 случая), заемащи трето място. Следват **болестите на окото и придатъците му** (10 834 случая), **болестите на костно-мускулната система и съединителната тъкан** (9 515 случая), **болестите на храносмилателната система и болестите на ендокринната система и обмяната** съответно 7 216 и 7 311 нови случая.

Сред децата до 17 годишна възраст през 2019г. водещо място заемат болестите на **дихателната система** (15 135 случая - 55%), следвани от **някои инфекциозни и паразитни болести** (2 703 случая - 9%), болести на **кожата и подкожната тъкан** (1 608 случая - 6%), **болести на окото и придатъците му** (1 585 - 5%), **симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде** (1 282 случая - 5%), **болести на пикочо-**

половата система (1 054 случая - (4 %), травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини (933 - 4%).

При лицата над 18 годишна възраст водещи са *болестите на органите на кръвообращението – 21 450 случая (22 %), следвани от болести на пикочо-половата система – 12 024 случая (12%), болести на окото и придатъците му – 9 249 случая (9%), болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан – 9 097 (9%), болести на дихателната система – 8 494 (12%), болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата – 7 013 (7 %) и болести на храносмилателната система – 6 296 случая (6 %).*

Хоспитализирана заболеваемост

При хоспитализираната заболеваемост на населението в областта през 2019 г. с най-висок относителен дял са клас X - *болестите на дихателната система - 3 887 (17.13%), следвани от клас IX - болестите на органите на кръвообращението-3 448 случая (15.20%). На трето място е клас XV- бременност, раждане и послеродов период -3 413 (15.05%), следвани от клас XI- болестите на храносмилателната система -2 390 (10.54%), и клас XIV- болести на пикочо-половата система -1 922 (8.47%).*

Както при общата заболеваемост, така и при хоспитализираната заболеваемост през 2019г. двете водещи групи са **болестите на дихателната система и болестите на органите на кръвообращението**. По-високата потребност от болнични услуги за тези две групи болести е свързана с недостига на специалисти в извънболничната помощ, заети на пълен работен график, за да осигуряват достъпа до медицинска помощ на пациентите със заболявания на дихателната система и на органите на кръвообращението.

В тежест на болничната помощ са здравно неосигурените лица и пострадалите при ПТП и злополуки, които получават болнична здравна помощ и разходват финансов ресурс на болниците, без покриване от страна на застрахователи или доброволни здравни фондове. Утежняващо обстоятелство, относно финансовите разходи за болнична помощ е още един факт, ненамерил разрешение в годините, а именно: ОПЛ в областта не оказват организирана неотложна медицинска помощ, чрез дежурни кабинети, в извънработното време на своите амбулатории, в празничните и почивни дни, което неизбежно натоварва системата на спешната помощ, чрез повишено търсене на медицинска помощ в Мултипрофилно спешно отделение на МБАЛ-Силистра и във филиалите на ЦСМП в Дулово, Тутракан, Главиница и Кайнарджа.

РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВНАТА МРЕЖА В ОБЛАСТ СИЛИСТРА И МЕДИЦИНСКОТО ОБСЛУЖВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

БОЛНИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ

Стационарното лечение на населението от област Силистра се осъществява в **3 МБАЛ (областна - в гр. Силистра и две общински - в гр. Тутракан и гр. Дулово).**

„МБАЛ-Силистра“ АД е акционерно дружество с преобладаващо държавна собственост на капитала (76.36%) и пропорционално дялово участие на 7-те общини от областта (23,64%). Болницата обслужва население на областта от 108 018 души и осъществява дейност по 27 медицински специалности в 23 отделения (18 с легла и 5 без легла, в т.ч. отделение по хемодиализа) и 2 клинично-диагностични структури (клинична и микробиологична лаборатория). Общият брой на леглата е 304, в т.ч. 10 легла за продължително лечение без самостоятелна болнична структура и 32 места за краткотраен престой (20 хирургични и 12 психиатрични).

Болницата е акредитирана база за практическо обучение на лекари по 22 медицински специалности.

През 2020г. 14 специализанта по 13 медицински специалности провеждат практическото си обучение в болницата.

Към 31.12.2020г. лечебната дейност в болницата се осигурява от 122 заети лекарски

длъжности, от тях 104 на основен трудов договор (85%). С призната специалност са 82 от лекарите (86%),

Девет лекари са на възраст под 35г. (10 %), 31% на възраст от 55г. до 64г., а 27% от лекарите са на възраст над 65 години.

МБАЛ-Тутракан ЕООД е със 100% общинска собственост и териториално обслужва населението на две общини – Тутракан и Главиница - общо 23 103 души, 13 319 от община Тутракан и 9 784 от община Главиница.

Болницата осъществява дейност по 14 медицински специалности в 9 отделения (7 с леглова база и 2 без легла) и 2 клинично-диагностични структури (клинична и микробиологична лаборатория). Общият брой на леглата е 93, в т.ч. 6 за продължително лечение, с наличие на самостоятелна болнична структура и 7 места за краткотраен престой.

Болницата е акредитирана база за практическо обучение за придобиване на специалности по акушерство и гинекология, анестезиология и интензивно лечение, хирургия и образна диагностика.

През 2020г. специализира 1 лекар по хирургия.

Отличаващата характеристика за тази общинска болница е големият пациентопоток от населени места извън медицинския район и област Силистра, което се дължи основно на дейността на АГО (модернизирани условия на работа, обезпеченост със съвременна апаратура, лекари специалисти и база за специализация). В родилното отделение на МБАЛ-Тутракан са родени 434 бебета през 2020г., което е 47% от всички раждания в областта. Това се дължи на изградената професионална школа, с много добър медицински екип и модерни условия за работа в родилна зала и операционна, с професионална грижа за новородените и недоносени бебета. Тази дейност е пряко свързана с извършваната високотехнологична дейност In vitro в работещия в гр. Тутракан МЦ „Свети Иван Рилски“ ЕООД.

Към 31.12.2020г. медицинската дейност на болницата се осигурява от 30 заети лекарски длъжности. От тях на основен трудов договор са 29 (97%), като с призната специалност са 22 (73%).

Четирима от лекарите са на възраст под 35г. (18%), на възраст от 55 г. до 64г. са 7 лекари (23%), а 36% от лекарите са на възраст над 65 години.

„МБАЛ-Дулово“ ЕООД е лечебно заведение със 100% общинска собственост и обслужва населението на община Дулово (27 379 души).

Болницата осъществява дейност по 14 медицински специалности. В болницата функционират 6 отделения (6 с леглова база и 1 без легла) и 2 клинично-диагностични структури (клинична и микробиологична лаборатория временно закрыта). Стационарният блок в болницата е с общо 86 (85 за активно лечение, от които временно закрыти 7 легла и 1 за продължително лечение).

Към 31.12.2020г. медицинската дейност на болницата се осигурява от 25 заети лекарски длъжности на основен трудов договор, от тях с призната специалност са 24 (96%). Трима от лекарите са на възраст под 35г. (12%), 40% от лекарите са на възраст от 55 г. до 64г. и 44% от лекарите са на възраст над 65 години.

За системата на болничната помощ в област Силистра е налице критична необходимост от лекари със специалност по педиатрия, ортопедия и травматология, психиатрия, пулмология, неврология, акушерство и гинекология, ендокринология, трансфузионна хематология, клинична лаборатория, обща медицина, обща и клинична патология, спешна медицина, ревматология, микробиология, медицинска паразитология. Болничната помощ в областта има потребност и от специалисти по анестезиология и интензивно лечение, кардиология, нефрология, хирургия, детска хирургия, детска психиатрия, ендокринология, неонатология, онкология, съдова хирургия и др.

Относно лечебната система в област Силистра, е налице критичен дефицит от лекари с параклинични специалности (микробиология, обща и клинична патология, паразитология, клинична лаборатория, рентгенология), тъй като съществуващото положение е критично.

На този етап в областта има 1 лекар със специалност медицинска паразитология (на 76 год. възраст), само 2-ма специалисти със спешна медицина, 3-ма специалисти с обща и клинична патология (единият от които е на 79 год. възраст, а другите двама приходящи), както и само 4-ма микробиолози, като трима са в пенсионна възраст.

СПЕШНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ

Спешната медицинска помощ в областта се изпълнява чрез МСО към МБАЛ-Силистра и ЦСМП-Силистра с 5 филиала (гр. Силистра, гр. Тутракан, гр. Дулово, гр. Главиница и с. Кайнарджа).

През 2020г. в ЦСМП и филиалите са извършени 13 049 амбулаторни прегледи и са изпълнени 11 523 повиквания. Обслужени са 23956 лица, от които със спешни медицински показания - 12 232 лица (51%) и 11 724 лица с неспешни състояния (49%). Очевидно преобладават обслужените лица със спешни състояния, както и амбулаторните прегледи във филиалите. Причините са липсата на организирано медицинско обслужване от ОПЛ в извънработно време, в почивни и празнични дни.

В структурите на ЦСМП е налице значим дефицит на лекари. Съгласно отчета за 2020г. при 31 лекарски длъжности по щат в ЦСМП, заетите са 10, вкл. с тези по съвместителство. От 10-те лекари на основен трудов договор, 8 са със специалност, като само 1 е със специалност „спешна медицина“ (директорът на ЦСМП). Длъжностите за фелдшери, медицински сестри и акушерки са заетите в 98%, но всички работещи са в пенсионна възраст.

През 2020г. през МСО на областната болница са преминали общо 11 932 пациенти (спешни и неспешни). От преминалите 11 932 пациенти 5 658 са хоспитализирани (47,72%), което е обезпокоителен показател за качеството на първичната извънболнична медицинска помощ, за нейната достъпност, своевременност и ефективност, както и за постигнатата мисия на ОПЛ – да облекчава системата на здравеопазването от скъпото болнично лечение. Нехоспитализираните пациенти, преминали през МСО са 6 274, като 6 105 от тях (97,4%) са обслужени по Методиката за субсидиране, а 107 пациенти (1,70%) са заплатили за медицинската услуга като пациенти, пожелали преглед или манипулация. Макар и да не е в противоречие с нормативната уредба, идеята за обслужване на насочили се в МСО пациенти и заплатили за спешни медицински услуги (използването на „спешна услуга“ се налага логично вместо „спешна помощ“) е в противоречие със смисъла на понятието за спешно отделение, където спешните екипи трябва своевременно да окажат медицинска помощ на пациенти, нуждаещи се от спешност, без да бъдат отклонявани от същинската си дейност. В същото време болничното лечебно заведение, което обслужва безплатно хиляди пациенти, самоопределящи се като спешни, търпи сериозни финансови загуби. Болниците не оказват извънболнична медицинска помощ по договор с РЗОК, затова пациенти, получили такава в МСО, следва да заплатят такса за същата, след лекарска преценка по критериите за спешност. Ако болничното лечебно заведение може по този начин да компенсира донякъде финансовите загуби от пациентопотока, заобикалящ семейните лекари, то лечебната дейност се осъществява със същия ограничен човешки ресурс. Част от пациентите с избран личен лекар са здравнонеосигурени лица (по сведения на работещите в МСО). По неофициални данни около 25% са здравно-неосигурените лица. Това е важно и утежняващо обстоятелство, защото именно тази група пациенти допълва потока от насочващи се пациенти към МСО.

Спешните отделения имат важна функция в системата на здравеопазването и тя е свързана със своевременното осигуряване на спешността в системата. Не всяко състояние е спешно и преценката за това винаги е медицинска. Неотложното състояние, възникнало по различни причини, също изисква бърза, но не и спешна медицинска намеса. То обаче е също предпоставка за търсене на медицинска помощ. Преценката следва да се направи на входа на здравната система, който се „пази“ от ОПЛ (първичното звено на извънболнична система) и който трябва да регулира пътя на пациента през системата, като му даде достъп до нея. Правото на денонощен достъп за ЗОЛ до ОПЛ е уредено с Наредбата за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ и Наредбата за определяне на пакета от здравни дейности, гарантиран от бюджета на Националната здравноосигурителна

каса. Съгласно тази нормативна уредба семейният лекар е длъжен да обяви на видно място телефони и контакти на лечебно заведение или дежурен кабинет за времето между 20ч. вечерта и 8ч. сутринта, през работните дни и денонощно през почивните, и празничните дни за своите пациенти. В НРД обаче е предвидена възможност за индивидуално 24-часово осигуряване на пациента от неговия личен лекар чрез консултации по телефона, осъществяване на необходимите дейности в амбулаторията или в дома на пациента по преценка на ОПЛ. Така след тежката нормативна уредба, която указва денонощния достъп и пакета от здравни дейности, преценката на личния лекар се оказва единствено определяща за достъпа на пациента до медицинска помощ. Личната преценка на лекаря обаче е свързана по-скоро с правилата на добрата медицинска практика., които са утвърдени със заповед РД-28-256/25.11.2013г. от министъра на здравеопазването, но те не са регулатор за контрол по изпълнението на базисни нормативни документи (контролът по спазването на Правилата се осъществява от Българския лекарски съюз имат отношение към личния морал на лекаря). Въпреки идеята за изключване на противоречие между морал (очаквано поведение) и закон (задължение), не е допустимо личната преценка на ОПЛ да гарантира здравни дейности, гарантирани от НЗОК, т.е. гарантът на гарантираните от бюджета дейности да прехвърля чрез НРД своите гаранционни права на ОПЛ. С условието „индивидуално, по телефона и след преценка“ е накърнено правото по чл. 81 от Закона за здравето на пациента (като потребител на здравни услуги). В област Силистра няма регистрирани групови практики за първична извънболнична медицинска помощ, няма разкрит и дежурен кабинет на функционален принцип – възможностите, които дава нормативната уредба за непрекъсваемост в медицинското обслужване на пациентите извън спешността. Тези възможности, които се оказват необходими за целостта и правилната организация на здравеопазната система, нямат императивен характер в нормативната уредба. Те също зависят от личната преценка на личния лекар. Като следствие от това МСО на областната болница работи също по личната преценка на пациента, но в режим на „бедствена ситуация“.

ИЗВЪНБОЛНИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ

Първична извънболнична медицинска помощ

Към 31.12.2020г. в РЗИ-Силистра са регистрирани 50 лечебни заведения за първична медицинска помощ-индивидуални практики. Групови практики за ПМП не са регистрирани. Лекарските практики за първична медицинска помощ са под определения минимум за областта според приетата Националната здравна карта на РБългария, съгласно която минималният брой за област Силистра е 75. Най-голяма концентрация на АПМП-ИП се наблюдава в областния град и в двата по-големи общински центрове (Дулово и Тутракан). Над половината (28) от заетите общи лекарски практики са в община Силистра, което съставлява 56% от общо регистрираните АПМП. Регистрираните практики в селата са едва 19 (38%), което затруднява медицинското обслужване на преобладаващо в областта селско население (56%).

През 2020г. са закрити 3 (три) АПМП. Населението се обслужва от действащите лекарски практики след избор на нов личен лекар. Силистренска област е единствената или сред малкото в страната, където не е решен проблемът с организиране на неотложната помощ от страна на общопрактикуващите лекари. В този случай потребността от медицинска помощ в извънработно време, в почивни и празнични дни натоварва системата за спешна помощ (ЦСМП-Силистра и филиали, както и МСО на МБАЛ-Силистра).

В първичната дентална помощ осигуреността е по-добра откъм брой на регистрираните АПДП - 74, от които 1 групов практика, но те отново са концентрирани в градовете, като имат регистрирани 23 допълнителни кабинети в селата. Регистрирани са само 2 специализирани дентални практики в гр.Силистра.

През 2020г. са регистрирани нови 2 АПДП.

Данните за областта показват неравномерно разпределение на регистрираните лечебни заведения. Запазва се тенденцията за трайно незаети селски практики. Това създава проблеми в достъпа на населението до първична медицинска помощ. Важно е да се отбележи, че много от регистрираните ОПЛ обслужват население от две-три и повече

практики, което е също предпоставка за затруднение в достъпа на пациентите до своевременна и качествена здравна услуга.

Състоянието на здравната мрежа (лечебни заведения и медицински кадри) в комплекс с високата безработица и засилените миграционни процеси се отразяват негативно на здравно-демографската характеристика на областта (ниска раждаемост, висока смъртност, отрицателен естествен прираст и застаряващо население).

Потребност от първична медицинска помощ

Съобразно регистрираните към 31.12.2020г. 50 практики за първична медицинска помощ и потребността от 75 такива по НЗК, област Силистра има необходимост от допълнителен ресурс от лекари-специалисти по обща медицина за попълване на незаетите практики. Тази потребност най-силно е изразена в голяма част от селата на областта. Най-голяма е потребността за община Главиница, където от планирани 7 практики, заетите са само 1 (14%) и община Дулово, където от планирани 18 практики, заетите са само 8 (44%).

23 Лечебни заведения за първична медицинска и дентална извънболнична помощ по общини в област Силистра през 2020г.

община	Брой по национална здравна карта		Брой регистрирани в РЗИ (физ.лица)			
			В инд. практики		В групови практики	
	лекари	дентални	лекари	дентални	лекари	дентални
1. Общ. Силистра	33	54	28	47	-	-
2. Общ. Дулово	18	22	8	14	-	2
3. Общ. Тутракан	9	15	6	10	-	-
4. Общ. Главиница	7	8	1	2	-	-
5. Общ. Кайнарджа	3	5	2	-	-	-
6. Общ. Ситово	3	5	3	1	-	-
7. Общ. Алфатар	2	3	2	-	-	-
Област Силистра	75	112	50	74	-	1
В т.ч. в градовете	38	67	31	62	-	1
в селата	37	45	19	12	-	-

Специализирана извънболнична помощ в област Силистра се осъществява от:

- 60 амбулатории за СМП (60 индивидуални и 1 групови практика по хирургия);
- 2 специализирани дентални практики;
- 1 диагностично-консултативен център;
- 3 медицински центъра;
- 6 медико-диагностични лаборатории и 8 регистрирани манипулационни към МДЛ;
- 20 медико-технически лаборатории.

В системата на извънболничната медицинска помощ работи и един медицински център с първоначална регистрация на територията на област Русе, който на територията на област Силистра предлага дейности по физикална и рехабилитационна медицина.

Амбулаториите за специализирана извънболнична медицинска помощ са регистрирани в градовете Силистра (45), Дулово (10), Тутракан (5), като обслужват населението в областта чрез 60 основни и 15 допълнително регистрирани кабинети. Основни и допълнителни специализирани кабинети в селата не са регистрирани. Голям брой от практиките са регистрирани от лекари, работещи в болничните лечебни заведения, които обезпечават специализирана медицинска помощ по договор с РЗОК във времето, извън графика им на работа в болниците. В доболничната медицинска помощ само 25% от работещите са на пълен работен график, концентрирани предимно в областния град Силистра.

Регистрираният в Тутракан медицински център „Св.Иван Рилски“ООД осъществява високотехнологична дейност „In vitro методи за асистирана репродукция“. Медицинският център има разрешение за извършване на дейности по асистирана репродукция, осигуряване, обработка и използване на човешки сперматозоиди, яйцеклетки и зиготи, както и съхранение на сперматозоиди, яйцеклетки, зиготи и предимплантационни ембриони. От 05.08.2011г. има договор за извършване на дейности по асистирана репродукция, финансирани от Център „Фонд за асистирана репродукция“, по настоящем „Център за асистирана репродукция“ (ЦАР), който се преподписва ежегодно, при покриване на изискванията на чл.28 от Правилника за организацията на работа на ЦАР. Област Силистра има потребност от 143 специалисти в извънболничната медицинска помощ, разпределени по различни специалности. Особено изразен е недостигът от специалисти по кардиология, акушерство и гинекология, нервни болести, ендокринология и болести на обмяната, педиатрия, обща медицина, психиатрия, микробиология, ревматология, физикална и рехабилитационна медицина, клинична лаборатория, паразитология.

Заклучение: Неблагоприятните демографски процеси в областта (намаление броя на населението, ниска раждаемост, висока смъртност, външна и вътрешна миграция на трудоспособното население към по-големи населени места, застаряване на населението със съпътстваща полиморбидност) създават все по-сериозни затруднения в здравното обслужване. Делът на възрастните хора е най-голям в малките населени места, където здравната мрежа е най-слабо развита. В тези населени места няма разкрити амбулатории за първична медицинска помощ или са разкрити в съседни селища, няма разкрити амбулатории за специализирана извънболнична помощ. Това, заедно с ниските доходи на хората, силно затруднява достъпа им до медицинска помощ. Преобладаващото възрастно население с множество хронични заболявания налага необходимост от повече медицински грижи и услуги. Поради липса на друга алтернатива за оказване на своевременна медицинска помощ на населението в тези места нараства търсенето на медицинска помощ от МСО и ЦСМП. Едновременно с това нараства и броят на здравно-неосигурените лица. По чисто финансови причини тези лица се самонасочват за медицинска помощ към филиалите на ЦСМП и към МСО на МБАЛ-Силистра, както и пациентите, които нямат достъп до своя личен лекар след работно време и в почивни и празнични дни.

В системата за спешна помощ лекарите са недостатъчно, има голямо текучество, а квалификацията на медицинския персонал не е достатъчна. Във филиалите дейността се осъществява основно от специалисти по здравни грижи, като филиалите на територията на двете общински болници се подпомагат от дежурните лекари в болниците, в обхвата на договора с МЗ по методиката за субсидиране на консултативна медицинска дейност и обслужване на лица поради отдалеченост от друга болница. Основните проблеми в спешната помощ са недостатъчното ресурсно осигуряване с медицински специалисти и необходимостта от повишаване квалификацията на персонала.

В системата на болничната помощ проблемите са още по-драматични – недостиг на квалифициран медицински ресурс (всякакъв) в условия на нарастващи изисквания за покриване на критериите на медицинските стандарти.

Причините за това следва да търсим в действалата в предходни години политика на обучение и квалификация, ниските трудови възнаграждения на новозавършилите лекари и липсата на мотивация за работа в периферните и отдалечени области, липсата на стратегическо планиране и адекватна политика на финансиране на обучението и специализацията, засилената емиграция на новозавършили лекари в чужбина поради липса на мотивация за работа в периферните и отдалечени от големи градове области. На този етап, очевидно се изискват стратегически мерки и политика за подкрепа на здравеопазването в малките и слабо икономически развити райони на страната, каквато е област Силистра, за да се гарантира достъпът до медицинско обслужване на населението, както за извънболнична, така и за болнична медицинска помощ.

ЛЕЧЕБНО-ДИАГНОСТИЧНА ДЕЙНОСТ И ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА БОЛНИЧНИТЕ ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ В ОБЛАСТ СИЛИСТРА

I. ЛЕЧЕБНО-ДИАГНОСТИЧНА ДЕЙНОСТ

Болничното лечение на населението в област Силистра се осъществява от **три многопрофилни болници: областна в гр. Силистра и две общински (гр. Дулово и гр. Тутракан)**. Средногодишният брой използвани легла през 2020г. в трите болници е **483**, като върху тях е отчетена годишна използваемост от **40%**. Относителният дял на леглата в МБАЛ-Силистра съставлява 63% от общия брой болнични легла в областта и това формира най-големия пациентопоток (брой на постъпили и изписани болни, проведени леглодни).

Дейност на стационарите на болничните лечебни заведения в област Силистра.

Видове заведения	2020г.									
	Легла средно годишен брой	Постъпили болни	Изписани болни	Умрели	Преминали болни	Проведени леглодни	Използваемост на леглата (дни)	Оборот на леглата	Среден престой на 1 лекуван болен	Леталитет (%)
Общо										
Многопрофилни болници	483	19 371	18 851	503	19 499	95 311	193	43	4,5	1,83
„МБАЛ-СИЛИСТРА” АД	304	11 605	11 140	436	11 687	63 395	209	38	5,4	3,8
„МБАЛ-ТУТРАКАН” ЕООД	93	3 910	3 885	40	3 936	14 703	158	42	3,7	1,0
„МБАЛ-ДУЛОВО” ЕООД	86	3 856	3 826	27	3 876	17 213	213	48	4,4	0,7

Забележка: Данните са извлечени от годишните статистически отчети на ЛЗ за 2020г.

Видове заведения	2019г.									
	Легла средно годишен брой	Постъпили болни	Изписани болни	Умрели	Преминали болни	Проведени леглодни	Използваемост на леглата (дни)	Оборот на леглата	Среден престой на 1 лекуван болен	Леталитет (%)
Общо										
Многопрофилни болници	483	23 437	23 133	376	23 637	112 422	229	51	4,5	1,16
„МБАЛ-СИЛИСТРА” АД	304	13 466	13 198	311	13 591	70 585	232	45	5,2	2,3
„МБАЛ-ТУТРАКАН” ЕООД	93	5 353	5 318	56	5 400	20 783	223	57	3,8	1,0
„МБАЛ-ДУЛОВО” ЕООД	86	4 618	4 617	9	4 646	21 054	234	52	4,5	0,2

Забележка: Данните са извлечени от годишните статистически отчети на ЛЗ за 2019г.

През 2020г. за лечение през болниците са преминали 19 499 пациенти, срещу 23 637 през 2019г. Проведени са 95 311 леглодни (при 112 422 за предходната година) при средна използваемост за легло 193 дни (при 229 дни за 2019г.). Като цяло се наблюдава намалена болнична използваемост. Показателят „среден престой на 1 лекуван болен“ не показва съществена динамика в двете общински болници - МБАЛ-Дулово от 4,5 дни (през 2019г.)

този показател намалява на 4,4 дни (през 2020г.), а в МБАЛ-Тутракан от 3,8 (през 2019г.), показателят също намалява на 3,7 дни (през 2020г.). В МБАЛ Силистра през 2020г. този показател нараства – 5,4 дни, а през 2019 е 5,2 дни.

Медико-диагностичната дейност в болничните лечебни заведения през 2020г. показва намаление в броя на извършените изследвания с 21 929 (общо за трите болници през 2020г. са извършени 1 328 382, а през 2019г. - 1 350 311 медико-диагностични изследвания).

Дейност по физиотерапия и рехабилитация се извършва само в МБАЛ-Силистра. През 2019г. дейността в МБАЛ-Дулово е спряна поради липса на кадри. Отчетеният брой преминали пациенти в „МБАЛ-Силистра“ АД през 2020г. е 346, което е с 55 пациента по-малко от 2019г.е (401). Причината е липсата на достатъчно лекари със специалност „Физиотерапия и рехабилитация“ в областта, както и намаление пациентопоток, поради пандемията от Ковид-19.

Дейности по хемодиализа се извършват само в МБАЛ-Силистра. През 2020г. пациентите на хемодиализа са 123, срещу 103 през 2019г. Извършени са съответно 8 888 и 9 009 диализни, в т.ч. и перитонеални диализи. В отделението са налични 14 диализни поста.

През 2020г. в РКМЕ са приети и обработени 5 069 заявления за явяване пред ТЕЛК, с 382 заявления по-малко от 2019г. (5 451). Сериозен проблем е липсата на кадрови ресурс за обезпечаване на съставите на ТЕЛК с лекари на пълен работен график.

Спешната помощ в областта се осъществява от МСО на МБАЛ-Силистра и от филиалите на ЦСМП в Силистра, Тутракан, Дулово, Главиница и Кайнарджа. През 2020г. през МСО са преминали 11 932 пациенти, в сравнение с 2019г., преминалите са 14 421. Отчетен е спад на преминалите пациенти с 2 489 през 2020г., спрямо 2019г.. Прави впечатление, че в МБАЛ-Дулово се е увеличил броят хоспитализирани пациенти от - 4 646 за 2019г. на 7 692 за 2020г. Данните, отчетени от МБАЛ-Тутракан за този показател показват намаление, 5 400 за 2019г. и 4 337 за 2020г.

2. ПРИХОДИ НА ЛЗБП В ОБЛАСТ СИЛИСТРА (сравнително за 2019г. и 2020г.)

БОЛНИЦИ	П Р И Х О Д И 2020 г.							
	Приходи от МЗ	Приходи от община	Приходи от НЗОК	Приходи от пациентски такси	Приход и от други продажби	Други приходи	Приход и от дарения	ВСИЧКО ПРИХОДИ
МБАЛ - СИЛИСТРА	2 780 739	0	11 678 841	72 862	494 929	715 130	174 370	15 916 871
МБАЛ - ТУТРАКАН	1 029 074	90 000	3 207 377	18 823	293 274	28 352	200 464	4 867 364
МБАЛ - ДУЛОВО	916 633	90 200	2 716 228	22 257	187 381	327 003	65 522	4 325 224
ОБЩО ЗА ОБЛАСТТА:	4 726 446	180 200	17 602 446	113 942	975 584	1 070 485	440 356	25 109 459
П Р И Х О Д И 2019 г.								
МБАЛ - СИЛИСТРА	1 345 324	0	10 554 115	782 697	145 269	434	84 080	12 911 919
МБАЛ - ТУТРАКАН	571 186	69 000	3 148 587	28 629	422 721	14 614	16 459	4 271 196
МБАЛ - ДУЛОВО	547 788	91 500	2 460 551	7 971	61 660	599 257	12 224	3 780 951
ОБЩО ЗА ОБЛАСТТА:	2 464 298	160 500	16 163 253	819 297	629 590	614 305	112 763	20 964 066

Приходите на болниците от област Силистра се формират основно от три източника: от НЗОК за дейност по договори, бюджетни субсидии от МЗ и/или общини и от дейността на лечебните заведения като търговски субекти (продажби на медицински услуги, други

продажби и други приходи, които може да включват лихви по банкови средства, приходи от отдадени под наем помещения и т.н.)

През 2020г. общият приход на трите болници е 25 109 459лв., срещу 20 964 066лв. за 2019г. Наблюдава се увеличение общо за областта от 4 145 393лв. спрямо 2019г., като за МБАЛ-Силистра приходите за 2020г. са се увеличили с 3 004 952лв. спрямо 2019г., за МБАЛ-Тутракан приходите за 2020г. са се увеличили с 596 168 лв. спрямо 2019г., а на МБАЛ-Дулово приходите за 2020г. са се увеличили с 544 273лв. спрямо 2019г.

Приходите от дарения са се увеличили значително – 440 356 лв. през 2020г., срещу 112 763лв. през 2019г. за трите болници.

В структурата на общите приходи на трите болници най-голям относителен дял заемат приходите по договор с РЗОК-Силистра през двете години, съответно 66% за 2020г. и 77% за 2019г. Приходите от МЗ и общини през 2020г. са 19,5% (12,5% през 2019г.), а тези от други продажби на услуги – 3,8% през 2020г. срещу 3,0% за 2019г. Приходите от дарения са се увеличили – 1,75% през 2020г., срещу 0,53% през 2019г.

Финансиране от общините са получили само двете общински болници в Дулово и Тутракан, въпреки че областната болница е акционерно дружество с пропорционално участие на всяка от 7-те общини в областта. През 2020г. по-голям принос от общинско дотиране има МБАЛ-Дулово – 90 200 лв. (срещу 91 500лв. през 2019г.) и МБАЛ-Тутракан, която е получила 90 000 лв. през 2020г. (срещу 69 000 лв. през 2019г.).

3. РАЗХОДИ НА ЛЗБП В ОБЛАСТ СИЛИСТРА (сравнително за 2019г. и 2020г.)

И К О Н О М И Ч Е С К И Е Л Е М Е Н Т И : /в лева/											
2020г.										КАПИТАЛ ОВИ РАЗХОДИ	ОБЩО РАЗХОДИ
Силист ра	С/ка 604	С/ка 605	С/ка 601					С/ка 603			
ЛЗ	Залплати и др.възнаграж. на персонала	Осигурител ни вноски	Храна за болни	Лекарства и мед.консум ативи и др.	Горива вода,енер гия и др.м-ли			Разходи за текущ ремонт			
МБАЛ - СИЛИСТ РА	9693212	1722746	67497	2984893	598 852	284 484	793 687	911 876	1 705 7247	3 637 269	20694515
МБАЛ - ТУТРАК АН	2 485 988	448 410	2 582	347 532	113 569	110198	548 522	246 005	4 302 806	41 534	4344341
МБАЛ - ДУЛОВО	2 095 244	370 832	0	334 115	181 439	156 787	230 477	59 912	3428806	78 190	3506996
ОБЩО ЗА ОБЛАСТ ТА	14274444	2541988	70079	3666540	893860	551469	1 572686	1217793	24 788 859	3756 993	28 545 852

2019г.	И К О Н О М И Ч Е С К И Е Л Е М Е Н Т И : /в лева/									КАПИТАЛ ОВИ РАЗХОДИ	ОБЩО РАЗХОДИ
Силистра	С/ка 604	С/ка 605	С/ка 601			Разходи за текущ ремонт	Всички други разходи	С/ка 603	ВСИЧКО ТЕКУЩИ РАЗХОДИ		
ЛЗ	Заплати и др.възнаграж. на персонала	Осигурите лни вноски	Храна за болни	Лекарства и мед.консума тиви и др.	Горива вода,ене ргия и др.м-ли			Разходи за амортизации			
МБАЛ - СИЛИСТРА	7 225 861	1 377 663	42 184	2 260 121	885 103	34 584	813 046	602 343	13 240 905	1 224 281	14 465 186
МБАЛ - УТРАКАН	2 271 214	417 564	0	322 997	76 713	0	324 363	251 479	3 664 330	0	3 664 330
МБАЛ - ДУЛОВО	1 824 250	329 251	0	237 136	24 763	7 129	473 204	57 850	2 953 583	0	2 953 583
ОБЩО ЗА ОБЛАСТТА	11 321 325	2 124 478	42 184	2 820 254	986 579	41 713	1 610 613	911 672	19 858 818	1 224 281	21 083 099

Общите разходи на трите болници през 2020г. са 28 545 852лв. срещу 21 083 099лв. през 2019г., като са намалели общо с 7 462 753лв.

Като цяло капиталовите разходи през 2020г. са се увеличили на 3 756 993лв., спрямо 2019г., когато са били 1 224 281лв. лв..

Текущите разходи на болниците заемат 98-99%.

Прави впечатление, че са отчетени разходи за храна на болни само от МБАЛ-Силистра, и символични такива от МБАЛ-Тутракан. Традиционно общинските болници не отчитат такива разходи. Това разходно перо рефлектира върху общата грижа за пациента в негативен аспект. Разходите за възнаграждения и осигурителни вноски през 2020г. са се увеличили с 3 370 629 лв. (от 13 445 803 лв. през 2019г. на 16 816 432 лв. през 2020г.), във връзка с реализирани увеличения на работните заплати на лекари и сестри, както и на санитарни и помощен персонал, във връзка с увеличението на МРЗ.

Разходите за лекарства, медицински консумативи и материали, кръв и кръвни продукти през 2020г. са се увеличили с 846 286 лв., спрямо 2019г.

През 2020г. болниците в областта са отчетели общо **28 545 852**лв. разходи, които надхвърлят приходите със 3 436 393лв.

4.КРАТКОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ЛЗБП В ОБЛАСТ СИЛИСТРА

2019	МБАЛ - СИЛИСТРА	МБАЛ-ТУТРАКАН	МБАЛ-ДУЛОВО	2020	МБАЛ - СИЛИСТРА	МБАЛ-ТУТРАКАН	МБАЛ-ДУЛОВО
към доставчици и клиенти	1 587 117	312 413	250 821	към доставчици и клиенти	2 320 100	215 386	213 783
към персонала	1 116 178	564 279	162 691	към персонала	1 746 322	572 373	225 122
към осигурителни предприятия	220 372	2 370 077	1 930 528	към осигурителни предприятия	410 285	1 829 638	1 159 759
данъчни задължения	43 592	2 268 998	975 480	данъчни задължения	109 092	2 652 237	794 087
др. краткоср. задължения	136 588	29 352	0	др. краткоср. задължения	0	34 716	213 783

В МБАЛ-Силистра просрочени са само задълженията към доставчици и клиенти на болницата, докато в другите две общински болници в просрочие са задълженията към персонал, към НОИ, данъчни задължения и др. Двете общински болници имат големи просрочени данъчни задължения и към осигурителни предприятия.

Ежегодно с натрупване се формират нарастващи размери на задължения към доставчици на лекарства и медицински консумативи, на доставчици на вода, горива и енергия, на задължения към персонал, осигурителни и данъчни предприятия и др. Това не позволява на болниците да правят капиталови вложения за съвременна апаратура, да инвестират в обучения на персонала, за да привличат достатъчно новозавършили лекари и специалисти, както и да придобиват дълготрайни активи.

Направените разходи за медицинска дейност в болниците формират няколко икономически показателя, показани сравнително за 2019г. и 2020г. в следната таблица:

№	ПОКАЗАТЕЛИ	МБАЛ-СИЛИСТРА		МБАЛ-ТУТРАКАН		МБАЛ-ДУЛОВО	
		2019г.	2020г.	2019г.	2020г.	2019г.	2020г.
1	Среден разход за едно болнично легло на ден	121.23	143.45	106.80	118.44	136.30	153.30
2	Среден разход за един преминал болен	976.21	1353.25	678.57	1021.44	681.50	816.02
3	Среден разход за един леглоден	187.97	251.07	176.31	199.58	150.39	183.75
4	Среден разход за лекарства на един леглоден	16.35	23.15	9.33	11.86	14.24	22.51
5	Среден разход за медицински консумативи за един леглоден	15.67	23.94	6.20	11.77	4.51	3.01
6	Среден разход за един храноден	0.60	1.06	0.00	5.06	0.00	0.00
7	Среден разход за персонала за един леглоден	121.89	1192.89	129.37	273.44	128.71	186.16

През 2020г. среднодневният разход за едно болнично легло се е увеличил в трите лечебни заведения спрямо 2019г. Средният разход за един преминал болен има най-голямо увеличение в областната МБАЛ-Силистра с 377лв. спрямо 2019г., в МБАЛ-Тутракан с 342лв., а в МБАЛ-Дулово със 135лв. Наблюдава се значително завишение на разхода за един леглоден и в трите болници в област Силистра. Този показател е завишен поради откритите допълнително COVID легла и разходите по преминалите болни за лечение на един болен.

По показател „среден разход за един храноден“ картината е тревожна, от гледна точка на потребност на пациента, тъй като в двете общински болници не са реализирани такива разходи, а в областната болница един храноден е представен със символична стойност от около 1.06 ст. Нереалистично е в МБАЛ-Дулово, при 0лв храноден, да се оказва, че за пациенти с Ковид-19, също не е осигурявана храна. От грижата на болния отсъства една важна физиологична потребност - храненето, при спазване на съответната диета, съобразно заболяването. Необходимо е законодателно решение, което да осигури правото на пациента да получава храна, като част от лечебно-диетичния режим, както и да се гарантира безопасността на предлаганата храна, във връзка с профилактиката на хранителните токсикоинфекции.

ЦЕЛИ НА РЗИ-СИЛИСТРА ЗА 2020 ГОДИНА

- Организиране и ефективно осъществяване на държавната здравна политика на територията на област Силистра;
- Превръщане на профилактиката в задължителен елемент на всички нива.
- Повишаване ефективността на държавния здравен контрол и достигане високо ниво на съответствие с националните и европейските изисквания на обектите с обществено предназначение, продуктите, стоките и дейностите със значение за здравето на човека и факторите на жизнената среда.
- Подобряване здравето на населението и повишаване качеството на живот, чрез намаляване на преждевременната смъртност, заболяемостта и последствията за здравето от основните хронични незаразни болести, свързани с рисковите фактори – тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, нездравословен модел на хранене, ниска физическа активност и стрес.
- Ограничаване заболяемостта и смъртността от инфекциозни заболявания чрез подобряване ефективността на епидемиологичния надзор, профилактиката и контрола на заразните болести.

За опазване на здравето на населението в област Силистра, Регионална здравна инспекция – Силистра реализира дейността си през 2020г. чрез следните

МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Провеждане на ефективен здравен контрол по прилагане на законодателството на ЕС и на националното законодателство за обекти с обществено предназначение, за продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека и за фактори на жизнената среда, надзора на заразните болести и опазване на общественото здраве.
2. Извършване на независима, компетентна и прозрачна инспекционна дейност при спазване на утвърдени стандартни оперативни процедури, ръководства или указания.
3. Провеждане на системен, в съответствие със законодателството и препоръките на ЕС, мониторинг и оценка на факторите на жизнената среда, с оглед предотвратяване на възможните рискове за здравето на населението.
4. Мониторинг на продукти, стоки и фактори на жизнената среда, със значение за здравето на човек, чрез извършване на лабораторни анализи на проби в акредитирани лаборатории по БДС EN ISO/IEC 17 025.
5. Предоставяне на своевременна и достоверна информация на обществеността за резултатите от провеждания държавен здравен контрол.

6. Осъществяване на дейностите по приети национални програми и политики за ограничаване на заболяемостта и смъртността от социално значими заболявания, свързани с поведенческите фактори на риска (тютюнопушене, нездравословно хранене, злоупотреба с алкохол, ниска двигателна активност, стрес и др.) и с факторите на риска в околната среда.
7. Анализиране на регионално ниво на демографските показатели и здравното състояние на населението и търсене на зависимост между тях и факторите на жизнената среда и начина на живот с оглед разработване на регионални профилактични програми.
8. Реализиране на инициативи за промоция на здраве и повишаване на информираността на населението за основните предпоставки за здравословен начин на живот.
9. Изпълнение на дейности по национални програми и проекти за ограничаване влиянието върху здравето на поведенческите рискови фактори и факторите на жизнената среда.
10. Провеждане на активен епидемиологичен надзор на заразните заболявания, ефективен контрол на противоепидемичния режим в лечебните заведения и контрол за качеството и ефективността на дейностите по дезинфекция и стерилизация.
11. Прилагане на ефективна система от мерки за опазване на страната от внос на заразни болести, укрепване капацитета на функционалното звено за граничен здравен контрол и изпълнение на изискванията, залегнали в Международните здравни правила.
12. Опазване на страната от внос и разпространение на инфекции с висок епидемичен риск чрез създаване и поддържане на механизми за своевременна и адекватна реакция при здравни заплахи от биологично естество, в т.ч. биотероризъм
13. Повишаване готовността на здравната мрежа за посрещане на грипна епидемия/пандемия, взривове и епидемии от други заразни болести
14. Постигане на висок имунизационен обхват при изпълнение на Имунизационния календар на Република България, засилване на вискателността от страна на РЗИ по отношение на планирането и отчитането на извършените имунизации, реда и начините на тяхното провеждане. Осигуряване на надеждно функционираща „хладилна верига”.
15. Ефективна координация на РЗИ с органите на местната и държавна администрация, лечебните и здравни структури, националните центрове по общественото здраве, неправителствени организации и МЗ при изпълнение на дейностите по превенция и контрол на заразните заболявания.
16. Дейности за подготовка и повишаване на квалификацията на кадрите от РЗИ.
17. Принос за ефективността на действащите регионални съвети по различни здравни проблеми.
18. Осъществяване на ефективна координация на РЗИ с другите регионални структури на държавната власт при изпълнение на дейностите по държавния здравен контрол, надзора на заразните болести и по профилактика на болестите и промоция на здраве.
19. Анализиране на потребностите от човешки ресурси в областта на здравеопазването, планиране и координиране дейностите по провеждане на следдипломно обучение в системата на здравеопазването, вкл. в РЗИ.

РЗИ-Силистра като териториален орган на МЗ провежда държавната политика, на територията на област Силистра, за защита здравето на гражданите, изпълнява законовите задължения и правомощия по контрола на ООП, на продуктите, стоките и дейностите със значение за здравето на човека, на факторите на жизнената среда, по надзора на заразните болести и опазване на страната от внос и разпространение на заразни болести, по контрола на медицинските дейности, лекарствата и аптеките, по надзора на медицинското осигуряване на населението и защитата на населението от инциденти с химични, биологични и радиоактивни агенти, в обхвата на Устройствения правилник на РЗИ, в съответствие със законите на страната и подзаконовите нормативни актове по тяхното прилагане. В изпълнение на своята дейност здравните инспектори и експертите проучват, събират информация, анализират, предписват коригиращи мерки и извършват контрол по изпълнението им. При необходимост се налагат административни мерки, в случаите предвидени в закон. В дейността по предварителния здравен контрол РЗИ-Силистра извършва здравна оценка на устройствени планове и проекти, както и експертиза по

екологичното законодателство на инвестиционни предложения, относно преценка за ОВОС и ЕО, становища по ДОВОС и предварителни консултации на инвеститорите, за наличие на потенциални рискове за общественото здраве от реализирането на инвестиционни намерения. РЗИ-Силистра събира, обработва и анализира медико-статистически данни и анализира здравно-демографските показатели за населението в областта.

ЩАТНА И КАДРОВА ОСИГУРЕНОСТ НА РЗИ-СИЛИСТРА КЪМ 01.01.2021г.

Към 01.01.2021г. числеността по Устройствен правилник за РЗИ-Силистра е 51 щатни длъжности, организирани в 4 дирекции, разпределени както следва:

- 36 длъжности по служебни правоотношения (70,6 %);
- 15 длъжности по трудови правоотношения (29,4 %).

По административни звена разпределението на длъжностите е:

- ръководство (3) и дирекция „АПФСО” (9) – 12 (23,5 %)
- дирекция „МД” – 11 (21,6 %)
- дирекция „НЗБ” – 11 (21,6%)
- дирекция „ОЗ” – 17 (33,3%)

Към 01.01.2021г. заетите длъжности са както следва:

- по служебни правоотношения 28 (83,3 % от 36 по щат).
- по трудови правоотношения – 13 (86,7 % от 15 по щат).

Кадрова окомплектованост към 01.01.2021г.:

- ръководни длъжности – 7, от тях 3 заети (42,86%);
- експертни длъжности с аналитични и контролни функции – 31, от тях 26 заети (84%);
- експертни длъжности със спомагателни функции – 8, от тях заети 7 (87,5%);
- технически длъжности – 5, от тях заети 5 (100%).

Към 01.01.2021г. незаети са 10 длъжности (19,6%): 4 ръководни (зам.-директор, директор ДМД, директор ДНЗБ, директор ДОЗ), 5 експертни (гл.експерт в ДМД, инспектор в ДНЗБ, старши инспектор, инспектор и мл.експерт в ДОЗ) и 1 със спомагателни функции (главен специалист в ДОЗ). Дефицитът на ръководни кадри затруднява организацията на работата, изисква повече време от директора на инспекцията за пряка обща или индивидуална работа със служителите от различни дирекции в специализираната администрация и неговото пряко участие в организационната и оперативната дейност на специализираната администрация, вкл. с контролно-методична работа по различни теми и задачи.

АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНО, ФИНАНСОВО И СТОПАНСКО ОБСЛУЖВАНЕ

1.АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНО ОБСЛУЖВАНЕ

1.1.Усъвършенстване на дейността по административно обслужване на физически и юридически лица, съгласно принципите и изискванията на наредбата за административното обслужване

През 2020Г. са извършени 1541 услуги на граждани по общо 34 вида по Регистъра на услугите, разпределени по вид и брой както следва:

№ по ред	Наименование на административната услуга по Регистъра на услугите	Брой извършени административни услуги
1	2	3
1	961 Издаване на становище за недостатъчност на специалисти по дадена специалност при сключване на договор с РЗОК за осъществяване на специализирана извънболнична помощ	71
2	3041 Издаване на удостоверение за спазване на здравните изисквания и утвърдените медицински стандарти от лечебните заведения за извънболнична помощ и хосписите	19

3	1793 Издаване на удостоверение за регистрация на лицата, практикуващи неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве	0
4	1088 Зачаждане от регистъра на лицата, практикуващи неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве	0
5	685 Издаване на разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина	0
6	1336 Прекратяване на разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина	0
7	881 Изготвяне на протокол за извършена проверка във връзка с издаване на лицензия за търговия на едро или дребно и съхраняване на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества	0
8	2155 Предоставяне на специални рецептурни бланки на лечебни заведения за предписване на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества	79
9	341 Предоставяне на специални формуляри на аптеки за поръчка на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества	7
10	1552 Вписване в регистъра на обектите с обществено предназначение	98
11	882 Зачаждане от регистъра на обектите с обществено предназначение	28
12	1660 Издаване на удостоверение за съответствие с основните изискванията, на които трябва да отговарят лечебните заведения за болнична помощ, центровете за психично здраве, центровете за кожно-венерически заболявания, онкологичните центрове, ДМСГД, диализните центрове и тъканните банки	0
13	466 Издаване на удостоверение за регистрация на обект за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води	0
14	258 Зачаждане на регистрация на обект за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води	0
15	1795 Издаване на санитарно удостоверение за извършване на дейности с опасни отпадъци от хуманната медицина	0
16	883 Издаване на становище за класифициране на отпадъци	13
17	259 Издаване на становище за съгласуване на проект/подробен устройствен план	19
18	1870 Издаване на становище за съгласуване на инвестиционен проект	30
19	2961 Издаване на хигиенно заключение за проектна документация	
20	1338 Издаване на становище по готовността на строежите за въвеждането им в експлоатация	14
21	467 Издаване на международен сертификат за имунизации	34
22	1796 Издаване на свидетелство за имунизационно състояние	11
23	686 Издаване на сертификат за здравен контрол или за освобождаване от здравен контрол на кораб	1

24	1553 Издаване на разрешение за дейности по разрушаване или отстраняване на азбест и/или азбестосъдържащи материали от сгради, конструкции, предприятия, инсталации или кораби	
25	1089 Издаване на разрешение за пренасяне на покойници извън страната	2
26	1573 Издаване на хигиенно заключение за получаване на разрешение за търговия на дребно с лекарствени продукти в аптека	2
27	1349 Издаване на удостоверение за регистрация на дрогерия	4
28	2241 Издаване на становище за унищожаване на лекарства	
29	477 Издаване на заверен препис или допълнителен екземпляр от документ	2
30	1350 Изготвяне на здравна оценка на седмичните учебни разписания на ученици	96
31	1102 Регистрация и заверка на лична здравна книжка	991
32	2134 Издаване на удостоверение за осигурителен доход (УП 2)	3
33	2133 Издаване на удостоверение за трудов и/или служебен стаж на осигурявани лица (УП 3)	1
34	2 Предоставяне на достъп до обществена информация	16

При оказването на административните услуги се прилагат Вътрешни правила за организация на административното обслужване, утвърдени със Заповед № РД-01-153/10.10.2019г. на директора на РЗИ-Силистра. Всички административни услуги се оказват чрез Център за административно обслужване (ЦАО). Спазват се следните стандарти за качество на административно обслужване: стандарт за единно наименование на ЦАО, стандарт за осигуряване на подходящи условия и достъпност до и във всички помещения на ЦАО, стандарт за указателни табели за местонахождението на ЦАО, стандарт за поддържане на актуална информация за достъпа до служебните помещения на ЦАО, стандарт за идентификация на служителите, които осъществяват административно обслужване чрез баджове на български и английски език, стандарт за идентификация на служителите при водене на телефонни разговори, стандарт за спазване на правила за комуникация с потребителите, стандарт за предоставяне на информация относно административното обслужване, стандарт за срок на отговор на отправени запитвания от общ характер, стандарт за време за изчакване за обслужване, стандарт намаляване броя на посещенията на гише и стандарт за използване на опростени и лесни за попълване образци/формуляри. В процес на осигуряване сме на изпълнението на стандарт за безплатна интернет връзка и стандарт за поддържане на система „Най-често срещани въпроси и отговори“.

Във връзка с изменение и допълнение на Наредбата за административното обслужване (обн.ДВ бр.9/31.01.2020г.) всички 34 процедури за оказване на административни услуги са актуализирани. Съгласно §35 от заключителните разпоредби на ПМС14/29.01.2020г. е разработена нова харта на Харта на клиента, която е одобрена със заповед №РД-01-123/12.06.2020г. на директора на РЗИ-Силистра. Реализирани са 5 електронни услуги чрез Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни административни услуги на ДАЕУ.

Актуална информация за предоставяните административни услуги, редът за тяхното заявяване, дължимите такси, сроковете за издаване на исканите административни актове и начините за тяхно получаване се поддържаше през целия отчетен период в Административния регистър, интернет сайта на инспекцията и на таблото пред ЦАО.

Състоянието на административното обслужване беше отчетено в указания срок чрез изготвяне на годишен отчет

В РЗИ-Силистра е разработена система за измерване на удовлетвореността на потребителите на административни услуги чрез използване на обратна връзка с тях. През

2020г. в РЗИ-Силистра се използват и прилагат следните методи на обратна връзка с потребители на административни услуги:

- извършване на анкетно проучване;
- провеждане на консултации със служителите;
- анализ на сигнали, предложения, жалби и похвали;
- анализ на медийни публикации.

Анкетното проучване се провежда целогодишно, чрез предварително одобрена анкетна карта, достъпна в сайта на инспекцията и пред ЦАО. Постъпили са общо 14 анкетни карти за отчитане на удовлетвореността от начина на предоставяне на административни услуги.

През 2020г. във връзка с пандемията от Ковид-19 се проведе консултация със служителите с цел предприемане на мерки за ограничаване на посещенията в ЦАО. По предложение на служителите се прие мярката потребителите на административни услуги да се поканват по телефон или електронна поща за получаване на готовите административни актове. С това се постигна елиминиране на безполезна посещения в сградата, намаляване на времето за чакане и недопускане на струпване на потребители пред ЦАО.

През годината няма постъпили мнения, предложения, сигнали, жалби и оплаквания свързани с административното обслужване, чрез осигурени за целта канали: телефон, факс, ел. поща, кутия за мнения и предложения, лицензиран пощенски оператор, не са установени медийни публикации, с критично отношение към дейността на инспекцията.

1.2.Организиране предоставянето на достъп до обществена информация, в случаите предвидени в ЗДОИ

РЗИ-Силистра прилага утвърдена процедура за организацията на работа по прилагане на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ), с която се урежда приемането, регистрирането, разпределянето, разглеждането на заявления и устни запитвания за достъп до обществена информация, изготвянето на решения за отказ или за предоставяне на обществена информация.

През 2020 г. в инспекцията са постъпили 17 заявления за достъп до информация, като 8 са подадени от неправителствени организации, 2 от юридически лица, 1 от журналист и 6 от физически лица. Всички заявления са постъпили чрез електронната поща на РЗИ-Силистра.

Поисканата информация се отнася за дейността на РЗИ-Силистра и по своя вид е „служебна информация”. Няма заявления касаещи информация от типа „служебна тайна” и „държавна тайна”, според Закона за защита на класифицираната информация.

Темите, по които е поискана информацията са свързани с:

- дейността на РЗИ-Силистра относно предоставения достъп до обществена информация през 2019г. – 1 заявление;
- категории информация, определени от РЗИ-Силистра за публикуване в интернет за сферата на дейност на РЗИ-Силистра – 1 заявление;
- проведен неонатален слухов скрининг на новородени деца по Националната програма за подобряване на майчиното и детско здраве 2014-2020г. – 1 заявление;
- персонал и дейност на ЛЗБП от областта през 2019г. – 2 заявления;
- заразени починали от Ковид-19 в специализирани институции за деца и възрастни с психични увреждания – 1 заявление;
- завърнали се граждани през ГКПП Силистра-Кълъраш през периода март-май. 2020г.– 1 заявление;
- регистрирани случаи на заболели от Ковид-19 в област Силистра през периода март-юли.2020г. – 1 заявление;
- брой починали, лекувани и излекувани лица в област Силистра пред периода март-юли.2020г. – 1 заявление;
- разкрити лечебни заведения за лечение само на пациенти с Ковид-19 – 2 заявления;
- разпределение на получения медикамент Azithromicin 250 mg x 12 tab. – 1 заявление;

- брой социални домове и услуги от резидентен тип засегнати от Ковид-19 и смъртни случаи в тях – 1 заявление;
- установени нарушения на противоепидемичните мерки свързани с ограничение разпространението на Ковид-19 и наложени санкции -2 заявления;
- установени нарушения на противоепидемичните мерки свързани с ограничение разпространението на Ковид-19 и наложени санкции в нощни заведения -1 заявления;
- брой пациенти с диагноза Дегенерация на макулата и задния полюс – МКБ Н35.3 – 1 заявление.

Няма информация, която да е предоставена повече от три пъти по реда на глава трета от Закона за достъп до обществена информация.

По подадените заявления са издадени в срок 16 решения за предоставяне на достъп до обществена информация. По всички искания е предоставен пълен достъп до поисканата информация. Във всички случаи информацията е предоставена във формата, поискана от заявителите. По 1 от заявленията РЗИ-Силистра не разполагаше с исканата информация и на основание чл.32, ал.1 от ЗДОИ същото беше препратено на органа, който разполага с нея като за това беше уведомен заявителя.

В съответствие с изискванията на чл.15, ал.1 от ЗДОИ със Заповед №РД-01-1/06.01.2020г. е одобрен списък на категориите информация, за сферите на дейност на РЗИ-Силистра, подлежащи за публикуване в интернет през 2020 г.

1.3.Систематизиране и съхранение на документи и други материали на РЗИ в съответствие с изискванията на Закона за националния архивен фонд

РЗИ-Силистра има разработени Вътрешни правила за архивната дейност, съгласно които през 2020г. приключилите към 31.12.2019г. преписки бяха предадени за съхранение в учреденския архив. Във връзка с пандемията от Ковид-19 се създаде организация за съхранение на свързаните с това документи – формуляри за събиране на данни от простиращи в страната, предписания за поставяне под ктантина, заповеди за прекратяване на кантина и др.

През 2020г. бяха издадени 2 заповеди за актуализиране състава на Постоянно действащата експертна комисия.

1.4.Поддържане на служебните и трудови досиета на служителите

Досиетата на всички служители се поддържат в безупречен вид. Своевременно са съставяни досиетата на новоназначените служители, а на напусналите - се архивират. В досиетата са класирани всички необходими документи – актове за назначаване и изменение на правоотношенията, заповеди за отпуски, удостоверения за преминати обучения и др.

1.5.Организиране и участие в разработването, актуализирането и утвърждаването на длъжностните характеристики и в процеса на оценяване на изпълнението на служителите

През 2020г. са актуализирани длъжностните характеристики на почти всички служители, като е включено изискване за притежаване на дигитална компетентност, изискваща се за заеманата длъжност.

1.6.Организиране на следдипломната квалификация на служителите

За квалификацията и обучението на служителите през 2020г. беше утвърден План за задължително и специализирано обучение в ИПА и НЦОЗА, т. нар. външна квалификация и План за тематичните семинари в РЗИ-Силистра, т.нар. вътрешна квалификация:

А/ Външна квалификация - през 2020 г. при планирани 13 обучения, проведени са 8. Обученията не са осъществени, поради усложнената епидемична обстановка, свързана с COVID-19.

Реализирани обучения по утвърдения график:

- Мерки срещу изпирането на пари (участвали: Ив. Ангелова – директор ДАПФСО, С. Драгиева – счетоводител);
- Управление на риска в дейността на администрацията (Ив. Ангелова – директор ДАПФСО);

- Правна уредба на защита на личните данни (Ив. Ангелова – директор ДАПФСО);
- Планиране и организация на електронното административно обслужване (Ив. Ангелова – директор ДАПФСО);
- Информационна и мрежова сигурност в подкрепа на реформите в публичната администрация (Ив. Ангелова – директор ДАПФСО, Г. Чанев – гл. специалист АОИ);
- Работа с граждани с увреждания (М. Върбанова, Н. Топалова и Н. Христова – служители в ЦАО и РКМЕ);
- Практически аспекти на дейността по УЧР (Ив. Ангелова – директор ДАПФСО, М. Огнева – гл. експерт);
- Законодателство и методология по финансово управление и контрол (С. Стаменова – счетоводител).

Извън утвърдения план са реализирани следните обучения:

- Промени в ЗОП и ЦИАС "ЕОП" (Ив. Ангелова – директор ДАПФСО);
- Централизирана автоматизирана информационна система Електронни обществени поръчки (ЦИАС ЕОП) (Ив. Ангелова – директор ДАПФСО, Г. Чанев – гл. специалист АОИ);
- Стратегии и политики за противодействие на рисковете в държавната администрация (надграждащ модул) (С. Стаменова – счетоводител);
- Звук и видео в Power Point 2010 (Кр. Кръстева, А. Генова – гл. експерти в ДОЗ);
- Кодекс за поведение на служителите - функции и основни аспекти (всички ръководни служители и с контролни и/или аналитични и спомагателни функции);
- Организация на документооборота в държавната администрация (М. Георгиева, Н. Топалова, К. Георгиева – служители, обслужващи деловодната дейност на инспекцията);
- Въведение в цифровите права (всички ръководни служители и с контролни и/или аналитични и спомагателни функции);
- ЗО-1 Въведение в държавната служба (М. Огнева, С. Стаменова, Д. Джелил, М. Николова).

Б/ Вътрешна квалификация

Във всички дирекции се провеждат тематични семинари по утвърден годишен план. Тематиката на вътрешните обучения е свързана с прилагането на нормативната уредба или с конкретни специализирани теми, касаещи работата на съответния отдел/дирекция, в т.ч. и при обнародвани промени в нормативни актове по дейността на инспекцията. През 2020 г. са проведени 17 семинара: в Дирекция МД (8) и в Дирекция ОЗ (9).

1.7.Оказване на правна помощ, разработване и предложения за решаване на правни проблеми, свързани с дейността

През 2020г. служители на дирекцията участваха в национално проучване относно оценката на въздействието на приетите изменения на Закона за администрацията, Закона за финансово управление и контрол в публичната сфера, Закона за държавна финансова инспекция.

1.8.Подпомагане и контрол по законосъобразността при издаване на индивидуални административни актове

Около 6 месеца в инспекцията нямаше юрисконсулт, поради което не са организирани вътрешни обучения относно прилагането на нормативната уредба.

1.9.Осигуряване на условия за провеждане на процедури за възлагане на обществени поръчки

Със Заповед №РД-01-22/11.03.2020г. на директора на РЗИ-Силистра е утвърден План-график на обществените поръчки за 2020г. През годината са проведени 2 мини-процедури по сключени рамкови споразумения на ЦОП на МФ с предмет „Доставка на неретциклирана копирна хартия“ и „Предоставяне на пощенски услуги“ и е сключена 1 борсова сделка за доставка на гориво за отопление.

1.10. Осигуряване на процесуално представителство пред органите на съдебната власт

През 2020г. инспекцията е била страна по едно съдебно производство. Осигурено е процесуално представителство от юрисконсулта.

1.11. Провеждане на конкурси за назначаване на служители по ЗДСл.

През 2020г. са проведени 5 (пет) конкурсни процедури по Закона за държавния служител за следните длъжности:

- Юрисконсулт в дирекция „Административно-правно, финансово и стопанско обслужване“ – Приключи с назначаване на класирания на първо място кандидат;
- Директор на дирекция „Обществено здраве“ – конкурсната процедура е прекратена със заповед на директора на РЗИ-Силистра, поради липса на кандидати;
- Директор на дирекция „Медицински дейности“ – конкурсната процедура е прекратена със заповед на директора на РЗИ-Силистра, поради липса на кандидати;
- Инспектор в дирекция „Обществено здраве“ – конкурсната процедура е прекратена със заповед на директора на РЗИ-Силистра, поради липса на кандидати;
- Инспектор в дирекция „Надзор на заразните болести“ – конкурсната процедура е прекратена със заповед на директора на РЗИ-Силистра, поради липса на кандидати.

През 2020г. с публикувани 2 (две) обява по чл. 81а от ЗДСл в Портала за мобилност в държавната администрация за длъжностите Директор на дирекция „Медицински дейности“ и Директор на дирекция „Обществено здраве“. В срока, определен за подаване на документи, в РЗИ-Силистра не постъпиха заявления за участие в подбора.

През 2020г. инспекцията участва в програма „Старт в кариерата“ за 3 длъжности със специалности от област фармация, компютърни науки и администрация и управление. За нито една от позициите не се явиха кандидати.

2. ФИНАНСОВО ОБСЛУЖВАНЕ

2.1. Усъвършенстване на дейността и прилагането в практиката на СФУК

Система за финансово управление и контрол на РЗИ-Силистра включва следните елементи:

2.1.1. Контролна среда

- ✓ **Лична почтеност и професионална етика** – РЗИ-Силистра разполага с Етичен кодекс на служителите утвърден със заповед №РД-13-53/30.03.2018г. съдържащ етични ценности, взаимоотношения между ръководството, служителите и гражданите, професионално поведение, норми регламентиращи случаите на измами, корупция, нередности и др. и Правилник за вътрешния ред актуализиран със заповед №РД-01-118/31.07.2019г. Всички служители са запознати с правилата срещу подпис.
- ✓ **Организационна структура** на РЗИ-Силистра е съобразена с Устройствения правилник на регионалните здравни инспекции. Плановата численост на персонала е 51 щатни бройки разпределена в четири дирекции: „Административно-правно, финансово и стопанско обслужване“, „Медицински дейности“, „Надзор на заразните болести“ и „Обществено здраве“. Всички структурни звена /дирекции / имат разработени и утвърдени от директора на инспекцията функционални характеристики. Дейностите и функциите в дирекциите се ръководят от съответните директори на дирекции, като същите ръководят и контролират процеса на набиране и анализ на получаваната от съответните лица информация, относно дейността на структурните звена. РЗИ-Силистра има приети Вътрешни правила за изграждане и изменение на организационната структура одобрени със заповед №22-01-142/23.08.2013 г. ;
- ✓ **Възлагане на правомощия и отговорности** – РЗИ-Силистра има разработени Вътрешни правила за делегиране на правомощия утвърдени със заповед № 22-01-130/08.08.2013 г.
- ✓ **Политики и практики прилагани по отношение на човешките ресурси**
В РЗИ-Силистра със заповед №РД-01-117/31.07.2019 г. са утвърдени Политики и процедури за управление на човешките ресурси. Същите са актуализирани със заповед №РД-01-188/29.09.2023г. Назначаването на служителите в инспекцията става при спазване на Вътрешни правила за назначаване и подбор утвърдени със заповед №РД-13-

66/26.04.2018 г. и работна инструкция за прилагане на правилата утвърдена със заповед №РД-13-103/31.05.2018 г. През 2019г. Вътрешните правила за назначаване и подбор на служители са актуализирани със заповеди №РД-01-123/07.08.2019г. и №РД-01-143/02.10.2019г. Всички служители имат връчени длъжностни характеристики, разработени според изискванията на Вътрешните правила за разработване, утвърждаване, изменение и съхранение на длъжностните характеристики утвърдени със заповед №22-01-138/19.08.2013 г. Ежегодно се прави преглед на длъжностните характеристики и при необходимост се актуализират. През 2020г. са актуализирани длъжностните на служителите във връзка с изискванията за дигитална компетентност. Оценяването на изпълнението на длъжността е извършено в срок при спазване на Вътрешните правила за оценяване на изпълнението на служителите утвърдени със заповед № 22-01-137/02.08.2013 г. През 2020 г. е изготвен план квалификация на служителите.

2.1.2.Управление на риска

✓ Стратегия за управление на риска

През отчетната година в инспекцията е прилагана Стратегия за управление на риска утвърдена със заповед № РД-13-106/06.06.2018 г. Рисковете, които могат да попречат на постигането на стратегическите и оперативните цели на инспекцията се идентифицират от комитет по риска сформирани със заповед №РД-13-107/06.06.2018г., акт със Заповед №РД-02-83/23.12.2020г. и се обсъждат от директорския съвет.

✓ Риск-регистър

Организацията има Риск регистър, който ежегодно се преглежда и при необходимост се предприемат мерки за неговата актуализация. През 2020 г. прегледи са направени през м. март и м. октомври на заседание на директорския съвет. Отчетено е, че има възникнали нови обстоятелства свързани с оценките на някои рискове и Риск регистърът е актуализиран със заповед № РД-01-44/26.03.2020 г.

В Риск регистъра за 2020 г. има идентифицирани 45 риска, които са разделени в следните области:

- Стратегически рискове – 3 риска
- Оперативни рискове – 20 риска
- Рискове свързани с репутацията – 5 риска
- Правни рискове – 3 риска
- Договорни рискове – 4 риска
- Финансов рискове – 6 риска
- Управленски рискове – 4 риска

2.1.3.Контролни дейности

✓ Процедури за одобряване и разрешаване – Със заповед №22-01-85/15.06.2012 г. са одобрени Вътрешни правила за разделяне на отговорностите, с които се определят длъжностните лица имащи право да разрешават и одобряват извършването на разходи в инспекцията.

✓ Системата за “двоен подпис” – РЗИ-Силистра прилага системата за „двоен подпис“. С вътрешни правила одобрени със заповед № 22-01-83/14.06.2012 г. и заповед №РД-13-74/06.04.2016 г. за определени длъжностните лица с право на полагане на първи и втори подпис при извършване на безкасови разходи, касови плащания и при поемане на задължения върху писмени договори и други документи;

✓ Предварителния контрол – РЗИ – Силистра има изградена система за предварителен контрол одобрена със заповед № РД-13-90/27.04.2016 г. РЗИ-Силистра няма назначен финансов контролор. Предварителният контрол е възложен на различни служители, както следва:

- процедури за възлагане на обществени поръчки –юрисконсулт
- преди поемане на финансови задължения и преди извършване на разходи за придобиване на активи/услуги – директор на дирекция АПФСО
- преди поемане на финансови задължения и преди извършване на разходи за командировки в страната - директор на дирекция АПФСО
- отдаване под наем на движимо и недвижимо имущество - юрисконсулт
- продажба на движимо и недвижимо имущество - юрисконсулт

- провеждането на конкурси за подбор и назначаване на служители - директор на дирекция АПФСО
- издадени наказателни постановления - юрисконсулт
- осъществяване на предварителен контрол върху оперативната дейност на всяка дирекция - директор на дирекция.

За някои от направленията на предварителния контрол има разработени работни инструкции като:

- преди поемане на финансови задължения и преди извършване на разходи за придобиване на активи/услуги - одобрена със заповед №РД-13-100/11.05.2016 г. През 2018 г. със заповед №РД-13-83/11.05.2018 г. беше утвърдено ново приложение 30-02-7 Контролен лист за извършване на предварителен контрол преди сключване на договор по 33Д. Във връзка с приемането РМС №592/21.08.2018 г. със заповед №РД-13-143/28.08.2018 г. беше актуализирано приложение 32-05-5 Контролен лист за извършване на предварителен контрол преди извършване на разход и приложение 30-02-7 Контролен лист за извършване на предварителен контрол преди сключване на договор по 33Д.
- преди поемане на финансови задължения и преди извършване на разходи за командировки в страната – одобрена със заповед №РД-13-99-11.05.2016 г.
- отдаване под наем на движимо и недвижимо имущество – одобрена със заповед №РД-13-119/06.06.2016 г.
- провеждането на конкурси за подбор и назначаване на служители – одобрена със заповед №22-01-150/17.10.2012 г.

- ✓ **Процедури за пълно, вярно, точно и своевременно осчетоводяване на всички операции** – РЗИ-Силистра прилага Счетоводна политика и Индивидуален сметкоплан последно актуализирани със заповед № РД-13-191/08.11.2018 г. За осчетоводяване на документите се използва софтуерен продукт „Контоб66“. За да се гарантира вярност и точност на получаваната информация се прилагат Вътрешни правила за съпоставяне на данните утвърдени със заповед №22-01-104/25.07.2012 г.

Движението на счетоводните документи е регламентирано с Вътрешни правила за счетоводния документооборот утвърдени със заповед №РД-01-106/05.07.2019 г.

С цел вярно съставяне на годишния финансов отчет има издадена заповед №РД-01-180/27.12.2019 г. за редовна частична инвентаризация към 31.12.2019г. на активи и пасиви на РЗИ-Силистра. Инвентаризацията се провежда при спазване на Вътрешните правила за провеждане на инвентаризация, бракуване, трансформиране и унищожаване на дълготрайни материални и нематериални активи и материални запаси, одобрени със заповед № РД-13-167/07.01.2019 г.

През 2019 г. РЗИ-Силистра ежесечно начисляваше на амортизации на нефинансовите дълготрайни активи. Дейността е съобразена с Амортизационна политика и амортизационен план за 2019 г. одобрени със заповед №РД-13-80/09.05.2018 г.

В съответствие с указанията на МФ за подготовка и представяне на проектобюджетите на ПРБ за 2020 г. и актуализираните им бюджетни прогнози за 2021 г. и 2022 г. през м.септември.2019 г. РЗИ-Силистра изготви проектобюджет за 2020 г. в програмен формат.

- ✓ **Процедури за наблюдение** – В инспекцията е въведен и се прилага оперативен контрол от страна на ръководството на всички нива в организацията върху възлагането и изпълнението на работата и изпълнението ѝ в конкретните структури. Провеждат се ежеседмични оперативки на директора с ръководителите на съответните структурни звена, на които се отчита свършеното пред предходната седмица и се поставят задачите за следващата. Всяко тримесечие на директорски съвет се отчита изпълнението на годишния план на организацията.

- ✓ **Антикорупционни процедури** – РЗИ-Силистра има разработени Вътрешни правила за прилагане на антикорупционни процедури, които са одобрени със заповед №РД-13-192/08.11.2018 г. акт. със заповед №РД-01-139/01.10.2019г. За защита на лицата подали сигнали за корупция, корупционни прояви и/или конфликт на интереси, РЗИ прилага вътрешни правила утвърдени със заповед № РД-13-101/07.06.2017 г. и актуализирани със

заповед №РД-13-194/09.11.2018 г. Служителите в РЗИ – Силистра декларират своето имотно състояние. През 2019 г. няма служители, които да са отказали да декларират имотно си състояние или да са попълнили декларациите след нормативно определените срокове. Във връзка с приемането на Закона за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобито имущество със заповед №РД-13-182/24.10.2018 г. се утвърдиха Вътрешни правила за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите за установяване конфликт на интереси. През 2019г. поради необходимост правилата са актуализирани със заповед №РД-01-140/01.10.2019г. Със заповед №РД-02-11/13.03.2019г. е определена постоянно действаща комисия, която да извършва проверки на подадените декларации по чл.35, ал.1 от ЗПКОНПИ. Комисията извърши проверка на всички подадени декларации и изготви доклад №75-38/13.06.2019г.

Във връзка с прилагането на Вътрешни правила за управление на цикъла на обществените поръчки утвърдени със заповед №РД-13-126/10.06.2016 г., акт. със заповед №РД-01-95/19.06.2019г. през 2019 г. разработихме План-график за обществените поръчки в РЗИ-Силистра, който беше утвърден със заповед №РД-01-46/02.04.2019 г.

- ✓ **Правила за достъп до активи и информация** –В РЗИ-Силистра действат Вътрешни правила за достъп до обществена информация последно актуализирани със заповед №РД-13-115/26.06.2018 г. В инспекцията са разработени и се прилагат Вътрешни правила за осигуряване на безплатно работно облекло одобрени със заповед №22-01-74/29.05.2012 г., Вътрешни правила за отдаване под наем на недвижими имоти утвърдени със заповед № РД-12-119/06.06.2016 г., Вътрешни правила за отдаване под наем на движими вещи утвърдени със заповед №РД-13-208/12.10.2016 г., Вътрешни правила за продажба на движими вещи утвърдени със заповед №РД-13-209/12.10.2016 г. За отчитане на даренията са въведени Вътрешни правила за получаване и разпореждане със дарения утвърдени със заповед №РД-13-118/06.08.2014 г. Работата на учреденския архив е регулирана с Вътрешни правила за Организацията и дейността на учреденския архив утвърдени със заповед №22-01-144/29.03.2013 г.

- ✓ **Управление на човешките ресурси**- РЗИ-Силистра има приети Вътрешни правила за заплатите, които периодично подлежат на преглед и актуализация. През 2019 г. те са актуализирани със заповед №РД-01-104/04.07.2019 г. За оптимизиране организацията на човешките ресурси от 2016 г. се прилагат Вътрешни правила за ползване, отлагане, прекъсване и погасяване правото на отпуск на служителите одобрени със заповед №РД-13-135/22.06.2016 г. Редът за командироване на служителите е уреден във Вътрешни правила за командировките в страната утвърдени със заповед №РД-01-163/01.11.2019 г.

- ✓ **Защитата на информацията** – Със заповед №РД-13-105/14.05.2016 г. са приети Вътрешни правила за задълженията на потребителите на компютърната и информационна среда в РЗИ-Силистра. В тях е предвиден ред за съхранени и защита на информацията в електронен вид и са създадени правила за ползване на компютърната техника. Със заповед №РД-13-150/05.09.2018 г. е въведена в действие Процедура за архивиране и възстановяване на критични информационни системи и регистри. Във връзка с влизането в действие на Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни РЗИ-Силистра разработи Политика за прозрачност при обработването на лични данни утвърдена със заповед №РД-13-124/17.07.2018 г. и Вътрешни правила за защита на личните данни утвърдени със заповед №РД-13-121/11.07.2018 г.

Във връзка с предоставения достъп до средата за междурегистров обмен със заповед №РД-01-120/31.07.2019г. утвърдихме Вътрешни правила за използване на средата за междурегистров обмен /REDIX/.

- ✓ **Правила за документиране, архивиране и съхраняване на информацията** С цел подпомагане осъществяването на текущата дейност, вземането на правилни управленски решения и контрол върху процесите в организацията сме въвели Вътрешни правила за документооборота, деловодната и архивна дейност утвърдени със заповед № 22-01-24/03.01.2013 г. и актуализирани със заповед № РД-13-21/29.01.2014 г. и заповед №РД-01-59/03.05.2019г. Архивната дейност в инспекцията е уредена във Вътрешни правила за архивната дейност утвърдени със заповед №22-01-136/14.08.2013 г. РЗИ-Силистра прилага

Типова номенклатура на делата със срокове за съхранение утвърдена от министъра на здравеопазването и въведена в действие в инспекцията със заповед №РД-01-103/04.07.2019г. На основание чл. 42 от ЗНАФ в инспекцията има постоянно действаща експертна комисия, която следи за обработката на архивните единици в учреденското архивохранилище. Като се отчитат някои особености на дейността на инспекцията през 2016 г. се утвърди със заповед №РД-13-265/30.12.2016 г. Процедура за определяне на реда за предаване на наследниците, архивиране в учреденския архив или унищожаване на медицински експертни досиета след изтичане на срока на съхранение в РКМЕ ;

2.1.4.Информация и комуникация

- ✓ **Информация и комуникация** – Със заповеди № РД-13-121/07.06.2016 г. и РД-13-162/07.07.2016 г. са въведени комуникационни системи, чрез които служителите на всички нива своевременно да бъдат уведомявани с цел вземане на правилни управленски решения, адекватно изпълнение на задълженията чрез информационни модули и са регулирани медийните изяви на служителите. Всички служители от инспекцията са включени в АИС Евентис и участват в електронния документооборот ;

2.1.5.Мониторинг

- ✓ **Мониторинг** – През м.декември.2011 г. са приети вътрешни правила за мониторинг на изпълнението на препоръки от контролни органи. В тях е разписан реда за регистриране на получените от контролни органи препоръки, предприемане на мерки за действия по препоръките с определяне на конкретни срокове и отговорници и контрола на изпълнението им.
- ✓ Мониторинг на Системата за финансово управление и контрол се извършва ежегодно преди изготвяне на доклада за нейното състояние. При установяване на несъответствия същите се отстраняват.

След попълване на въпросника за самооценката на СФУК за 2020 г. получена е много добра обща оценка на действащата в РЗИ-Силистра Система за финансово за управление и контрол .

През 2020 г. РЗИ-Силистра е предприела действия по отношение на подобряване на системите за финансово управление и контрол в областта на:

- ✓ **управление на човешките ресурси** – актуализирани Политики и процедури за управление на човешките ресурси и актуализирани Вътрешни правила за заплатите
- ✓ **предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризма** – Разработени вътрешни парвила за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризма в РЗИ-Силистра

2.2.Планиране на бюджетните средства, необходими за дейността

През 2020г. РЗИ-Силистра работи по пет бюджетни програми:

- 1)Държавен здравен контрол;
- 2)Промоция и превенция на незаразните болести;
- 3)Профилактика и контрол на заразните болести;
- 4)Контрол на медицинските дейности, здравна информация и електронно здравеопазване;
- 5)Осигуряване на медицинска помощ на специални групи от населението;
- 5)Администрация.

Утвърденият бюджет първоначално възлизаше на 979300 лв., обезпечен чрез собствени приходи 40 000 лв. и 939300 лв. субсидия от Републиканския бюджет. Със Заповед №РД-03-142/02.09.2020г. на министъра на здравеопазването разходите за персонал бяха увеличени с 99000лв.

През годината Министерство на здравеопазването възложи изпълнение на дейности по различни проекти и национални програми, за които ни бяха осигурени допълнителни средства, както следва:

- Национална програма за намаляване въздействието на радон в сградите на българското население (2018-2022г.) – 1400,00 лв.;

- Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020г.), приоритет “Здравеопазване” –11545 лв.;
- Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести (2014-2020г.) – 1000лв.;
- Национална програма за подобряване на ваксипрофилактиката на сезонния грип 2019-2022г. – 642лв.
- Национална програма за първична профилактика на рака на маточната шийка – 142 лв.
- Национална програма за елиминация на морбили и рубеола (2019-2022г.) -1071лв.

Със Заповед №РД-03-205/30.09.2020г. на министъра на здравеопазването по Дейност „Отбранително-мобилизационна подготовка“ са предоставени 1412 лв.

През 2020г. със заповеди на министъра на здравеопазването на инспекцията са отпуснати 4320лв. капиталови разходи за закупуване на 2 бр.таблета и 6 софтуерни приложения и 27084 лв. за закупуване на ултра-фризер за съхранение на ваксини срещу Сovid-19.

С различни писма на Министерство на здравеопазването са ни отпуснати 192 508лв. за закупуване на таблетки, лични предпазни средства и тестове за Ковид -19.

В края на годината одобрения годишен уточнен план по бюджета възлизаше на 1320128лв., в т.ч. разходи за персонал 900946 лв., за издръжка 387778 лв. и капиталови разходи – 31404 лв.

През 2020г. са събрани собствените приходи в размер на 30126 лв. и включват:

- такси за административни и други услуги и дейности – 13075лв.
- глоби, санкции, неустойки, наказателни лихви, обезщетения и начети – 17051лв.

Направените разходи по бюджета за 2020г. възлизат на 1282075 лв., в т.ч.:

Вид на разходите	План	Отчет	Изпълнение (отн. дял)	Структура (отн. дял)
Разходи за персонал	900946	858055	95%	67%
В т.ч. Заплати		647252		
Други възнаграждения и плащания за персонал		26863		
Задължителни осигурителни вноски от работодателя		183940		
Издръжка	385855	390693	101,25%	30%
Данъци	1923	1923	100%	
Придобиване на дълготрайни материални активи	31404	31404	100%%	3%
Всичко	1320128	1282905	97%	100%

Постигната икономия от 42891 лв. от разходи за персонал е в резултат от продължително или трайно незаети щатни бройки, предимно на ръководни длъжности – зам.директор, директор на дирекция НЗБ, директор на дирекция ОЗ, директор на дирекция МД., директор на дирекция АПФСО, главен секретар.

По отношение на издръжката изпълненото е с 4838лв. над планираното. Надвишението е осигурено с част от реализираната икономия от разходи за персонал и със средствата е преустроено 1 помещение за имунизационен кабинет и за поставяне на фризера за ултра ниски температури, необходим за ваксина срещу Ковид-19.

В края на всяко тримесечие изготвяхме анализи за приходите и разходите на инспекцията, а резултатите докладвахме на заседания на Директорския съвет. В резултат на своевременно изпълнените дейности и положени усилия инспекцията завърши 2020г. без просрочени вземания.

По отношение на разходите прилагаме мерки за тяхното ограничаване чрез стриктен предварителен контрол и анализи, относно техния размер и целесъобразност. В резултат на тези действия РЗИ-Силистра нямаше проблеми с финансирането на дейността през годината и завърши отчетния период без просрочени задължения.

В началото на 2020г. извършихме пазарно проучване и подготвихме апликационна форма за предоставяне на капиталови средства за газифициране на административната сграда на инспекцията. Искането не беше одобрено и капиталови разходи не ни бяха предоставени.

През годината изготвихме бюджетна прогноза 2021-2023г. и тригодишна бюджетна прогноза за разходите в областта на електронното управление и използваните ИКТ за периода 2021-2023г.

2.3.Срочно осчетоводяване и упражняване на контрол върху бюджетната дейност

През годината текущо са осчетоводявани всички приходи и разходи при сразване на утвърдената счетоводна политика, индивидуален сметкоплан и указания на МЗ. Съгласно вътрешните предварителни финансов контрол се извършваше на всички договори, предложения за поемане на финансови задължения, предложения за извършване на разходи, актове за назначаване на служители, обществени поръчки.

2.4.Периодичен анализ на събираемостта на глобите и имуществените санкции

През 2020г. са съставени 26 акта за установяване на административни нарушения:

На физически лица	25 бр.
На Еднолични търговци	1 бр.
На юридически лица	няма
Общо	26

Установени нарушения, за които са съставени АУАН, систематизирани по причини:

За нарушение на чл.56, ал. от 33 за забраната за тютюнопушене	4
За нарушение на Наредба №27 за търговия с дрехи втора употреба	0
За нарушение на Наредба 2/10.1.2005 за ВБИ	6
За нарушение на Наредба 2/12.5.2005 г. за имунизациите в Р България	0
За нарушение на Наредба 15/27.6.2006 г. за здравни книжки	7
За нарушение на чл.63, ал.4 от 33 за противоепидемичните мерки	7
За нарушение на Наредба № 9 за качеството на водата	1
За нарушение на чл. 54 т. 3 от 33 за продажба на алкохол на територията на учебно заведение	1
Общо	26

През периода са издадени 36 наказателни постановления (от които 25 бр. по съставени актове от инспектори на РЗИ-Силистра и 11 бр. по издадени постановления на Районна прокуратура-Силистра за неспазване на задължителна карантина) на общата стойност 8 400 лв. Средна стойност на 1 постановление 233.00 лв.

Разпределение по административни звена:

Дирекция	АУАН	НП	Сума
ОЗ	20	19	4 500 лв.
НЗБ	6	6	600 лв.
МД	0	0	0
НП по чл.36, ал. 2 ЗАНН	-	11	3 300 лв.
Общо	26	36	8 400 лв.

Персонален принос на здравните инспектори

Инспектор	дирекция	АУАН	НП	Сума
Тодорка Белберова	ОЗ	5	4	1000 лв.
Петранка Върбанова	ОЗ	1	1	100 лв.
Вилиана Петрова	ОЗ	8	8	1 700 лв.
Нели Николова	ОЗ	4	4	900 лв.
Джелил Джелил	ОЗ	2	2	500 лв.

Кинка Петрова	ОЗ	0	0	0
Валентина Урумова	НЗБ	0	0	0
Ивелин Гроздев	НЗБ	3	3	300 лв.
Шенол Мустанов	НЗБ	3	3	300 лв.
Татяна Кирова	НЗБ	0	0	0
Общо		26	25	5 100 лв.

От съставените 36 наказателни постановления, 18 са платени в РЗИ-Силистра и 19 са изпратени за принудително събиране в НАП. От изпратените в НАП са платени 2 на стойност 400 лв. В РЗИ – Силистра през периода са платени 3 900 лв.

През периода са обжалвани две (2) наказателни постановления на Йълдъз Исмаил Рамадан и Радослав Кирилов Димов (за нарушаване на противоепидемични мерки свързани с COVID-19). Глобата на Йълдъз Рамадан е потвърдена на първа инстанция и е платена в РЗИ – Силистра, а за НП на Радослав Димов все още няма решение на първа инстанция.

Едно административно-наказателно производство е прекратено от ОДМВР-Силистра поради образувано досъдебно производство (НП № 32/06.11.2020 г. на Орхан Хюсеин).

Общата оценка на административно-наказателната дейност през 2020г. показва, че причините за налагане на глоби обхващат разнообразни нарушения (неефективна дезинфекция, забрана за тютюнопушене, неспазване на противоепидемични мерки, качество на водата, нарушения на изискванията за здравни книжки и продажба на алкохол на територията на учебно заведение). Преобладават съставените АУАН на ФЛ (25) и само един (1) на ЕТ. От издадените 36 НП, 29 са връчени в кратки срокове, а 6 - по реда на чл. 58, ал. 2 от ЗАНН (постановлението е счетено за връчено, тъй като нарушителят не е намерен на посочения адрес). Половината от съставените НП са платени в РЗИ, което означава, че е постигнат възпитателен ефект.

3.СТОПАНСКО ОБСЛУЖВАНЕ

3.1.Организиране и снабдяване на администрацията с материали, консумативи, химикали, диагностикуми, дълготрайни материални активи, горива и смазочни материали

През 2020г. са направени разходи за издръжка в размер на 390693лв., които включват:

Вид на разхода	Лева
Храна	1993
Медикаменти	129112
Постелен инвентар и облекло	36301
Материали	65198
Вода, горива и енергия	44193
Разходи за външни услуги	101806
Текущ ремонт	4955
Командировки в страната	4870
Разходи за застраховки	2265

Усложнената епидемична обстановка свързана с пандемията от Ковид-19 оказва влияние на извършените разходи за издръжка на инспекцията. С различни писма МЗ отпусна 192508лв. за закупуване на:

Вид на разхода	Лева
Облекла	20000
Таблети	2508
Тестове за Ковид-19	170000

Тези средства са усвоени и разходът възлиза на 192328лв.:

Вид на разхода	Лева
Облекла – осигурен е резерв от 210 бр. гащеризони за многократна употреба, 130 бр. гащеризони за еднократна употреба и 400 бр. престилки подсилени за еднократна употреба	19988
Таблети - 4 бр.	2508
PCR тестове – 1200бр	41598
Антигенни тестове – 3450 бр	79349
Бързи тестове- 600бр.	8165
Изследвания с бързи тестове на персонал и потребители в социални домове и услуги от рузинедретн тип	33442
Изследване с бързи тестове на персонал в детски заведения	1410
Закупени мед. консумативи /транспортни среди, тампони и др./	5868

Освен целево отпуснатите средства РЗИ-Силистра направи допълнителни разходи за осигуряване на оперативен резерв от 10000 маски и 10000 чифта ръкавици, дезинфектанти, лични предпазни средства за персонала, разходи за транспорт на ЛПС и ремдесевир от складовете на МЗ, разходи за транспорт и командировки до УМБАЛ „Св.Марина“-Варна за транспортиране на проби за PCR изследвания, осигуряване на безплатна храна и ободрителни напитки за дежурните на ГКПП-Силистра, създаване на условия за монтиране и привеждане в експлоатационен режим на ултра-фризера.

През 2020г. плановата лабораторна дейност по държавния здравен контрол продължи да се извършваше от външни лаборатории, собственост на РЗИ-Добрич и РЗИ-Варна. За осигуряване на лабораторната дейност в обхвата на сключените договори беше извършена необходимата логистична организация за транспортиране на пробите и снабдяване с материали, консумативи, хранителни среди, реактиви и др. за извършване на лабораторните анализи, в съответната лаборатория. Разходите за материали, реактиви, хранителни среди и др. консумативи възлизат на 12758 лв., а транспортните разходи и командировъчните на служителите за доставяне на пробите - 752 лв.

Разходи за данъци, такси и административни санкции - 1923лв., както следва:

<i>Вид на разхода</i>	<i>Лева</i>
платени държавни данъци и такси	388
Платени общински данъци и и такси	1535

Капиталовите разходи са в размер на 31404лв. за:

<i>Вид на разхода</i>	<i>Лева</i>
Придобиване на компютри и хардуер	1440
Придобиване на друго оборудване, машини и съоръжения	26448
Придобиване на програмни продукти и лицензи	3516

През 2020г. от Министерство на здравеопазването целево се отпуснаха капиталови средства за закупуване на цялостно решение (таблет и софтуерни приложения) за подпомагане на процесите по извършване на здравен контрол. Сключен беше договор с А1 за 2 таблета за 1440лв. и 6 софтуерни приложения. Същите бяха разплатени, а доставката се извърши през м.януари.2021г.

През м.декември. 2020г. предприехме действия по създаване на условия за съхранение на ваксина BioNTech/Pfizer. След проведено пазарно проучване сключихме договор с Медицинска техника инженеринг за доставка на 1 бр. вертикален ултра-фризер, марка Binger, Германия с полезен обем 477л., който работи в температурен диапазон от -40 С° до -90 С° на стойност 26448лв. Съгласно договора, фризерът е доставен през януари.2021г.

През годината направихме разходи (2880лв) за 6 софтуерни приложения за подпомагане процесите по извършване на здравен контрол и 636лв. за софтуер за регистриране и документиране на температурните данни на ултра-фризера.

Във връзка с пандемичното разпространение на Ковид -19 и в изпълнение на Заповед № Р-48/17.03.2020г. на Министър-председателя на РБългария РЗИ-Силистра извърши:

- Получаване и обобщаване на потребностите на лечебните заведения от областта от ЛПС, медикаменти, тестове и дезинфектанти и изпращането им в ЛКЦ.
- Разпределяне между лечебните заведения на получените от МЗ и БЧК лични предпазни средства, лекарства, тестове и дезинфектанти
- Получаване от лечебните заведения, обобщаване и изпращане в МЗ на периодични отчети на лечебните заведения и РЗИ за получените, изразходваните и налични лични предпазни средства, дезинфектанти и тестове за изследване на Ковид-19.

3.2.Организиране на текущ ремонт, поддържане и стопанисване на материалната база

През 2020г. се извърши текущ ремонт на главното ел.табло в сградата и на 5 етажно разположени табла. В резултат на ремонта се подмениха предпазителите и прекъсвачите с автоматични, преразпредели се натоварването, което допринесе за подобряване на пожарната безопасност на сградата и намаляване на рисковете от прекъсване на ел.захранването поради вътрешни аварии.

3.3.Организиране на абонаментно поддържане на специална техника и измервателни уреди

В началото на годината се подписа договор с „Румедит“ ЕООД – гр.Русе за абонаментно поддържане на използваната лабораторна техника (термостати).

3.4.Осигуряване на транспортно обслужване на дейността

Автомобилния парк се поддържа в добро техническо състояние и не се допусна нарушаване на графика за пътувания за упражняване на ДКЗ, вземане и транспортиране на проби, получаване на ваксини и ЛПС, връчване на предписания за налагане на карантина и др.. Всички автомобили бяха своевременно подготвени и представени на ГТП.

3.5.Организиране на правилна експлоатация на техническите системи в инспекцията

През годината ежесечно се извършваше проверка на пожароизвестителната система по предварително определен график, който да гарантира поне по 1 проверка на всеки датчик. През м.ноември се извърши проверка на пожарогасителите и противопожарните кранове.

4.ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ

През 2020 г. уеб-сайта на инспекцията беше поддържан в актуален вид. Своевременно се публикува всички предоставени материали и категории информация за сферата на дейност на РЗИ-Силистра, подлежащи на публикуване в интернет, съгласно Заповед №РД-01-1/06.01.2020г. Показател за постигнатото е класацията на Програма достъп до информация, където инспекцията достигна 79,9% сравнителен рейтинг /втори сред регионалните здравни инспекции/ за прозрачност на дейността.

През годината инспекцията работи по създаването и попълването на публични регистри и бази:

- В определения срок -28.02.2020г. попълнихме и публикувахме Доклад за състоянието на администрацията
- Поддържахме в актуално състояние публичните регистри – Регистър на обектите с обществено предназначение, Регистър на издадените удостоверения за регистрация на дрогерии, Регистър по Наредба № 5 на издадените разрешения за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина в област Силистра, Административен регистър.

Своевременно актуализирахме публикуваната информация в Портала за отворени данни и при необходимост вписвахме информация в Регистъра на информационните ресурси.

5.ДЕЙНОСТИ ПО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ“ 2014-2020

Проект № BG16RFOP001-4.001-0001-C001 „Подкрепа на развитие на системата за спешна медицинска помощ“

През изтеклата година се извършиха доставки на медицинска апаратура и оборудване за нуждите на Спешно отделение. През 2020г. в изпълнение на писмо на МЗ в общинските данъчни служби бяха подадени декларации по чл.14 от ЗМДТ във връзка с извършената надценка на сградите, собственост на МЗ, намиращи се в област Силистра.

След актуализация на издадените пълномощни се направиха постъпки за издаване на актуални кадастрални скици за имотите в община Силистра и община Главиница, придобити в полза на МЗ по проекта, с които се заяви издаване на Акт за държавна собственост от Областна администрация-Силистра. На този етап Акт за държавна собственост е получен за базите на ФСМП-Дулово, ЦСМП-Силистра и ФСМП-Главиница.

За новия строеж на ФСМП-Кайнарджа, предвид промените за доставка на електрическа енергия на свободния пазар се изчаква крайния срок 30.06.2021г. за избор от МЗ на търговец за доставка на ел.енергия на свободен пазар.

6.ДЕЙНОСТИ ПРОЕКТ BG05M9OP001-1.099-0001 „ПОДКРЕПА НА РАБОТЕЩИ В СИСТЕМАТА НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО В УСЛОВИЯ НА ЗАПЛАХА ЗА ОБЩЕСТВЕННОТО ЗДРАВЕ ОТ COVID-19“

През 2020г. ежесечно изготвяхме и изпращахме в МЗ необходимите справки и отчети за начислените възнаграждения на работещите по проекта служители на РЗИ-Силистра.

7.АНТИКОРУПЦИОННИ МЕРКИ

През 2020г. РЗИ-Силистра реализира антикорупционни мерки съгласно предварително разработен план. Проведена беше антикорупционна комуникационна кампания сред потребители на административни услуги, доставчици и подконтролни обекти. В рамките на кампанията разпространихме 100 брошури, в които декларирахме своята нетърпимост към корупцията и информирахме гражданите за каналите, по които могат да подадат сигнал за корупционни прояви и нарушения на етичните норми, от страна на служителите на РЗИ-Силистра. Отношението на гражданите относно корупционните прояви бяха проверени с анкетно проучване. Резултатите от получените 22 бр. анкетни карти са обобщени в доклад. През отчетната година не са постъпвали сигнали за корупционни прояви на служители на инспекцията, сигнали за действия или бездействия, свързани със злоупотреба с власт, лошо управление на държавното имущество или за други незаконосъобразни или нецелесъобразни действия или бездействия на административния орган и длъжностни лица в инспекцията, сигнали за нарушения на Кодекса на поведение на служителите в държавната администрация и Етичния кодекс на служителите на РЗИ-Силистра.

Във връзка с изпълнение на Закона за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобито имущество, всички служители, заемащи публична длъжност, са подали декларации по чл.35 и същите са публично достъпни при съблюдаване на Закона за защита на личните данни. През 2020г. не са постъпили сигнали за конфликт на интереси.

8.ИЗВЪРШЕНИ ОДИТИ И КОМПЛЕКСНИ ПРОВЕРКИ ОТ КОНТРОЛНИ ОРГАНИ

През 2020г. няма извършени одити и комплексни проверки от контролни органи.

9.ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКТОРСКИЯ СЪВЕТ

Със заповед на директора на РЗИ-Силистра е определен състав на директоския съвет, а в плана за годината е разработен предварителен план-график на заседанията му. Проведените заседания са протоколирани, със съответните взети решения.

10.ДЕЙНОСТ НА ЕКСПЕРТНИЯ СЪВЕТ

В РЗИ-Силистра функционира Експертен съвет по предварителен здравен контрол (ЕС по ПЗК), определен със заповед на Директора на инспекцията. Ежеседмично ЕС по ПЗК провежда заседания, на които разглежда постъпилите проектни документи и в 10-дневен срок издава съответните здравни заключения. През 2020г. са проведени 36 заседания на ЕС и са разгледани 49 проектни преписки. Издадени са 49 здравни заключения, от които 30 са за оценка на инвестиционни проекти и 19 за съгласуване на ПУП.

На заседанията на ЕС се докладват и обсъждат преписки от РИОСВ-Русе, относно ОВОС на инвестиционни предложения и ЕО на планове и програми. През 2020г. са обсъдени и изготвени 21 становища за ОВОС/ЕО и 1 становище относно съдържанието и обхвата на ДОВОС. Реализирани са 2 участия в ЕЕС към РИОСВ-Русе за инвестиционни намерения, касаещи разработване и усвояване на находище за подземни богатства „Балабана“ (за добив на кварц-каолинова смес), участък „Източно гнездо“ и участък „Западно гнездо“ (разположено в землищата на селата Полковник Таслаково, Грънчарово, Секулово и Колобър в общ. Дулово) и за изграждане на пристанище за обществен транспорт с регионално значение „Порт Марлин“, гр. Силистра.

11. ИЗГОТВЕНИ СТАНОВИЩА ПО НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ

През изтеклата 2020г. директора на РЗИ-Силистра и служители на експертни длъжности активно участваха с писмени становища при обществено обсъждане на проекти на нормативни документи:

- Проект на Наредба за изискванията за дейността на здравните медиатори: *едно от предложените допълнения беше включено в текста на чл. 7, ал. 4;*
- Проект за промени в Наредба № 9 за пределно допустимите нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти: *експертът изготвил предложенията беше включен в работната група за изготвяне на актуализацията на наредбата;*
- Проект на СОП за извършване на проверка на обект за производство на козметични продукти: *в т. 16.7. на чек листа за отразяване на извършената проверка беше предложено допълнение в две точки (оценка на безопасността и изготвен доклад за безопасност на козметичния продукт.*

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „МЕДИЦИНСКИ ДЕЙНОСТИ“

Щатната осигуреност на дирекция „Медицински дейности“ включва 11 длъжности. Към 31.12.2020г. в дирекцията работят двама лекари със специалност на длъжност главен инспектор и главен експерт и 7 служители с немедицинско образование (четирима главни експерти, един старши експерт, един младши експерт и един специалист). Към 31.12.2020г. са налице 2 (две) незаети длъжности (директор на дирекция и инспектор).

През отчетната 2020г. дейността на дирекция „Медицински дейности“ беше подчинена на един от основните приоритети в Национална здравна стратегия 2020 – повишаване качеството на медицинското обслужване на населението за справедлива, устойчива и ефективна здравна система, ориентирана към качество и резултати и съобразно това в дирекцията бяха организирани и осъществени следните дейности:

1. Дейности по регистрация на лечебни заведения за извънболнична помощ (ЛЗИП) по Закона за лечебните заведения и контрол по извършената регистрация.

За отчетния период са постъпили 13 заявления за регистрация/пререгистрация на лечебни заведения за извънболнична медицинска помощ, по които са извършени проверки, изготвени са констативни протоколи и удостоверения по чл.40 (4) от ЗЛЗ и са изпратени до Изпълнителна агенция "Медицински надзор". През годината са заличени общо 8 ЛЗИП на основание чл.45.

Във връзка с контрола по извършена регистрация, през годината са реализирани 21 проверки по спазване изискванията на медицински стандарти в лечебни заведения за извънболнична помощ. При проверките не са установени несъответствия по медицинския стандарт на съответните медицински специалности. Издадени са 71 становища за недостатъчност.

2. Контрол във връзка с издаване на удостоверения за изпълнение на изискванията на наредбата по чл.46, ал.3 от Закона за лечебните заведения, правилника по чл.28а, ал.3

от ЗЛЗ и на утвърдените медицински стандарти по повод издаване на разрешение за регистрация и във връзка с издадени вече разрешения.

През 2020г. е подадено едно заявление за промяна на обстоятелствата в разрешението за осъществяване на дейност на МБАЛ-Силистра - вписване на нов изп.директор на лечебното заведение. Реализирани са 3 проверки по спазване изискванията на медицински стандарти в лечебни заведения за болнична помощ. При проверките не са установени несъответствия по медицинския стандарт на съответните медицински специалности.

На основание чл. 8б от Наредба № 49, през м. януари МБАЛ-Тутракан заявиха промяна в броя на неврологичните легла (увеличаване на броя на леглата с още 1). Във връзка с това и на основание чл. 8б (3) от Наредбата беше изготвен анализ за използваемостта на неврологичните легла за болнична помощ в област Силистра. Съобразно заявеното предложение от МБАЛ-Тутракан за промяна в броя на неврологичните легла, предвид анализа на отчетените показатели за използваемост на неврологичните легла през изтеклата 2019г., съобразявайки се с потребностите от тези легла по Националната здравна карта за област Силистра се установи, че не се налагат промени в броя на леглата по видове медицински дейности определени в областната здравна карта.

Докладът беше изпратен до министъра на здравеопазването.

3. Уведомяване на Изпълнителна агенция „Медицински одит“ за случаи на нарушения на медицинските стандарти, констатирани при изпълнение на правомощията на РЗИ.

Във връзка с медийни публикации през м.08.2020г. относно хоспитализация в МБАЛ-Шумен на Неждет Сюлюш и последвала смърт на лицето се извърши проверка, за резултата от която е съставен доклад, който е изпратен до ИАМН.

Във връзка със случай на починала на 05.10.2020г. в гр.Дулово бременна жена –Джеврие Юнуз се извърши проверка за резултата, от която е съставен доклад, който е изпратен до МЗ.

4. Регистрация на лица, упражняващи неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве и контрол върху дейността им.

Към 31.12.2020г. не са извършени вписвания в регистъра, поради липса на постъпили заявления.

5. Издаване на разрешения за съхранението и продажбата на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина, съгласно Наредба № 5 от 2011г. за условията и реда за получаване на разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина и снабдяването им с лекарствени продукти.

През 2020г. в област Силистра са работили 4-ма семейни лекари с разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти в населени места без разкрити аптеки, които през годината са проверени по Наредба № 5/2011г. При проверките не са констатирани несъответствия по Наредба №5. Осъществени са и 5 планирани проверки на лекари, които нямат разрешение по наредбата. При проверките не са констатирани нарушения.

6.Организиране и контрол по медицинската експертиза и на регионалната картотека на медицинската експертиза (РКМЕ).

6.1.Организация и контрол на експертизата на временната неработоспособност

Регионалният съвет (РС) по експертизата на временната неработоспособност (ЕВН) работи по предварително съгласуван и утвърден от директора на РЗИ-Силистра план за контрол върху актовете за временна неработоспособност. През годината бяха осъществени 29 планови проверки на лечебни заведения – 12 проверки на семейни лекари и 17 проверки на ЛКК (14 от тях в лечебни заведения за болнична помощ и 3 в лечебни заведения за извънболнична медицинска помощ) и осъществена методическа помощ и контрол по медицинската експертиза. На основание чл.111, ал.1, т.1 от Закона за здравето бяха проверени общо 305 болнични листове (2 % от издадените б.л. в проверените лечебни

заведения), заедно с придружаващата ги медицинска документация (амбулаторни листове или епикризи). При извършените проверки не бяха установени експертни решения по реда на чл.103, ал. 3 от Закона за здравето.

През годината бяха извършени и 3 насочени проверки на ОЛКК и ОПЛ във връзка с 3 жалби от работодатели. Всички жалби бяха по повод медицинската аргументираност и основателност на временната неработоспособност.

През 2020 г. са проведени 44 заседания на Регионалния съвет, на които са разгледани общо 61 обжалвани болнични листове, като 58 от тях са обжалвани от ТП на НОИ, а 3 б.л. са обжалвани от работодатели. 51 от всички обжалвани б.л. са издадени от ЛКК, а 9 б.л. са издадени от ОПЛ и 1 б.л. от специалист. На заседанията на РС са разгледани обжалваните болнични листове, допуснатите грешки и са обсъдени възможните конкретни мерки за действие. Председателят на РС насочва обжалваните болнични листове към ЛКК и ТЕЛК, и проследява за своевременното произнасяне на решение от съответните комисии. През 2020г. от всички 61 обжалвани болнични листове 47 б.л. са потвърдени от ЛКК/ТЕЛК, 7 б.л. са непотвърдени от ТЕЛК, 6 б.л. са отменени от ЛКК, а 1 б.л. е анулиран от ТЕЛК.

С цел ограничаване броя на б.л. с голяма продължителност е въведена електронна система за контрол от НОИ. Тъй като обхватът на контролите в софтуерния продукт на НОИ е твърде широк, това доведе до рязко увеличаване броя на обжалваните б.л., насочвани към ТЕЛК. Основната част от обжалваните от НОИ б.л. (90 от общо 99 бр.) са с мотив: „за становище относно обективни причини за дългата продължителност на болничния лист“. Останалите 9 б.л. обжалвани от НОИ са на основание нарушен член от Наредбата за медицинската експертиза (НМЕ):

- чл.13, ал.1 и ал.2 във връзка с чл. 6, ал. 5 (болничен лист за временна неработоспособност се издава на осигурено лице еднолично от лекуващия лекар до 14 дни непрекъснато за едно или повече заболявания, но не повече от 40 дни, с прекъсване в рамките на една календарна година; неработните дни, както и ползването на друг законоустановен отпуск не прекъсват временната неработоспособност);
- чл.12, т. 5 (не се издава болничен лист за временна неработоспособност за гледане на лице с трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, на което е определена чужда помощ, с изключение на децата до 16-годишна възраст с определен вид и степен на увреждане);
- чл.13, ал.2, във връзка с чл.12, т.6 (не се издава болничен лист за временна неработоспособност за заболяване, за което ТЕЛК/НЕЛК е определила 50 и над 50 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане).

Заложените контроли в софтуера на НОИ, очевидно са дали своите резултати при обжалвани от НОИ б.л., на основание член от НМЕ, тъй като същите са намалели значително от 141 през 2017, на 45 през 2018г., 9 през 2019г. до 1 случай през 2020г. Случаят от 2020г. е за болничен лист, обжалван от НОИ, насочен към ЛКК на основание чл.12, т.6 от НМЕ (не се издава болничен лист за временна неработоспособност за заболяване, за което ТЕЛК/НЕЛК е определила 50 и над 50 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане).

Основната част от обжалваните от НОИ б.л. през 2020г. (47 от общо 58 бр.) са с мотив: „за становище относно обективни причини за дългата продължителност на болничния лист“. Останалите 10 б.л. са обжалвани от НОИ относно медицинската аргументираност и основателност за издаване на б.л. за временна неработоспособност - 8 б.л.; липса на основание за издаване на болнични листове за карантина за Ковид-19- 2 б.л.

Като резултат от продължаващото прилагане през 2020г. на електронната система за контрол от страна на НОИ и дадените методични указания при проверките извършвани от Регионалния съвет (РС) за контрол върху актовете, издадени от органите на медицинската експертиза за временна неработоспособност, броят на обжалваните болнични листове е намалял два пъти - от 90 бр. за 2019г. на 47 бр. през 2020г.

Мотиви за отмяна от страна на ТЕЛК:

- липса на медицинска документация, експертизата се извършва по документи, поради невявяване на лицето, призовано двукратно да се яви с обратна разписка;

- липса на медицинска документация, доказваща необходимостта от продължително лечение и наблюдение - диагноза: Други посттравматични коксартрози;
- липса на медицинска документация, доказваща необходимостта от продължително лечение и наблюдение - диагноза: Варикозни вени на долните крайници, без язва или възпаление;
- лицето е призовано с обратна разписка на 03.06.2020г. и не се явява -диагноза: Остър салпингит и оофорит. Съгласно предоставената медицинска документация, същият болничен лист е анулиран на 21.04.2020г.;
- липсва медицинска документация удостоверяваща необходимостта от временна неработоспособност -диагноза: Женско безплодие, свързано с мъжки фактори. Лицето е призовано с обратна разписка на 16.06.2020г. и не се явява;
- липсата на достатъчно медицинска документация, обуславяща необходимостта от продължително лечение - диагноза: Орхит, епидидимит и орхоепидидимит без абсцес;
- ТЕЛК не потвърждава б.л, поради липсата на медицинска документация, удостоверяваща необходимостта от продължително лечение и наблюдение - диагноза: Вътрешни тромбозирали хемороиди. Лицето е призовано с обратна разписка, не се явява. Експертното решение се постановява въз основа на приложената медицинска документация.;
- ТЕЛК анулира б.л., поради дългата продължителност на временната неработоспособност за заболяване «Камък в уретера». В ТЕЛК не е постъпила медицинска документация за провеждано лечение относно възпалителния процес или други усложнения, съпътстващи основното заболяване. Лицето е призовано с писмо, с обратна разписка, не се явява на посочената дата.

Резултатите, касаещи намаляване на обжалваните болнични листове, са вследствие на ежегодния планиран и насочен контрол от страна на РЗИ, а също и на срещите с експерти на НОИ, за съвместно сътрудничество в областта на медицинската експертиза.

Три (3) от всички обжалвани болнични листове през 2020г. са постъпили от името на работодатели (15 през 2019г. срещу само 4 б.л. през 2018г.). По 3-те от тях бяха извършени проверки от РС:

- Във връзка с обжалван болничен лист, издаден от ОПЛ, беше извършена насочена проверка от РС в амбулаторията на ОПЛ. Изискан беше амбулаторния лист от прегледа с обективно състояние и терапия, доказващи здравословното състояние на пациента и писмените обяснения на ОПЛ. За резултата от проверката е изготвен констативен протокол. Обжалваният болничен лист е насочен към ОЛКК на ДКЦ-Силистра, като са предоставени на ЛКК копие на амбулаторния лист, издаден от ОПЛ на лицето, копие на амбулаторен лист за проведен консултативен преглед от специалист по кардиология, копие на ЕКГ, копие на амбулаторен лист от проведен консултативен преглед от специалист по ортопедия и травматология и копие на Протокол за Пътно-транспортно произшествие /ПТП/ на първо Районно управление на ОДМВР-гр. Пловдив. Комисията потвърждава с решение болничния лист с диагноза: Повърхностна травма на окосмената част на главата, със следния мотив: Издаден е в съответствие с изискванията на НМЕ - издаден в деня на прегледа, осъществени прегледи от ОПЛ и специалист, отразени в ЛАК (Лична амбулаторна карта) и амбулаторен лист, протокол за ПТП от КАТ.
- По повод установяване на два обжалвани болнични листове от работодател - Директора на Общинско предприятие (ОП) „Дръстър“- община Силистра и изпратена жалба до Национална експертна лекарска комисия /НЕЛК-гр. София/ с вх. № 6829/24.06.2020г., препратена до РЗИ-Силистра с изх. № I 2696/30.06.2020г. и вх. № МЕ-01-468 от 02.07.2020г. с мотива, че „не е спазен и не е изчерпан реда по обжалването на болнични листове на едно лице“. Лицето работи като строител в ОП „Дръстър“- община Силистра. Има съставено медицинско експертно досие за временна неработоспособност. Издадени са болнични листове от 16.09.2019г. по 30 дни. Първият болничен лист е издаден на 20.09.2019г. от Специализирана ЛКК по неврология при „ДКЦ-1-Силистра“, останалите болнични листове са издадени от Обща ЛКК при „ДКЦ-1-Силистра“ с диагноза: Мозъчен инфаркт, причинен от тромбоза на церебрални артерии. Средно тежък дискоординационен синдром. Лицето попълва и подава „Заявление“ до Директора на ОП „Дръстър“- Силистра на 13.03.2020г. за ползване на

платен годишен отпуск от 16.03.2020г. до 27.05.2020г. за 48 дни, който е изплатен от работодателя. На базата на издадени ЕР на ТЕЛК-Силистра № 1342 от 30.03.20г. и № 2759 от 06.07.2020г. със задна дата са издадени и представени два болнични листа - по 30 дни. В жалбата работодателят твърди, че е проведена среща с лекарите от ЛКК и ТЕЛК, като е било отказано горепосочените болнични листове да бъдат анулирани. Директорът на ОП „Дръстър“-община Силистра отказва и не ги представя своевременно в ТП на НОИ-Силистра с мотива, че са изплатени трудово възнаграждение и осигуровки на същото лице. На 07.07.2020г. Регионалният съвет (РС) за контрол върху актовете, издадени от органите за експертиза на временната неработоспособност обсъжда предоставената документация. Членовете на РС предварително се запознават с изложеното в жалбата от работодателя и конкретния казус с давност от месец септември 2019г. Прието е предложението да се извърши проверка по възникналият казус от контролните органи на НОИ във връзка с продължителните отсъствия на лицето от работа, платените трудово възнаграждение и осигуровки, и отказът на Директора на ОП да предостави горепосочените болнични листове в ТП на НОИ-Силистра.

След проверка в ЕИСМЕ се установява, че лицето има издадено от ТЕЛК-Силистра Експертно решение (ЕР) и същевременно е с временна неработоспособност. На 06.07.2020г. с ЕР № 2759 ТЕЛК-Силистра постановява по т.9: “временно неработоспособен“, а в „Мотиви“ посочва, че е „трудоспособен“, което се оказва грешка в оригиналното ЕР. РС връща веднага ЕР на ТЕЛК-Силистра, след което на 08.07.2020г. предоставя ЕР, като постановява в т. 9: „работоспособен“. Съгласно Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи /посл. изм. ДВ. бр. 84 от 25.10.2019г., в сила от 01.01.2020г./ чл.63, ал. 1, т. 2: “Обжалванията и възраженията от страна на заинтересованите лица и органи /освидетелстваните, осигурителите, НОИ, АСП, АХУ и органите на медицинската експертиза на работоспособността/ се правят срещу решенията на ЛКК в 14-дневен срок“, който Директора на ОП „Дръстър“-Силистра съзнателно не е спазил, с отказ до момента на проверката да предостави болничните листове на ТП на НОИ-Силистра. Съгласно ал. 2 от Правилника – обжалванията и възраженията се правят в срок 14 дни чрез РЗИ. Обжалване в 14-дневен срок в РЗИ-Силистра от страна на работодателя не е постъпвало и давностния срок е изтекъл. На Главния инспектор по осигуряването в ТП на НОИ-Силистра е възложено да извърши проверка на място в ОП „Дръстър“- Силистра. След извършване на проверката е съставен Констативен протокол № КП-5-18-00786095/20.07.20г. При проверката се установява, че със Заповед № 25/13.03.20г. Директора на ОП „Дръстър“-Силистра разрешава на лицето, на основание чл. 155, 156, ал.1 от Кодекса на труда, ползването на платен годишен отпуск за горепосочения срок в заявлението в размер на 48 дни. Работодаателят коректно е начислил и изплатил за същия период възнаграждение за ползвания платен годишен отпуск. Съгласно чл.40а, т.1 от Кодекса за социално осигуряване, документите и данните за изплащане на парично обезщетение за временна неработоспособност се представят в ТП на НОИ „от осигурителите, техните клонове и поделения и осигурителните каси до 10-то число на месеца, следващ този, през който осигуреното лице е представило документите за изплащане на обезщетението пред осигурителя“. Към датата на предоставянето на жалбата, на проверката и съставянето на протокола директора не е изпълнил задължението си да предостави данните за издадените болнични листове в ТП на НОИ-Силистра, което той предварително в жалбата описва, че отказва да ги предостави, с мотива за изплатените възнаграждения за отпуск и осигуровки. Предвид съзнателно неподадените данни от страна на осигурителя за двата болнични листа, издадени на същото лице са издадени задължителни предписания за изпълнение от Директора на ОП „Дръстър“- Силистра, като неразделна част от констативния протокол под № ЗД-1-18-00786107/20.07.20г., със срок 4 работни дни от получаването му както и дадени указания на работодателя за начина за възстановяване на изплатените възнаграждения за ползвания годишен отпуск през същия период.

- Третата проверка е по повод установяване на обжалван болничен лист от ТП на НОИ-гр. Русе, чрез РКМЕ-РЗИ-Силистра. След извършената проверка на 11.09.2020г. от РСКАВН на ОПЛ издал БЛ е установено следното: Обжалването на БЛ е за проверка на медицинската аргументираност и основателност на временната неработоспособност. Лицето работи на длъжност старши полицаи в РДГП-Русе, ГПУ-Силистра, ГКПП-Русе. Болничният лист е издаден за 23 дни (от 30.07.2020г. до 21.08.2020г.) с диагноза: Карантина за Ковид-19. Пациентът е представил на ОПЛ предписанията и заповедта на РЗИ-Силистра. ОПЛ е провел предварителна консултация по телефона с ТП на НОИ-Силистра относно продължителността при издаване на болничния лист, като е дадена компетентна консултация на личния лекар. Мнението на ОПЛ е, че болничният лист е правомерно издаден, съгласно разпоредбите на чл. 37, ал. 1 от Наредбата за медицинската експертиза, Раздел 5-ти, Издаване на болничен лист при карантина и отстраняване от работа по предписание на медицинските органи: „При карантина на болен или контактен осигурен, наложена съгласно разпоредбите за борба със заразните болести, болничен лист се издава еднолично от лекуващия лекар за срока на карантинния период“.
- В РЗИ-Силистра се води регистър на лицата поставени под карантина за корона вирус-Ковид-19. От Д „НЗБ“ са изискани и предоставени две предписания и една заповед на Директора на РЗИ-Силистра:
1. Предписание с изх. № ЗП-05-271/31.07.2020г., поради положителен резултат за Ковид-19 от УМБАЛ Света Марина“ ЕАД-гр. Варна, лицето се поставя под изолация на горепосочения адрес с начална дата от 30.07.2020г. Изолацията продължава до 12.08.2020г.
 2. Предписание № ЗП-05-400/14.08.2020г., поради втори положителен резултат за Ковид-19 от СМДЛ „Цибалаб“-София, лицето се поставя под продължаваща изолация на горепосочения адрес с начална дата от 13.08.2020г. Изолацията продължава до отрицателен резултат.
 3. Заповед № РД-17-102/20.08.2020г. на Директора на РЗИ-Силистра, с която се прекратява изолацията в домашни условия на Светлин Георгиев, поради отрицателен резултат за Ковид-19 от СМДЛ „Цибалаб“-София. Заповедта влиза в сила от 21.08.2020г.

Предписанията и заповедта са издадени на основание чл. 61, ал. 5 от Закона за здравето и Заповед № РД-01-404/15.07.2020г. на Министъра на здравеопазването. Болничният лист е отправен към Обща ЛКК при „ДКЦ-1-Силистра“, след като е приложена и предоставена документацията по случая. С решение № 2816 от 08.10.2020г. ЛКК потвърждава обжалвания БЛ.

Дейността на РСКАВН през 2020г., както и през предходните години, се извърши съвместно с членовете на съвета, с цел комплексно обсъждане и решаване на конкретните казуси.

6.2. Организация на експертизата на трайната неработоспособност.

Организацията на експертизата на трайната неработоспособност се урежда с Правилник за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинската експертиза (ПУОРОМЕРКМЕ), приет с ПМС № 83 от 26.04.2010г., изм. и доп. Д.В. бр. 84 от 25.10.2019г., в сила от 01.01.2020г.

Във връзка с промените в Правилника, създаване и поддръжка на Информационна База Данни (ИБД) трима служители от Дирекция“МД“ са провели двудневен курс на обучение през м.01.2020г. в гр. София на тема: „Информационна система за контрол на медицинската експертиза“ (ИСКМЕ). Въвеждането на новата система реално е осъществено от 15.10.2020г. Във връзка с това служителите в РКМЕ осъществяваха методична помощ на ОПЛ. До 31.12.2020г. и след този период едновременно се работи по двете системи: ИСКМЕ и Единна информационна система на медицинската експертиза (ЕИСМЕ).

През 2020г. в РКМЕ са приети и обработени 5 213 заявления за явяване пред ТЕЛК, с 2 471 заявления повече от 2019г. Извършена е обработка на Медицинските експертни досиета (МЕД) на всяко лице, което е заявило освидетелстване или преосвидетелстване в ТЕЛК. Проверени и заверени са 5 069 експертни решения постановени от ТЕЛК (с 146 по-малко от 2019г.), от тях 138 са обжалвани пред НЕЛК (163 обжалвани през 2019г.).

Изпратени са 5 069 експертни решения до заинтересованите страни – работодатели, НОИ, АСП и др. Подготвени и изпратени са 2 058 писма до лица, на които им престои преосвидетелстване във връзка с изтичане срока на ЕР, след като е извършена проверка за всяко едно лице в ЕИСМЕ и Regix.

Съгласно чл. 54б от ПУОРОМЕРКМЕ: “Когато лице с увреждане по смисъла на Закона за хората с увреждания (ЗХУ) не намира персонални данни в своя профил в информационната система на Агенцията за хората с увреждания по чл. 82, ал. 5 от ЗХУ, може да подаде заявление за актуализиране на данните до НЕЛК“ са изпратени в ТЕЛК 1 337 експертни решения за актуализиране на данните в ИБД.

Съгласно чл.61 от ПУОРОМЕРКМЕ са преархивирани МЕД на 278 починали лица.

Подготвени са 11 проекто-заповеди за определяне на съставите на ЛКК в ЛЗИМП и ЛЗБП (МБАЛ-Силистра, МБАЛ-Тутракан, МБАЛ-Дулово, ДКЦ-Силистра, МЦ-Силистра, МЦ-Тутракан).

Подготвени са всички проекто-заповеди за съставите на ЛКК в лечебните заведения за болнична и извънболнична помощ през 2020г., съгласно § 53, ал.3 от Заключителните разпоредби на ПУОРОМЕРКМЕ, в законоустановения срок.

През 2020г. НЦОЗА предостави обработени данни за 2019г., относно първичната инвалидност по области и за страната във възрастовите групи над 16г. и до 16г.

Общият брой на първично инвалидизираните лица над 16г. (вкл. и тези със степен на инвалидност до 50%) в област Силистра е 1 016. Разпределението на инвалидизираните лица по тежест на инвалидност за област Силистра е както следва:

- до 50 % - 178 (17.52 %);
- от 50 % до 70 % (III-та група)- 333 (32.78 %);
- от 71 % до 90 % (II-ра група) -261 (25.69 %);
- над 90 % без ч.п. (I-ва група без чужда помощ)-120 (11.81 %);
- над 90 % с ч. п.(I-ва група с чужда помощ) - 124 (12.20 %).

Тревожен факт е, че 82,48% от всички първично инвалидизирани възрастни са с инвалидност над 50% (838 души).

Данните от табулограмите за област Силистра показват най-висок относителен дял на инвалидизирани лица в III-та група - 32.78%, срещу 33.31% за страната. На второ място са инвалидизираните лица от II-ра група – 25.69%, срещу 28.85% за страната.

Инвалидизираните лица с I-ва група на инвалидност (над 90 % без чужда помощ) в област Силистра са с най-нисък отн. дял - 11.81%.

Инвалидизираните лица от I-ва група в област Силистра по тежест на инвалидност (над 90 % без чужда помощ и над 90% с чужда помощ) заемат отн. дял, съответно 11,81% и 12,20% и в национален план са сред най-ниските.

Най-честа причина за трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане са болестите от Клас IX-Болести на органите на кръвообращението, Клас II-Новообразувания, Клас XIII-Болести на костно-мускулната система и съединителната тъкан, Клас IV-Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата и Клас V-Психични и поведенчески разстройства.

7. Проверки по чл. 93 от ЗЗ по жалби и сигнали при нарушаване правата на пациентите или при спорове, свързани с медицинското обслужване и по други жалби и сигнали.

През отчетния период в ДМД са постъпили общо 20 жалби/сигнали/молби за съдействие от граждани или препратени от други институции (МЗ, ИА „Медицински надзор“, НЕЛК), свързани с медицинското обслужване:

Чрез Министерство на здравеопазването:

- Турхан Ямилов (неудовлетвореност от оказаното му съдействие за провеждане на рехабилитация) – жалбата е неоснователна;
- Нюргюл Атасой - сигнал подаден по ел. поща на МЗ с оплаквания от ЦСМП-Силистра по повод потърсена медицинска помощ - изпратен отговор на ел. поща на лицето и до МЗ - няма установено нарушение.

Чрез ИА „Медицински надзор“:

- от Веселина Петрова (жалба относно недоволство от обслужването на баща ѝ в МБАЛ-Силистра) - извършена проверка, жалбата е неоснователна;
- от Джемал Реджеб (жалба относно неудовлетвореност от обслужването в отделение по урология към МБАЛ-Силистра) - извършена проверка, жалбата е неоснователна;
- Жалба от Галина Жечева относно неудовлетворение от проведеното образно изследване на сина ѝ в СМДЛ Контраст. Извършена проверка и изготвен доклад, който е изпратен в ИАМН;
- Жалба от Константин Манев по повод отказ на ТЕЛК-Силистра да извърши преглед и освидетелстване на тъща му. Извършена проверка и изпратен отговор до лицето и до ИАМН.

Чрез НЕЛК:

- от Салим Ахмед (лицето е с трайно намалена работоспособност и недоволства от социалните грижи и „иска преглед“)- изпратен отговор до лицето;
- от Димо Добрев (жалба за преразглеждане на постановено експертно решение на ТЕЛК извън законоустановените срокове) – жалбата е неоснователна;
- от Румяна Неделчева (лицето е с трайно намалена работоспособност и отправя молба за „съдействие и разбиране“ за по-бързо преосвидетелстване) - изпратен отговор до лицето;
- от Петранка Стоева (лицето е с трайно намалена работоспособност и отправя молба за явяване на ТЕЛК, поради несъгласие с определения % трайно намалена работоспособност.) - изпратен отговор до лицето;
- от Али Антика (лицето е навършило възрастта по чл.68 от КСО, отправя молба за вписване на пожизнен срок на последното ЕР) - изпратен отговор до лицето.

Чрез Районна прокуратура:

- от Михаил Михайлов – сигнал във връзка със смъртта на сина му Мирослав в МБАЛ-Силистра и отказ на ЛЗ да освободи тялото от аутопсия. Комисия от ДМД извърши проверка, събра се медицинската документация и обяснения на медицинския персонал, изготви се доклад, който се представи на РП.

От граждани:

- Силвия Петкова – сигнал за неудовлетвореност от прилаганите в ЕТ „АПМП-д-р В.Кардашева“ противоепидемичните мерки и грубо отношение на медицинския персонал - неоснователен.
- ЕТ „Лъки –Женя Илиева“ - сигнал за организирани повтарящи се посещения от екип на оптика „Новий зир“- гр.Варна със съдействието на кметство в населено място в общ. Силистра. Изготвен отговор до ЕТ „Лъки –Женя Илиева“ и писма до кмета на населеното място и до РЗИ-Варна.
- Силвия Василева -сигнал за възникнали проблеми при освидетелстването ѝ от ТЕЛК-Силистра. Препратен по компетентност на МБАЛ-Силистра. Извършена проверка от РЗИ, изготвен доклад и писмо до изп. директор на МБАЛ-Силистра и председателя на ТЕЛК.(м.12)
- Георги Георгиев - сигнал за упражняване на нерегламентирана лекарска и фармацевтична дейност. Извършена е проверка, при която не се установиха данни за такава дейност.
- Елисавета Тодорова – поредна жалба от лицето, която е неоснователна. Изготвен и изпратен отговор до лицето.

от Директора на ЦСМП-Силистра: сигнал във връзка с транспортиране на карантинирано лице чрез ФСМП-Дулово до МБАЛ-Силистра - извърши се проверка през м. май от служители на ДМД, за резултата от която е съставен доклад до директора на РЗИ-Силистра.

от Директора на РЗИ-Шумен и медийни публикации през м.08.2020г.: във връзка с хоспитализацията в МБАЛ-Шумен на Неждет Сюлюш (потвърден за Ковид-19) и последвала смърт на лицето - извърши се проверка, за резултата от която е съставен доклад, който е изпратен до ИАМН.

По повод на медийна публикация за починала бременна жена в гр.Дулово се извърши проверка, изготви се доклад, който е изпратен в МЗ и на окръжен прокурор-Силистра.

По всички жалби/сигнали/молби за съдействие са изпратени отговори до гражданите и до съответната препращаща институция.

8. Събиране и анализиране на информация, свързана с разходването на публични средства в ЛЗ на територията на областта и осъществяване на контрол по спазването на Наредба № 3 от 5 април 2019г. за медицинските дейности извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, за които Министерството на здравеопазването субсидира лечебни заведения, и за критериите и реда за субсидиране на лечебни заведения

И трите ЛЗБП в областта бяха финансирани през годината от МЗ за извършени медицински дейности по Наредба № 3 от 5 април 2019г.

Съгласно нормативните изисквания на МЗ, експерти на дирекцията извършваха ежемесечен и тримесечен контрол на ЛЗБП. През годината в РЗИ са приети, проверени и изпратени в срок 36 месечни електронни отчета от ЛЗБП. През отчетния период са извършени общо 19 проверки на място в трите болници – по 1 на всяко тримесечие и ежемесечна проверка в МСО на МБАЛ-Силистра. При проверките не са установени несъответствия с изпратените електронни отчети. За проверките са изготвени констативни протоколи и доклад до директора на РЗИ.

Във връзка с чл. 10, ал. 3, т. 7 от Наредба № 3 от 5 април 2019 г. за медицинските дейности извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, за които Министерството на здравеопазването субсидира лечебни заведения и за критериите, и реда за субсидиране на лечебни заведения, по искане на изпълнителния директор на МБАЛ-Силистра беше изготвено становище за кадровата осигуреност на съставите на ТЕЛК, необходимо при сключване на договора за субсидираните дейности между МЗ и МБАЛ-Силистра.

През годината беше осъществяван регулярен контрол в web-базираната страница на „Система за събиране и предоставяне на информация за нуждите на МЗ“ на справка за общите и просрочените краткосрочни задължения на трите болници за всяко тримесечие, която ЛЗ следва да подават към МЗ.

9. Контрол на спазването на нормативните изисквания към формата, съдържанието, условията и реда за използване, обработка, анализ, съхраняване и предоставяне на медицинска документация от лечебните заведения и медицинските специалисти.

През годината са реализирани 41 проверки (40 от тях планирани) по чл.27 и чл.28 от ЗЗ и по чл.4, ал.4 от Наредбата за медицинските критерии и реда за установяване на смърт.

За извършените проверки по статистическата отчетност в лечебните заведения на територията на областта са изготвени протоколи.

Ежемесечно се изготвя отчет от 3-те ЛЗБП по чл.17 от Наредба 14/15.04.2004г. за медицинските критерии и реда за установяване на смърт, който се изпраща до Изпълнителна агенция „Медицински надзор“, дирекция „Управление и координация на трансплантацията и асистираната репродукция“.

10. Издаване на актове за установяване на нарушения и наказателни постановления по чл.50, 51 и 53 от Закона за кръвта, кръводаряването и кръвопреливането и представяне информация за издадените наказателни постановления на Изпълнителната агенция по лекарствата.

За 2020г. са извършени планираните 4 проверки по чл.50, чл.51 и чл.53 от Закона за кръвта, кръводаряването и кръвопреливането в Отделение по трансфузионна хематология в „МБАЛ-Силистра“ АД. Нарушения не са констатирани.

12. Съвместно със звената за социалното подпомагане в общините, осъществяване на дейности по Закона за закрила на детето и по други нормативни актове, във връзка с т.31 „Дейности, свързани с детското здравеопазване“, съгласно Указание на МЗ за планиране и отчитане на дейностите на дирекция „Медицински дейности“:

- ежемесечно събиране и обработка на актуална информация за състоянието на детската смъртност - обобщената информация е изпращана своевременно в НЦОЗА всяко шестмесечие;
- проверки за всяко съобщено починало и мъртвородено дете - през 2020г. са извършени 9 проверки във връзка с починали и мъртвородени деца;
- събиране, проверка и обработка на информация от трите ЛЗБП, относно случаи на новородени деца на територията на региона, припознати от лица с чуждо или двойно гражданство в изпълнение на „Стратегия за борба с трафика на хора“;
- представяне на ежемесечна обобщена информация в МЗ по чл.54 от ПМС 380/29.12.2015г. (натурални показатели за делегираните от държавата дейности във функция „Здравеопазване“) от общините за броя на децата в самостоятелните детските ясли и децата в яслените групи на детските градини, броя на децата, ползващи детски кухни.
- представяне на отчети по Наредба №2/2005г. за лечение на чужди граждани всяко тримесечие към НЦОЗА;
- ежемесечно обработване на събраните от трите болници сведения за пациенти, отговарящи на изискванията по ПМС 17/2007г. и представяне в НЦОЗА;
- заседания на Регионалния съвет по осиновяване към РДСП – през отчетния период са реализирани 43 конфиденциални заседания;
- заседание на Комисията за насочване на ученици с хронични заболявания, физически и сензорни увреждания за прием през учебната 2018/2019г. в изпълнение на чл.33, ал.3 от Наредба № 11/28.03.2005год. за приемане на ученици в държавни и общински училища, ежегодно, в края на учебната година - през отчетния период е реализирано 1 заседание;
- в изпълнение на Методическо ръководство на МЗ за превенция на изоставянето на дете на ниво родилен дом РЗИ през годината са планирани и извършени 3 проверки, а обобщената информация от ЛЗБП за броя на извършените превенции за тримесечие е обработена и изпратена в МЗ;
- извършени са 28 проверки на АСМП по акушерство и гинекология и ОПЛ за изпълнение на задълженията им по чл.7 ал.1 и 2 от ЗЗД, относно съобщаване в ДСП-отдел за закрила на детето при установени бременни в непълнолетна възраст.

13. Проучване и установяване потребностите в област Силистра от лекари, лекари по дентална медицина, фармацевти и други медицински и немедицински специалисти с висше образование и предложения до Министъра на здравеопазването за броя на местата за следдипломно обучение.

През месец юни 2020г. е изготвен и изпратен в НЦОЗА анализ на състоянието на специалистите в здравеопазването съгл. чл.44 на Наредба №1/22.01.2015г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването (брой на придобилите и упражняващите специалност и тяхната възраст, осигуреност на населението на областта със съответен вид специалисти, потребностите на населението от специалисти, прогноза за броя на упражняващите специалност и тяхната възраст и за потребностите от специалисти през следващите пет години) след проучване на потребностите в областта от съответните специалисти.

Изготвена е информация до МЗ за ОПЛ по специалности, вкл. за тези, които специализират „Обща медицина“, във връзка със законовите промени, относно регулацията за придобиване на специалност от лекарите работещи в първичната медицинска помощ.

14. Събиране, обработване и предоставяне на финансово-икономическа и медико-статистическа информация за дейността и ресурсното осигуряване на лечебните и здравни заведения на територията на региона.

Събирането, обработването и контрола на отчетите за разделно отчитане на разходите в лечебните заведения за болнична помощ и ЦСМП-Силистра беше извършено по указания

на НЦОЗА - събрани и обработени на тримесечие, обобщени годишно и изпратени в НЦОЗА. През 2020г. са обработени 16 отчета по разделно отчитане на разходите - 16 тримесечни (за всяка от трите болници „МБАЛ-Силистра” АД, „МБАЛ-Тутракан” ЕООД и „МБАЛ-Дулово” ЕООД и ЦСМП-Силистра). Подготвени са и 4 годишни обобщени отчета до НЦОЗА.

Във връзка с ежемесечния контрол на финансовите отчети на ЛЗБП през годината са събрани, обработени и представени в НЦОЗА 36 отчета за трите ЛЗ за БП.

През 2020г. са събрани и обработени 28 справки за натуралните показатели в делегираните от държавата дейности по здравеопазване от 7-те общини в областта. Справките са изпратени своевременно (всяко тримесечие) в дирекция „Медицински дейности“ в МЗ.

За всяко тримесечие са обработени и обобщени оперативни сведения от 3-те болници за:

- живородени, мъртвородени и умрели;
- умрелите деца под едногодишна възраст;
- умрели деца на възраст от 1 до 17 години по причини;
- извършените аборти в лечебното заведение;
- случаите на остър инфаркт на миокарда;
- случаите на остра мозъчно-съдова болест;
- -остри интоксикации, свързани с употреба на психоактивни вещества (наркотици и алкохол);
- заболявания, предавани по полов път;
- легловия фонд в стационарите на лечебните заведения (на шестмесечие).

Всички тези оперативни сведения са подадени в срок към НЦОЗА.

Обработени са справките за размера на дългосрочните и краткосрочните задължения на общинските болници (на шестмесечие).

Обработени са прогнозните данни от трите болници във връзка с изготвянето на проекта за бюджета на МЗ и актуализирането на бюджетната прогноза за 3-годишен период (годишно).

През 2020г. е изготвен анализ за дейността, финансовите и икономическите показатели за публичните лечебни заведения за болнична помощ за 2019г. Данните от анализа са в уводната част на доклада за дейността на РЗИ-Силистра.

Всяко ЛЗБМП, което притежава Разрешение за осъществяване на лечебна дейност в област Силистра съхранява своята финансово-икономическа и здравно-статистическа информация за дейността си и ресурсното си осигуряване в т.нар. „досие”. През 2020г. са изискани, проверени и актуализирани досиетата на трите болници двукратно през 6 месеца.

15. Събиране, обработване и предоставяне на медико-статистическа информация за дейността на лечебните и здравни заведения.

Предоставянето на медико-статистическа информация се извършва съгласно чл. 6, ал.3 от Закона за лечебните заведения.

По време на годишната статистическа кампания са събрани, обработени, проверени и предоставени:

- в НЦОЗА - 270 годишни статистически отчети на ЛЗБП, ЦСМП, ЛЗИМП (за първична медицинска и дентална помощ, за специализирана медицинска помощ – индивидуална и групова, медико-технически лаборатории и др.);
- в НСИ - 52 отчета за легловия фонд и персонала на ЛЗБП, ЛЗИБП, ЦСМП, РЗИ и други дейности в здравеопазването (вкл. и 8 отчета за дейността на четири самостоятелни детски ясли, четири яслени групи в състава на детски градини и един ДМСГД относно места, леглови фонд и наличен персонал).

Няма лечебно заведение, което да не е представило своя годишен статистически отчет.

Ежемесечно се събира информация за изготвяне на информационна карта за починалите деца на територията на областта. През годината са изготвени 12 информационни карти.

Ежедневно се събират отчетените от ЛЗ съобщения за смърт и се кодират по Международната класификация на болестите (МКБ). Кодираните „Съобщения за смърт“ се обработват ежемесечно по определени показатели и предоставят на ТСБ-Силистра. Общият брой кодирани съобщения за смърт през 2020г. е 1 964.

Извършени са 41 проверки (при 40 планирани) по статистическата отчетност в лечебните заведения на територията на областта, за което са изготвени протоколи.

Своевременно се регистрират на онлайн платформа извършените и отразени в „Карта за регистрация на суицидно действие” суицидни опити на територията на област Силистра.

За регистрираните суицидни действия в област Силистра за периода 2011-2020г. е обобщена информация. През 2020г. броят на регистрираните суицидни действия е 49, колкото и през предходната 2019г. За пръв път от десет години насам не са регистрирани суицидни действия при лица под 18 годишна възраст. При лицата над 18 год. има ръст на суицидните опити с 22%.

16. Анализи и оценки на здравно-демографските процеси на територията на региона необходими за формиране на национална и регионална здравна политика.

Изготвен е годишен анализ на здравно-демографското състояние на населението в област Силистра с характеристика на здравната мрежа и медицинското обслужване на населението в областта за 2019г. Данните от здравно-демографския анализ, както и състоянието на здравната мрежа и ресурсното ѝ осигуряване, са отразени в уводната част на обобщения доклад на РЗИ-Силистра за 2020г.

17. Контрол на обектите за търговия на едро и дребно с лекарствени продукти по реда на Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина /ЗЛПХМ/.

Дирекция „Медицински дейности” извършва систематичен здравен контрол на аптеките и дрогериите, насочен към спазването на изискванията по отношение на документацията, хигиенния режим, съхранението на термолабилни лекарства, лекарства съдържащи отровни и наркотични вещества, лекарства с изтекъл срок на годност, леснозапалими лекарства и др. В дирекцията се поддържа актуален списък на аптеките в областта, както и регистър на издадените удостоверения за регистрация на дрогериите. Съгласно указанията на МЗ по ЗЛПХМ обектите подлежат на контрол два пъти годишно. В началото на отчетния период на територията на област Силистра има действащи 32 аптеки и 2 дрогериите. През 2020г. са закрити 2 аптеки и са новооткрити 2 . Реализирани са 132 проверки по ЗЛПХМ, от които 62 са проверки на пределните цени по чл.268(2) т.3, резултатите от тях са отразени в протоколи.

18. Осъществяване на дейности по Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите (ЗКНВП) и нормативните актове по прилагането му:

През 2020г. на територията на област Силистра 19 от действащите 32 аптеки притежават лицензия за търговия с лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества. Във връзка с това са планирани 38 и са извършени 41 проверки по ЗКНВП и нормативните актове по прилагането му. Не са констатирани нарушения.

На лечебните заведения са предоставени общо 537 кочана със специални рецептурни бланки за предписване на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества, а на аптеките – 37 кочана със специални формуляри за поръчка на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества. Приети са 296 протокола за отчитане на специални рецептурни бланки за предписване на медикаменти, съдържащи наркотични вещества от аптеки и ЛЗ, както и 208 протокола за отчитане на специални формуляри. През годината са приети 76 отчета за движението на наркотични вещества. Изготвени и изпратени в МЗ са 4 тримесечни отчета за движението на наркотични вещества в аптеките в областта.

През периода са извършени 3 проверки на „РОМБ“ ООД за издаване на разрешение за извършване на дейности по чл.73, ал.1 от ЗКНВП.

19. Регистър на лекарите и лекарите по дентална медицина, които предписват лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества по приложение № 2 и №3 на ЗКНВП. През 2020г. в регистъра няма вписани нови лекари.

20. Контрол на забраната на тютюнопушенето (чл. 56 от ЗЗ) в аптеки и дрогерии. През годината са осъществени общо 66 проверки във връзка с контрола на тютюнопушенето в аптеки и дрогерии. Не са констатирани нарушения.

21. Участие в изпълнението на регионални програми и проекти в областта на медицинските дейности със сътрудничество на МЗ. Координиране и контрол на изпълнението на здравните програми и проекти от национално, регионално и местно значение на територията на областта:

Национална програма за подобряване на майчиното и детското здраве (НППМДЗ)

Дейностите, финансирани по НППМДЗ в „МБАЛ-Силистра“ АД са в две направления: дейности в Здравно-консултативен център за майчино и детско здраве и дейности във връзка със слухов неонатален скрининг, осъществяван в неонатологично отделение при „МБАЛ-Силистра“ АД.

Дейностите, финансирани по НППМДЗ в двете общински болници са само във връзка с осъществяване на слуховия неонатален скрининг.

През годината са планирани и извършени общо 16 проверки във връзка с дейностите по НППМДЗ – 4 проверки в ЗКЦ на „МБАЛ-Силистра“ АД и по 4 проверки в трите болници по осъществяване на слуховия скрининг. Изготвен е годишен доклад за изпълнението на дейностите по програмата за 2019г., както и доклад за изпълнението на дейностите по програмата за първото шестмесечие на 2020г. Годишният доклад за 2020г. се изготвя през 2021г.

22. Планиране, организиране и контрол на дейностите по медицинско осигуряване на населението при бедствия, аварии и катастрофи.

През първото тримесечие бяха извършени регулярни дейности по осигуряването на рисковите групи от бременни с наближаващ термин на раждане и пациентите на хемодиализа в областта. Изготвени бяха оперативни справки, писма до ЛЗ, доклади до областна администрация и МЗ. Изготвен беше план за дейността на РЗИ по организация на медицинското осигуряване по време на кризи.

До 30 април бяха изготвени и изпратени в МЗ сведенията за окомплектоваността на структурите от здравната мрежа в областта с личен състав, леглови фонд и автотранспорт.

Във връзка с подготовката на здравната мрежа за зимния период бяха изискани плановете за действие при усложнена зимна обстановка на 3-те МБАЛ и ЦСМП. През м.октомври бяха извършени проверки в същите лечебни заведения за готовността им за действие при усложнена зимна обстановка.

През м. октомври беше изготвен доклад до министъра на здравеопазването и до областния управител за готовността на лечебната мрежа в област Силистра за работа при усложнена зимна обстановка 2020г.-2021г.

С оглед медицинското осигуряване на рискови групи от населението бяха предоставени ежемесечно на кметовете на всички общини списъци с бременни и пациенти на хемодиализа, и помолени за съдействие при необходимост, а личните данни на пациентите бяха предоставени криптирани съобразно Общия регламент за защита на личните данни (чл.32 § 1а от GDPR).

През месец декември беше изготвен доклад до МЗ във връзка с осигуряване функционирането на системата на здравеопазване по време на предстоящите Коледни и Новогодишни празници.

Своевременно беше изпращана ежедневната информация до дежурния служител в МЗ за свободния леглови фонд в областта.

23. Извършване на други дейности, произтичащи от нормативен акт или от законните разпореждания на директора на РЗИ.

Изготвена и предоставена беше информация по две заявления за достъп до обществена информация:

-по заявление, постъпило от Българска болнична асоциация с искане за предоставяне на информация за трите лечебни заведения за болнична помощ с описани показатели по приложена от заявителя таблица;

- по заявление, постъпило от Сентилион ООД с искане за предоставяне на информация за трите лечебни заведения за болнична помощ за броя новородени деца, на които е направен неонатален слухов скрининг от 2015 до 2019г.

Служител от дирекцията участва в 1 заседание на Областния координационен център във връзка с прилагане на механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца, и ученици в задължителна предучилищна, и училищна възраст, и в 10 заседания на Пробационния съвет в района на действие на Районен съд-Силистра.

Проведени са планираните 8 тематични семинара, свързани с дейността на служителите в дирекцията.

Във връзка с въведената през 2020г. извънредна епидемична обстановка 6 от общо 9 служители в дирекцията взеха участие в следните дейности:

- извършени са 63 проверки по спазване на противоепидемичните мерки по заповеди на МЗ в лечебни заведения за болнична и извънболнична медицинска помощ и аптеки;
- проведени по телефона епидемиологични проучвания на лица заразени с Ковид 19, подготвяне на предписания за изолация в домашни условия и предписания за поставяне под карантина във връзка с това, че са контактни на потвърден случай на COVID-19. Въвеждане и актуализиране на информацията на карантинирани лица в информационната система COVID;
- считано от м.септември се осъществява ежемесечен контрол върху отчетените хоспитализации на пациенти с Ковид 19 в трите ЛЗ за БП. Изготвиха се и изпратиха в МЗ доклади за хоспитализираните пациенти през месеците август, септември, октомври и ноември с Ковид-19, персоналът пряко ангажиран с тяхното лечение и наблюдение, и отчетените документи по договор с МЗ по проект BG05M9OP001-1.099-0001 „Подкрепа на работещи в системата на здравеопазването в условия на заплахата за общественото здраве от COVID-19;
- считано от месец ноември служител от дирекцията ежедневно събира и обобщава справка за заетите легла в 3-те ЛЗБП, във връзка с лечението на Ковид пациенти, НКЦ-МЗ и ЦСМП-Силистра;
- през м. декември 2020г. във връзка с Националния план за ваксиниране срещу Ковид 19 се събра информация от всички ЛЗ, аптеки, общини, за лица от първа линия, желаещи да бъдат ваксинирани срещу COVID-19, след което се обобщи информацията за броя на желаещите и се изготвиха поименни списъци;
- ежеседмично от м.октомври 2020г. се събира отчет и заявка от ЛЗБП за лекарствения продукт Ремдесивир. Обобщените данни и приемно-предавателните протоколи за получените през седмицата количества се изпращат в МЗ;
- в периода май-ноември 2020г. трима служители осъществиха дежурства на ГКПП-Силистра, във връзка с граничния здравен контрол на влизащи в страната хора и транспортни средства, свързано с пандемията от Ковид-19.

ДЪРЖАВЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ ПО ЗАКОНА ЗА ЗДРАВЕТО И ЗАКОНА ЗА ЛЕЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ, НА ОБЕКТИ С ОБЩЕСТВЕНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ, НА ПРОДУКТИ, СТОКИ И ДЕЙНОСТИТЕ СЪС ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗДРАВЕТО НА ЧОВЕКА И ПО НАДЗОРА НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ

Контрол на обекти: на вписани в публичните регистри 1354 обекта (339 лечебни заведения и 1015 обекти с обществено предназначение, аптеки и дрогерии през 2020г. са извършени общо 3891 проверки, в обхвата на систематичния здравен контрол по 33, ЗЛЗ, ЗЛПХМ и ЗКНВП (ср. по 2 проверки на обект, съобразно плановата кратността).

Контрол на дейности със значение здравето на човека: през 2020г. са извършени 2217 проверки (67 на дейности с отпадъци в лечебни заведения, 102 за поддържане чистотата на населените места, 84 по надзора на ОВП, 36 за изпълнение на имунизационния календар, 49 за съгласуване на седмични разписания, 93 за спазване на съгласуваните седмичните разписания, 104 за спазване на физиологични норми на хранене и на изискванията за здравословно хранене, 648 за наличие на ЛЗК, 6 на дейността на СТМ, 1028 по чл. 56 от ЗЗ за забраната на тютюнопушене и др.

Контрол на продуктите и стоките със значение за здравето на човека: през 2020г. са извършени общо 1610 проверки (120 на бутилирани води, 658 на козметични продукти), 820 на химични вещества и смеси, детергенти и биоциди) и дрехи втора употреба-(12).

Контрол на факторите на жизнената среда: през 2020г. са извършени 5202 химични, микробиологични и серологични анализи на проби от:

- питейни води от централно (2401), ведомствено (272) и местно водоснабдяване(250);
- бутилирани води от производител и от пазара (483);
- води от плувни басейни (156);
- козметични продукти (144);
- 204 биоциди и техните разтвори;
- външна среда в лечебни заведения за контрол на дезинфекции и стерилност (1032);
- серологични изследвания по Националната програма за превенция и контрол на ХИВ/СПИН и СПИ, анонимни изследвания с бърз тест за ХИВ на терен и в лечебни заведения (101);
- измервания на ЕМП (102) от източници на нейонизиращи лъчения;
- биологичен тест за контрол на стерилизационна апаратура с пара под налягане, ползвана в лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ, за оценка изпълнението на МС за превенция и контрол на ВБИ (57).

Пробонабирането се извършва от служители на РЗИ-Силистра, а лабораторните анализи от съседни РЗИ (Добрич, Варна и Русе), по договор и според указанията на МЗ, както и при възникнала необходимост, тъй като в РЗИ-Силистра е преустановена дейността на микробиологичната и химична лаборатория, поради липса на медицински и други лабораторни кадри.

ДЕЙНОСТИ ПО НАДЗОРА НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ

Дейността по надзора на заразните заболявания включва населението от 118-те населени места в област Силистра, организирани в 7 общини (от 108 018 души по данни на НСИ към 31.12.2019г.). Обслужваното население е намаляло с 1 253 души, спрямо предходната 2019г. Тенденцията на намаляване на населението в областта е в пряка връзка със здравно-демографските процеси (ниска раждаемост, висока смъртност и отрицателен естествен прираст). През 2020г. новородените в област Силистра са 932, но като се има предвид големият брой раждания в МБАЛ-Тутракан на жени от цялата страна, то реалният брой за област Силистра е 677, срещу 709 за 2019г., 647 за 2018г. и 743 за 2017г. Миграционните процеси, в резултат на безработицата в областта също са интензивни. Тази демографска характеристика повлиява неблагоприятно дейността по имунопрофилактика – миграционните процеси затрудняват издирването на децата, подлежащи на задължителни имунизации и реимунизации, а резкият спад на новородените се отрази на адекватността на планирането и намали разходването на биопродукти. От друга страна засилената миграция е предпоставка за повишен риск от внос и местно разпространение на заразни и паразитни болести.

Дейността през 2020г. беше сериозно повлияна от пандемичната обстановка от Ковид-19, обхванала света. През по-голямата част от годината приоритет в дейността на дирекция НЗБ се оказа надзора на Ковид-19. Измени се структурата на заразната патология, тъй като Инф.отделение към МБАЛ-Силистра изпълняваше функцията на Ковид-отделение. Силно бе ограничена амбулаторната посещаемост при ОПЛ и при специалистите. Лабораториите извършваха големи обеми от диагностична работа, свързана с Ковид-19.

Поради липса на кадрови ресурс, за поредна година, през 2020г. в РЗИ-Силистра не се извършваха микробиологични и серологични изследвания. Планираната лабораторна дейност по надзора на заразните болести се осъществи по договор с РЗИ-Добрич. В обхвата на дейности по надзора на Ковид-19, служителите от ДНЗБ извършиха голям обем от пробонабиране за диагностика на Ковид в заразни огнища и в колективи на лечебни и социални заведения, чрез PCR тест и бърз Аг тест. Закупиха се антигенни тестове и тестове за антитела, с цел диагностика на Ковид-19 и скрининг за ковид-19 сред рискови колективи и групи от хора, потребители на социални услуги. Серологичната диагностика на ХИВ, хепатит Б и хепатит С по Националната програма за превенция и контрол на ХИВ/СПИН и СПИ), както и изследвания за ХИВ с бърз тест (на терен при организирани акции или на място в инспекцията по желание) продължиха през 2020г., но в по-ограничен обхват. Теренни изследвания за ХИВ с бърз тест не се извършиха. За контрол на апаратите с пара под налягане продължи прилагането на биологични тестове за контрол на стерилизатори с пара под налягане в лечебните заведения (болници и дентални практики).

I.ЩАТНА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

Щатната обезпеченост на дирекция „НЗБ“ към 31.12.2020г. включва 11 длъжности, от които 9 заети (64%):

- 1. Главен инспектор (лекар без специалност)**
- 2. Инспектори – 4**
- 3. Старши експерт - 1**
- 4. Главен специалист - 1**
- 5. Старши специалист-технически изпълнител – 1**
- 6. Хигиенист – 1**

Незаети длъжности към 31.12.2019г. – 2, в т.ч.:

- 1. Директор на дирекция „НЗБ“**
- 2. Инспектор**

Проблемът с недостига на кадрите с медицинско образование е от години, но се задълбочава необратимо. На този етап в дефицит са медицинските кадри за микробиологична и паразитологична диагностика (лекари със специалност по микробиология и медицинска паразитология и лаборанти с образователно квалификационна степен професионален бакалавър). До края на 2016г. дейността по микробиология се осигуряваше от лекар-микробиолог по граждански договор. През 2020г. паразитологична диагностика за профилактични изследвания на деца от детски колективи не се извърши, поради извънредните дейности свързани с Ковид-19. През предходните 3 години тази дейност се изпълняваше от лаборант, на граждански договор. Продължителната липса на лекар-микробиолог стана причина да се преустанови микробиологичната диагностика за нуждите на държавния здравен контрол, както и изпълнението на лабораторни услуги, заявени от физически и юридически лица, още през 2016г. По същата причина се прекрати дейността на Органа за контрол, в частта Санитарна микробиология, а от 01.02.2019г. се прекрати и акредитацията на лабораторната дейност по химични показатели. От месец юли 2016г. започна частично обслужване на микробиологичната диагностика за нуждите на ДЗК чрез договори със съседни РЗИ. През отчетната 2020г. санитарно-микробиологичните изследвания на проби води по постоянния мониторинг на питейно-битови води от централното водоснабдяване, ведомствени и местни водоизточници, както и от плувни басейни се изпълниха от РЗИ-Добрич, а по периодичния мониторинг – от РЗИ-Варна. Серологичната диагностика по ELISA за ХИВ, Хепатит Б и Хепатит С се изпълни от РЗИ –Добрич. Пробите от лабораторния контрол за дезинфекция и стерилизация в лечебни заведения се изследваха в РЗИ-Добрич. За изтеклата година нямаше регистрирани епидемични взривове и не се наложи да търсим съдействие от съседни РЗИ.

Проблемът с кадрите не касае само лабораториите на РЗИ. Осигуреността на област Силистра с лекари-лабораторни специалисти по микробиология и паразитология остава твърде критична (в цялата област има един паразитолог, пенсионер, без сключен договор за консултативна паразитологична дейност с РЗОК и един микробиолог в трудоспособна

възраст). Паразитологът работи в СМДЛ, която обслужва пакет „Медицинска паразитология“ по договор с РЗОК-Силистра.

В дейността по надзора на заразните и паразитни болести в РЗИ-Силистра на пълно работно време работи само един лекар, главен инспектор в Д НЗБ. Директорът на инспекцията, специалист по Епидемиология на заразните болести подпомага дейността, а при необходимост участва пряко в противоепидемични дейности. През последните 10 години, поради липса на биолог, не успяваме да осъществим дейности по наблюдение и контрол на членестоногите, насекомите и гризачите - живи вектори за предаване на заразните заболявания, както и на биотопите с комарни популации. Това затруднява оценката на риска от заразяване и предписване на мероприятия за тяхното обезвреждане.

II. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПРОТИВОЕПИДЕМИЧНАТА ДЕЙНОСТ

През отчетната 2020г. работата в дирекция „НЗБ“ беше съобразена основно с пандемията от Ковид-19 и с възникващите действия и мерки в обявената извънредна епидемична обстановка, по отношение на заразени с COVID-19 и техните контактни – идентифициране на кръга от контактни на заразените лица и поставянето им под карантина, изолация на болните в домашна среда или в лечебно заведение, въвеждане на данни в Националната информационна система, наблюдение състоянието на болни и карантинирани, актуализация на статуса им в НИС КОВИД, предприемане на противоепидемични мерки в организирани колективи на социални, учебни, детски и лечебни заведения. На изолираните и карантинирани лица се изготвяха и връчваха предписания за изолация/карантина в изпълнение на заповедите на министъра на здравеопазването. Значима част от дейността се оказва и провеждания граничен здравен контрол на ГКПП-Силистра, за входящ контрол на пристигащи пътници и превозни средства. Във връзка с усложнената епидемична обстановка, предвид заповедите на министъра на здравеопазването бяха определяни изискванията за ГЗК и произтичащото от това активно наблюдение на завърналите се от рискови зони. Провеждахме надзор по телефон, относно здравословен статус на карантинирани лица, а със съдействието на служители от ОД МВР – проверки на адреси за спазване на наложената карантина. Проверки по спазването на противоепидемичните мерки бяха извършвани и в лечебни, здравни, учебни и детски заведения в областта.

В лабораторната дейност, освен плановия контрол на лечебните заведения, приоритет се оказва пробонабирането от болни, съмнително болни от Ковид-19 и техните контактни за провеждане на диагностичен PCR тест, с оглед на необходимите противоепидемични мерки (изолация и карантина). От 23.12.2020г. беше разрешена диагностика и с бързи антигенни тестове. За оценка на данните за преболедали се извършваха бързи тестове за антитела. Скрининг с бързи тестове (антигенни и антителни) организирахме и извършихме на персонал и потребители от социалните домове в областта и в заведения за социални услуги от резидентен тип.

Извънредно възниклата дейност с надзора на Ковид-19 доведе до корекции в плана за 2020г., по отношение на текущия противоепидемичен и противопаразитологичен контрол. Постарахме се лабораторният контрол, свързан с противоепидемичния режим в болнични и извънболнични ЛЗ да се осъществи в планирания обем, тъй като беше обект на договореност с РЗИ-Добрич. Анулирахме лабораторния противопаразитологичен контрол, тъй като през по-голямата част от годината детските заведения не бяха в работен режим. Недостатъчният брой извършени проверки на общопрактикуващите лекари се отрази неблагоприятно на дейността им по имунопрофилактика, респ. на имунизационния обхват с някои ваксини. Отражение оказва и временно преустановената със заповед на Министъра на здравеопазването дейност по имунопрофилактика на ОПЛ, в началото на извънредното положение през март и април 2020г.

Усложнената епидемична обстановка оказва влияние и върху дейността на РЗИ през 2020г. по редица национални програми (Националната програма за профилактика и контрол по ХИВ/СПИН и СПИ, Националната програма за профилактика на туберкулозата, Националната програма за първична профилактика на рака на маточната шийка, Националната програма за контрол и лечение на ротавирусните гастроентерити, Националната програма за профилактика и контрол на вектор предаваните инфекции,

Националната програма за подобряване на ваксинапрофилактиката на сезонния грип и Националната програма за елиминация на морбили и рубеола).

Намален беше обемът на проверките по контрола на забраната за тютюнопушене на закрити обществени места (лечебни заведения), дейността по организацията на събиране и преработване на опасни отпадъци.

В ежедневните задължения по надзора на ОЗБ, 2020г. бяха обслужвани няколко интернет базирани информационни системи:

- Националната информационна система КОВИД за въвеждане на данни за болни от COVID-19 и карантинирани контактни или завърнали се от рискови държави.
- Информационна система за събиране и анализиране на данни за заболяемостта от Грип и ОРЗ в България;
- Информационна система за надзор на остри вяли парализи в България;
- Информационна система за събиране и анализиране на данни за заболяемостта от морбили, паротит и рубеола в България

Чрез програма „Отчитане движението на биопродуктите в РЗИ“ се обслужва склада с ваксини (получавани от склада на МЗ и раздавани на лечебните заведения).

Със заповед на директора на РЗИ е определен представител за участие във ведомствени комисии (областна и общински епизоотични комисии и областна комисия за освобождаване от имунизации по трайни медицински противопоказания). Участията в тези комисии са регламентирани или при възникнала необходимост. Осигурявано е присъствие и участие.

В организационен план и в съответствие с изискванията на устройствения правилник, със заповед на директора на инспекцията, ежегодно работата в оперативния отдел се разпределя между инспекторите по тематичен и обектов принцип. Констатациите от извършените проверки се отразяват в протоколи или фишове, според вида на обекта, въведени за улеснение на проверяващите.

За контролираните обекти се създават и поддържат досиета, в които се съхраняват фишове, протоколи от проверки и от лабораторен контрол, предписания, заповеди и др., поддържат се персонални досиета на ОПЛ по имунопрофилактика, водят се дневници за вписване на връчените предписания, заповеди за спиране, АУАН и наказателните постановления.

По утвърдена от години практика във вътрешната организация на работата, ежемесечно в дирекцията се изготвя отчет за дейността, включващ извършените текущи и лабораторни проверки, издадените предписания, административно-наказателната дейност, дейност по административни услуги и лабораторен контрол.

Контролно-методичната дейност през 2020г. обхвана:

- Спазване на противоепидемичните мерки, разпоредени от министъра на здравеопазването във връзка с ограничаване разпространението на КОВИД-19
- Отчитане и контрол на профилактичните имунизации;
- Хладилна верига, наличност и съхранение на биопродуктите, ежемесечен отчет на движението на биопродуктите с програма „Отчитане на движението на биопродуктите в РЗИ“;
- Изпълнение разпоредбите на Наредба №21/18.07.2005г., относно регистрацията, съобщаването и отчета на заразните болести; епидемиологични проучвания и мерки в огнищата;
- Проследяване динамиката на заболяемостта от Грип и ОРЗ и въвеждане на данни в интернет-базирана система за надзор;
- Надзор на ОВП и въвеждане на информация в интернетбазирана система за надзор;
- Надзор на ваксинапредотвратимите инфекции и въвеждане на данни в интернетбазирана система за надзор на морбили и рубеола;
- Разкриваемост и регистрацията на нозокомиалните инфекции и спазване изискванията на стандарта по ВБИ в лечебните заведения;
- Спазване изискванията за безопасна работа на медицинския персонал, във връзка с предпазване от заразяване с трансмисивни инфекции (ХИВ, ОВХ-В, ОВХ-С и др.);

- Спазване изискванията на чл. 56 от Закона за здравето, относно пълната забрана на тютюнопушенето на закрити обществени и обособени работни места в ЛЗ;
- Дезинфекционни и стерилизационни мероприятия в лечебни заведения и в обекти с обществено предназначение, с повишен епидемичен риск;
- Контрол върху дейността на ДДД фирмата, изпълняваща мониторинг и обработка на комарните биотопи, съгласно договора с МЗ;
- Разделното събиране, съхранение, транспортиране и обезвреждане на опасните отпадъци в лечебните и здравни заведения;
- Провеждане контрол в ПФО Силистра за изследване на контактните с проба на Манту и химиопрофилактика, в изпълнение на Нац. програма за надзор на туберкулозата;
- Противоепидемичен режим в болничните лечебни заведения;
- Противопаразитологичен контрол в лечебните, детските и социални заведения.

Контрол на обектите и наказателна дейност

През отчетната 2020г. здравните инспектори са извършили **847 проверки**

- По текущия противоепидемичен контрол – **366 проверки**;
- По спазване изискванията на ЗУО и Наредба №1 за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебни и здравни заведения – **60 проверки**;
- По надзора на острите вяли парализи – **84 проверки на наблюдаваните обекти**;
- По текущия противопаразитологичен контрол - **63 проверки**;
- По чл. 56 от ЗЗ, относно забраната за тютюнопушене – **147 проверки**;
- По текущия лабораторен контрол – **127 проверки**, при които са взети **1109 проби** от лечебни заведения за контрол на текущи дезинфекции на външна среда, ръце, медицинска апаратура, повърхности, работно облекло, предмети за обслужване, контрол на работния режим на стерилизационна апаратура, контрол за качество на стерилизираните инструменти и консумативи, контрол на биоциди чрез лабораторен анализ за съдържание на АДВ в дезинфекционни разтвори:
 - ✓ За обективизиране качеството на дезинфекционните и стерилизационни мероприятия в лечебните заведения са взети **1012 проби**, от които при **13** е установен неудовлетворителен резултат (**1,3%**). От тях **274** проби са за ефективност на стерилизационния процес на инструменти и консумативи, като при **7** проби (**2,5%**) са установени микробни изолати;
 - ✓ По контрола на режима на работа на стерилизационната техника са изследвани **77 биологични теста** на **60** апарата за стерилизация с пара под налягане на инструменти и консумативи (в ЦБС на МБАЛ, МДЛ и АПДП). Установен е **1** неудовлетворителен резултат;
 - ✓ За АДВ в работни разтвори на биоциди – **20** проби от дез.разтвори в процес на употреба.

През отчетната 2020г. са връчени **15 предписания във връзка с противоепидемичния режим в лечебни заведения и 6460 предписания на болни в изолация и не техните контактни за домашна карантина**, съставени и връчени са **6 акта за административни нарушения** и са издадени **6 наказателни постановления** на обща стойност **600 лв.**

Сигнали и жалби

През 2020г. са извършени проверки по подадени **7 сигнала и жалби** от граждани:

- Сигнал за липса на тоалетна чиния в АПМП-ИП в с. Искра. Амбулаторията разполага с вътрешен санитарен възел, който не се използва в момента, поради технически проблем. Това налага употребата на външна тоалетна с една клетка, който се поддържа от хигиенистката към амбулаторията. При извършена проверка на място е установено, че санитарния възел е със задоволителна хигиена, липсва тоалетна чиния, поради това че е изграден върху земен изкоп, което не позволява водно промиване на тоалетна чиния.

- Сигнал от родител на дете от ДГ „Радост“ гр. Силистра, че се допускат болни деца в група „Мечо Пух“. Инспектори от РЗИ извършиха проверка на място веднага след подадения сигнал. Не е установено посещение на деца с клинични оплаквания – хрема, кашлица, температура. Три деца от групата са отсъствали, поради заболяване и 5 деца по семейни причини. По данни на медицинската сестра, през последните два дни преди проверката не са връщани деца, поради здравословни причини. При сутрешния филтър по време на проверката няма върнати деца със здравословни проблеми. Предвид направените констатации, сигналът е категоризиран като неоснователен.
- Жалба от родител за неиздадена от личния лекар служебна бележка за редовен имунизационен статус във връзка с отпускане на месечни помощи за дете. След изясняване на обстоятелствата се установи, че настоящият личен лекар на детето не е издал служебната бележка след направено предписание от РЗИ за пропуснат прием с комбинирана ваксина срещу морбили, паротит и рубеола. Детето е новозаписано при този ОПЛ, като липсват данни за извършените ваксинации при предходните лекари. При извършените проверки беше установено, че има пропуски в имунизационния статус на детето по отношение на някои ваксини. След отправена покана от страна на личния лекар и РЗИ към родителите да заведат детето за имунизация, те отказват. Жалбата е неоснователна.
- Сигнал от гражданка за тютюнопушене в амбулаторията на ОПЛ, липса на работно облекло и събиране на спринцовки в пластмасова туба. При извършена проверка от инспектор на РЗИ, не е установено тютюнопушене в момента на проверката, липсват угарки от тютюневи цигари и миризма на тютюнев дим. По време на работа лекарят е бил без работно облекло. Игли и спринцовки се събират в пластмасова туба, което не е нарушение на правилата за разделно събиране на отпадъците. Те се транспортират от съставното село до централната амбулатория на лекаря, където се предават по договор на специализирана фирма за транспорт на опасни отпадъци за обезвреждане. Направена е препоръка на ОПЛ за редовно използване на работно облекло. По отношение на другата част от сигнала не са констатирани нарушения.
- Подаден сигнал от гражданин за нарушаване на карантината от живущ в с. Грънчарово. Лицето, живеещо на посочения адрес не фигурира в информационната система, със статус „карантина“. Проверка в Информационно обслужване, поддържащи системата показва, че такова лице е преминало през ГКПП „Лесово“, но не му е връчено предписание за поставяне под карантина, което е потвърдено от РЗИ-Ямбол.
- Сигнал от пациентска организация, относно неправомерно поставено лице под карантина, което е станало причина да не се прибере навреме във Великобритания. Лицето е въведено в информационната система като поставен под карантина от РЗИ-Варна. По думите на жалбоподателката преди да излети племенникът ѝ, тя е попитала на дежурния телефон в РЗИ-Силистра, дали ще бъде поставен под карантина. Даден е отрицателен отговор, предвид престоя на лицето в България за по-малко от 7 дни (съгласно действащата Заповед №РД-01-274/21.05.2020г. на министъра на здравеопазването). Според заповедта следва лицето да влезе в страната с декларация. Предписание за поставяне под карантина е издадено от РЗИ-Варна и то е сканирано и приложено в информационната система за лица под карантина. Сигналът е основателен, изпратен е отговор на жалбоподателката.
- Сигнал от родител за непредприети противоепидемични мерки спрямо неговото дете, контактно на болни от COVID-19. Детето е контактно на медицинската сестра в детското заведение, която е болна. В деня на получаване на резултата РЗИ-Силистра създава организация за преустановяване на дейността на детската градина. Взети са проби на персонала и е връчено предписание за противоепидемични мерки. От взетите проби бяха установени положителни резултати още на четирима служители, които бяха поставени под изолация. Организиран е карантинен режим на работа, като се преустановява приема на нови деца, да се извършва сутрешен филтър, да не се допуска смесване на деца и персонал от различните групи, за децата и персонала е предписано ежедневно термометриране и наблюдение от личните лекари. Предвид предприетите противоепидемични мерки, сигналът се приема за неоснователен.

Тематични проверки (разпоредни от МЗ и според проблемите за областта през 2020г.):

Според указанието за планиране на МЗ, през 2020г. бяха заложили следните тематични проверки:

1. Информираност на персонала и прилагане на стандартни предпазни мерки в денталната медицина за превенция на инфекции, предавани по кръвен път.
2. Профилактика и контрол на кръвнопреносимите инфекции в диализните центрове/отделения – спазване на стандартни предпазни мерки за защита на пациенти и персонал при извършване на хемодиализа.

Предвидените допълнителни указания от МЗ за параметрите на проверките не бяха изпратени и предвид голямата ангажираност на служителите във връзка с извънредната епидемична обстановка, свързана с Ковид-19, тематичните проверки не бяха проведени.

В съответствие на усложнената епидемична обстановка проведохме тематична проверка за изпълнение на здравните изисквания и противоепидемичните мерки в специализираните институции за предоставяне на социални услуги и услуги от резидентен тип в условията на Ковид-19. В 13 от проверените 21 обекта противоепидемичните мерки се определят и контролират от медицинските сестри, в останалите вътрешния контрол се осъществява от директора/управителя на структурата. Направените проверки установиха, че персоналят е запознат с техниката на миене на ръцете, има поставени инструкции на видно място, осигурени са миещи препарати и дезинфектанти за ръце. С изключение на две структури, където се използва деинфектант за ръце с алкохолно съдържание 0,35%, в останалите заведения се използват подходящи дезинфектанти за ръце. Персоналят следи за спазването на респираторен етикет, миене и дезинфекция на ръцете. Има окачени информационни материали по коридорите и помещенията за хранене и почивка. Използват се лични предпазни средства, спазва се дистанция между потребителите. Храненето е организирано на смени при спазване на дистанция между потребителите от различни стаи. Не се допускат външни посетители, не се приемат нови потребители. Ежедневно се измерва температурата на потребители и персонал с безконтактни термометри. В 16 от институциите персоналят обслужва само съответното социално заведение или социална услуга от резидентен тип. Ръководителят на ЦНСТ за деца без увреждания гр. Тутракан е директор на Център за социална рехабилитация и интеграция гр. Тутракан. Две медицински сестри от Дом за пълнолетни лица с физически увреждания с. Айдемир работят в Ортопедично отделение и Отделение по нервни болести в МБАЛ-Силистра. Две сестри и един санитар от същото заведение участват в проект „Патронажна грижа“ към общ. Силистра, като посещават адреси на потребители на услугата. Спазва се добър дезинфекционен режим за повърхности и критични точки. Спазва се поточност при организацията на перилния процес, извършва се химео- и термодезинфекция. Само в 8 от обектите има обособено помещение за изолация на заразно болни потребители. На останалите е дадена препоръка да се обособи такова помещение.

След извършените проверки са дадени следните указания:

В ДСХ в гр. Алфатар и ЦНСТ за стари хора 1 и 2 в гр. Алфатар да се осигурят дезинфектанти за ръце с алкохолно съдържание.

В ЦНСТДБУ с. Кайнарджа – да се използва методът на двете кофи при извършване на дезинфекция на големи повърхности.

В ДСХ в гр. Алфатар, ЦНСТ за стари хора 1 и 2 в гр. Алфатар, ЦНСТПЛПР-1 и 2 в гр. Дулово и ЗЖЛПР гр. Дулово са направени препоръки да се осигури помещение със санитарен възел за изолиране на новоприетите потребители или след проявяване на симптоми.

В ЦНСТ за деца без увреждания гр. Тутракан – да се извършва термометриране на децата.

Проверки по Закона за управление на отпадъците

През 2020г. са извършени 67 проверки в лечебни и здравни заведения по спазване разпоредбите на чл. 117 и чл. 119 на ЗУО и Наредба №1 от 2015г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения.

Извършените проверки на място в обектите и по документи установиха, че се спазват изискванията за разделно събиране на опасни и битови отпадъци, осигурени са контейнери за събиране на остри и режещи предмети. МБАЛ-Силистра разполага със собствен автоклав за обезвреждане на опасни отпадъци. Болницата има сключен договор с лицензирана фирма за транспорт на биологичните отпадъци, които подлежат на изгаряне. С такива договори разполагат и останалите две болници в областта (Тутракан и Дулово), които имат обособени помещения за временно съхранение на опасните отпадъци до транспортирането им. МБАЛ-Силистра разполага с хигиенно заключение за дейности с опасни отпадъци. Трите болници имат извършена класификация на отпадъците, с издадено Становище за класификация от РЗИ и утвърдени работни карти от РИОСВ по чл.9 от Наредба №2 за класификация на отпадъците. Процедурата е завършена също така от ДКЦ гр. Силистра, трите МЦ (Силистра-2 и Тутракан-1) в областта и ЦСМП-Силистра.

Извършените през годината проверки са в амбулатории на лекари от извънболничната помощ (ОПЛ, специализирана и дентална помощ) и Здравни кабинети в детски и учебни заведения. Проверките показаха, че отпадъците се събират разделно, осигурени са съдове за съхранение на опасните отпадъци, както и контейнери за игли и режещи инструменти. На лекарите е издадено становище за класификация на отпадъците и Разрешение за работа с опасни отпадъци, лечебните и здравни заведения имат сключен договор с фирма за транспорт на опасни отпадъци.

Дейност по административното обслужване на физически и юридически лица:

- Изготвени 34 сертификата за имунизационно състояние;
- Извършени 19 проверки за съответствие със здравните изисквания на лечебни заведения за извънболнична, във връзка с регистрацията им или при промяна на обстоятелствата;
- Извършени 19 изследвания на стерилизационна апаратура в дентални практики;
- Изготвени 13 становища за класификация на отпадъците на лечебни и здравни заведения;
- Издаден 1 сертификат за освобождаване от здравен контрол на кораб до 1000 бруто регистър тона.
- Заверени и вписани в регистъра са 989 лични здравни книжки.

Епидемиологични проучвания

През изтеклата 2020г. са извършени **111 епидемиологични проучвания на регистрирани заразни заболявания**, различни от COVID-19 и 2431 епидемиологични проучвания на пациенти с COVID-19. За изолация в домашна обстановка и лечебни заведения и за домашна карантина на контактни са издадени и връчени 6459 предписания.

Епидемични взривове – през 2020г. в областта е регистриран един епидемичен взрив в Неонатологично отделение на МБАЛ-Силистра. С положителен резултат за ЕПЕК O117 са две новородени деца. След изследване на персонала на ННО са установени още 3-ма заразноносител на ЕПЕК O117. Предприети са протиепидемични мерки, като вероятен източник на заразата е определен член на персонала, а предаването се е реализирало по контактно-битов път.

III. ДЕЙНОСТ ПО НАДЗОРА НА ЗАРАЗНИТЕ И ПАРАЗИТНИ БОЛЕСТИ **АНАЛИЗ НА ЗАРАЗНИТЕ ЗАБОЛЯВАНИЯ ПРЕЗ 2020г.**

През изтеклата 2020г. голямо отражение върху структурата на заразните заболявания в област Силистра оказа пандемията от COVID-19. Предвид трансформирането на Инфекционно отделение при МБАЛ-Силистра в Ковид-отделение, през по-голяма част от годината преимуществено в отделението се лекуваха пациенти с тази диагноза. За лечение на други инфекциозно болни беше използвана базата на бившето кожно отделение, намиращо се в съседство на ИО. Недостигът на персонал за обслужване на двете бази доведе до сравнително нисък брой хоспитализирани пациенти с друга инфекциозна патология.

Броят на случаите, съобщени от ОПЛ и специалисти по инфекциозни болести, лекувани в амбулаторни условия също е нисък. Вероятно това е резултат от страха на пациентите да посещават личните си лекари и други лечебни заведения (лаборатории, специалисти) по време на Ковид-пандемията. Въведените общи противоепидемични мерки (защитни маски, дистанция, дезинфекция на ръце и повърхности) също повлияха благоприятно разпространението както на други въздушно-капкови инфекции, така и на чревните инфекции.

През 2020г. в Силистренска област са регистрирани **2656 заразни заболявания, с 1926 повече от регистрираните 730 през 2019г. Общата заболеваемост от ОЗБ е 2455 на 100 хил., срещу 660 на 100 хил. за 2019г. (прил. № 1)** – налице е увеличение от 1795 пункта, за сметка на случаите с Ковид-19.

Високата заболяемост се дължи на заразените с Ковид-19 през 2020г. - 2431 случая (заболеваемост 2250 на 100 хил.). Това завишава съществено отн. дял на дихателните инфекции (заболеваемост от 2348 на 100 хил., при 296 на 100 хил. за предходната година). Останалите групи инфекции бележат намаление.

В структурата на заразната заболяемост през 2020г. дихателните инфекции заемат водещо място и съставляват 92% от общия брой ОЗБ, следвани от чревните инфекции с 4%. Относителният дял на трансмисивните инфекции е 0,3%, на вирусните хепатити и невироинфекциите е 0,2%, на сексуално предаваните инфекции 0,1%.

Водещо място сред **въздушно-капковите инфекции** заема **Ковид-19**, със заболяемост от 2251/100 хил. (при средна за страната 2876/100 хил.). Болните от Ковид-19 съставляват 96% от дихателните инфекции. Най-засегнатата възрастова група е 55-59г. (заболеваемост от 4147 на 100 хил.), следвана от 50-54г. (3582 на 100 хил.), 60-64г. (3194 на 100 хил.), 35-39г. (2642 на 100 хил.) и др. Най-висока е заболяемостта в община Силистра (3195 на 100 хил.), следвана от община Тутракан (2387 на 100 хил.), община Алфатар (1820 на 100 хил.), община Дулово (1494 на 100 хил.), община Главиница (1298 на 100 хил.), община Кайнарджа (753 на 100 хил.). През годината с летален край е завършило лечението на 139 от болелите (смъртност 129/100 хил. и леталитет 5,72%), а 680 (28%) от болните са лекувани в болнични условия.

Епидемичният процес на Ковид-19 инфекцията имаше различна динамика в област Силистра. Първите 5 заболели от Ковид-19 са регистрирани през месец март 2020г. (2) и месец април 2020г. (3). След пауза от два месеца – май и юни, от м.юли броят на заболелите в Силистренска област прогресивно започна да нараства и достигна максимума си през месец ноември 2020г., след което през декември 2020г. намаля.

През месеците март и април 2020г. бяха регистрирани 2 семейни огнища (март - двучленно семейство, пребивавало и заразено във Великобритания; април - тричленно семейство с източник на инфекцията в УМБАЛ „Св.Иван Рилски“ - гр. София). През юли 2020г. случаите започнаха прогресивно да нарастват, като в началото разпространението имаше огнищен характер – основно семейни огнища и близко свързани лица в няколко професионално групи (ГКПП-Силистра, детски заведения и др.) След средата на август разпространението придоби дифузен характер с оформяне на множество огнища в лечебни, детски, учебни и социални заведения, администрации, предприятия и др.

Другите регистрирани дихателни инфекции през годината са варицела със заболяемост 76/100 хил. при 82 съобщени болни (средна за страната 176/100 хил.), туберкулоза със заболяемост 15/100 хил. при 16 заболели (при средна за страната 10/100 хил.) и скарлатина със заболяемост 6/100 хил. и 7 заболели (при средна за страната 15/100 хил.).

Варицелата заема второ място сред дихателните инфекции с 3% относителен дял, като през 2020г. броят на болните е намалял значително (82 случая срещу 275 за 2019г.). Най-засегната е възрастовата група 1-4г., следвана от групата 10-14г., а най-много заболели са регистрирани в общините Силистра и Тутракан. От общо 82 заболели, 14 са класифицирани като възможни случаи и 68 като вероятни, поради наличие на епидемична връзка. Болни от варицела са регистрирани цялостно, но най-голям е техният брой през първо тримесечие на годината.

Следваща по разпространение въздушно-капкова инфекция е **туберкулозата**. Заболеваемостта от туберкулоза е по-ниска, в сравнение с предходната година (15/100 хил. срещу 27/100 хил. за 2019г.). Регистрираните 16 болни са с активна форма на туберкулоза на бял дроб, два от случаите са рецидиви. В края на годината 1 от случаите е определен като възможен, 6 са вероятни и 9 са потвърдени след културелно изследване.

Заболеваемостта от **скарлатина** през 2020г. също е по-ниска спрямо предходната година. Регистрирани са 7 заболели на възраст от 1г. до 9г. от общините Силистра, Дулово и Кайнарджа. Всички случаи са определени като възможни.

През 2020г. в Силистренска област няма регистрирани болни от **морбили и рубеола**.

Второ място по брой регистрирани случаи заемат чревните инфекции. Най-висок дял имат **неопределените ентероколити** (79%). През 2020г. недиференцираните ентероколити са значително по-малко от предходната година (76 при 252 за 2019г.), а заболяемостта от 70/100 хил. е под средната за страната (74/100 хил.). Най-висока е заболяемостта при децата до 4 години. Разпределението на заболелите по общини показва, че за поредна година най-висока заболяемост е регистрирана в община Кайнарджа (178/100 хил., при средна за областта 70/100 хил.), където преобладава ромско население, с липса на достатъчно здравно-хигиенни навици и вероятно лоши битови условия, при част от тях.

На второ място с 16% се нареждат колиентеритите. През 2020г. се наблюдава снижение в заболяемостта от **колиентерити** (от 39/100 хил. през 2019г. на 14/100 хил.), въпреки това тя е по-висока от средната заболяемост за страната (4/100 хил.). Заболяването е най-разпространено в ранна детска възраст (до 4г.). Серотиповете, предизвикали клинично изяви случаи са разнообразни, най-голям е броя на O167 и O149. Представени са серотипове от следните групи: ЕТЕК (67%), ЕРЕК (20%), ЕИЕК (7%), ЕХЕК (7%).

Регистрирани през годината са 3-ма пациенти със **салмонелоза**, като техният относителен дял е 3% от чревните инфекции, а заболяемостта е 3/100 хил., срещу 12/100 хил. за 2019г., при средна за страната – 5/100 хил. Застъпени са три различни щамове – по един представител на *S. ентеритидис*, *S.Тифимуриум* и *S. Котбус*.

През 2020г. са регистрирани 2 заболели деца с **ротавирусен гастроентерит** (заболеваемост от 1,85/100 хил. при средна за страната 6,34/100х.).

Не са съобщени и регистрирани заболели от **дизентерия**.

Относителният дял на **вирусните хепатити** спрямо общия брой заразни заболявания е нисък и съставлява едва 0,2% от всички ОЗБ. Регистрирани са 5 случая (1 ВХ тип В, 2 ВХ тип С и 2 случая с неопределен тип).

Няма заболели деца в имунизационна възраст болни от ОВХ тип В.

Болните с неопределен хепатит са изследвани със серологични маркери за хепатит А, В и С, но не са потвърдени.

През 2020г. са регистрирани 1 заразноносител на HBsAg (бременна жена) и 1 заразноносител на anti HCV (кръводарител).

Трансмисивните инфекции р- егистрираните през 2020г. заемат 0,3% отн. дял в структурата на заразните заболявания. Представени са от 3 потвърдени случая на Лаймска борелиоза и 5 случая на Марсилска треска (2 вероятни и 3 потвърдени). При регистрираните болни е налице епидемиологична анамнеза за ухапване от кърлеж.

Невроинфекции - през 2020г. са регистрирани 5 случая на **ОВП** – Неврит на лицеви нерв с периферен произход, без доказан ентеровирус.

През 2020г. в област Силистра е регистриран 1 болен със **сифилис**.

От Националната референтна лаборатория по ХИВ през 2020г. са съобщени 2 случая на **ХИВ** позитивни лица над 18год.възраст (1 мъж и 1 жена).

През 2020г. са регистрирани **4 случая** на ехинококоза. Заболеваемостта е 3,7 на 100 хил., при средна за страната – 1,27 на 100 хил. Други паразитни заболявания не са регистрирани.

Починали от ОЗБ: През 2020г. са регистрирани 139 починали с Ковид-19, срещу 3-ма починали през 2019г. (2 с Туберкулоза и 1 с Вирусен менингоенцефалит). Показателите за смъртност и леталитет са 128,68/100х. и 5,72% за 2020г. срещу 2,75/100х. и 12,5% за 2019г.

Цикличност на заразните заболявания

Неидентифицирани ентероколити - Пикът от неуточнени ентероколити остана в далечната 2006г., когато броят им достигна 527 случая за година, след което заболяемостта започна да се снижава и през 2019г. съобщените случаи бяха 252. През 2020г. регистрираните случаи са само 76.

Заболеемостта от **варицела** има подчертано цикличен характер. Тя достигна пик през 2007-2009г., след което последва рязък спад през 2010. След ново увеличение на болните през периода 2012-2013 г. последва отново спад през 2014г. От 2015г. започна нов подем на заболяването и през 2017 г. заболяемостта достигна 348 на 100 хил. след кратко затишие през 2018г. , когато заболяемостта намалена на 79/100 хил., през 2019г. тя отново се повиши до 252/100хил. През 2020г. е регистрирана заболяемост от 76/100 хил.

След достигнат пик на заболяелите от **туберкулоза** през 2002 г. (87 лица), заболяемостта започна да намалява, особено след включване на „Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата“. С нейното изпълнение се подобри дейността по профилактика в заразните огнища с откриване на инфектирани лица и провеждане на навременна и ефективна химиопрофилактика. През 2019г. са регистрирани 30 болни (заболеемост 27/100 хил.). Важна роля при диагностициране на заболяването през предходните години имаше скрининга на целевите групи в социални заведения в областта по пилотен проект, започнал през 2018г. за откриване на латентна туберкулозна инфекция, както и кампанията „Седмица на отворените врати“, провеждана неколккратно през предходните години. През 2020г. ПФО-Силистра беше едно от отделенията, определени за лечение на болни с Ковид-19, което направи невъзможно извършването на скрининг и профилактика.

След подем на **вирусните хепатити тип А** през 2002 г., когато регистрираните болни в Силистренска област достигнаха 177, следва трайна тенденция за намаляване до 2014 г., когато поради натрупване на неимунни контингенти беше регистриран взрив от инфекцията, обхващащ няколко общини в областта с общо 50 заболяели. Опашката на взрива продължи и в началото на 2015г. Засегнати бяха селища с преобладаващо ромско население, с ниска здравна култура и незадоволителна лична хигиена. През следващите години бяха регистрирани единични случаи, а през 2020г. - няма заболяели с ОВХ-А.

След 1995 г., когато бяха регистрирани 40 лица заболяели от **вирусен хепатит тип В**, заболяемостта от тази инфекция започна да спада. Обяснението за тези резултати е свързано с въвеждането на ваксината срещу ОВХ-В в задължителния календар на страната. Подобри се и работата в лечебните заведения по отношение на медицинското обслужване на периферен венозен път, който има отношение към вътреболничното заразяване с трансмисивни хепатити. През 2020г. е регистриран само един болен в неимунизационна възраст.

ОРЗ и Грип

През изтеклата 2020г. са регистрирани 1094 болни от ОРЗ и Грип, срещу 1658 за 2019г. След достигнатите епидемични стойности на заболяемостта в Силистренска област през 2009г., когато се разпространи новия грипен вирус тип А(Н1N1)/Калифорния, последваха 7 години, през които фоновата заболяемост в областта не достигна епидемични стойности, а доказаната лабораторно циркулация на грипни вируси беше с малка интензивност.

През грипен **сезон 2019/2020г.** заболяемостта от ОРЗ и Грип достигна максимална стойност през 5-та седмица на 2020г. (27.01-02.02.2020г.) – заболяемост 327 на 10 хил. при средна за страната 243 на 10 хил. Във всички възрастови групи без групата 65+ заболяемостта достигна високи епидемични стойности, значително над средните за страната. Със заповед на директора на РЗИ-Силистра от 28.01.2020г. бяха обявени противоепидемични мерки във връзка с епидемичната заболяемост. От извършените лабораторни изследвания на пациенти от област Силистра с грипоподобна симптоматика се потвърдиха 7 случая на грип, като при един пациент беше изолиран грипен вирус тип А (Н3N2), а при останалите 6 пациенти - грипен вирус тип А (Н1N1). Считано от 29.01 до 05.02.2020г. беше обявена грипна ваканция за учениците на територията на цялата област Силистра.

В края на 2020г. заболяемостта от респираторни инфекции остана сравнително ниска за сезона. Разпространението на COVID-19 и предприетите противоепидемични мерки

повлияха разпространението на сезонните и грипни вируси, както в края на 2020г., така и в началото на 2021г.

През 2017г. беше въведена уеб-базирана информационна система за надзор на тежко-протичащите респираторни инфекции. МБАЛ-Силистра участва в надзора, като за периода ноември 2017г. - януари 2018г. са въведени 21 случая на по-тежко протичащи ОРЗ, основно на деца от Детско отделение.

През 2019г. и 2020г. МБАЛ-Силистра не реализира участие в надзора на тежко-протичащите респираторни инфекции. Определени бяха само 5 други болни в страната.

Данните за лицата профилаксирани с противогрипна ваксина през 2020г. във връзка с Националната програма за подобряване на ваксинапрофилактиката на сезонния грип сочат 1648 извършени имунизации срещу грип (при 1122 за 2019г.). По данни на НСИ (към 31.12.2019г.) при население от 26 403 души в област Силистра във възр. група над 65г., обхванатите лица съставляват 6,2%.

За поредна година количествата противогрипни ваксини в аптечната мрежа бяха недостатъчни и се изчерпаха бързо. Трета поредна година бе налице несъответствие между търсене и предлагане на противогрипна ваксина. Това повлия и на работата на имунизационния кабинет в РЗИ-Силистра, за нуждите на който през 2020г. не успяхме да осигурим противогрипна ваксина.

Вътреболнични инфекции

През отчетната 2020г. в болничните лечебни заведения от област Силистра са регистрирани **137 болни със 178 ВБИ**, срещу 151 болни със 182 ВБИ за 2019г. Отн. дял на ВБИ спрямо общия брой хоспитализирани болни е 0,88%. От общо 20 265 изписани болни 10534 (52%) са лекувани с антибиотици. През 2019г. този относителен дял е бил също толкова -52%. Използването на антибиотици невинаги е обосновано, много често те се назначават без лабораторна диагностика и антибиограма или често по профилактични индикации срещу възникването на евентуална инфекция.

Най-добра разкриваемост има в МБАЛ-Силистра, където отн. дял на ВБИ към броя преминали пациенти е 1,4%, в МБАЛ-Тутракан - 0,02%, а в МБАЛ-Дулово няма регистрирани нозокомиални инфекции.

В МБАЛ Силистра 13% от регистрираните ВБИ са в ОАИЛ, 12% в ННО, 3% в Хирургично отделение, а в останалите отделения са регистрирани единични случаи. В МБАЛ-Тутракан е регистрирана една нозокомиална инфекция, в МБАЛ-Дулово няма регистрирани инфекции. Ниският относителен дял на инфекциите, свързани с медицинското обслужване в двете общински болници се дължи на малката разкриваемост.

Структурата на регистрираните ВБИ според локализацията има следната характеристика: пневмонии свързани с интубация (21%), повърхностни инфекции на хирургичното място (21%), конюнктивити (12%), инфекции на пикочните пътища (12%), дълбоки инфекции на хирургичното място (4,5%), инфекции на гастро-интестиналния тракт (4%), инфекции на ГДП (3%), бронхит, трахиобронхит, бронхиолит (3%), кожни инфекции (3%), локална инфекция свързана с ЦВК (1,7%). Останалите ВБИ са единични случаи.

В етиологичен аспект регистрираните ВБИ са представени от разнообразни микробни причинители. С най-голям отн. дял са инфекциите причинени от *Стафилококус соа/-* (26%), *Псевдомонас аеругиноза* (9%), *Ентерококус фекалис* (9%), *Кандида Албиканс* (8%), *Стафилококус ауреус* (8%), *Ацинетобактер* (8%), *Е. Коли* (7%), *Ентеробактер* (3%) и др. Незиследвани случаи липсват, а микробиологично недоказаните са 1,12%.

След определяне на антибиотична чувствителност 131 изолата са определени като клинично чувствителни и 10 като клинично резистентни (8 от тях са от род Ацинетобактер). От провеждания лабораторен контрол за обективизиране качеството на дезинфекционните и стерилизационни мероприятия в лечебните заведения са взети 1012 проби. От тях 13 (1,3%) са показали неудовлетворителен резултат. Във връзка с установени пропуски в стерилизационния режим на стоматологичен инструментариум са съставени 6 акта за административно нарушение на дентални лекари.

Проби с неудовлетворителен резултат са отчетени от работно облекло (11%), инструментариум (2,5%), от ръце (1,6%), от повърхности (0,9%).

Дейност по надзора на беса

През 2020г. в Силистренска област са регистрирани 105 лица ухапани от кучета, котки и др. животни, срещу 153 за 2019г. Сред ухапаните преобладават градските случаи (50%), мъжете (52%) и лицата над 19 год. възраст (54%). Най-голям е относителният дял на ухапаните от кучета – 95%, от тях 46% скитащи и 54% домашни. До 2016г. броят на ухапаните от животни ежегодно нарастваше. За първи път през 2016г. ухапаните значително намаляха, като това се обяснява с работата на приюта, разкрит в гр. Силистра в края на 2015г. Изтеклата година е поредна в тенденцията за намаляване броя на лицата ухапани от кучета.

Постекспозиционна профилактика против бяс е извършена на 61 от ухапаните лица (58%). От всички 61 имунизирани лица, 57% са имунизирани с 3 игли, след което схемата е прекратена, поради приключване на 10 дневния срок за наблюдение на животното, осъществило експозицията. Общо за профилактика срещу бяс са изразходвани 187 дози ваксина Верораб.

През последните 9 години постекспозиционната ваксинопрофилактика срещу бяс се извършва само в диагностично-консултативния кабинет на Инфекционно отделение в МБАЛ-Силистра. Това затруднява профилактиката на лицата от други отдалечени населени места, които трябва да пътуват неколккратно и се отразява на решението им да се обърнат за медицинска консултация или да завършат започнатата имунизационна схема. През 2020г. извършването на имунопрофилактика срещу бяс допълнително се затрудни, предвид превръщането на Инфекционно отделение в КОВИД отделение, а т.нар. Противобесен кабинет е базиран в ИО.

През изтеклата година епизоотичната обстановка в областта, по отношение на беса беше благополучна. Не са регистрирани лица претърпели експозиция от положителни за бяс животни, не са съобщавани от ОДБХ-Силистра животни положителни за бяс.

Дейност по надзора на ОВП и Полиомиелит

По надзора на ОВП наблюдаваме три болнични отделения по нервни болести (с 54 легла), три педиатрични отделения (с 50 легла) и едно инфекционно отделение в МБАЛ-Силистра (с 15 легла). По данни на НСИ, към 31.12.2019г., броят на населението от 0 до 15 години в Силистренска област е **14 815**.

Ежеседмично получаваме от подлежащите на надзор болнични отделения информация за „нула“ случаи на ОВП. При наличие на съмнително болно дете постъпва съобщение по телефон и с бързо известие.

През 2020г. са извършени **84 планирани проверки по активния епиднадзор на ОВП**, при които не са открити несъобщени случаи.

През 2020г. са регистрирани **5 случая на изолирана парализа на лицевия нерв:**

- *Дете на 6г., хоспитализирано в детско отделение на МБАЛ Силистра. Детето е имунизирани срещу полиомиелит с 3 приема на петкомпонентна ваксина и реимунизация на 6г. възраст с Тетраксим. От вирусологичното изследване не се доказва ентеровирус. На детето е извършен проследяващ преглед на 60-тия ден – без оплаквания и остатъчни парези.*
- *Дете на 10г., хоспитализирано в педиатрично отделение на МБАЛ Силистра, имунизирани с 3 основни приема с жива ваксина срещу полиомиелит и реимунизации с петкомпонентна ваксина и на 6 год. възраст с Тетраксим. От вирусологичното изследване не се доказва ентеровирус. Извършен е проследяващ преглед на 60-тия ден – поради неповлияване на неврологичния статус след дехоспитализация от МБАЛ-Силистра, детето е лекувано в УМБАЛ „Св. Марина“ гр. Варна, проведена нова физиотерапия. В момента на контролния преглед с оплаквания от непълно набръчкване на челото, изгладена дясна назолабиална гънка и изкривяване на устата.*
- *Дете на 13г., хоспитализирано в детско отделение на МБАЛ Силистра. Към момента на заболяването детето е настанено в СПИ с. Варненци, родено и пребивавало в Плевенска област. След изискана информация за извършените имунизации срещу полиомиелит, от РЗИ-Плевен е получен отговор, че няма данни за имунизационния статус на детето.. От вирусологичното изследване не се доказва ентеровирус. На*

детето е извършен проследяващ преглед на 60-тия ден- липсват данни за остатъчни парези в областта на лицевия нерв.

- **Дете на 12г.,** хоспитализирано в педиатричното отделение на МБАЛ-Силистра. Имунизирано с три основни приема срещу полиомиелит и реимунизация с петкомпонентна ваксина, както и с Четирикомпонентна ваксина на 6г. възраст. Детето живее в чужбина, където се е завърнало след дехоспитализацията, поради което не е извършен контролен преглед на 60-тия ден.
- **Дете на 4г.,** хоспитализирано в МБАЛ-Силистра. Получило три основни приема с шесткомпонентна ваксина и реимунизация с петкомпонентна ваксина. Предвид това, че е заболяло в края на 2020г., все още не е извършен проследяващ преглед на 60-тия ден.

Оценка на ефективността на системата за надзор за ОВП

Пълнота на съобщаването - 100% от седмичната сигнална информация е навременна;

Чувствителност на системата – 5 случая на ОВП, при наблюдавано население в областта от 14 815 души (при минимално ниво 1 случай на 100 хил. души);

Пълнота на проучване на случаите- случаите са проучени до 48-мия час, изпратени са по 2 фекални проби, взети в два последователни дни, съхранявани и транспортирани правилно, не са доказани ентеровируси;

Пълнота на проследяването- на 3 от децата са извършени проследяващи прегледи на 60-тия ден, едно дете се намира в чужбина и не е открито. Контролният преглед на петото дете предстои. Случаите са въведени в уеб базираната информационна система за надзор на ОВП.

ДЕЙНОСТ ПО ПАРАЗИТОЛОГИЧНИЯ КОНТРОЛ

Дейността на дирекция „Надзор на заразните болести“ през 2020г. по противопаразитологичния контрол беше сериозно затруднена предвид ангажираността с проучване и предприемане на противоепидемични мерки спрямо болните от КОВИД-19, поради което не беше извършено планираното пробонабиране в детските заведения. В последните няколко години тази дейност се извършва от нает по граждански договор лаборант, с професионална квалификация за диагностика на ентеробиоза в организираните детски колективи, чрез перианален отпечатък, с профилактична цел по Наредба № 5 за местните паразитози. През 2020г., както и през последните 10 години в контрола на паразитозите съществува значим проблем, тъй като в РЗИ-Силистра липсва паразитолог и не може да се осъществява клинична диагностика при съмнение за паразитни заболявания, както и при необходимост да се обработват контактни в огнищата, възникнали в детски и социални заведения. Освен това на територията на област Силистра няма регистрирана амбулатория за специализирана медицинска помощ по медицинска паразитология. Това налага диспансеризацията на лицата с ехинококоза и консултациите на заминаващи в маларични страни да се извършва от паразитолози в съседни области. В цялата област работи един паразитолог, в състава на СМДЛ „Цибилаб-Силистра“. Дефицитът на лабораторни кадри (лекари и лаборанти) в системата на РЗИ, възпрепятства пълноценния надзор по наредбите за контрол на местните и внасяни паразитози.

Оперативно-контролна дейност

През 2020г. са извършени 63 проверки по противопаразитологичния контрол в лечебни заведения, лабораторни проверки не са осъществени.

На 3-те болнични заведения в областта са извършвани ежемесечни проверки в хирургичните отделения, във връзка със съобщаването на оперираните от ехинококоза пациенти. Единствено МБАЛ-Силистра има сключен договор с паразитолог, но той е само за консултиране на пациенти с ехинококоза, поради което болницата не работи по пътека за лечение на болни от малария и други паразитози.

Лабораторна дейност

Предвид това, че в лабораторията на РЗИ-Силистра през 2020г. не са извършвани профилактични изследвания по плановия противопаразитологичен контрол, единствените

извършени паразитологични изследвания в областта са в СМДЛ „Цибалаб“ в гр. Силистра, която има договор с РЗОК по пакет „Медицински паразитология“.

Обобщената справка по Наредба № 5 за местните паразитози, за извършените изследвания е представена в следващата таблица, сравнително за 2019 и 2018г.:

Паразитози 2020 год.	РЗИ-Силистра			СМДЛ-Силистра			ОБЩО		
	Брой изсл. лица	Пол +/-	%	Брой изсл. лица	Пол +/-	%	Брой изсл. лица	Пол +/-	%
Ентеробиоза	0	0		4659	120	2,57	4659	120	2,57
Ламблиоза	0	0		4616	0		4616	0	
Аскаридоза	0	0		4616	1	0,02	4616	1	0,02
Трихоцефалоза	0	0		4616	0		4616	0	
Хименолипедоза	0	0		4616	0		4616	0	
Тениидози	0	0		4616	0		4616	0	
Амебиаза	0	0		4616	0		4616	0	
Фасциолоза	0	0		4616	0		4616	0	
Ехинококоза	0	0		21	4	19,05	21	4	19,05
Трихинелоза	0	0		0	0		0	0	
Токсоплазмоза	0	0		6	0		6	0	
Трихомоназа	0	0		37	9	24,32	37	9	24,32
Паразитози 2019 год.	РЗИ-Силистра			СМДЛ-Силистра			ОБЩО		
	Брой изсл. лица	Пол +/-	%	Брой изсл. лица	Пол +/-	%	Брой изсл. лица	Пол +/-	%
Ентеробиоза	1105	31	2,8	5653	93	1,6	6758	124	1,8
Ламблиоза	0	0		5653	0		5653	0	
Аскаридоза	0	0		5653	1	0,02	5653	1	0,02
Трихоцефалоза	0	0		5653	0		5653	0	
Хименолипедоза	0	0		5653	0		5653	0	
Тениидози	0	0		5653	0		5653	0	
Амебиаза	0	0		5653	0		5653	0	
Фасциолоза	0	0		5653	0		5653	0	
Ехинококоза	0	0		57	23	40,4	57	23	40,4
Трихинелоза	0	0		0	0		0	0	
Токсоплазмоза	0	0		8	3	37,5	8	3	37,5
Трихомоназа	0	0		0	0		0	0	

Местни паразитози

Контактни паразитози

Ентеробиоза – през 2020г. не са извършени изследвания по контрола на РЗИ-Силистра на организирани детски колективи, през годината не беше сключен договор с лаборант за паразитологични изследвания. Единствените изследвания в област Силистра са осъществени в СМДЛ „Цибалаб“ гр. Силистра, където са изследвани 4659 лица и са диагностицирани 120 опаразитени (2,57%).

Ламблиоза – през 2020г. в РЗИ-Силистра не са извършвани изследвания. Не са съобщавани болни и от другите лаборатории.

Геохелминтози /аскаридоза, трихоцефалоза/

Аскаридоза – няма ендемични огнища в областта.

Трихоцефалоза - няма съобщени случаи от други лаборатории.

Хелминтозоозии (Ехинококоза, Трихинелоза, Тениидози)

Ехинококоза – през 2020 г. са регистрирани 4 случая на ехинококоза, оперирани. При трима от болелите е диагностициран ехинокок на черния дроб, а при един – на бял дроб. Заболяемостта е 3,7 на 100 хил., при средна за страната 1,27 на 100 хил. За сравнение през 2019г. в област Силистра е отчетена заболяемост от 7,32 на 100 хил. Най-висока заболяемост от ехинококоза в областта е регистрирана през 2008 г. - 16 на 100 хил. (21 случая).

Всички случаи на ехинококоза през 2020г. са при лица от селата в общините Дулово (2), Ситово (1) и Главиница (1).

Двама от болелите са хоспитализирани в ХО на МБАЛ-Силистра, а другите двама са съобщени от лечебни заведения в гр. София и гр. Варна.

Всички случаи на ехинококоза през 2020г. са първични. Няма починали от ехинококоза.

По силата на наредбата за профилактичните прегледи и диспансеризацията, задължение на личния лекар е в продължение на 5 год. да извършва диспансерно наблюдение на оперираните от ехинококоза пациенти. По време на диспансерното наблюдение личният лекар извършва общ клиничен преглед и консултация със специалист в зависимост от локализацията на заболяването. Необходима е и консултация с паразитолог, която се затруднява, поради липсата на такъв специалист в областта, който има сключен договор с РЗОК. Пациентите се насочват за консултация с паразитолог в други области – Варна, Шумен, Русе.

В СМДЛ „Цибалаб“ - Силистра са изследвани 21 лица и са установени 4 положителни на ехинококоза от контролни изследвания. Това са оперирани пациенти през предходни години, които са диспансеризирани.

Трихинелоза - няма регистрирани случаи през 2020 г.

Тениидози (Тениаринхоза и Тениоза) – няма съобщени случаи.

Внасяни паразитози

Малария – през 2020г. няма изследвани пациенти със съмнение за малария.

През годината по силата на сключен договор между фирма за ДДД и МЗ бяха извършени мероприятия по мониторинг и обработки на биотопи в област Силистра, разположени върху терени, които са държавна собственост. В договора бяха включени 12 биотопа, намиращи се на територията на общините по брега на р. Дунав (Силистра, Ситово, Главиница и Тутракан). Предприетите мерки, както и сравнително сухия летен сезон доведоха до нисък стоеж на водата в р. Дунав, липса на разливи и липса на влажни зони от подпочвени води по брега на реката, а в резултат на това и ограничено разпространение на комарните популации в района на гр. Силистра (крайбрежна ивица), с. Малък Преславец (езеро) и с. Зафирово (язовир). Общо бяха извършени 13 ларвицидни и 1 имагоцидна обработка. Биотопите на терени, които са общинска собственост бяха обработени от други ДДД фирми, по силата на сключени договори между общините и изпълнителите на ДДД услуги.

IV. ДЕЙНОСТИ ПО НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ

1. Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в РБългария

Извършваме епидемиологични проучвания на огнищата и при необходимост съдействаме чрез ОПЛ за насочване на контактните за консултация със специалист пневмо-фтизиатър и преценка на необходимостта от провеждане на химиопрофилактика.

Активно проследяваме обхвата на контактните на болни с активна форма на белодробна туберкулоза. Всяко тримесечие извършваме проверки в ПФО към МБАЛ-Силистра за проведената химиопрофилактика на контактните на туберкулоза, за обхвата с консултативна и диагностична дейност на контактните от I-ви и II-ред в огнищата и на децата с хиперергични проби Манту, подлежащи по задължителния имунизационен календар на реваксинация срещу туберкулоза.

Проверките установиха, че се водят журналите за болни от туберкулоза и техните контактни, като се попълват карти за проведената химиопрофилактика. Изготвят се тримесечни отчети за дейността по контрол на туберкулозата и за проведената

химиопрофилактика с Изониазид. Случаите се регистрират в специализираната електронна информационна система за регистриране на пациенти с туберкулоза, суспектни и контактни лица.

През 2020г. са регистрирани 16 болни с клинични данни за туберкулоза, срещу 30 през 2019г. Всички пациенти са с туберкулоза на бял дроб, два от случаите са рецидиви. При 9 от болелите диагнозата е потвърдена културелно, 7 са вероятни с положителна директна микроскопия без данни за резултат от посаяката. При извършените епидемиологични проучвания на болните с активна туберкулоза са установени общо 40 контактни от I-ви ред. Всички са изследвани с туберкулинова проба на Манту. От тях 39 са показали нормерергична реакция и 1 хперергична. На 27 контактни е назначена химиопрофилактика с Изониазид. Такава е проведена и на 3 лица със съмнение за латентна туберкулоза, прегледани амбулаторно.

По задължителния имунизационен календар през периода не са отчетени хиперергични реакции след извършена проба на Манту преди ваксинация срещу туберкулоза.

Общо за профилактика през 2020г. са изразходвани 87 опаковки Изониазид. В края на периода в болничната аптека няма налични количества.

Предвид това, че ПФО на МБАЛ-Силистра работи през голяма част от годината като Ковид-отделение, през 2020г. не бяха провеждани станалите традиционни през последните години дни на отворените врати за пациенти, пожелали профилактичен преглед и изследване.

Инспекторите от РЗИ са ангажирани след извършване на епидемиологичното проучване и определяне кръга на контактните да съдействат за тяхното насочване към ПФО за изследване и преценка на необходимостта за назначаване на химиопрофилактика. Когато е съобщен случай на болен с активна туберкулоза от лечебно заведение извън областта, издирваме личния лекар на лицето, който поема отговорността за извършване проба Манту на контактните в семейството.

За ХИВ са изследвани 13 болни от туберкулоза лица, които са хоспитализирани в ПФО-Силистра. Не са установени положителни резултати.

2. Национална програма за профилактика и контрол на ХИВ/СПИН и СПИ

Поради приоритетната дейност на РЗИ, свързана с пандемията от COVID-19, през 2020г. не бяха активно проведени традиционните кампании във връзка с Националната програма за превенция и контрол на ХИВ/СПИН и СПИ в РБългария.

И през 2020г. предоставихме бързи тестове за диагностика на ХИВ на лечебните заведения за болнична помощ в областта във връзка с писмо на МЗ № 16-00-9/25.01.19г.. Бяха извършени 63 изследвания на различни хоспитализирани пациенти.

От обобщената информация по прил. 10 от Наредба № 47 се оказва, че за 2020г. МДЛ от областта са отчетили общо 385 изследвания за ХИВ. От тях 266 (69%) са на бременни, 66 (17%) по желание или за документ, с диференциално-диагностична цел са изследвани 20 (5%), изследванията на болни на хемодиализа са 20 (5%), след професионална експозиция 13 (3%).

Поради липса на кадрови ресурс в РЗИ-Силистра не се извършват серологични изследвания, в т.ч. за ХИВ. През годината са събрани и изпратени за изследване в РЗИ-Добрич 101 серума на пациенти от трите болници в областта за изследване за ХИВ по ELISA по националната програма. Няма положителни за ХИВ проби.

През 2020г. от НРЛ по ХИВ на НЦЗПБ-София са съобщени 2 потвърдени случая на ХИВ инфекция при лица над 18 год.възраст (1 мъж и 1 жена).

Води се регстър на сексуално-предаваните инфекции. Ежемесечно съобщаваме случаите на СПИ в област Силистра. За 2020г. няма съобщени случаи.

3. Национална програма за първична профилактика на рака на маточната шийка в РБългария.

През 2020г. в програмата са включени 59 (11%) от 541 момичета навършващи 12 год. възраст и 41 момичета на 13 годишна възраст. На 35 момичета на 12г. и 46 момичета на 13 г. е извършен 2-ри прием. От старта на програмата през 2012г. до сега от общо 4760 подлежащи момичета, 1422 (30%) са се включили в програмата с извършен 1-ви прием, а със завършен прием са 1097 от тях (77%).

През 2020г. със Заповед № РД-01-366/30.06.2020г. на министъра на здравеопазването на РЗИ-Силистра беше възложено организиране и провеждане на обучение на учители и родители за запознаване с целите на програмата, риска от заболяване, ползата от имунизациите и безопасността на ваксините.

Предвид усложнената епидемична обстановка, свързана с COVID-19 и наложените ограничения на масовите мероприятия не бяха реализирани такива обучения.

На сайта на РЗИ-Силистра е публикувана подробна информация за родителите на подлежащите момичета за целта на програмата, обхвата и целевата група, информация за заболяването, причинителя, профилактиката, видовете ваксини и др.

4. Национална програма за профилактика и контрол на векторнопредавани трансмисивни инфекции при хората

Съобщения за ухапани от кърлежи получаваме от филиалите на ЦСМП. През 2020г. са регистрирани 74 случая на ухапани от кърлежи лица.

През отчетния период в област Силистра са регистрирани 8 случая на векторно-предавани трансмисивни инфекции - 3 потвърдени случая на Лаймска борелиоза и 5 случая на Марсилска треска (2 вероятни и 3 потвърдени).

През 2020г. по силата на договор №РД-11-151/15.04.2020г. между МЗ и фирма „ДДД 1“ ООД гр. София с предмет „Избор на изпълнители за организиране и прилагане на дезинсекционни мероприятия за контрол на комарните популации с оглед превенция на риска от бедствия и ограничаване рисковите за общественото здраве“ беше извършено наблюдение и обработка на определените комарни биотопи, разположени на терени със статут на държавна собственост. В договора бяха включени 12 биотопа с обща площ 16044 дка. Късното сключване на договора забави мероприятията. През периода на договора бяха извършени първоначален оглед (68бр.) и мониторинг на биотопите (154бр.) Извършени са общо 13 ларвицидни и 1 имагоцидна обработка. Имагоцидната обработка е по искане на РЗИ-Силистра, поради закъснението за ларвицидна обработка. Липсата на биолог в РЗИ-Силистра не позволи извършването на системен мониторинг. Наш представител присъства на обработките на биотопите с цел текущ контрол на изпълнението. За извършване на предварителен и последващ контрол бяхме подпомогнати от външен изпълнител – биолог, който извърши 36 проверки преди и след обработка на биотопите.

5.Национална програма за контрол и лечение на Ротавирусните гастроентерити

По-голяма част от лекарите, които имат новородени в пациентските листи, работят по Националната програма за контрол и лечение на Ротавирусните гастроентерити. Родителите на подлежащите деца проявяват позитивно отношение към предложението за имунизация на децата им.

През 2020г. 552 деца са получили 1-ви прием и 490 деца 2-ри прием на ваксината. При около 680 новородени за 2020г. за област Силистра, в програмата са включени 81% от тях.

6.Национална програма за подобряване на ваксинопрофилактиката на сезонния грип 2019-2022г.

Ваксинацията по Националната програма за подобряване на ваксинопрофилактиката на сезонния грип продължи и през 2020г., но организацията по заявяването и получаването на необходимите количества ваксини от ОПЛ беше извършена от дистрибутори на фирмите по неясни правила. Не всички ОПЛ успяха да заявят количества, които бяха крайно недостатъчни. Така по време на кампанията бяха имунизирани 1648 лица.

През 2020г., както и през 2019г. количествата противогрипни ваксини в аптечната мрежа се изчерпиха рано и малък брой желаещи успяха да се ваксинират.

Със Заповед №РД-01-373/01.07.2020г. на министъра на здравеопазването на РЗИ беше възложено провеждане на срещи с медии за информирание за програмата, провеждане на семинари за обучение на медицинските специалисти, изпълнители по програмата. Предвид усложнената епидемична обстановка, свързана с COVID-19 и наложените ограничения на масовите мероприятия, тези задачи по програмата останаха нереализирани.

7.Национална програма за елиминация на морбили и рубеола 2019-2022г.

Предвид затрудненията през 2020г. при извършване на имунопрофилактиката и неосъществения в достатъчен обем контрол върху изпълнителите, не беше постигнат добър

обхват на подлежащите през годината контингенти на 13-мес. и 12-год.възраст (с имунизационен обхват, съответно 89% и 77%).

През 2020г. в Силистренска област не са регистрирани лица със съмнение за морбили.

Поставените задачи през годината, свързани с разработване и разпространение на листовки, стикери и значки, както и клипове за популяризиране на ползите от имунизацията и провеждането на семинари за медицинските специалисти (ОПЛ и здравни медиатори) не бяха изпълнени, предвид усложнената епидемична обстановка.

V.АНАЛИЗ НА ИМУНИЗАЦИОННИЯ ОБХВАТ

Обхватът на дейността по имунопрофилактика през 2020г. в Силистренска област беше повлиян от грипната епидемия в края на месец януари и началото на февруари 2020г. и извънредното положение, обявено във връзка с COVID-19 през месец март.

След нарастване броя на болелите от респираторни инфекции и грип през месец януари 2020г. със Заповед № РД-01-10/28.01.2020г. на директора на РЗИ-Силистра беше преустановена профилактичната дейност, възстановена по-късно със заповед от 10.02.2020г. Във връзка с обявеното извънредно положение със Заповед № РД-01-124/13.03.2020г. на министъра на здравеопазването бяха преустановени профилактичните имунизации в амбулаториите на ОПЛ до тяхното възстановяване в края на месец април 2020г. със Заповед № РД-01-225/20.04.2020г. За имунопрофилактика бяха определени дните вторник и четвъртък, при спазване на строги противоепидемични мерки.

Предвид ангажираността на инспекторите от дирекция НЗБ през по-голяма част от годината с дейности по проучване и предприемане на мерки в огнищата на COVID-19, на ОПЛ бяха извършени едва 88 проверки за годината по спазване на противоепидемичните мерки и контрол на дейността по имунопрофилактика. Не беше осъществена и планираната за годината тематична проверка относно спазване измененията в Наредба №15 за имунизациите в РБългария. При проверките беше установено, че се спазват правилата за работа в условията на COVID-19. Родителите се канят по предварителен график, не се струпват в чакалните на лекарските кабинети, спазват се дезинфекционния режим и изискването за използване на лични предпазни средства. За децата и родителите се осигурява „зелен коридор“, като се избират часове за профилактика, в които съседните кабинети не работят. Преди започване на профилактичната дейност се извършва дезинфекция на кабинети, коридори и асансьори. Където имаше възможност бяха отворени алтернативни входи само за подлежащите на профилактика.

Както и досега отчитане и проследяване движението на биопродуктите се осъществява чрез ПП „Отчитане движението на биопродуктите“, която използваме от 2008г. и се поддържа от „Информационно осигуряване“ – гр.Плевен. В края на всеки месец се засичат количествата биопродукти налични в склада на РЗИ и се сравняват с разпечатката от програмата за документална наличност. Така се осъществява ефективен контрол в края на всеки месец, а при нужда такъв е възможен да се извърши във всеки един момент.

Количествата получена и изразходвана ваксина, както и остатъка в края на отчетния период се проследява индивидуално за всеки ОПЛ, като тази информация е част от досието му по имунопрофилактика.

Осигуряване на хладилно съхранение и транспорт на биопродуктите

В лекарските практики за първична медицинска помощ са създадени условия за хладилно съхранение и транспорт на биопродуктите. ОПЛ получават ваксини от РЗИ само при наличие на хладилна чанта.

Хладилниците за съхранение на ваксина в проверените амбулатории са снабдени с термометри и се води ежедневен контрол на температурата им, която се регистрира в обособени дневници, обект на проверка при всяко посещение на инспекторите.

Биопродуктите в склада на РЗИ-Силистра се съхраняват в плюсова хладилна камера, разположена в сутерена на сградата с вместимост 10 м³. През 2018г. беше извършен основен ремонт на помещението, допълни се втори хладилен агрегат, с цел осигуряване на непрекъснат режим на работа на хладилната камера при евентуална повреда. В края на 2019г. беше закупен и дизелов агрегат с автоматичен превключвател за автономно ел.захранване на хладилната камера, за гарантирано спазване на температурния режим.

Хладилната камера е свързана към вътрешната интернет мрежа за наблюдение режима на работа, като чрез мобилно приложение се извършва дистанционно проследяване в извънработно време, в почивни и празнични дни от отговорните за това служители. За целта е разписана заповед на директора на РЗИ-Силистра, изготвена е работна инструкция за движение на биопродуктите и контрол на температурния режим за съхранение на биопродуктите.

РЗИ-Силистра разполага с още 3 хладилни витрини, закупени през 2017г. и 2 големи хладилника разположени в склада за ваксини. При необходимост може да се използва и капацитетът на още 2 хладилника, намиращи се в работните кабинети на дирекция НЗБ.

През работните дни отчитането на температурния режим на хладилните съоръжения се осъществява от дежурния инспектор в ДНЗБ, най-малко 3 пъти дневно (сутрин при започване на работното време, на обед и преди завършване на работния ден). Отчетените стойности се вписват в работен журнал, за всяко хладилно съоръжение поотделно. Изготвен е план за действие при авария на хладилната техника.

През периода не са възниквали аварии на хладилната техника в РЗИ и не е допускан брак на ваксини, поради неправилно съхранение.

РЗИ-Силистра не разполага със специализиран хладилен транспорт за пренос на ваксини. Транспортирането на ваксини от склада на МЗ се осъществява с леки автомобили, собственост на инспекцията. Биопродуктите се транспортират в хладилни контейнери и чанти, обезпечени с охладители.

Дейност на областната комисия за отлагане на имунизации по медицински противопоказания

През 2020г. комисията е провела 7 заседания, на които са разгледани 12 случая на деца с различни хронични заболявания. При 5 от тях е дадено становище за липса на противопоказания и препоръка да се извършват необходимите имунизации и реимунизации. Останалите 7 деца са освободени за различен период от време, както следва:

- Дете на 5 мес. с Атопичен дерматит, алергичен гастроентерит и колит е отложено от подлежащите имунизации за срок от 6 мес. до уточняване на състоянието, няма проведени имунизации.
- Дете на 3 год. с Атопичен дерматит е отложено от подлежащите имунизации за срок от 1 год., няма проведени имунизации.
- Дете на 6 год. с Пилоцитен астроцитом и хидроцефалия е отложено от Тетраксим за срок от 6 мес. до провеждане на повторна невро-хирургическа консултация.
- Дете на 7 год. с ювенилен артрит се освобождава за срок от 1 год. до приключване на имуносупресиращата терапия.
- Дете на 2 год. с гърчове от неуточнен произход е освободено от имунизация с MMR за срок от 6 мес. до уточняване на състоянието.
- Дете на 1 год. с Бронхо-пулмонална дисплазия, Перивентрикуларни кисти и двигателни разстройства се освобождава за период от 6 мес.
- Дете на 10 мес. с Хидроцефалия и респираторен дистрес синдром се освобождава за срок от 6 мес.

Сероепидемиологичен надзор над ваксинопредотвратимите заразни болести

През периода в област Силистра няма съобщени случаи на болни или съмнително болни от ваксинопредотвратими инфекции.

Дейност на Имунизационния кабинет в РЗИ

За годината в Имунизационния кабинет на РЗИ-Силистра са извършени два приема ТД на възрастни, подлежащи на реимунизация, които нямат личен лекар.

Мониторинг на имунизациите

Изграждане и поддържане на базата данни за децата без личен лекар

От родилните отделения на трите МБАЛ в областта постъпва информация за новородените. Въз основа на нея се формира регистър на новородените за съответната календарна година по месеци с данни за извършените имунизации след раждане. Неимунизираниите се проследяват за избор на личен лекар, с цел последващо извършване на пропуснатите приеми след отпадане на противопоказанията.

Периодично (месечно, тримесечно) ОПЛ подават информация за новозаписани новородени, а от РЗОК-Силистра на тримесечие официално изискваме данни за избора на личен лекар за новородените, според пациентските листи на всички ОПЛ. При съпоставката на данните по трите регистъра се получава извадка на новородени, за които не е осъществен избор на личен лекар. В тези случаи съдействаме на родителите за извършване на успешен избор на личен лекар или отправяме покана за имунизации в ИК на РЗИ-Силистра.

Така при справката за родените в областта през I-во полугодие на 2020г., след обработка на информацията се установиха 21 новородени без данни за избран личен лекар. От последващата справка чрез отделите по гражданско състояние към общините, според местоживеенето на майката и след уточняване на ЕГН извършихме справка на сайта на НЗОК за избор на личен лекар. Така установихме, че за 11 от децата е направен избор на личен лекар в други области на страната (Добрич, Русе, Разград), за 10 деца е извършен избор на личен лекар в област Силистра.

Имунизационен обхват

1. Новородени

Обхватът с **БЦЖ и Енжерикс при новородените** през 2020г. е 97%. За 18 новородени липсват данни за извършена имунизация срещу туберкулоза, поради медицински причини, а 10 не са имунизирани по други причини. С първи прием на Енжерикс не са обхванати също 18 деца по медицински причини и 8 по други причини. Родителите на 3 деца отказват имунизации, на тях са изпратени писма за задължителния характер на имунизациите и здравния риск за детето. За отказа от имунизации на едното дете, родено в МБАЛ-Тутракан, чието семейство живее в гр. Русе е съобщено на РЗИ-Русе.

2. БЦЖ ваксина на учениците на 7 год. възраст

Туберкулинова проба на Манту е извършена на 82% от подлежащите на годишна база. Относителният дял на учениците с отрицателна реакция на проба Манту е 59%. Реимунизирани с БЦЖ са 100% от показалите отрицателна проба на Манту.

Освен подлежащите през периода, в началото на годината туберкулинова проба на Манту е направена на 30 деца, подлежащи през 2019г. Отрицателните са реимунизирани с БЦЖ.

3. Шесткомпонентна ваксина Инфанрикс хекса (срещу дифтерия, тетанус, коклюш, полиомиелит, хемофилус инфлуенце тип В и хепатит В)

През годината е достигнат сравнително добър обхват с **Инфанрикс хекса**, както следва: за първи прием 95%, за втори прием 95%, за трети прием 94% от подлежащите за периода. В началото на годината са извършени също 76 приема (1-ви, 2-ри и 3-ти) на деца подлежащи през 2019г., неимунизирани в срок, които не са включени в отчета за годината.

4. Реимунизацията с петкомпонентна ваксина Infanrix -IPV- HiB е извършена на 91% от подлежащите за отчетния период, а 38 деца, неимунизирани през 2019г., са обхванати в началото на 2020г. (не са включени в цифровия отчет за годината).

5.Пневмококова ваксина (Синфлорикс)

Сравнително добър обхват е постигнат и с пневмококова ваксина - с първи прием на **Синфлорикс** са обхванати 96% от подлежащите за отчетния период, а с втори прием 93% от подлежащите. Реимунизацията със Синфлорикс е с обхват от 87%. С трети прием са обхванати 416 деца, родени преди 01.01.2020г. Извършени са също 58 приема (1-ви, 2-ри и реимунизация) на деца, подлежащи през 2019г., но неимунизирани, поради различни причини, не са включени в отчета за годината.

6. Морбили, паротит, рубеола

Незадоволителен е обхватът с трикомпонентната ваксина срещу морбили, паротит и рубеола. На 13-месечна възраст са имунизирани 89% от подлежащите, а подлежащите през периода ученици на 12 год.възраст са реимунизирани на 77%. През отчетния период основна имунизация са получили и 37 деца на 13 мес. възраст, подлежащи през 2019г., а реимунизация на 12 год. възраст – 21 деца. Тези деца не са включени в отчета за полугодieto.

7. 4-компонентна ваксина Тетраксим (срещу дифтерия, тетанус, коклюш, полиомиелит)

При реимунизацията с Тетраксим е постигнат незадоволителен обхват от 86% от децата на 6 год. възраст. Реимунизация е извършена и на 14 деца, подлежащи, но необхванати през 2019г., които не са включени в отчета за полугодieto.

8. Реимунизация с **Тдка** е извършена на 14% от 12 годишните. Причината е късното получаване на ваксината през месец октомври 2020г.

9. Тетанус и дифтерия

Обхватът с реимунизации срещу тетанус и дифтерия е незадоволителен – 74% при 17 годишните, 24% при 25 год., 23% при 35год., 29% при 45 год., 33% при 55 год., 37% при 65 год., 31% при 75 год. и 32% при 85+ . Извършени са 46 приема на подлежащи през 2019г. в различни възрастови групи, които не са включени в отчета за полугодieto.

От отчетите за профилактичните имунизации през 2020г., получени от ОПЛ, МБАЛ и ЦСМП, са постигнати следните обобщени данни за обхват и причини за липса на ваксинация:

- **ППД** – при 7 годишните обхватът е 82% от подлежащите за годината при 92% обхват за предходната година. Около 59% от необхванатите не са организирани. На останалите не е извършена туберкулинова проба на Манту по следните причини: 25% миграция, 6% не са се явили след покана, 7% отсъстват от населеното място. Едва 7 деца не са обхванати по медицински причини.
- **БЦЖ** - обхванати са 97% от новородените и 100% от показалите хипо- и анергична реакция от проба на Манту при 7 годишните. Осемнадесет новородени не са обхванати по медицински причини (недоносеност и временни медицински противопоказания). Родителите на 3 новородени са отказали имунизации.
- **ДТКаХенПуХИБ** - обхватът с Инфанрикс хекса е 95% от подлежащите на 1-ви прием, 95% от подлежащите на 2-ри прием и 94% от подлежащите на 3-ти прием. За сравнение обхватът със съответните приеми през 2019г. е 98%, 97% и 93%. Поради немедицински причини не са извършени 92 приема, от тях 77% поради неявяване след покана и 22% отсъстващи от населеното място. По медицински противопоказания не са извършени 18 приема.
- **ДТКаПуХИБ** - обхватът с реимунизация е 91%, същият е бил и през 2019г. По немедицински причини не са обхванати 51 деца, от тях 76% не се явили след покана. Родителите на едно дете са отказали имунизация и са декларирали отказа си с подпис в амбулаторния лист. Поради медицински причини не са реимунизирани 10 деца.
- **Пневмококова ваксина** – обхватът с пневмококова ваксина е 96% за 1-ви прием, 93% за 2-ри прием, с реимунизация са обхванати 87% от подлежащите. През предходната година той е бил за съответните приеми 96%, 95% и 93%. Обхванати са 416 деца, родени през 2019г. с трети прием Като основна причини за необхват лекарите са посочили неявяване при покана (74% от неимунизираниите).
- **ДТКаПу** – реимунизация са получили 86% (при 94% за 2019г.) от навършващите 6-годишна възраст през 2020г., а 48% от подлежащите не са организирани. От неимунизираниите 112 деца, 22% не са обхванати, поради миграция, а 18% не се явили. Поради медицински причини са отложени 4 деца.
- **Хепатит-В ваксина** – в РО от областта са имунизирани 97% от новородените.
- **Триваксина (MMR)** – обхватът при децата на 13-месечна възраст е 89% (при 95% за 2019г.), а при 12 годишните е 77% от подлежащите (при 95% през 2019г.). Все още не са организирани 55% от подлежащите, а за 34% от неимунизираниите има данни, че са в чужбина или отсъстват от населеното място, 23% от необхванатите не се явили след покана. Поради медицински причини не са обхванати 8 деца. В други възрасти са имунизирани още 16 деца.
- **ТДКа на 12 год. възраст** – реимунизирани са едва 14% от подлежащите, като по-голяма част от тях не са организирани.
- **ТД** – Обхватът при 17 годишните е 74% от подлежащите през годината, едно дете не е обхванато поради отказ на родител, който е удостоверен с подпис в амбулаторния

лист. Незадоволителен е обхватът при подлежащото население от 25 до 85+ години. Основните причини са от немедицински характер. Най-висок е относителният дял на неорганизираните - 51% от необхванатите по немедицински причини, следвани от неосигурените – 18%, отсъстващите поради миграция 26%, неявили се 4% и др.

При планирани през отчетния период общо 20602 приема с различни ваксини, изпълнението е 64% (13187 приема), а 116 (0,6%) не са извършени по причини от медицински характер, 10 (0,05%) поради отказ и по немедицински причини 7289 (35%).

Преобладаващите причини от немедицински характер са: „липса на организация“ (54%), „миграция или отсъствие от нас. място“ (24%), „неявили се“ (8%), „здравно неосигурени“ (14%), другите причини по-слабо застъпени.

Най-голям е броят на неизвършените приеми по немедицински причини сред подлежащите на реимунизация с ТД – 5734 (79%), следват необхванатите с Тдка -714 (10%), ваксинация срещу морбили, паротит, рубеола - 261 (4%), туберкулоза – 168 (2%), необхванати със Синфлорикс 147 (2%), Тетраксим – 112 (2%), необхванати с шесткомпонентна ваксина – 92 (1%), отложените приеми с Пентаксим 51 (0,7%).

Целеви имунизации и реимунизации:

Постекспозиционна профилактика срещу бяс е извършена на 61 лица. Към момента всички пациенти от областта се обслужват в противобесен кабинет, намиращ се в ИО на МБАЛ-Силистра. Работата му през изтеклата година беше нарушена, предвид това, че отделението беше определено за лечение на болни с КОВИД-19.

През периода са използвани 187 дози Верораб. Най-голям е относителният дял на имунизираните с 3 дози (41%), с 5 дози (16%), с 1 доза (13%), с 2 дози (6%), с 4 дози (6%). На първия ден след ухапването са имунизирани 85% от ухапаните, на втория ден 15%.

Препоръчителни имунизации и реимунизации:

- *Тетанус при нараняване* - приложени през годината са общо 1675 дози ТТ във всички лечебни заведения в областта (МБАЛ, ЦСМП, ОПЛ);
- *Срещу ротавирусни инфекции* – голяма част от лекарите, които имат новородени в пациентските листи, работят по Националната програма за контрол и лечение на Ротавирусните гастроентерити. През 2020г. 552 деца са получили 1-ви прием (82%), а 490 деца 2-ри прием на ваксината (73%).
- *Срещу човешки папиломен вирус* – от 541 момичета навършващи 12 год. възраст през 2020г., в програмата са включени 59 (11%) и 41 момичета на 13 годишна възраст. На 35 момичета на 12г. и 46 момичета на 13 г. е извършен 2-ри прием. От старта на програмата през 2012 г. до сега от общо 4760 подлежащи момичета, като 1422 (30%) са се включили в програмата с извършен 1-ви прием, а със завършени приеми са 1097 от тях (77%).
- *Срещу грип* – имунизирани от личните лекари 1648 лица. Предвид недостига на противогрипни ваксини през есента, имунизационният кабинет към РЗИ няма извършена дейност по имунопрофилактика срещу грип.

Отчет за получените и изразходвани биопродукти и консумативи

По прил. № 12 (по чл. 27 т. 14) от Наредба № 15 са показани количествата ваксини в началото на 2020г., планираните и получени количества през периода, раздадените на ЛЗ количества, отчетените изразходвани от тях през отчетния период и остатъка в склада на РЗИ към 31.12.2020г.

Разходът на биопродукти при многодозовите опаковки на БЦЖ остава голям. Например за имунизирането на 901 новородени през полугодieto в родилните отделения на трите МБАЛ в областта са изразходвани 324 ампули БЦЖ – средно по 2,7 дози от ампула.

При ОПЛ за реимунизациите на 448 деца са употребени 128 ампули БЦЖ – средно по 3,5 дози от ампула.

За 760 обхванати деца ОПЛ са изразходвали 202 флакона ППД – средно по 3,5 дози от флакон.

През периода са **бракувани** следните ваксини:

- Енжерикс 9 дози партида АНВВС645В/ 31.01.2020г., върнати от ОПЛ в срок на годност, но с лошо състояние на опаковката, съхранявани неправилно.
- Тетраксим - 109 дози партида Р3С371V/29.02.2020г., получени с кратък остатъчен срок – поради изтичане срока на годност (върнати от ОПЛ в срока им на годност и налични в склада на РЗИ).
- 183 дози партида R3D166V/ 30.11.2020г., получени с кратък остатъчен срок – поради изтичане срока на годност (върнати от ОПЛ и налични в склада на РЗИ).
- ППД 86 фл. с партиден № Р2512/29.02.2020г., получени с кратък остатъчен срок – поради изтичане срока на годност (върнати от ОПЛ и налични в склада на РЗИ).
- Верораб – 40 дози, получени с кратък остатъчен срок – поради изтичане срока на годност.

В началото на 2020г. в склада на РЗИ е имало налични 13764 спринцовки от 1сс, получени са еднократно 3 600 спринцовки, раздадени са 6485 и в края на периода са останали 10879. Наличните количества спринцовки от 2сс в началото на годината са 15538, получени са еднократно 2000, раздадените количества са 3349, остатъкът е 14189 спринцовки.

ДЕЙНОСТИ ПО ДЪРЖАВНИЯ ЗДРАВЕН КОНТРОЛ ПРЕЗ 2020Г.

По Устройствен правилник Дирекция „Обществено здраве“ включва 17 щатни длъжности. Административната структура е организирана без отдели и обхваща дейностите по държавен здравен контрол и профилактика и промоция на здраве. Лабораторни дейности за химични изследвания не се извършват от 01.02.2019г., когато приключи срока за акредитация на ОК от вид А. Поради липса на лабораторни кадри за дейности в акредитирания обхват по химични и микробиологични показатели, не се заяви пред БСА и не се проведе процедура по преакредитация. Лабораторната дейност се извършва по договор с други РЗИ, с подкрепата на МЗ. В РЗИ-Силистра се извършват само химични анализи за съдържание на АДВ в проби от биоциди и дезинфекционни разтвори по неакредитиран метод, взети за обективизиране на ДЗК в ООП (детски, учебни и лечебни заведения, фризорски, бръстнарски и козметични салони), както и измерване на физични показатели (шум, осветеност и микроклимат) за нуждите на ДЗК по систематичния и носочен контрол.

Към 31.12.2020г. незаети са 5 длъжности (директор на дирекция, старши инспектор, инспектор, младши експерт и главен специалист). Две от длъжностите (главни специалисти) са заети от служители, които извършват дейности от функционалния обхват на ДАПФСО (деловодно и информационно обслужване). През 2019г. беше направено писмено предложение за изменение на прил. № 19 към чл. 26 от Устройствения правилник на регионалните здравни инспекции „Численост на персонала в Регионална здравна инспекция-Силистра“, касаещо структурата на РЗИ-Силистра, но проекта за прехвърляне на тези две длъжности от ДОЗ към ДАПФСО не беше одобрен. Незаетата ръководна позиция на директор на дирекция и липсата на други ръководни длъжности в дирекцията създават затруднения в ежедневната оперативна работа, както и при изготвяне на становища, експертизи, доклади, отчети и др., като това рефлектира върху натовареността на директора на инспекцията, за да се компенсира липсата на пряк ръководител с ежедневна необходимост за оперативна и контролно-методична работа с всеки служител.

ДЪРЖАВЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ

I. СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТА

През изтеклата 2020г. в резултата на вътрешни кадрови промени в ДОЗ, към 31.12.2020г. при обща численост от 17 длъжности, заетите са 12, в т.ч. 5 инспектори (2 главни инспектори, 3 инспектори, в т.ч. 1 с химическо образование, който приоритетно извършва контрола на продукти и стоки (козметични продукти, химични вещества, биоциди, детергенти, дрехи втора употреба, участва в контрола на ООП, свързани с търговията на козметични продукти и в контрола на забраната за тютюнопушене, в пробонабирането на води и козметични продукти за мониторинга и в извършването на лабораторни анализи за

АДВ на биоциди и разтвори), 3 главни експерти, 3 главни специалисти (1 с химическо образование, който участва в пробонабирането на питейни води и в извършването на анализи за АДВ на биоциди и разтвори, 2 изпълняващи дейности по деловодното и информационно осигуряване на администрацията), 1 хигиенист.

Работи се непрекъснато за подобряване организацията на работа и повишаване на взискателността на държавния здравен контрол, както и за повишаване качеството на дейностите по профилактика на болестите и промоция на здравето, но в условията на текучество на кадри възниква необходимост от методично подпомагане на служителите от директора на РЗИ, тъй като длъжността директор на дирекция е овакантена от м.април 2018г.

През изтеклата 2020г. възникналата пандемия от Ковид-19 се оказва сериозно изпитание и предизвикателство за цялата администрация. Наложил се служителите от ДОЗ (инспектори и експерти) да участват в организирания 24-часов ГЗК на ГКПП-Силистра, да подпомагат работата на служителите от ДНЗБ при проучване на новозаразени случаи, изготвяне на предписания за домашна изолация и карантина на положителни и контактни лица, да връчват издадените предписания.

При необходимост се провеждаха оперативни съвещания за обсъждане изпълнението на постъпили задачи с писма на МЗ и други институции, на постъпили жалби и сигнали, възникнали събития и др., както и за отчитане изпълнение на срочни задачи.

Дейността свързана с промоцията на здравето и профилактиката на болестите също претърпя изменение, предвид наложените противоепидемични мерки в учебни и детски заведения. Промяната обхваща и образователни дейности свързани с други организирани колективи (работнически, пенсионерски). Част от контролната дейност на инспекторите и експертите с контролни функции обхваща противоепидемичните мерки в обекти и на открито, разпореждани със заповеди на Министъра на здравеопазването. Дейността по промоция на здраве се ограничи в изготвянето на информационни табла във фоайето на инспекцията, на информационни материали за сайта и фейсбук страницата на РЗИ-Силистра и в разпространението на ЗОМ.

За повишаване на квалификацията на кадрите се организират и провеждат:

- онлайн обучения, организирани от ИПА;
- тематични курсове към НЦОЗА;
- семинари с участниците в обученията и курсове за запознаване на останалите служители;
- вътрешни семинари и обучения, чрез предварително изготвен план по актуални теми.

За недопускане и противодействие на корупция се прилага периодична смяна на подконтролните обекти. По плана за антикорупционни действия всеки служител има задължение да уведоми директора или главния секретар в случай на съмнение за корупция.

При необходимост се извършва съвместен контрол със служители на ОД на МВР, БАБХ, РИОСВ, РДНСК, Общински инспекторат и др.

Държавният здравен контрол на обектите се осъществява на териториален принцип. Всички обекти на територията на областта са разпределени между здравните инспектори в дирекцията със заповед на Директора на РЗИ. Дейностите по националните и регионалните програми, свързани с профилактика на болестите и промоция на здравето са разпределят между експертите по направление ПБПЗ.

Дейността по държавния здравен контрол на обектите се извършва по предварително изготвени тримесечни графици и по населени места, съобразно предвидената краткост за контрол. При необходимост от извършване на тематични проверки или такива по жалби се осигурява допълнителен транспорт.

Планирането на дейността за 2020г. е извършено съгласно указанията на дирекция „Обществено здраве“ в МЗ. Планът е разработен по тримесечия, а инспекторите и експертите планират своите задачи месечно и седмично. Всеки инспектор разработва личен план по отношение на текущи и тематични проверки, пробовземане и други за съответния период от време – седмица, месец, тримесечие, година. Експертите по ПБПЗ планират задачите си в зависимост от предстоящи кампании и дни, посветени на здравето. През изтеклата 2020г. се наложи 2 пъти да се актуализира плана на текущите и тематични проверки, поради затруднения с осигуряването на транспорт и поради периодични забрани

за функциониране на детски и учебни заведения. По тази причина се ограничи и обхвата на оценката на хранене, като в края на годината бяха обхванати само планираните обекти от общ. Тутракан.

В обхвата на пробонабирането на козметични продукти, бутилирани води, питейни води от централно и ведомствено водоснабдяване и питейни води от местни водоизточници по планирания лабораторен мониторинг се създаде необходимата организация за изпълнение, въпреки възникналите обстоятелства и затруднения, свързани с пандемичните мерки срещу Ковид-19.

Дейността по държавния здравен контрол, както и тази по промоцията на здраве се отчита ежемесечно, като се изготвя индивидуален и общ отчет за изпълнението, както и информация за сайта на инспекцията. При възможност директора на инспекцията преглежда доклади и предписания за отчетния период, с цел методичен контрол на инспекторите. На тримесечие изпълнението на плана се докладва на директорски съвет. Главен инспектор от ДОЗ е представител на служителите в Директорския съвет.

II. ПРЕДВАРИТЕЛЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ

В РЗИ–Силистра функционира Експертен съвет по ПЗК, определен по състав със заповед на Директора на инспекцията. Ежеседмично ЕС по ПЗК провежда заседания, на които разглежда постъпилите проектни документи и в 10-дневен срок издава съответните здравни заключения. През 2020г. са проведени 36 заседания на ЕС и са разгледани 49 проектни преписки. Издадени са 49 здравни заключения, от които 30 са за оценка на инвестиционни проекти и 19 за съгласуване на ПУП.

На заседанията на ЕС се докладват и обсъждат преписки от РИОСВ-Русе, относно ОВОС на инвестиционни предложения и ЕО на планове и програми. През 2020г. са издадени 21 становища за ОВОС/ЕО и 1 становище относно съдържанието и обхвата на ДОВОС. Реализирани са 2 участия в ЕЕС към РИОСВ-Русе за инвестиционни намерения, касаещи разработване и усвояване на находище за подземни богатства „Балабана“, участък „Източно гнездо“ и участък „Западно гнездо“, разположено в землищата на Полковник Таслаково, с. Грънчарово, с. Секулово, с. Колобър, общ. Дулово и Изграждане на пристанище за обществен транспорт с регионално значение „Порт Марлин“, гр. Силистра. Здравните инспектори участват в състава и работата на общинските експертни съвети по устройство на територията. През годината са реализирани 10 участия, при които са разгледани 54 проектни документации.

В дейността по ПЗК са издадени и 14 становища за въвеждане на обекти в експлоатация или за провеждане на държавни приемателни комисии. Реализирани са 8 участия на здравни инспектори в приемателни комисии.

През 2020г. в Регистъра обектите с обществено предназначение са проверени и вписани нови 61 обекта, а 49 са заличени.

III. СИСТЕМАТИЧЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ

1. ДЪРЖАВЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ НА ОБЕКТИ С ОБЩЕСТВЕНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

През 2020г. на държавен здравен контрол са подлежали 960 обекта, вписани в публичния регистър на обектите с обществено предназначение, съгласно Наредба №9/2005г.

При общ обем на контролна дейност от 5395 проверки е постигната средно-дневна натовареност от 4,6 проверки на инспектор.

Извършени са 1155 проверки на ООП, като кратността на проверките е съобразена със степента на риска и дадените от МЗ указания.

На продукти и стоки със значение за здравето на човека са извършени 1610 проверки на козметични продукти, химични вещества и смеси, в т.ч. биоциди, детергенти, бутилирани води и дрехи втора употреба.

Във връзка с контрола на дейности със значение за здравето на човека са извършени 1500 проверки, в т.ч. 1008 за спазване забраната за тютюнопушене.

В обекти за хранене и в някои ООП са извършени 648 проверки за ЛЗК в обекти с ООП и в обекти за хранене.

По ПЗК са извършени 14 проверки, във връзка с издаване на хигиенно становище за въвеждане в експлоатация на строежи от I-III категория (7 бр.) и IV-V категория (7 бр.).

По жалби и сигнали са извършени 49 проверки.

Издадени са 102 предписания за провеждане на задължителни хигиенни и протиепидемични мерки.

Съставени и връчени са 20 АУАН, издадени са 19 НП на обща стойност 4300лв.

2. ЗДРАВЕН КОНТРОЛ НА ПРОДУКТИ И СТОКИ, СЪС ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗДРАВЕТО НА ЧОВЕКА

2.1. Контрол на козметични продукти

През 2020г. са извършени общо 658 проверки на козметични продукти за спазване изискванията на Регламент (ЕО) № 1223/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009г. относно козметичните продукти (ОВ, L 342, 22.11.2009 г.) и Закона за здравето, по отношение на състава, етикетирването, опаковките, условията и сроковете на съхранение, предлагане на пазара, документация и други специфични изисквания, посочени в съответните нормативни актове.

За констатирани несъответствия с изискванията на регламента са издадени 6 броя предписания за спиране на продукти, от които -2 са за продукти с изтекъл срок на годност, 3 за съдържанието на забранени съставки(боракс) и 1 –за необоснована претенция.

За лабораторен контрол са взети 40 проби, в т.ч. за:

Контрол по химични показатели

14 броя козметични продукти по следните показатели:

- *Продукти за поддържане на зъбите и устната кухина - за водороден пероксид, борна киселина, флуор-2бр.;*
- *Продукти за поддържане на косата – за оксалова киселина, тиогликолова киселина, амоняк, борна киселина, рН-1бр.;*
- *Продукти за боядисване на коса – за амоняк, водороден пероксид-1бр.;*
- *Продукти за баня и душ - рН, борна киселина-2бр.;*
- *Продукти за гримиране и почистване на грима от лицето и очите, продукти предназначени за приложение върху устните – за рН, борна киселина-2бр.;*
- *Кремове, емулсии, лосиони, гелове, масла за кожата – за борна киселина, водороден пероксид, рН-2бр.;*
- *Депилатори -за рН, тиогликолова киселина-1бр.;*
- *Лакове и продукти за втвърдяване на нокти – за водороден пероксид, формалдехид-2бр.;*
- *Слънцезащитни кремове – за UV-филтри(титаниев диоксид)-1бр.;*

Не се установи несъответствие по изследваните показатели.

Контрол по микробиологични показатели по категории: Аеробни мезофилни микроорганизми, Плесени и дрожди, Ешерихия коли, Псевдомонас аеругиноза, Стафилококус ауреус, Кандида албиканс- 20 проби;

- *Продукти за зъбите и устната кухина-2бр.;*
- *Продукти за грижа за кожата на лицето, тялото, краката и ръцете - кремове, емулсии, лосиони, гелове и масла за кожата - 6бр.;*
- *Продукти за гримиране (червило, очна спирала, сенки за очи, руж за лице и тяло, включително "карнавален грим"-4бр.;*
- *Продукти за поддържане на косата-2бр.;*
- *Продукти за баня и душ-6бр.;*

Не се установи несъответствие по изследваните показатели.

По мониторинга за съдържание на тежки метали

6 проби, в т.ч. от:

- *Продукти предназначени за гримиране, в т. ч. за деца (вкл. комплекти за деца) – 3бр.;*
- *Продукти за грижа за кожата на лицето (в. ч. маски за разкрасяване), тялото, краката и ръцете- 3бр.;*

Не се установи несъответствие по изследваните показатели.

2.2.Контрол на химичните вещества, смеси и изделия

През 2020г. са извършени 820 проверки на химичните вещества, смеси и изделия, от които 150 проверки на биоциди и 620 проверки на детергенти и 50 -на химични вещества и смеси.

2.3.Контрол на дезинфекционни разтвори.

По текущия здравен контрол са взети 90 проби от дезинфекционни разтвори и 90 проби на биоциди от фризьорски, бръснарски и козметични салони. Извършени са общо 180 химически анализа. Несъответстващи по съдържание на АДВ са 57 проби от биоциди (63%) и 21 проби от дезинфекционни разтвори (23%). За високият отн. дял на биоциди с ниско съдържание на АДВ сме уведомили през 2018 година МЗ-дирекция „Здравен контрол“, с мнение за възлагане на контрол по компетентност.

2.4.Контрол на дрехи втора употреба – през годината са извършени 12 проверки на дрехи втора употреба, съгласно изискванията на Наредба № 27. В хода на контрола е съставен 1 АУАН, с издадено наказателно постановление.

3.ЗДРАВЕН КОНТРОЛ НА БУТИЛИРАНИ НАТУРАЛНИ МИНЕРАЛНИ, ИЗВОРНИ И ТРАПЕЗНИ ВОДИ

Здравният контрол върху обектите за търговия с бутилирани води и върху самите бутилирани води е извършен по реда на влезлия в сила Регламент (ЕС) 2017/625 относно официалния контрол на храните, новия Закон за храните (обн. ДВ 52/2020г.), Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели и Наредба № 36 за условията и реда за упражняване на държавен здравен контрол.

ДЗК се извършва, както на обекти за производство, така и на пуснати на пазара бутилирани води. На територията на областта е регистриран един обект за производство на бутилирана трапезна вода, произведена чрез филтриране и обратна осмоза на питейна вода от централното водоснабдяване. През отчетния период, съгласно дадените указания, са извършени четири проверки в обекта за оценка на въведената система за управление безопасността на храните, метода на пречистване и обработка на трапезната вода преди бутилиране и спазване изискванията за бутилиране и етикетиране. При извършените проверки са констатирани несъответствия и е издадено предписание за привеждане на производството и технологичната документация в съответствие с изискванията на Наредбата за бутилираните води, предназначени за питейни цели. Съставен и връчен е АУАН за неизпълнение на предписаните мерки.

Във връзка с изискванията на чл. 28 от новия Закон за храните (обн. ДВ 52/2020г.), РЗИ-Силистра извърши служебна пререгистрация на единствения производствен обект за бутилиране на трапезна вода „ПИСИ-2006“ ЕООД в с.Ситово, след извършени проверки на място за изясняване на актуалността на информацията, вписана в издаденото удостоверение за регистрация по отменения Закон за храните.

Здравният контрол на пуснатите на пазара бутилирани води е насочен към спазване на нормативните изисквания по отношение на тяхната химична и микробиологична безопасност, състав, правилно етикетиране, представяне и рекламиране, условията и сроковете на съхранение, технологията на производство, съпровождащата документация и други специфични изисквания към натуралните минерални, изворни и трапезни води.

В обхвата на мониторинга на бутилираните води, през 2020г. е извършен лабораторен контрол на 9 проби по физикохимични показатели и на 15 проби по микробиологични показатели. Отклонения от нормите не са установени. На регистрирания в областт Силистра производител на трапезна бутилирана вода „ПИСИ-2006“ ЕООД в с.Ситово е извършен 4-кратен лабораторен контрол на произведената бутилирана трапезна вода.

4. ЗДРАВЕН КОНТРОЛ НА ДЕЙНОСТИ СЪС ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗДРАВЕТО НА ЧОВЕКА

4.1. Контрол на дейността на регистрираните служби по трудова медицина

Извършени са 6 проверки на вписаните в регистъра на МЗ СТМ, относно спазване на изискванията на Закона за здравословни и безопасни условия на труд и Наредба № 3 за условията и реда за осъществяване на дейността на службите по трудова медицина по отношение на:

- съответствие на данни и документи по регистрацията с фактическото състояние;
- изпълнение на изискванията за промяна на регистрацията при промяна на обстоятелствата по чл. 25г, ал. 1 от ЗЗБУТ;
- изпълнение на изискването за изпращане в РЗИ на обобщен анализ за здравното състояние на обслужваните работещи;
- изпълнение на договорените с работодателя дейности по чл. 25а, ал. 1 от ЗЗБУТ, свързани със здравето на работещите;
- наличие на документи, удостоверяващи дейността на службата по трудова медицина;
- други аспекти на дейността на СТМ, подлежащи на контрол от РЗИ.

При проверките се установи, че всички СТМ изпълняват изискванията на чл. 25а, ал. 1, т.1-5 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд по сключените от тях договори, които представиха при поискване по време на проверката, като:

- Оказват помощ на работодателите по безопасност и здраве при работа, провеждат обучение на работещи и длъжностни лица по правилата за опазване на здравето и безопасността при работа, съставят протоколи и издават удостоверения за проведените начални и ежегодни обучения;
- Изготвят оценка на професионалните рискове и предлагат мерки за отстраняване и намаляване на установения риск. При изготвяне на оценката на риска СТМ ползват протоколи от лабораторни измервания за факторите на работната среда предоставени от работодатели или извършени от акредитирани органи за контрол .
- Провеждат обучение на работещи и длъжностни лица по правилата за опазване на здравето и безопасността при работа.
- Наблюдават и анализират здравното състояние на работещите съобразно условията на труд.

Не са установени нарушения по чл. 25б, ал. 3 на Наредба №3, относно състава на СТМ, включването на лица работещи в МЗ, МТСП и техните контролни органи, медицински специалисти, загубили правоспособност по смисъла на Закона за здравето, както и лица, подписали договор с НЗОК и с регистрирани в РЗИ лечебни заведения.

СТМ водят и съхраняват документацията удостоверяваща дейността им, посочена в чл. 16 и 17 от Наредба №3, в т.ч.:

- **досиета за всеки договор** (екземпляр от договора с работодателя, документи удостоверяващи извършените по договора дейности, за всички обслужвани от тях работещи, приемно предавателни протоколи, писма, протоколи от заседания на КУТ/ГУТ);
- **здравни досиета на работещите** (карти за проведени периодични медицински прегледи и изследвания, заключения за годността на работещия да изпълнява възложената от работодателя трудова дейност);
- **обобщени анализи** за здравното състояние на работещите по приложенията на Наредбата, предоставени до 30 юли в РЗИ.

При проверка на обобщените анализи за здравното състояние на работещите за 2019г. се установи:

- идентифицират се опасностите и установеният риск за здравето и безопасността на работещите по професии/длъжности;
- в обобщените анализи за здравното състояние на работещите са описани условията на труд;

- в обобщените анализи за здравното състояние на работещите са отразени данни за боледувалите работници/служители за съответната календарна година по брой, нозологична структура по МКБ, временна нетрудоспособност по диагнози/МКБ, както и работещите с експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК (брой и честота на заболяванията с трайна неработоспособност, професионални болести и трудови злополуки, анализ на структурата на заболяемостта по професионални групи, анализ на връзката между данните за заболяемостта и условията на труд).

При прекратяване на договори СТМ предават по служебен път здравните досиета на работещите, което удостоверяват с писма или приемно-предавателен протокол.

При проверката не са констатирани нарушения по дейността на службите. Представените протоколи от лабораторни измервания са от акредитирани органи за контрол.

4.2. Здравен контрол за установяване спазването на съгласуваните седмични разписания на задължителните учебни часове в училищата

През 2020г. са извършени 93 проверки по реда на Наредба №10/2014г. за здравните изисквания при изготвяне и спазване на седмичните учебни разписания. Нарушения не са констатирани.

4.3 Здравен контрол на дейностите по поддържане чистотата на населените места от общините

Извършени са 102 проверки за установяване на съответствие с изискванията на Закона за здравето за осигуряване на здравословна жизнена среда.

Инспекциите се извършиха в обхвата на планираните проверки по населени места, с цел установяване на:

- редовно сметосъбиране и извозване на битовите отпадъци;
- поддържане чистотата на улиците и другите обществени пространства (площади, детски площадки и т.н.);
- поддържане чистотата на зелените площи;
- наличие и състояние на обществени тоалетни в близост до обществени места, пътни съоръжения, паркове, градини, места за отдих и развлечения, за масов спорт и туризъм, централни градски части, площади, пазари и др. обществени места.

В две населени места са издадени и връчени предписания на кметовете за осигуряване на допълнителни контейнери за отпадъци. Предписанията са изпълнени.

От извършената проверка на дейностите по поддържане чистотата на населените места в област Силистра, се установи добра организация от общинските администрации по сметосъбирането и сметоизвозването на битовите отпадъци, по поддържане чистотата на улиците и другите обществени пространства (площади, детски площадки и др.) и поддържане чистотата на зелените площи.

На територията на област Силистра функционира Регионално депо за смесени битови отпадъци, което се стопанисва от общинско предприятие към община Силистра и обслужва останалите общини от областта. За животновъдната дейност на частните стопани в селата са регламентирани торни сметища.

4.4. Здравен контрол по спазване изискванията за осигуряване организираното здравословно хранене на групи от населението

През 2020год. са извършени 104 проверки за спазване на изискванията по осигуряване на здравословно хранене на децата в детските заведения и училищата. За констатирани нарушения са издадени 6 предписания с конкретни срокове за изпълнение, относно неспазване на здравословните изисквания при изготвянето на дневни и седмични менюта, както и във връзка с предлагането на зеленчуци, мляко. Във връзка с планираните оценки на здравословното хранене са извършени 6 проверки и са издадени 6 предписания. Подробни данни от контрола на храненето и от оценката на храненето са изложени в *раздел V.Проучвания, анализи, оценки т.3 Оценка на храненето в организирани колективи и в раздел IV.Тематични проверки т.9 Тематична проверка за спазване изискванията на Наредба № 37 по отношение на предлаганите храни и напитки в навииони, бюфети и автомати за закуски и напитки*

4.5. Здравен контрол за спазването на забраната за тютюнопушенето и злоупотребата с алкохол, регламентирани в Закона за здравето

През 2020г. при систематичния и насочен здравен контрол по чл. 54, чл. 55, чл. 56 и чл. 56а от Закона за здравето са извършени 1028 проверки във връзка със спазване на забраната за тютюнопушене. В обхвата на контрола, освен обекти с обществено предназначение и обществените места, са проверявани и обекти за хранене и развлечения (289).

За констатирано нарушение е съставен 1 АУАН на физическо лице.

За нарушаване забраната за тютюнопушене по чл. 56 от Закона за здравето в РЗИ-Силистра са постъпили 6 сигнала, за 4 от които при проверка е установено, че са основателни и са съставени са 4 АУАН на физически лица.

4.6. Контрол на лични здравни книжки (ЛЗК)

През 2020г. в хода на провеждания систематичен здравен контрол на ООП и в обекти за хранене/търговия с храни са извършени общо 648 проверки. За установени нарушения са съставени 2 АУАН на физически лица и са издадени 2 наказателни постановления.

5.ЗДРАВЕН КОНТРОЛ НА ФАКТОРИТЕ НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА - ПИТЕЙНИ ВОДИ, ВОДИ ЗА КЪПАНЕ И МИНЕРАЛНИ ВОДИ

5.1. Питейни води

По контрола на водоснабдителните обекти в Силистренска област през 2020 г. са включени 82 централни водоизточници, 140 водоснабдителни обекти и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване, 4 бр. ведомствени водоизточници, както и 80 местни водоизточници (гравитачни чешми). Извършени са общо 188 проверки. Връчени са 18 предписания, които са изпълнени в срок.

В изпълнение на програмата за контролен мониторинг по показателите от група А, от пунктовете на централно водоснабдяване са взети 82 проби вода, 4 проби вода от ведомствените водоизточници и 20 проби от местни водоизточници (гравитачни чешми).

По показателите от група Б от пунктове на централно водоснабдяване са извършени анализи на 30 проби вода.

По химични показатели са извършени 2289 анализа на проби от води за питейно-битови цели, взети от пунктове на централно и ведомствено водоснабдяване, като на нормативните изисквания отговарят 2274 (99,3%). При извършените 140 анализа на взетите проби вода от местните водоизточници на нормативните изисквания отговарят 132 (94,3%).

По радиологични показатели са извършени 6 анализа на 3 проби, взети от пунктове на централно и ведомствено водоснабдяване. Отклонения от нормите не са установени.

Санитарно-микробиологичните изследвания на питейно-битовите води показват, че от извършените 388 анализа на води от централното и ведомствено водоснабдяване, на нормативните изисквания отговарят 383 (98,7%). От извършените 60 анализа на води от местни водоизточници, на изискванията отговарят 46 (76,7%).

Видно е, че най-много отклонения от изискванията при химичните и микробиологични изследвания на питейно-битовите води се установяват при местните водоизточници, което се дължи на недоброто стопанисване на каптажи, водопроводна система и районите около гравитачните чешми. Изпълнението на техническите и хигиенни изисквания са задължение на съответната община или кметство, на чиято територия се намират местните водоизточници. За констатирани отклонения от изискванията за качеството на водата са връчени 12 предписания за поставяне на информационни табели, предупреждаващи населението, че водата не е подходяща за пиене.

5.2. Води за къпане

На територията на област Силистра не са разрешени открити водни площи за къпане и водни спортове.

5.3. Води от плувни басейни

През 2020 г. на контрол подлежаха 12 плувни басейни (10 открити сезонни и 2 закрити). Планирани бяха 14 проби за изследване по химични и микробиологични показатели, но се извършиха 13 пробонабирания, защото открит общински плуven басейн Ситово не функционира през летния сезон.

Извършени са 91 анализа по химични и органолептични показатели, от тях 88 отговарят на нормативните изисквания (96,7%). Отклоненията са по показател „оxygenability“.

Броят на анализите по микробиологични показатели на водата е 65, от тях 58 отговарят на нормативните изисквания (89,2%). Отклоненията са по показатели „Общ коли титър“, „Микробно число“, „Ешерихия-колититър“ и „Ентерококов титър“. За установените несъответствия в качеството на водата в басейните са връчени 2 предписания за провеждане на задължителни хигиенни и противоепидемични мерки за извършване на последващ контрол по показателите несъответстващи на нормативните изисквания.

Фирмите, стопанисващи плувните басейни са осъществили собствен мониторинг на общо 62 проби води от басейните по химични и микробиологични показатели, извършен в акредитирана лаборатория, в т.ч. 24 проби от закритите плувни басейни и 38 проби от откритите сезонни плувни басейни. Несъответствие на нормативните изисквания за качество на водите за къпане е установено в една от пробите по показател „остатъчен активен хлор“.

Нормативно контрола на сезонните плувни басейни се организира на базата на Инструкция № 34 за спортните обекти, тъй като липсва друго нормативно основание за извършване на лабораторен контрол на плувни басейни за релакс и забавление. Този вид басейни не са включени за контрол в обхвата на СПА-комплексите.

6.НОТИФИКАЦИИ ПО СИСТЕМАТА RAREX

През 2020г. са постъпили две писма от МЗ за опасни стоки, като едното е за получени по системата Safety Gate Rarex , а другото е по Информационната и комуникационна система за надзор на пазара ICSMS. Извършени са общо 20 проверки. При проверките не са установени продукти и стоки цитирани в писмата.

7. ЖАЛБИ И СИГНАЛИ

През 2020 год. в РЗИ Силистра са постъпили общо 49 жалби и сигнали, от които (16 жалби и 33 сигнала) Всяка проверка е обективизирана с доклад и в срок е изготвен отговор до жалбоподателя. Жалбите са групирани в следните категории:

- *Отглеждане на животни в рамките на населеното място и образуване на големи количества торови маси, замърсяващи съседните дворове на къщите и улиците* - постъпили са **2 жалби и 1 сигнал** от три населени места в три общини (с. Калипетрово, с. Кайнарджа, с. Вокил) както следва:
 - Жалба за нерегламентирано съхранение на животински и растителни отпадъци в с. Калипетрово. Жалбата е неоснователна.
 - Сигнал за животновъден обект (овцеферма) - в с. Кайнарджа, за съхраняване на голямо количество торови маси в двора на овцефермата и замърсяване на улицата. Сигнала е неоснователен.
 - Жалба за отглеждане на домашни животни и замърсяване на улицата и дворовете на живущите в с. Вокил. Жалбата е основателна. Изготвено е и връчено предписание на лицето със срок за изпълнение.
- *Чистота на околна среда и на въздух* – постъпили са **6 жалби**, свързани със чистотата пред жилищно блоково пространство, от търговската дейност на 2 фирми за рязане и цепене на дърва,нерегламентирано изхвърляне на отпадъци пред блокови пространства, чистотата в района на ГКПП-Силистра, чистотата на част от републикански път I-7 в посока от и към ГКПП Силистра-Кълъраш. След извършените проверки се установи, че жалбата за чистотата на републикански път I-7 е основателна, района е силно замърсен с различни битови отпадъци (хартиени, картонени, найлонови и пластмасови) от шофьорите на тежкотоварните камиони пътуващи към ГКПП Силистра-Кълъраш и се налага да изкачват дълго време граничен и митнически контрол. Издадено е предписание на кмета на община Силистра, със срок за изпълнение.
- Жалба на граждани *за високи нива на шум, прах и изгорели газове* - Постъпила **1 жалба** относно производствена дейност свързана със рязане, цепене и продажба на дърва за огрев. Жалбата е препратена от Община Силистра. РЗИ – Силистра изразява становище, че жалбата е основателна, като счита за целесъобразно дейността на двете

фирми да бъде прекратена и изнесена извън жилищната зона на града, за да не генерира шум и други вредни емисии в околната среда, които оказват неблагоприятно въздействие върху здравето на хората.

- Жалба на гражданин за образувало се сметище от различен вид отпадъци, които заемат входните площадки и част от улицата пред дома на лицето Станко Наков от гр. Силистра, ул. „31-ви полк“ и на съседното семейство. След извършена проверка, жалбата беше препратена в община Силистра по компетентност.
- Жалба от гражданин за образувало се сметище до имота му в с. Калипетрово. Проверката беше съвместна с кметство с. Калипетрово и община Силистра. Същата се оказа неоснователна.
- Жалба от граждани за лоши хигиенни условия от отглеждане на домашни любимци в апартамент- проверката беше съвместна с община Силистра. Не е осигурен достъп до жилището.
- Жалба на гражданин за преливаща в съседния двор септична яма – след извършена проверка, жалба беше препратена по компетентност в община Силистра, с цел решаване на казуса от главния архитект, по Закона за устройство на територията.
- жалба от СЖИ ГРУП ЕООД за *етикетиране на трапезна вода от фирма “Писи 2006”* с техни етикети. При проверка се установи, че жалбата е неоснователна.

В РЗИ – Силистра са постъпили **6 сигнала** за нарушаване на *чл.56 от Закона за здравето*, за тютюнопушене на закрити обществени места. При извършените проверки на Пиано-бар „Артик“, Кафе-клуб „Руж“, Механа „Хъшове“ в гр.Силистра се установи, че жалбите са основателни. Издадени са 4 АУАН на физически лица и 4 наказателни постановления. Два от подадените сигнали се оказаха неоснователни.

- *Сигнали за предлагане на алкохол по чл.54.* – постъпили **2 сигнала** за предлагане на алкохол на територията на учебно заведение –павилион „Биберон“. При извършените проверки се установи, че Първият сигнал е неоснователен, а вторият подаден от ОД на МВР е основателен. Съставен е АУАН на отговорното лице.
- сигнал за лоши хигиенни условия в МБАЛ- Дулово от запушена канализация. След извършена проверка се установи, че сигнала е неоснователен.
- *Сигнали свързани с качеството на питейната вода* – постъпили са **2 сигнала** за негодна вода от обществена чешма на Старата автогара и от частен дом. След извършена проверка се установи, че сигналите са неоснователни.
- *Жалби и сигнали относно неспазване на противоепидемичните мерки :*
Постъпили са общо **27 (7 жалби и 21сигнали)** от граждани относно неспазване на противоепидемичните мерки, от които:
 - 2 сигнала относно неспазване на противоепидемични мерки в учебни заведения. Сигналите са неоснователни- (ПЗГ“Добруджа“ и ПМГ „Св.св. Кл. Охридски“,
 - сигнал – писмо от МЗ за проверка на езиковите школи и образователни центрове за спазване на разпоредените мерки на Министъра на здравеопазването.
 - сигнал за производствено предприятие ТПКИ „Добруджанка“, 2сигнала в офиси за куриерски услуги „Еконт“, 3 сигнала за обществен транспорт –препратени по компетентност в община Силистра, , 1жалба от гражданин за общински централен пазар. Връчено е едно предписание на общински централен пазар за осигуряване на табели, относно спазване на дистанция от 1,5 на територията на пазара.
 - 2 сигнала за банкови клонове на Уникредит булбанк и ДСК; 10 сигнала в магазини за търговия с храни и заведения за обществено хранене.

За установените нарушения, относно неспазване на противоепидемичните мерки, въведени със заповеди на Министъра на здравеопазването са съставени и връчени 4 АУАН на физически лица и 1 АУАН на юридическо лице. Издадени са общо 5 бр. наказателни постановления.

IV. ТЕМАТИЧНИ ПРОВЕРКИ

1.Тематична проверка на пречиствателни станции за питейно-битово водоснабдяване (ПСПВ), с цел установяване спазването на изискванията на чл. 13 от Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

Обект на проверката са използваните реагенти за пречистване на „суровата вода“ в ПСПВ.

Тематична проверка не се осъществи, тъй като на територията на област Силистра няма пречиствателни станции за питейно-битово водоснабдяване (ПСПВ). Водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване са подземни и не се налага пречистване на „суровата вода“ в ПСПВ. По тази причина планираната проверка, съгласно указанието на МЗ, не е изпълнена, тъй като не е приложима за РЗИ Силистра.

2. Проверка за изпълнение на изискванията на чл. 31 от Наредбата за изискванията за бутилираните натурални, минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели (Наредбата).

Целта а проверката е установяване изпълнението на минималните изисквания към провеждания от производителите контрол и минималния брой проби за качеството на водата при водоизточника, при мястото на наливане в опаковката или друга критична точка и на готовата продукция, както и на опаковките и съответното отразяване на резултатите в технологичната документация. Обект на проверката беше единственият в област Силистра производствен обект за бутилиране на трапезна вода „ПИСИ-2006“ ЕООД в с.Ситово. При проверката се констатираха несъответствия:

- Не е заложена необходимата кратност и не се извършва лабораторен контрол на готовата продукция веднъж месечно по микробиологични показатели и веднъж на 3 месеца по физико-химични показатели;
- Не се изпълнява лабораторен контрол за остатъчен озон, съгласно прил. № 6 към чл. 20 на включен на горещитираната наредба;
- Липса на лабораторен контрол при пълначната машина за бутилиране на трепезната вода;
- В ТД и НАССР не са ясно регламентирани кратността и обхвата на показателите за лабораторен контрол;
- Не е извършван лабораторен контрол на пластмасовите бутилки след изплакване за чистота и миграция на нискомолекулни или други вредни вещества във водата, съгласно т. 4 от чл. 31(1) на горещитираната наредба;
- Не се отразяват в дневник за контрол на производствения процес резултатите от лабораторните анализи, съгласно т. 6 от чл. 31(1) и чл. 31(2) на горещитираната наредба;
- Липса на записи за лична хигиена на персонала, почистване и дезинфекция на предмети, инсталации и оборудване, с които трапезната вода влиза в контакт, съгласно изискванията на добрите производствени практики;
- В технологичната документация се установи вид и съдържание на етикет за бутилираната трапезна вода, който не съответства на етикета, с който готовата продукция се предлага на пазара. Не е заявена промяна в обстоятелствата в регламентирания срок, съгласно чл. 15(1) от Закона за храните.

Предприети мерки: предписание за временно спиране на експлоатацията на обекта Цех за производство на трапезна вода „Cristal Water“, с цел привеждане на производството и технологичната документация в съответствие с изискванията на чл. 31 от Наредбата за изискванията за бутилираните натурални, минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели

3. Тематична проверка на козметични продукти пуснати на пазара с предявени претенции.

Целта на проверката беше да се установи съответствието на козм.продукти с изискванията на Регламент № 1223/2009, Регламент № 655/2013 за установяване на общите критерии за обособяване използването на претенции, отнасящи се за козм.продукти и Техническият документ, относно претенции на козм.продукти (версия от 3-ти юли 2017г.).

Проверката беше извършена в периода от 16.09.2020г. до 16.11.2020г.

На територията на област Силистра има един производител „Глобал Козметик“ ЕООД, гр. Силистра, ул. „Тутракан“ № 18 на козметични продукти, предназначени за коса. Към момента на проверката продуктите са 8 вида:

Продукти за почистване на коса -6 вида

- PREVE Laboratories Лека Почистваща пяна при мазен скалп
- PREVE Laboratories Лека Почистваща пяна за рядка и тънка коса
- PREVE Laboratories Лека Почистваща пяна за чувствителен скалп
- PREVE Laboratories Лека Почистваща пяна при мазен пърхот
- PREVE Laboratories Лека Почистваща пяна при сух скалп и пърхот
- PREVE Laboratories Лека Почистваща пяна при косопад;

Кондициониращи продукти-2вида

- PREVE Laboratories Серум при косопад
- PREVE Laboratories Серум за рядка и тънка коса

Проверката беше извършена на място в обекта, представени бяха за проверка досиетата на продуктите. В CPNP всички продукти са нотифицирани, съгласно изискванията на Регламент 1223/2009:

За доказване на претенциите собственикът предостави информационни листи за безопасност и протоколи от лабораторни изследвания. Установи се, че проверените претенции на продуктите са подкрепени с доказателства от изследване на съставките.

Няма козметични продукти, чиито предявени претенции на етикета да не съответстват на информацията, заложена в досието за съответния козметичния продукт.

В хода на проверката се установи, че има разлика в етикетите на продуктите, публикувани в CPNP, и тези на опаковката, на продуктите са направени дерматологични тестове за чувствителност и етикетите ще бъдат променени, за да се включи тази информация.

Издадено предписание за коригиране на етикетите на козметичните продукти, съгласно Регламент (ЕО) № 1223/2009 г., относно козметичните продукти и Регламент (ЕС) № 655/2013 г. за установяване на общи критерии за обосноваване използването на претенции, отнасящи се до козметични продукти.

4. Тематична проверка за предоставянето и употребата на биоциди от продуктове тип 1 „Хигиена на човека“ и продуктове тип 5 „Питейна вода“, с цел да се установи спазени ли са изискванията на ЗЗВХВС и/или Регламент № 528/2012 за биоцидите от продуктове тип 1 и 5.

Обект на проверката беше предоставянето и употребата на биоциди в търговската мрежа, здравни и лечебни заведения, ВиК оператори и производители на биоциди. Проверката се извърши на два етапа. Първи етап, в периода от 01.04.2020 - 31.05.2020 г. на тема: Насочен контрол върху предоставянето и употребата на биоциди от продукти тип 5 „Питейна вода“, като обект на проверката беше предоставяне и употреба на биоциди на територията на Република България - *ВИК оператори*.

Проверките се извършиха на „ВиК“ ООД гр. Силистра, което осигурява вода за питейно - битови нужди в област Силистра и на 3(три) ведомствени водоизточници, осигуряващи вода за питейно-битови цели в три производствени предприятия - ЗММ „Стомана“ АД, „Силома“ АД, и „КАУМЕТ“ АД. Проверките са извършени на място в обектите (водоизточници и водоснабдителни съоръжения) където водата се обеззаразява от ВиК и ведомствените оператори и документално за наличие на етикет и съдържаща се задължителна информация за продукта, информационен лист за безопасност и разрешение за пускане на пазара от Министерство на здравеопазването.

При проверките не се установиха пропуски във „ВиК“ ООД гр. Силистра и ЗММ „Стомана“. Обеззаразяването на водата се извършва с натриев хипохлорит, в оригинални опаковки (туби) етикетирани, с пълна, ясна и четлива информация. За биоцида се представиха Разрешение за пускане на пазара от МЗ №1744-1 /14.01.2015г.и информационен лист за безопасност.

Издадени са две предписания на ръководствата на „Силома“ АД и „КАУМЕТ“ АД за изпълнение, при които в момента на проверката се установи, че ползват за обеззаразяване на водата белина, която не е биоцид по смисъла на Регламент №528/2012г. за биоцидите.

Втори етап на тематичната проверка беше на тема: Насочен контрол върху предоставянето и употребата на биоциди от продукти тип 1 „Хигиена на човека“ и обхвана периода от 01.06.2020 – 31.08.2020 г. Обект на проверката бяха предоставянето и употребата на биоциди на територията на Република България – в търговската мрежа, здравни и лечебни заведения, производители на биоциди.

Проверките са извършени на място в обектите (търговската мрежа, лечебни заведения за първична и специализирана медицинска и стоматологича помощ, МБАЛ и медицински центрове) и документално за наличие на етикет и съдържащата задължителната информация за продукта, информационен лист за безопасност и разрешение за пускане на пазара от Министерство на здравеопазването. Проверени са общо 70 продукта в 68 обекта, от които 53 здравни и лечебни заведения и 15 търговски обекти.

При проверките не се установиха нарушения.

5. Тематична проверка за пуснатите на пазара течности за чистачки и течности за размразяване на предни стъкла, относно съдържанието на метанол.

Проверката е извършена в периода от 01.10.2020г. до 30.11.2020г.

Целта на проверката беше да се установи спазване на забраната и ограниченията съгласно т. 69 в приложение XVII към Регламент REACH / Регламент ЕС 2018/589, според която се забранява пускането на пазара за масовия потребител след 9 май 2019г. на течности за чистачки или за размразяване на предни стъкла, в състава на които се съдържа метанол, в концентрация равна на 0,6 тегловни % или по-голяма.

Обект на проверката са лицата, които пускат на пазара хим. вещества и смеси: складове на едро, обекти за търговия на дребно и др. (бензиностанции, хипермаркети и др.)

Проверката се извърши в периода октомври-ноември 2020 г. Проверени са общо 12 обекта (6 бензиностанции, 4 магазина за авточасти и промишлени стоки и 2 Хранителни хипермаркети) и 26 продукта, относно етиктирането и съдържанието на метанол, в концентрация равна на 0,6 тегловни % или по-голяма. Не се установи наличие на продукти съдържащи метанол.

Най-често срещаните за продажба видове готови за употреба или концентрати зимни течности за чистачки са: „ИБО“, „Авто-хит“, „Норд“, „ВЕКО“, „Елит“, „Geosim“, „Дунамах“, „ВЕКО“, „Adixola“, „Торекс“, „Quixi“. Всички проверени течности не съдържат в състава си метанол.

При извършените проверки не са констатирани нарушения.

На територията на област Силистра няма производители на течности за чистачки и течности за размразяване на предни стъкла, при което проверката е извършена само в търговската мрежа. В обхвата на проверката е взета 1 проба от зимна течност за чистачки от търговската мрежа марка „ИБО“. Пробата е изпратена за изпитване в дирекция „Лабораторни изследвания“ на СРЗИ. Не се установи несъответствие в изследваната проба по показател *метилов алкохол*.

6. Тематична проверка за спазване на изискванията на Наредба № 6 за здравословното хранене на децата на възраст от 3 до 7 години в детските заведения

Целта на проверката е да се установи спазване на изискванията за прием на основни хранителни вещества, храни и групи храни, съгласно извършените промени в Наредба № 6 за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 год. в детски заведения. Проверката се извърши в периода от 1 април до 15 ноември 2020 г.

Резултати от проверката: в област Силистра има общо 61 детски градини, в 19 от тях (31,14% от общия брой) е извършена проверка на храненето:

- Детска градина "Ян Бибиан-1", гр. Силистра;
- Детска градина "Радост", гр. Силистра;
- Детска градина "Роза" № 1, гр. Силистра;
- Детска градина "Роза" № 2, гр. Силистра;
- Детска градина "Добруджа", гр. Силистра;
- Изнесена група "В.Левски", с. Зафирово към ДГ "Св.Св. Кирил и Методий", гр. Главиница;

- Изнесена група "Пролет", с. Звенимир към ДГ "Св. Св. Кирил и Методий", гр. Главиница;
- Група "Кокиче", с. Зебил към ДГ "Св. Св. Кирил и Методий", гр. Главиница;
- Група "Пролет", с. Листец към ДГ "Св. Св. Кирил и Методий", гр. Главиница;
- Филиал към Детска градина "Здравец"-с. Чернолик, с. Правда;
- Филиал към Детска градина "Здравец"-с. Чернолик, с. Руйно;
- Филиал към Детска градина "Здравец"-с. Чернолик, с. Яребица;
- Детска градина „Мир“, с. Искра;
- Детска градина „Еделвайс“, с. Голеш;
- Детска градина „Еделвайс“, с. Кайнарджа;
- Детска градина „1-ви юни“, с. Окорш;
- Детска градина „1-ви юни“, с. Овен;
- Детска градина „1-ви юни“, с. Вокил;
- Детска градина "Щастливо детство", с. Ситово.

Във всички проверени обекти има организирано хранене, храната се приготвя на място. Няма детски заведения, в които храненето да е организирано чрез доставка на храна от обекти за производство на храни, извършващи дейност кетъринг. Храната се приготвя по предварително изготвени дневни и седмични менюта, с участие на медицински специалист и домакин, съгласувани с директора на детското заведение и са съобразени с препоръчителния продуктов набор за деца на възраст от 3-7 години. Хранителни продукти се доставят от 4 фирми: „Корект-де“ ЕООД, гр. Севлиево; „Боилс фууд Къмпани“ ЕООД, гр. Севлиево; „Паралел 92 Трейд“ ЕООД, гр. Силистра и „Лъки-сис“, гр. Силистра. Продуктите, които се доставят са произведени в съответствие с национални стандарти или стандарти, разработени от браншови организации, когато има такива. Проверените седмични менюта са за период от две последователни седмици от месец ноември 2020 г.. Хранителният режим е четирикратен и включва сутрешна закуска, обяд и две подкрепителни закуски – преди и след обяд. Ежедневно в менюто са включени различни представители от основните групи храни:

Зърнени храни: Ежедневно се предлагат на децата за закуска и обяд поне по един представител от групата на зърнените храни, като основно това е бял хляб, макаронени или тестени изделия, ориз, жито или овесени ядки. Пълнозърнести продукти, като пълнозърнест хляб, макаронени и тестени изделия от пълнозърнесто брашно – от 2 до 3 пъти седмично.

Картофи: Влагат се при приготвяне на супи и други ястия от 1 до 2 пъти седмично.

Зеленчуци: Сезонни зеленчуци (сурови или стерилизирани), предлагат се ежедневно като салати (моркови, зеле, домати и краставици) или вложени в ястията – стерилизирани. Туршии не се предлагат на децата.

Плодове: В проверените детски заведения се предлагат сезонни плодове - сурови, нарязани, като подкрепителна закуска в 10 ч., както и вложени в десерти. Липсва разнообразие на видове плодове.

Мляко и млечни продукти: Кисело мляко (2%; 3,6%), прясно мляко (3%; 3,2%), подсладено мляко, айран без добавена сол, сирене и кашкавал се предлагат ежедневно на децата в проверените детски градини. Основно се използват като напитки, при приготвянето на десерти, закуски или сандвичи.

Богати на белтък храни /месо, птици, риба, яйца, бобови храни/: При приготвянето на ястия в проверените детски заведения ежедневно се влага по един от следните представители, като най-често се използва пилешко месо, свинско, телешко, рядко пуешко месо. Птичето месо се влага без кожа. Мляно месо смес телешко и свинско средно 2 пъти седмично, при приготвянето на закуски, основни ястия, супи и други. Месни продукти – шпек салам, при приготвяне на сандвичи веднъж седмично. Основният асортимент от риба в проверените детски заведения е хек филе, скумрия филе или пангасиус филе, като рибата във всички обекти се доставя в замразено състояние, размразява се в хладилник. Риба се предлага 1 път седмично, като основно ястие. Бобови храни (бял боб, леща) се предлагат от 1 до 2 пъти седмично. Яйца се влагат при приготвянето на сандвичи, омлети, заливки на

основни ястия, баници, застройкики за супи и др. от 2 до 3 пъти седмично. Промислено произведени местни заготовки (кайма, кебапчета, кюфтета, кърначета, кренвирши, наденица) не се предлагат в проверените детски заведения.

Добавени растителни масла и/или млечни мазнини: За приготвяне на храната се използва основно млечна мазнина (краве масло) или растителна мазнина (слънчогледово олио).

Пържени храни не се предлагат на децата.

Течности: Основните течности включени в менютата са питейна вода, сокове от плодове и зеленчуци, плодови или зеленчукови нектари, билков чай или боза от 2 до 3 пъти дневно. В повечето детски заведения не се предлагат на децата бутилирани минерални, изворни или трапезни води или напитки от пасирани плодове и/или зеленчуци (смутита).

Захарни и сладкарски изделия в проверените обекти не се предлагат.

Използват се здравословни кулинарни технологии при приготвянето на храната.

Хранителните продукти се почистват и нарязват непосредствено преди топлинната им обработка. Зеленчуковите или плодови салати се приготвят непосредствено преди поднасянето им за консумация от децата. Използват се методи на кулинарна обработка, които съхраняват витамините и предотвратяват образуването на вредни за здравето вещества: варене, задушаване, печене. Размразяването на месото и рибата се извършва в хладилник или в студена вода.

В проверените 16 детски заведения към момента на проверката няма деца с потребност от диетично хранене.

Във всички детски заведения дневните и седмични менюта се изготвят паралелно по двата утвърдени сборника: Сборник рецепти за хранене на децата от 3-7 годишна възраст, издателство „Техника“ООД/2004г. и Сборник рецепти и ръководство за здравословно хранене на деца от 3-7 годишна възраст, второ преработено и допълнено издание, издателство „Пропелер“/2020г. Преминава се към работа изцяло по новия Сборник рецепти 2020 г.

Обслужващия персонал е здравно освидетелстван с необходимите предварителни и периодични медицински изследвания.

Констатиран са несъответствия по спазване изискванията на Наредба №6 за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години в детските заведения относно:

- Пълнозърнести продукти се включват в менюто до 2 пъти седмично, с което не се спазва чл. 9, ал. 1, т. 2 от Наредбата, в която се изисква включването им най-малко в пет хранителни приема при петдневно четирикратно хранене.
- Не се осигурява достатъчно разнообразие на зеленчуци и плодове, чрез включване на най-малко три вида пресни зеленчуци и най-малко три вида пресни плодове седмично, както изисква чл. 10, ал.2 от Наредбата. В проверените детски градини разнообразието не е постигнато.
- Влаганите зеленчуци при приготвяне на ястията са основно стерилизирани, не се използват замразени зеленчуци, както се препоръчва в чл. 10, ал. 4, т. 2 от Наредбата.
- Рибата в проверените заведения се зарежда в замразено състояние, което според чл. 12, ал. 1, т. 1 от Наредбата се допуска само по изключение, а не приоритетно.
- При приготвяне на закуски се използва шпек салам, който не отговаря на изискването на чл. 12, ал. 1, т. 5 от Наредбата, която определя, че от месните продукти се допускат единствено шунка и филе без съдържание на механично отделено месо и формовано месо.

За отстраняване на констатираните несъответствия по спазване изискванията на Наредба №6 са дадени следните препоръки на директорите на детските градини:

- Дневните и седмични менюта да се изготвят съгласно Сборник рецепти и ръководство за здравословно хранене на деца от 3 до 7-годишна възраст 2020 г. второ преработено и допълнено издание, за да се спазват изискванията на Наредба №6 за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години в детските заведения.

- Да се включват пълнозърнести продукти в менюто ежедневно, за да се постигне петкратен прием при петдневно четирикратно хранене.
- Да се осигурява нужното разнообразие от пресни плодове и зеленчуци, най-малко 3 вида плодове и 3 вида зеленчуци седмично.
- При приготвяне на ястия и супи да се предпочита влагането на пресни или замразени зеленчуци (без предварително размразяване), пред стерилизирани.
- Да се зарежда месо и риба в прясно охладено състояние, само по изключение да се допускат замразени продукти.
- Да се влагат като компонент при приготвяне на закуски, месни продукти отговарящи на изискванията на Наредбата – шунка или филе.
- Да се включват в менюто напитки от пасирани плодове и/или зеленчуци (смути), поотделно и в смес с прясно/кисело мляко и др.

V. ПРОУЧВАНИЯ, АНАЛИЗИ И ОЦЕНКИ

1. СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПО КОМПОНЕНТИ

Контролът върху качеството на околната среда е една от основните задачи на общественото здравеопазване. Потенциалният риск от неблагоприятни промени в околната среда и тяхното отрицателно влияние върху здравето на населението е в основата на провеждащото се наблюдение на параметрите на околната среда за оценка на замърсяването на атмосферния въздух, състоянието на качествата на питейните води, нивото на уличния шум и на електромагнитните полета от базовите станции на мобилните оператори, с цел оценка на риска за човешкото здраве.

1.1.Атмосферен въздух

Изготвеният през 2020г. анализ на параметрите на атмосферния въздух на град Силистра беше извършен въз основа на данни, предоставени от Изпълнителната агенция по околната среда (ИАОС) за 2019г. В град Силистра има един пункт за мониторинг, където е разположена ДОАС система (DOAS Differential Optical Absorption Spectroscopy) за контрол качеството на атмосферния въздух по показатели, контролирани съгласно Закона за чистотата на атмосферния въздух, обн. ДВ бр. 45/1996 г. Данните за измерените емисии на серен диоксид, азотен диоксид и фини прахови частици в атмосферния въздух в град Силистра са предоставени от ИАОС, оценени чрез Националната система за мониторинг на околната среда и по-конкретно от системата за мониторинг и контрол качеството на атмосферния въздух в граничните българо-румънски градове по Долен Дунав. Пунктът за мониториране качеството на въздуха в гр.Силистра е разположен на покрива на 6-етажна сграда, в централната част на града, на значителна височина от т.нар. „дихателна зона“.

Характеристика на Пункта за мониторинг ДОАС „Профсъюзи“	
Местоположение	Сграда на Профсъюзите
Обхват на ПМ	100 м – 2 км
Година на въвеждане в експлоатация	2003 г.
Контролирани показатели за КАВ	
SO ₂	чрез DOAS оборудване
NO ₂	чрез DOAS оборудване
ФПЧ ₁₀	чрез конвенционално оборудване

Липсата на измервателни устройства или системи за мониторинг в различни части на гр. Силистра с наличие на потенциални източници на замърсяване на въздуха от битов и/или промишлен характер, обезсмисля ежегодните доклади, тъй като в града пункта за мониторинг е разположен на значителна височина от т.нар. „дихателна зона“ и не позволява коректна оценка за връзката на заболяемостта от болести на дихателната система и вредните емисии във въздуха. Въпреки опитите ни с писма до кмета на община Силистра и до директора на ИАОС да предизвикаме обсъждане за възможна промяна, проблемът остава. По информация от ИАОС, във връзка с наша писмена кореспонденция, с цел действия по компетентност за осигуряване на възможност за мониториране качеството на

атмосферния въздух на ниски нива, в обхвата на дихателната зона и в различни точки на областта, където има необходимост от оценка на здравето състояние на населението, свързвано с потенциални рискове от емисии във въздуха на ФПЧ и други замърсители, вкл. мобилни станции, беше отговорено, че ДООС системите по поречието на река Дунав са разположени, за да измерват трансграничен пренос на замърсители във въздуха. Беше пояснено, че принципът на ДООС системата изисква свободно оптично трасе, без прегради и препятствия, за което са необходими минимум 80м височина, поради което системата не може да се монтира на друго място. Относно идеята да се организират други пунктове, се оказа, че съобразно законодателството и разчетите спрямо населението за агломерацията Северен/Дунавски район са изпълнени критериите за брой пунктове по всички замърсители.

Качеството на атмосферния въздух в град Силистра е резултат на взаимодействието на географски, климатични и метеорологични фактори. В района на града няма промишлени източници на вредни емисии за здравето на населението.

Съдържанието на фини прахови частици ФПЧ₁₀ в атмосферния въздух се дължи на изгаряне на твърди горива през зимните месеци, а през летните месеци – предимно на увеличен транспортен трафик, недобро състояние на пътната настилка и строителни дейности, които също са източник на висока запрашеност в градската среда, ако не се извършва периодично измиване на улиците. Съдържанието на серен диоксид в атмосферния въздух на град Силистра има изразен сезонен характер и се дължи на потреблението на твърди горива (дърва и въглища) за отоплителни съоръжения в бита. Замърсяването с азотен диоксид е местен проблем и се формира основно от емисии на автотранспорта. От 3-4 години в замърсяването на въздуха в гр. Силистра от отпадни газове на МПС, значимо отражение има засиления трафик на тирове през града от и към ГКПП-Силистра-Кълъраш (входно-изходен пункт с РРумъния). Влияние върху чистотата на атмосферния въздух в последните години оказват и строително-ремонтните дейности на новостроящи се/реконструирани се сгради в гр. Силистра.

Всяко замърсяване на въздуха се отразява неблагоприятно върху здравето на човека и неговата работоспособност. Сред болестите, свързани със замърсяването на атмосферния въздух, водещи в структурата на заболяемостта на населението за 2019 г. са болестите на дихателната система. Данните за заболяемостта на населението се обсъждат във връзка с данни от измерени емисии във въздуха. Само в гр. Силистра е разположена система за мониторинг на атмосферния въздух и затова само в гр. Силистра се отчита връзката на заболяемостта от болести на дихателната система и вредните емисии във въздуха. Данните за заболяемостта са предоставени от РЗОК-Силистра, по диагнози от Клас Х „Болести на дихателната система” на МКБ-10 от случаите с първични прегледи на пациенти от град Силистра, извършени от ОПЛ, специалисти по детски болести и специалисти по пневмология и фтизиатрия.

Отчетените с първичен преглед от общопрактикуващите лекари или лекари-специалисти случаи от клас Х „Болести на дихателната система” за 2017, 2018 и 2019 г. за гр. Силистра и направените изчисления на 1 000 души са поместени в *Таблицата*.

Заболеваемост за гр. Силистра през 2017 г., 2018 г. и 2019 г. (на 1 000 души)						
Група болести от клас Х „Болести на дихателната система”	2017 г.		2018 г.		2019 г.	
	0-17	18+	0-17	18+	0-17	18+
J00-J06 - Остри инфекции на горните дихателни пътища	490	53	461	53	484	55
J10-J18 - Грип и пневмония	104	49	94	75	102	75
J20-J22 - Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища	137	47	143	46	136	47
J30-J39 - Други болести на горните дихателни пътища	50	9	59	10	50	9
J40-J47 - Хронични болести на долните дихателни пътища	67	38	73	48	52	44
J60-J70 - Болести на белия дроб, причинени от външни агенти	0	0	1	0	0	0

От таблицата е видно, че заболяемостта от „Болести на дихателната система“ преобладава във възрастовата група до 17 години. Данните от мониторинга не отразяват коректно състоянието на въздуха в т.нар. „дихателна зона“ на човека, тъй като апаратурата за мониторинг на атмосферния въздух в гр. Силистра е разположена на покрива на 6-етажна сграда. Очевидно отчетените високи стойности на фини прахови частици с размер до 10µ (ФПЧ₁₀) в студените зимни месеци на височина 18-20 метра предполагат възможно по-високи стойности на нивото на дихателната зона. Необходимо е да се извършва мониторинг на чистотата на въздуха в различни точки на града, които се характеризират с различна интензивност на автомобилния трафик и с различни източници на вредни емисии (битови, промишлени и др.), за които са извършени предварителни проучвания на технологичните характеристики на инсталациите, отделящи вредни емисии. Само тогава обсъждането на заболяемостта и измерените стойности вредни емисии във въздуха ще е коректно.

Нивото на емисиите от ФПЧ₁₀, азотен и серен диоксид във въздуха може значително да се понижи чрез газификация – използване на природен газ като гориво за отопление в бита и в обществените сгради, както и за нуждите на промишлеността, подобряване състоянието на уличната настилка, оптимизиране организацията на движението на МПС, озеленяване (защитни зелени пояси пред сгради за живеене, учебни и детски заведения, детски площадки и др. обекти подлежащи на здравна защита), осъществяване на ефективен контрол на МПС, контрол на транспортната техника при ремонтни дейности и др. Цялостната оценка на екологичния проблем дава основание да се счита, че решаването му изисква управление на дейности, свързани с принос към чистотата на атмосферния въздух на територията на гр. Силистра. Провеждането на тези дейности от страна на община Силистра ще допринесе за ограничаване на вредните емисии и намаляване на здравния риск за хората.

Ежегодно изпращаме изготвения от РЗИ-Силистра годишен доклад за качеството на атмосферния въздух и влиянието му върху здравето на населението до кмета на община Силистра, за да послужи за предприемане на мерки. Въпреки някои предприети мерки и дейности, налице са постоянни проблеми – лошо състояние на пътната настилка и тротоарите, които не могат да се почистват ефективно машинно, а основен способ е ръчното метене. Това увеличава запрашеността на въздуха и риска от вредно въздействие върху здравето на хората, както от ФПЧ, така и от биологични агенти (бактерии, вируси и яйца на паразити).

В предоставения от община Силистра отчет за изпълнение на мерките от Програма за намаляване нивата на замърсителите в атмосферния въздух и за достигане на утвърдените норми, са включени:

1. Саниране на общински сграден фонд и подобряване на енергийната ефективност: През 2019 г. са приключили ремонтните дейности, влияещи върху качеството на атмосферния въздух по индиректен начин (топлинно изолиране на покриви, подмяна на дограма, топлоизолация на външни стени и замяна на използваното досега гориво за отопление с природен газ) в ПЗГ „Добруджа“, гр. Силистра по процедурата „Подкрепа за професионалните училища в Република България“. По проект „Основен ремонт и цялостно обновяване на ДЯ „Здравец“ в гр. Силистра, през 2019 г. са приключили дейностите по проекта и наред с останалите мерки за енергийна ефективност е извършена замяна на използваното течено гориво за отопление с природен газ. Ремонтните дейности на Спортна зала „Дръстър“ в гр. Силистра са приключили през 2019 г. и наред с енергоспестяващите мерки е изградена и отоплителна система на природен газ. Ефектът от прилагане на предвидените мерки се оценява като положителен, както за намаляване на разходите за отопление, така и за подобряване качеството на атмосферния въздух в резултат от намаляване на въглеродни, серни, азотни и прахови емисии.

2. Ремонт на вътрешно-градски пътища: Извършени са частични ремонти на улици и кръстовища в гр. Силистра, където пътната настилка е била силно компрометирана. Преасфалтирани са междублокови пространства. Изпълнението на тази мярка има косвен ефект върху подобряване качеството на атмосферния въздух, чрез намаляване на неравномерния режим на работа на ДВГ свързан с ускорението на моторните превозни средства след компрометирани пътни участъци и намаляване съответно на количествата на

отработените газове. Очевидно обемите по тази мярка имат отношение към по-добрия краен резултат.

3. *Организация на автомобилния транспорт:* През м. февруари 2018 г. са утвърдени промени в транспортната схема на община Силистра и при проведения през 2017 г. конкурс в процедурата по ЗОП, като критерий за оценка е включен показателя „Екологичност на превозните средства“, който формира общата оценка. Автобусните линии от вътрешноградския транспорт на общината се обслужват от автобуси, които имат екологична оценка на двигателя – Евро 3 и Евро 5В. Община Силистра е поставила изискването при вписване за първи път в регистъра за извършване на таксиметров превоз на пътници, да не са изтекли повече от 8 години от датата на първата регистрация на МПС.

4. *Газификация на административни, битови и индустриални потребители в гр. Силистра:*

През 2019 г. продължиха дейностите по замяна на ползваното за отопление гориво с природен газ в общински обекти. След реконструкция на съществуващи котелни помещения и подмяна на горивни уредби е извършено захранване с природен газ на следните общински обекти: ДГ „Роза-1“, ДГ „Роза-2“, ДГ „Добруджа“, ДГ „Иглика-1“, ДГ „Иглика-2“, ДЯ „Бодра смяна“, ДЯ „Здравец“, ДЯ „Детска радост“, ЕГ „П. К. Яворов“, СУ „Н. Й. Вапцаров“, ПМГ „Св. Климент Охридски“, ОУ „Отец Паисий“, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, ПЗГ „Добруджа“, Обединен детски комплекс, Спортна зала „Дръстър“, както и на административната сграда на общинска администрация Силистра.

През 2019 г. не са газифицирани фирми от местната промишленост. За момента фирмите които са свързани с газопреносната мрежа в гр. Силистра са: „Силома“ АД, АДМ България трейдинг“ и „Брамак покривни системи“ ЕООД.

Въпреки че газопреносната мрежа покрива значителна част от територията на гр. Силистра, все още интереса на битовите потребители за замяната на твърдите горива за отопление (дърва и въглища) с природен газ е много малък и през 2019 г. се наблюдава понижаване на ново-присъединените абонати с 11%. Тази мярка е основна за подобряване качеството на атмосферния въздух, но проблем се оказват финансовите средства, които домакинствата трябва да отделят и цената на газа.

Изготвеният през 2020г. доклад, касаещ качеството на атмосферния въздух и влиянието му върху здравето на населението в град Силистра, по данни за 2019г., е изпратен до кмета на община Силистра със следните препоръки:

1. Да представи в РЗИ-Силистра Програма за намаляване нивата на замърсителите в атмосферния въздух с мерки, които са финансово обезпечени.
2. Да продължи работата за подобряване състоянието на пътната настилка и оптимизиране организацията на движение на МПС в града.
3. Да се прилага системата за мокро почистване/метене на улиците и тротоарите.
4. Да се осъществява строг контрол при изпълнение на основни и текущи ремонти на обществени и битови сгради и на пътната настилка по улиците и тротоарите в града, с цел намаляване емисиите от ФПЧ.
5. Да се предприемат необходимите действия пред МОСВ/ИАОС за предоставяне на възможност за измерване на емисии във въздуха с мобилна станция или разполагане на друга стационарна система за измерване показателите за качеството на въздуха в гр. Силистра, различна от ДОАС системата, монтирана на покрива на сградата на „Профсъюзи“, чиято функционалност е съобразена с необходимостта от измерване на емисии във въздуха с трансграничен произход.

1.2. Питейни води

Данните са от годишния доклад за качеството на водата от централно водоснабдяване, предназначена за питейно-битови цели, мониторирана от РЗИ-Силистра през 2020г.

Водоснабдяването с вода за питейно-битови цели и стопанисването на водопроводната мрежа на територията на Област Силистра през 2020г. се осъществява от ”ВиК” ООД гр.Силистра. За извършването на мониторинга на качеството на питейната вода водоснабдителната организация ежегодно разработва мониторингова програма, а от страна

на РЗИ-Силистра се разработва план за извършването на контролен мониторинг. Програмата за мониторинг за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, доставяна от "ВиК" ООД гр.Силистра е изготвена на база данните от извършени лабораторни анализи през предходни години. Програмата включва: обхват на мониторинга, зони на водоснабдяване, честота на пробовземане, пунктове за пробонабиране и график за провеждането на мониторинга. Изпълнението на Програмата има за цел да осигури микробиологично и химично чиста и безопасна питейна вода за защита здравето на хората от рискове свързани с неблагоприятно въздействие при замърсяване на питейната вода, както и да гарантира, че са спазени регламентираните изисквания на Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, обн. ДВ бр. 30/2001 г.

В обхвата на Програмата са включени 71 бр. експлоатирани и 10 бр. резервни подземни водоизточника, посредством 47 водоснабдителни зони на територията на седемте общини в област Силистра. Водата за централно водоснабдяване на населението на област Силистра се черпи от подземни водни тела включващи: 11 броя кладенци тип Раней (с дълбочина около 20м), които са разположени по терасата на р.Дунав и се използват за каптиране на плитко формирани водоносни хоризонти с ненапорна или слабонапорна вода, чрез 6-12 хоризонтални дренажни лъча. Подземните води по терасата на река Дунав имат хидравлична връзка с реката, която се отразява на режима на подхранването им, а чакълесто-песъчливите пластове действат като естествени филтри. Останалата част от водоизточниците са водочерпателни кладенци тип СК (сондажни кладенци) и ТК (тръбни кладенци). За тях е характерна голяма дълбочина на водовземане от 450 до 700 м., разнообразна конструкция според хидрогеоложките параметри, технически оборудвани с помпи захранващи се с електроенергия. Работата им не е свързана с хидростатичните нива на водата в подземните водни тела, а зависи от помпеното оборудване. Водните съоръжения включват резервоари, водонапорни кули и хлораторни съоръжения, работещи с биоциди на хлорна основа с АДВ натриев хипохлорит. Общата дължина на водопроводната мрежа в областта е 1861 км. в т.ч: вътрешна – 1065км. и външна – 796 км. В последните години активно се работи по обновяването на етернитовите и метални тръби с нови PVC, сертифицирани за контакт с вода. През 2020г. е извършена подмяна на водопроводи с обща дължина около 3912м., в т.ч. 1953м. за вътрешна водопроводна мрежа, 880м. довеждащи водопроводи и 1079м. за 29 сградни отклонения, в различни общини на областта, по съгласувани проектни задания. Реконструирания водопроводни трасета са въвеждани в експлоатация от държавна приемателна комисия, с участие на представител на РЗИ-Силистра, като за всеки обект преди комисията се изготвят становища за държавно приемане и от ВиК оператора се извършват 72-часови проби за лабораторен контрол на водата преминаваща през реконструирания водопроводен участък. През 2020г. са извършени ремонти на ВиК съоръженията в различните общини на областта, отнасящи се до вътрешно и външно измазване и боядисване на помещения, ремонти и монтаж на вентилатори в хлораторни помещения, ремонти на огради и монтаж а обозначителни табели СОЗ, пояс 1, възстановяване на липсващи ограждения на СОЗ, пояс 1 на водоизточници и съоръжения.

За централното водоснабдяване на населението в област Силистра не се използват повърхностни водоизточници, а само подземни.

Водоизточниците в област Силистра са предимно дълбоки сондажи (до 700м) и кладенци тип Раней по терасата на река Дунав, които се характеризират с естествени филтриращи слоеве на земната геоложка структура, което благоприятства предпазването им от пряко биологично замърсяване, в резултат на човешката дейност. На този етап най-съществен проблем се оказва не добрата регулация за ползване на пестициди в район като област Силистра с големи площи земеделски земи. Подземните водни тела на част от тези водоизточници съставляват водосбор, който се формира от подземни и природни води в район с интензивно земеделие. По тази причина съществува риск от епизодично наличие на по-високи стойности на нитрати в питейните води, в зависимост от сезона и количествата на валежите.

Водоснабдяването се осъществява посредством 47 обособени водоснабдителни зони:

- 3 големи зони (Силистра, Тутракан и Дулово) с количество на разпределяната вода в зоната над 1000 куб.м. на денонощие;
- 26 малки зони Категория 1 с количество на разпределяната вода в зоната от 10 до 100 куб.м. на денонощие;
- 18 броя малки зони Категория 2 с количество на разпределяната вода в зоната от 100 до 400 куб.м. на денонощие.

Системата за централно водоснабдяване с води за питейно-битови нужди в област Силистра обслужва 117 населени места. Само в 1 населено място на брега на река Дунав (с. Дунавец, общ. Тутракан) няма изградена водопроводна мрежа, поради предимно сезонно обитаване на имотите и наличие на местни водоизточници.

През изтеклата година инспекторите от РЗИ-Силистра извършиха пробонабиране от 111 пункта (46,2%) от определените по мониторинговата програма на ВиК-Силистра 240 пункта, в обхвата на контролния мониторинг.

Мониторингът на питейните води, извършван от РЗИ-Силистра и от „ВиК“ ООД-Силистра е планиран по показателите на прил. №1, разпределени в група А група Б съгласно прил. № 2 на Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

В съответствие с изискванията на чл.8 от Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, през 2020г. РЗИ-Силистра извърши анализи на 226 проби води, в т.ч.:

- по показатели от група А: 168 проби води, в т.ч. 86 проби за физико-химичен и 82 проби за микробиологичен анализ, в т.ч. и 4 контролни проби след установени несъответствия по физико-химичен показател „нитрати“ (във ВЗ-Попина съответно в КП-Попина 2 бр. и в КП-Долно Ряхово и ВЗ-Поляна в КП-Поляна).
- по показатели от група Б: 58 проби води за контрол по физико-химични (26), микробиологични (26) и радиологични показатели (3), в т.ч. и 1 контролна проба след установено несъответствие по физико-химичен показател „манган“ (във ВЗ-Таслаково съответно в КП-Таслаково и 2 контролни проби за показател „коли форми“ във ВЗ-Главиница с КП-Главиница и ВЗ-Дичево с КП-Дичево);

В съответствие с изискванията на чл. 7 от Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, „ВиК“ ООД, гр. Силистра извърши анализи на 487 проби води, в т.ч.:

- по показатели от група А: 338 бр. проби води по физико-химични и микробиологични показатели, в т.ч. (80 проби от големите зони на водоснабдяване и 258 проби от малките зони на водоснабдяване);
- по показатели от група Б: 149 проби води по физико-химични (51), микробиологични (51) и радиологични показатели (47), в т.ч. 10 проби от големите зони и 139 проби от малките зони на водоснабдяване.

Анализ на данните от проведения от РЗИ-Силистра и „ВиК“ ООД, гр.Силистра мониторинг на качеството на водата за питейно-битови цели

Данни от проведения контролен мониторинг от РЗИ гр.Силистра

През 2020г. РЗИ-Силистра организира и извърши анализи на 226 проби води, в т.ч. 113 проби води по физико-химични, 110 по микробиологични показатели, и 3 по радиологични показатели. Във връзка с установени несъответствия по физико-химични показателите са взети 5 контролни проби, а за микробиологични показатели са взети и изследвани 2 контролни проби.

От общия брой 168 изследвани проби по показателите от група А, отговарящи на изискванията са 158 от тях (94%). Несъответствието е по показатели нитрати (ВЗ с.Попина, ВЗ с. Поляна, ВЗ с. Сребърна).

От общия брой 58 изследвани проби по показателите от група Б, отговарящи на нормативните изисквания са 51 от тях (88%). Несъответствието е по показатели нитрати

(ВЗ с.Попина, ВЗ с. Пожарево, ВЗ с. Искра), манган (ВЗ с.Таслаково) и коли форми (ВЗ гр. Главиница и ВЗ с. Дичево).

Лабораторните резултати показват:

- по **микробиологични показатели** несъответствия са установени при 2 проби по показател „КФ“. Установеното съответствие е 98,2% (при 96,1% за 2017г., 95,8% за 2018г., 98,1% за 2019г.). Препоръката на Световната здравна организация е за допустимост до 5% нестандартност годишно. Като се вземе предвид гореизложеното, може да се направи заключението, че качеството на питейните води по микробиологични показатели се запазва на много добро ниво за периода 2017-2020г.
- по **физико-химични показатели** несъответствия са установени при 11 от взетите проби, 10 от които са по показател „нитрати“ със стойности вариращи от 53мг/л до 75 мг/л и 1 проба с несъответствие по показател „манган“ със стойност 182µg/l. Отклоненията по показател „нитрати“ в химичния състав на водата са регистрирани в пет водоснабдителни зони: ВЗ „**Попина**“ водоснабдяваща селата Попина (464 жители), Гарван (282 жители), Малък Преславец (225 жители), Долно Ряхово (262 жители) и част от с.Ветрен (65 жители), ВЗ „**Поляна**“ водоснабдяваща с.Поляна (131 жители), ВЗ „**Сребърна**“ водоснабдяваща с.Сребърна (523 жители) и част от с.Ветрен (65 жители), ВЗ „**Пожарево**“ водоснабдяваща с.Пожарево (101 жители), ВЗ „**Искра**“ водоснабдяваща с.Искра (1877 жители) и с.Нова Попина (63 жители). Процентът на съответствие по този показател за 2020 г. е 90,0 % (при 96,9% за 2017 г., 93,9% за 2018 г. и 93,6% за 2019 г.). За този показател е характерна известна динамика в годините, в зависимост от сезона, количествата валежи и експлоатацията на земеделските земи в района на водосбора.
- по **радиологични показатели** - изследвани са 3 броя проби питейни води от централни водоизточници, с обхват на 2 показателя (обща бета активност и естествен уран). Пробите са изработени в лабораторията на РЗИ-Русе. Не са установени отклонения от нормите.

Данни от проведения мониторинг от „ВиК“ ООД гр.Силистра

През 2020г. „ВиК“ ООД гр.Силистра извърши анализи на 338 броя проби води по микробиологични и физико-химични показатели от група А и на 149 броя проби води от група Б по микробиологични, физико-химични и радиологични показатели. От тях:

- 40 броя проби води по показателите от група А и на 7 броя проби води по показателите от група Б от **големите зони** на водоснабдяване. Отклонения от нормативните изисквания не са установени;
- 129 броя проби води по показателите от група А и на 44 броя проби води по показателите от група Б от **малките зони** на водоснабдяване. Отклонения от нормативните изисквания са установени по показател нитрати във ВЗ с.Попина, ВЗ с.Поляна, ВЗ с.Искра и ВЗ с.Сребърна

47 проби по **радиологични** показатели, с пълен обхват по прил. 1, табл. Г1 и Г2 от Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели. Несъответствия не са установени.

По органолептични, химични и радиологични показатели несъответствия са установени при 5 от взетите проби по показател „нитрати“ (ВЗ с.Попина, ВЗ с.Поляна, ВЗ с.Искра и ВЗ с.Сребърна). Отн. дял на съответствие с изискванията е 98,1%. Зона „Попина“ е с относително постоянни отклонения, които се регулират от оператора, чрез смесване на водата от ШК Раней-Попина с друг водоизточник (ТК-Гарван), с цел постигане на т.нар. разреждане на нитратите и нормализиране стойността, в съответствие с наредбата.

По радиологични показатели са изследвани 47 броя проби питейни води от централни водоизточници с пълен обхват на показателите по Прил. № 1, табл. Г от Наредба №9/2001г. Пробите са изработени в Централна научно-изследователска лаборатория към „Диал“ ООД-Бухово, София. Не са установени отклонения от нормите.

Зони с неизпълнен мониторинг: През 2020 г. няма зони на водоснабдяване на територията на област Силистра с неизпълнен мониторинг, определен в Програмата за мониторинг РЗИ-Силистра и „ВиК” ООД гр.Силистра.

Предприети мерки в зоните с трайни несъответствия по химични и микробиологични показатели: с цел понижаване нивото на „нитрати“ във водата на водоснабдителна зона „Попина“ е предприета мярка за смесване на добиваната вода от ШК „Раней”¹ с. Попина (с наднормено съдържание на „нитрати“) с вода добивана от ТК с. Гарван (отговаряща на изискванията).

От месец декември 2011г. „ВиК“ оператора увеличава добитата вода от ТК с. Гарван-общ.Ситово, като я смесва с тази от ШК „Раней“ с.Попина, с цел понижаване съдържанието на нитрати и доставяне на питейна вода в този район, отговаряща на изискванията на Наредба №9/2001г. Във водоснабдителна зона „Поляна“ през 2020г. беше включен още един водоизточник тръбен кладенец ТК „СК1-ПС Поляна-ВиК Силистра-Поляна“, с цел смесване на питейните води с дренаж Поляна за подобряване качествата на водата по показател *нитрати* и доставяне на питейна вода в този район, отговаряща на изискванията на Наредба №9/2001г. За двете зони, при които са установени наднормени нива на „нитрати“, „ВиК“ ООД гр. Силистра като оператор е планирал да извършва допълнителен мониторинг, с цел събиране на актуална информация за нивото на нитратите през различните сезони на годината и предприемане на действия по контрола на обработката на земеделските земи с азотни торове след отреждане на СОЗ от БДДР-Плевен. За липсата на напредък в проучването за употреба на пестициди в пояс II на СОЗ, водещата причина е сериозното забавяне на БДДР-Плевен в отреждането на СОЗ за около 90% от водоизточниците и вероятно допълнителни пречки, свързани със собствеността на земята. През 2020г. няма изведени водоизточници от експлоатация. През 2020г няма издадена заповед от директора на Басейнова дирекция Дунавски район за учредена СОЗ на водоизточници.

На територията на област Силистра няма зони с трайни несъответствия по микробиологични показатели в доставяната от ВиК оператора вода за питейно-битови цели на населението.

Информация от „ВиК“ ООД за извършеното по мерки, предписани в предишни периоди, с цел подобряване качеството на питейните води в област Силистра

По данни на „ВиК“ ООД-Силистра през 2020г. по общински проекти е извършена подмяна и реконструкция на съществуващата водопроводна мрежа в шест общините с обща дължина 3912м., като са обслужени водопроводи в участъците с най-чести аварии: в община Тутракан (309м.), община Кайнарджа (1127м.), община Силистра (439м.), община Ситово (943м.), община Дулово (202м.), община Главиница (402м.) и община Алфатар (452м.). През 2020г. са извършени ремонти на ВиК съоръженията в различните общини на областта, отнасящи се до вътрешно и външно измазване и боядисване на помещения, ремонти и монтаж на вентилатори в хлораторни помещения, ремонти на огради и монтаж а обозначителни табели СОЗ, пояс 1, възстановяване на липсващи ограждения на СОЗ, пояс 1 на водоизточници и съоръжения.

Информация за извършените от РЗИ-Силистра контролни проверки (брой и вид) за изпълнение на предписаните мерки и предприетите действия: За установените несъответствия по микробиологични показатели „коли форми“ във ВЗ-Главиница с КП-Главиница и ВЗ-Дичево с КП-Дичево) и по физико-химичен показател „манган“ във ВЗ-Таслаково, съответно в КП-Таслаково Управителя на ВиК-Силистра е информиран за предприемане на действия за отстраняване на причините довели до несъответствия и са взети контролни проби от пунктовете с установени несъответствия. За изпълнението им в определения срок Директора на РЗИ-Силистра беше своевременно информиран с писма и приложени към тях копия от лабораторни протоколи от извършени анализи на контролни проби.

Информирание на обществеността за качеството на питейната вода от извършения мониторинг в област Силистра: информирание на обществеността и заинтересованите

лица за качеството на питейната вода се осъществявава чрез сайта на РЗИ-Силистра, като за всеки месец се публикува информация за резултатите от извършения мониторинг на питейната вода, както и за взетите мерки при установяване на несъответствия. При необходимост от съдействие за допълнителна информация от страна на водоснабдителното дружество, както и от страна на РЗИ се извършва обмен на информация.

Информирание на обществеността за качеството на питейната вода от извършения мониторинг в област Силистра: информиране на обществеността и заинтересованите лица за качеството на питейната вода се осъществявава чрез сайта на РЗИ-Силистра, като за всеки месец се публикува информация за резултатите от извършения мониторинг на питейната вода, както и за взетите мерки при установяване на несъответствия. При необходимост от съдействие за допълнителна информация от страна на водоснабдителното дружество, както и от страна на РЗИ се извършва обмен на информация.

Оценка на състоянието водоизточниците и съоръженията за водоснабдяване

През 2020г. са извършени 250 проверки на централните водоизточници и на водоснабдителните обекти и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване на територията на област Силистра. За подобряване на хигиенното състояние на обектите са връчени общо 32 предписания:

- 8 на централни водоизточници за възстановяване на оградите на СОЗ-Пояс I и за строително-ремонтни дейности свързани с измазване и боядисване на помещенията на водоизточници на кладенци - „Раней“-2,6,8, ШК и СК;
- 24 предписания на водоснабдителни обекти и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване за възстановяване на огражденията на СОЗ-Пояс I, поставяне на обозначителни табели, осигуряване на вентилация в хлораторните помещения, измазване и боядисване на помещенията).

При извършените проверки по изпълнението на предписаните мероприятия се установи, че всички са изпълнени в срок. Като цяло съоръженията за питейно-битово водоснабдяване се поддържат в добро текущо състояние. С оглед на минимизиране на риска от аварии и последващо замърсяване на подаваната към консуматорите питейна вода е необходимо да продължи подмяната на водопроводните тръби за постигане на пълен обхват.

Всички водоизточници и съоръжения имат отредени СОЗ Пояс I, които са оградени и обезопасени за достъп от външни лица, но само за 6 от тях има учредена зона от БДДР-Плевен. Поставени са информационни табели в съответствие на Наредба № 3 за СОЗ. Трябва да се отбележи, че малка част от водоизточниците и съоръженията имат утвърдени СОЗ пояси I, II и III с проектна документация, поради твърде бавната процедура на съгласуване от страна БДДР-Плевен. Това от своя страна води до неефективен контрол от страна на институциите по спазване ограниченията и забраните за дейности в тези зони, носещи риск от замърсяване на водите при обработката на земеделските земи с азотни и смесени торове.

Оценка за качеството на питейната вода и препоръки за изпълнение през 2021г.

Предоставената вода за питейно-битови цели от ВиК оператора за населението в област Силистра е с добро качество и с трайни показатели, в съответствие на чл. 6, ал. 1, т. 1 от Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

Установените през годината несъответствия по микробиологични показатели в малките зони на водоснабдяване са единични и са в резултат на възникнали аварии на хлораторните устройства.

Трайни несъответствия са установени по показател „нитрати“ в четири от зоните на водоснабдяване: ВЗ „Попина“ и ВЗ „Поляна“, ВЗ „Искра“ и ВЗ „Пожарево“. Като мярка за намаляване на установените наднормени стойности на нитрати за ВЗ „Попина“ е предприета мярка за смесване на водата с тази от СК с.Гарван. При извършения мониторинг на водата от тази зона през годината се наблюдава намаляване на наднормените стойности в границите от 53 до 75 мг/л. От извършения лабораторен контрол през 2020г. на взетите от ВиК оператора проби води са установените наднормени нива на „нитрати“ варират от 54мг/л. до 71мг/л.

През 2020 година съвместните действия от страна РЗИ-Силистра и ВиК-Силистра ще бъдат насочени за спазването на законодателството в областта на управлението и опазването на

водите съгласно Директива за защита на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници/91/676/ЕИО/, т. нар. *Нитратна директива*. Целите на тази директива са да намали замърсяването на водите с нитрати от селскостопански източници и да предотврати всяко ново замърсяване от този вид. Тя определя показателите за води, засегнати от замърсяване/в които концентрацията на нитрати е близо до 50 мг/л и над тази граница/ и води застрашени от замърсяване. За постигане на по-добри резултати при ограничаване на замърсяването с нитрати от земеделски източници са необходими съвместни действия с МЗХГ и МОСВ за спазване правилата за добра земеделска практика, съгласно изискванията на Наредба №2/13.09.2007г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници и Наредба №3/16.10.2000г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на СОЗ около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване. Мерките за ограничаване и ликвидиране на замърсяването в чувствителните/уязвимите зони следва да бъдат регламентирани с планове за действие, които включват:

- периодите от време, в които използването на торове е забранено;
- капацитета на торохранилищата - осигуряване на необходимия обем за депа за съхранение на органичните торове, който да позволява съхраняването на произведения оборски тор за целия период от време, когато използването на торове е забранено;
- изисквания към депата и мерки за защита от замърсяването на повърхностните и подземните води в района на депото;
- мерки за защита на депата за съхранение на органичните торове срещу свободно изнасяне и разпространение на тор;
- торене върху стръмни склонове;
- торене върху водонаситени, наводнени или покрити със сняг земи;
- торене в близост до водни обекти;
- ограничаване на периода от време, когато е допустимо разпръскването на торовете в съответствие с правилата за добра земеделска практика;
- борба с ерозията на почвите и създаване на защитни залесявания.

1.3.Шум

През изтеклата 2020г. не се извърши пробонабиране в одобрените 15 контролни пункта за мониторинг на шума и не се изготви шумова характеристика на гр.Силистра, поради възникналите извънредни дейности в обхвата на противоепидемичните мерки срещу Ковид-19, които ангажираха служителите в ДОЗ с участие в 24-часов график за ГЗК на ГКПП-Силистра, проучване на новозаразени случаи, изготвяне на предписания за изолация и карантина на положителни и контакти лица, връчване на издадените предписания по адресите на лицата и др.). Извънредните задачи, които възникнаха и трябваше приоритетно да се изпълняват допринесоха до постоянна заетост на автомобилите на инспекцията за посещения на заразни огнища за изследване на контактни и изолирани лица и за връчване на предписанията за домашна изолация и карантина, което се оказа допълнително утежняващ фактор, който не позволи да се изпълни мониторинга на шума в гр.Силистра.

Контрол за шум по сигнали

През изтеклата 2020г. в РЗИ-Силистра не са постъпвали и не са обработвани сигнали за наднормен шум в урбанизираната зона на града, предизвикван от локални източници.

1.4.Електромагнитни полета:

Мониторингът на обектите източници на нейонизиращи лъчения има за цел:

- Установяване на съответствието на нивата на електромагнитните полета (ЕМП) с действащите норми и изисквания на Наредба № 9 за пределно-допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти, обн. ДВ бр. 35/1991 г.;
- Оценка на здравния риск за населението.

В Регистъра на обектите с обществено предназначение на РЗИ-Силистра към началото на 2020г. източниците на нейонизиращи лъчения за област Силистра са 126 броя. През 2020 г. са регистрирани 4 базови станции (2 бр. на А1 България и 2 бр. на Теленор). Данните за

тези източници на електромагнитни полета са регистрирани в електронната информационна система за обекти с излъчващи съоръжения, поддържана от НЦОЗА.

Разпределението на обектите източници на ЕМП по общини и според собственика е посочено в таблицата:

Общини	Брой станции на мобилни оператори	Разпределение на обектите източници на ЕМП, според собственика				
		А1България	„БТК“ ЕАД	Теленор	Булсатком	НУРТС
Силистра	45	14	16	13	2	-
Алфатар	8	3	2	2	-	1
Главиница	15	6	5	3	-	1
Дулово	22	4	6	12	-	-
Кайнарджика	6	3	2	-	-	1
Ситово	14	7	4	3	-	-
Тутракан	16	7	6	3	-	-
Общо	126	44	41	36	2	3

Обект на мониторинговата програма са регистрираните в РЗИ-Силистра източници на нейонизиращи лъчения към началото на 2020г. за област Силистра. Те са 126 броя и са разположени както следва:

- 10 в близост до детски, учебни и лечебни заведения, които попадат по посока на излъчване на източници на нейонизиращи лъчения в границите на хиг.-защитните им зони;
- 59 в райони на населени места;
- 57 в землища и индустриални райони.

В изпълнение на утвърдената програма за мониторинг на електромагнитни полета на територията на област Силистра, екип на РЗИ-Русе извърши 102 бр. измервания, като е осъществен контрол на 16 базови станции на мобилни оператори, от които 10 са в близост до детски, учебни и лечебни заведения, които попадат по посока на излъчване на източници на нейонизиращи лъчения в границите на хигиенно-защитните им зони и 6 бр. са разположени в райони на населени места.

Данните от измерванията на стойностите на плътност на мощност S ($\mu\text{W}/\text{cm}^2$) са под пределно допустимите нива **10 $\mu\text{W}/\text{cm}^2$** според Наредба № 9 за пределно-допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти, обн. ДВ бр. 35/1991г. и не представляват риск за здравето на населението.

През 2020 г. в РЗИ-Силистра не са постъпвали сигнали, свързани с излъчващи антени на мобилни оператори.

2. ФИЗИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И ЗДРАВНО СЪСТОЯНИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

През учебната 2019/2020г. в област Силистра функционират 24 детски и 45 учебни заведения.

По данни на РУО, броят на децата в детските заведения е 3 243, а на учениците е 9 595. С профилактични прегледи са обхванати 2910 деца (89,73%) и 8923 ученика (92,99%). Децата са разпределени в 132 групи, а учениците в 466 паралелки.

В анализа е включена информация за деца и ученици, които посещават детско или учебно заведение и имат извършен профилактичен преглед. За ученици от 4 училища и 2 детски градини (с. Цар Самуил, с. Нова Черна, СПИ „Хр. Ботев“ с. Варненци, ПГМС „Н. Й. Вапцаров с. Средище, ДГ „Нарцис“ гр. Силистра и с. Йорданово) не е подадена информация за здравословното състояние и физическото им развитие.

Проучването и анализа на здравното състояние, физическо и психическо развитие на децата и учениците е една от основните дейности на направление „Профилактика на болестите и промоция на здравето“. Тези анализи помагат в съвместната работа с медицинските специалисти от детските и учебните заведения и показват накъде трябва да насочим своите усилия в работата ни по укрепване на детското здраве.

Профилактичната дейност и диспансерно наблюдение на децата и учениците се извършва в съответствие с Наредба № 8 (ДВ бр.92 и 93/2016г.) за организацията и провеждането на профилактичните прегледи и диспансеризацията.

Профилактичните прегледи за оценка на физическото, психическото развитие и здравословното състояние на децата се извършват по Методика за провеждане на профилактичните прегледи при деца от 0 до 18 години. Анализът е изготвен за учебната 2019/2020 г. на базата на данните, подадени от медицинските специалисти от здравните кабинети в детските заведения и училищата. Децата и учениците са разделени в 4 възрастови групи: 1-3 г., 3-7 г., 7-14 г., 14-18 г.

На територията на област Силистра са регистрирани 64 здравни кабинета в детски и учебни заведения, които се обслужват от 66 медицински специалисти (1 лекар, 10 медицински фелдшери, 53 медицински сестри и 2 акушерки) на целодневен или почасов график. Без здравно обслужване са 4 училища и 2 детски градини (с. Цар Самуил, с. Нова Черна, СПИ „Хр. Ботев“ с. Варненци, ПГМС „Н. Й. Вапцаров с. Средище, ДГ „Нарцис“ гр. Силистра и с. Йорданово).

На новоназначените здравни специалисти се оказва методична помощ и се провеждат тематични обучения по профилактика и промоция на здраве, а с медицинските специалисти от училищата и детските градини в област Силистра през ваканциите се провеждат обучителни семинари по актуални теми на профилактиката и по национални профилактични програми. Регулярно се провеждат работни срещи между експертите от РЗИ-Силистра и медицинските специалисти от здравните кабинети на учебните и детски заведения.

Остава проблема с кадровия дефицит на медицински специалисти, обслужващи здравните кабинети, особено в по-малките общини, където работят мед.сестри/мед. фелдшери в пенсионна възраст на непълен работен график.

Медицинската документация е в добро състояние. Във връзка с обявеното извънредно положение в Република България от 13.03.2020 г. беше забавено изпращането на анализите за физическо развитие и здравно състояние. Отчети не бяха представени от 2 ДГ и 4 училища, поради липса на медицински специалист за здравен кабинет.

ЗДРАВНО СЪСТОЯНИЕ И ФИЗИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА ДО 7 ГОДИШНА ВЪЗРАСТ

Физическото развитие на децата се определя по антропометричните показатели ръст и тегло, които се оценяват в съответствие с нормите за съответната възраст и пол. При индивидуалната оценка на физическото развитие на децата се оформят три групи: - норма, разширена норма и извън нормата.

1.Резултати и оценка на ръста:

През 2019/2020г. данни представените от медицинските специалисти на детските заведения общият брой включват 2963 деца до 7год. възраст. С измерване на ръст са обхванати 2910 от тях (98,21%), а при 53 деца (1,7%) не е проведен профилактичен преглед от личните лекари. Данните за обхванатите 2910 деца имат следната структура:

- норма – 2484 деца (85,36%);
- разширена норма - 332 деца (11,40%);
- извън нормата - 94 деца (3,26%), в т.ч. 65 (2,23%) с нисък ръст и 29 (0,99%) с висок ръст.

2.Резултати и оценка на теглото:

През 2019/2020г. данни представените от медицинските специалисти на детските заведения сочат общ брой 2963 деца до 7год. възраст. С измерване на тегло са обхванати 2910 от тях (98,21%), а при 53 деца (1,7%) не е проведен профилактичен преглед от личните лекари. Данните за обхванатите 2910 деца имат следната структура:

- норма – 2421 деца (83,19%),
- разширена норма – 376 деца (12,92%),
- извън нормата – 113 деца (3,88%), в т.ч. 41 (36,28%) с ниско тегло и 72 (63,71 %) с тегло над нормата.

По данни на медицинските специалисти броят на децата с наднормено тегло е значително по-голям от тези с тегло под нормата.

Продължава тенденцията за увеличение броя на децата с по-нисък ръст и наднормена телесна маса.

3. Физическа дееспособност на децата

Тестовите за физическа дееспособност на децата над 3-годишна възраст са проведени от педагозите в детските заведения. Предоставената информация за резултатите от проведените през учебната 2019/2020 г. тестове показват, че нормите са покрили 2185 от 2963 деца (75,08%).

4. Диспансерно наблюдение на децата до 7 годишна възраст

Съгласно изискванията на Наредба № 8/3.11.2016г. на МЗ за профилактичните прегледи и диспансеризация (обн.ДВ. бр. 92 и бр. 93 от 2016г.) децата със заболявания се водят на диспансерно наблюдение от лекари специалисти. Личните лекари отразяват тази информация в профилактичните карти на децата.

На диспансерен учет се водят **9 деца (0,30%)** от общо прегледаните 2910 деца със следните заболявания:

Болести на ендокринната система (1 случай) - 11,11%

- кистозна фиброза -1 дете

Психични поведенчески разстройства (1 случай) - 11,11%

- Генерализирани разстройства в развитието – 1 дете

Болести на окото (1 случай) -11,11%

- Детска, юношеска катаракта – 1 дете

Болести на ухото и мастоидния израстък (1 случай) -11,11%

- Глухота – 1 дете

Болести на органите на кръвообращението (1 случай) 11,11%

- Митрален (клапен) пролапс - 1 дете

Болести на дихателната система (2 случая) -22,22%

- Други сезонни алергични ринити – 1 дете
- Други алергични ринити – 1 дете

Болести на пикочо-половата система (1 случай) -11,11%

- Остър и хроничен пиелонефрит – 1 дете

Вродени аномалии (1 случай) -11,11%

- Вродена хидроцефалия – 1 дете

Не се наблюдава разлика в броя на децата за диспансерно наблюдения през 2019/2020г., в сравнение с предходния период.

5. Регистрирани заболявания и аномалии при основния профилактичен преглед на деца до 7 годишна възраст.

При основния профилактичен преглед на децата, проведен от личния лекар в периода септември-декември 2019 г. са съобщени и регистрирани 32 деца със заболявания и аномалии (1,09% от общо прегледаните 2910). Данните са отразени в личните карти на децата, 8 деца са във възрастовата група 0-3 год. и 24 деца във възрастта от 4 до 7 години.

В структурата на регистрираните 32 заболяванията водещи диагнози са:

- Хроничен бронхит – 10 случая (31,25 %)
- Смушение в зрението – 5 случая (15,62%)
- Пневмония – 3 случая (9,37 %)
- Специални симптоми и синдроми - 3 случая (9,37 %)
- Алергичен ринит – 2 случая (6,25%)
- Други - 9 единични случая (28,12%) – затлъстяване, неврози, нарушение на рефракцията и акомодацията, болести на ухото, артропатии и други.

ЗДРАВНО СЪСТОЯНИЕ И ФИЗИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ

Физическото развитие на учениците се определя по антропометричните показатели ръст и тегло, които се оценяват в съответствие с нормите за съответната възраст и пол. При индивидуалната оценка на физическото развитие на учениците се оформят три групи: норма, разширена норма и извън нормата.

Медицинските специалисти от здравните кабинети в училищата са извършили индивидуалните измервания на ръст и тегло на учениците.

Броят на подлежащите ученици от представените данни на медицинските специалисти от учебните заведения е 9326, а броят на измерените 8923 (95,67%). Не са измерени 403 (4,51%).

1. Резултати и оценка за ръста на учениците

Учениците са разпределени в две възрастови групи (7-14г. и 14-18г.), със следните резултати:

норма – 7336 (82,21%)		разширена норма – 1222 (13,69%)		извън нормата – 365 (1,79%)	
7-14г.	14-18г.	7-14г.	14-18г.	7-14г.	14-18г.
4955 (55,53%)	2381 (26,68%)	866 (9,7%)	356 (3,99%)	262 (2,93%)	103 (4,09%)

2. Резултати и оценка на теглото:

На 8923 от 9326 ученици е измерено теглото (95,67%). Непрегледаните ученици са 403 (4,51%).

Учениците са разпределени в две възрастови групи (7-14г. и 14-18г.), със следните резултати:

норма – 6850 (76,76%)		разширена норма – 1411 (15,81%)		извън нормата – 662 (7,42%)	
7-14	14-18	7-14	14-18	7-14	14-18
4579 (51,31%)	2271 (25,45%)	987 (11,06%)	424 (4,75%)	516 (5,78%)	146 (1,63%)

3. Физическа дееспособност на учениците

Тестовите за физическа дееспособност на учениците са проведени от учителите по физическо възпитание в училищата. Предоставената информация за резултатите от проведените през учебната 2019/2020 г. тестове показват, че нормите са покрили **9044 от 9326 ученици (96,97%)**.

Напълно освободените от часовете по физическо възпитание ученици са 163 (1,74 %), няма включени ученици в групи по лечебна физкултура.

4. Данни и оценка на здравословното състояние на учениците

През учебната 2019/2020г. са регистрирани и съобщени 121 заболявания (1,35%) от общо прегледаните 8923 ученици.

Структурата на заболяванията, според установените при профилактичните прегледи за учебната 2019/2020г. показват:

- Водещо място на учениците със затлъстяване - 23 ученици (19%).
- Второ място са учениците с епилепсия – 11 ученици (9%)
- Трето място са учениците с хроничен бронхит – 9 ученици (7,43%)
- Четвърто място са учениците с астма - 8 ученици (6,61%)
- Пето място са ученици със смущения в зрението - 7 ученици (5,8%)
- Останалите заболявания (гръбначни изкривявания, нарушения на рефракцията и акомодацията, диабет, алергичен ринит, хипертонична болест, вродени аномалии, ДЦП, хипертония и др.) са общо 63 (52%), представени от единични случаи.

5. Диспансерно наблюдение на учениците

Съгласно изискванията на Наредба № 8/3.11.2016 г. за профилактичните прегледи и диспансеризацията, учениците с диагнози, подлежащи на диспансерно наблюдение, се

обслужват от лекари специалисти по профила на заболяването. Личните лекари отразяват тази информация в профилактичните карти на учениците.

На диспансерен учет се водят 122 ученика (1,36%) от общо прегледаните 8923 ученика.

Най-голям е броят на случаите с др. поведенчески и емоционални разстройства – при 21 ученика (17,35%), следвани от астма – 10 (8,26%), неалергична астма - 8 (6,61%), епилепсия – 8 ученика (6,61%), намаление на зрението на двете очи – 7 ученика (5,79%), два случая с по пет ученика с инсулинозависим диабет и други остеохондродисплазии, два случая с по четири ученика с детска церебрална парализа и хипертония. Следват случаи на други юношески артрити, слепота, хипертония, глухота, левкемия, ахондроплазия, последици от термични и химични изгаряния и др. – 50 случая общо (41,32%).

ИЗВОДИ:

1. Анализът е изготвен на база предоставените данни от профилактични прегледи с обхват под 100% (от четири учебни заведения и две детски градини не постъпиха данни, поради липса на медицински специалист).
2. При регистрираните заболявания преобладават болестите на обмяната (затлъстяване), на дихателната и храносмилателната система, на нервната система, зрителни нарушения, гръбначни изкривявания и др.
3. Независимо от факта, че ежегодно на медицинските специалисти се организират обучения и се дават указания за попълване на формулярите, все още има некоректно попълнени таблици. Най-често срещаният пропуск е, че се попълва само броят на децата и учениците, но не навсякъде се вписва броят на прегледаните. В част от случаите не се отбелязва правилно или липсва броят на децата и учениците с болести, подлежащи на диспансеризация. Всички тези факти, налагат допълнително да се изиска липсващата информация, която се отразява на отделните показатели.

За намаляване на заболяванията при децата и учениците е необходимо да се работи по-активно в посока към:

- Повишаване на двигателната активност и закаляване на децата и учениците;
- Контрол и мерки по отношение на здравословното хранене на подрастващите, в съответствие с физиологичните норми и изискванията на наредбите за хранене;
- Осигуряване на ергономична училищна мебел, съобразно ръста на децата в различните възрасти, което е едно от условията за профилактиката на гръбначните изкривявания;
- Осигуряване на осветление, съответстващо на хигиенните норми и намаляване престоя пред телевизорите и компютрите – от голямо значение, за да се намаляват зрителните нарушения в детската и ученическа възраст;
- Осигуряване и спазване на оптималната учебна натовареност чрез правилно съставяне на седмичните разписания и балансиране на учебна заетост, активна почивка и спорт;
- Включване на дейности за намаляване на рисковите поведенчески фактори – тютюнопушене, употреба на алкохол, нездравословно хранене и ниска двигателна активност.

Затлъстяването ежегодно бележи известен ръст, с което се потвърждава, че децата не се хранят здравословно, консумират повече въглехидрати, в менюто често липсват пресни плодове и зеленчуци.

В създалата се извънредна епидемична обстановка в страната от месец март 2020 г. и въведената електронна форма на обучение при децата и учениците, двигателната активност е намаляла съществено. Преобладава времето пред електронни устройства (смарт-телефон, компютър, телевизор и др.).

По-големият брой децата със смущения в зрението, вероятно се дължи, както на по-доброто им обхващане с профилактичните прегледи, където се диагностицират, така и на неергономичната учебна мебел в класните стаи и кабинети или времето прекарано пред екраните на електронните устройства.

Небалансираното хранене, замърсеността на околната среда, натоварените учебни програми и стресовите ситуации в учебната и околна среда допринасят за алергизацията и намалената резистентност на детския организъм към различни патогенни и химични фактори.

Мерки, които могат да се предприемат за подобряване на здравословното състояние на децата и учениците:

От медицинските специалисти в детските и учебни заведения:

- да организират и провеждат мероприятия за здравословно хранене и превенция на отклоненията в хранителното поведение;
- да участват активно в изготвянето и контрола на седмичните менюта, както и в избора на доставчик на хранителни продукти и храни;
- да участват активно с директорите в изготвянето на седмичните учебни разписания в училищата и да упражняват вътрешен контрол за правилното организиране на дневния режим в детските заведения.
- да участват във всички спортни мероприятия с децата и учениците, за повишена двигателна активност и превенция на проблемите свързани с наднорменото тегло.
- да информират родителите за необходимостта от предоставяне на информация за проведените профилактични прегледи на децата и учениците, да повишат визителността си за предоставяне в срок на талоните от профилактични прегледи с ясни и точни диагнози, в съответствие с изискванията на Наредба № 8 за профилактичните прегледи и диспансеризацията (обн. ДВ. бр. 92 и 93 от 2016 г.).

От ръководствата на учебните заведения:

- да мотивират за работа медицинските специалисти в ръководените от тях учебни заведения;
- при записването на децата в детските заведения и училища, да изискват от родителите да предоставят необходимата здравна документация;
- да се спазват изискванията в ***Наредба № 9 за здравно-хигиенните изисквания при използването на персонални компютри в обучението и извънучебните дейности на учениците***, като медицинските специалисти активно да информират родителите и учениците за необходимостта от контрол на зрението един път годишно от лекар специалист.
- да съдействат активно за пълноценното използване на наличната спортна база, като същата се поддържа в добро хигиенно състояние и се оборудва с подходящи уреди и съоръжения;
- да организират мероприятия сред природата в извън учебно време за подобряване на физическата активност на подрастващите.

3.ОЦЕНКА НА ХРАНЕТО НА ДЕЦА ОТ ОРГАНИЗИРАНИ КОЛЕКТИВИ

Оценка на храненето на децата и учениците в организирани колективи на община Тутракан през 2020г.

Осигуряването на здравословно хранене на децата и учениците е дейност, която се контролира от органите на държавния здравен контрол и включва контрол по спазване изискванията за здравословно хранене на децата и учениците, съгласно следните наредби:

- Наредба № 6 от 2011г. за здравословно хранене на децата от 3 до 7 години в детските заведения;
- Наредба № 37 от 2009г. за здравословно хранене на учениците.

Проверките се извършват на място в детските градини и училищата.

При приготвянето на храната се използва Сборник с рецепти за здравословно хранене на децата за съответната възраст и на учениците: Сборник рецепти с наръчник за хранене на децата от 3 до 7 годишна възраст от 2004 г., Сборник с рецепти за здравословно хранене на децата от 3 до 7 години от 2020г. и Сборник с рецепти за здравословно хранене на децата от 7 до 19 години от 2012г..

Зареждането с хранителни продукти се извършва от 4 фирми, избрани по реда на ЗОП от общината, но не винаги доставките са в съответствие с изискванията за осигуряване на необходимия продуктов набор, съгласно цитираните наредбите.

В община Тутракан се извършиха 6 оценки за здравословно хранене на седмичното меню за 2 последователни седмици от месец октомври и месец ноември на 3-те детски градини (ДГ „Патиланчо“, ДГ „Славянка“ и ДГ „Полет“) и 3 училища (СУ „Христо Ботев“, СУ „Йордан Йовков“ и СПИ с. Варненци). В детските заведения и училищата не са записани деца и ученици, нуждаещи се от диетично хранене. Във всяко детско и учебно заведение работи медицински специалист, който участва в изготвянето на седмичното меню.

Оценка на храненето на деца от детски заведения по Наредба № 6 за здравословно хранене на децата от 3 до 7 год. възраст

Оценка за енергийност и хранителни вещества в седмично меню:

Енергийния прием за ден, съобразно изготвените дневни и седмични менюта по рецептурник е в порядъка от 901,08ккал (ДГ „Славянка“ гр. Тутракан) до 1197ккал (ДГ „Патиланчо“ - гр. Тутракан), при препоръчителна норма 1012,5ккал за деца от 3 до 4 години и 1200ккал за деца от 5 до 7 год. възраст.

Среднодневният прием на белтък е изчислен в порядъка от 13,97% до 16,57% от общата енергийна стойност на храната, което съответства на препоръчителната норма от 10-20%.

Среднодневният прием на мазнини е изчислен в порядъка на 11,54% – 40,01 % от общата енергийна стойност на храната, което не съответства на препоръчителната норма от 25-35%, като е надхвърлена в ДГ „Патиланчо“ - гр. Тутракан и ДГ „Полет“. В ДГ „Славянка“ – гр. Тутракан приема за мазнини съответства на нормата.

Среднодневният прием на въглехидрати е изчислен в порядъка на 59,77% – 61,98%, от общата енергийна стойност на храната. Приемът на въглехидрати превишава препоръчителната норма от 45% до 60% за една от детските градини (ДГ „Славянка“ – гр. Тутракан).

Продуктови набори: от представените дневни и седмични менюта и калкулационните ведомости към тях се установи, че се включват всички групи храни, съответстващи на среднодневните продуктови набори при четирикратно хранене на децата, но количествата не съответстват за достигане на определения баланс.

Зърнени храни

От тази група храни на децата се предлага: хляб и тестени изделия, брашно (за тестени закуски, ястия, десерти и др.), други зърнени храни (царевица, овесени ядки, каши на зърнена основа, закуски на зърнена основа), макаронени изделия, ориз и картофи.

Хлябът и тестените изделия са над препоръчителната норма в ДГ „Славянка“ – гр. Тутракан, под препоръчителните среднодневни норми са в ДГ „Полет“ – гр. Тутракан. Макаронени изделия се предлагат само веднъж седмично или само като компонент към супа-фиде, което е недостатъчно и препоръчителната норма не се достига в ДГ „Полет“ - гр. Тутракан. Картофи се предлагат под препоръчителните норми в две от детските заведения – ДГ „Славянка“ и ДГ „Патиланчо“ – гр. Тутракан. В два от дните на седмицата се предлага пълнозърнест хляб, по-често към едно хранене и по-рядко за целия ден. От другите зърнени храни се предлагат зърнени закуски, корнфлейкс, овесени ядки, царевица и каши на зърнена основа. В ДГ „Полет“ други зърнени храни са над нормата, а в ДГ „Славянка“ и ДГ „Патиланчо“ са под допустимите норми.

Плодове и зеленчуци

Ежедневно на децата се предлага плод за подкрепителна закуска в 10ч. или десерт (50-100 - 200 гр.) – най-често ябълка, банан, грозде, круша, мандарина и портокал в зависимост от сезона. Предлагането на плодове не достига препоръчителните средно дневни норми от 180-250 гр., предлаганият плод е недостатъчен в ДГ „Патиланчо“ – гр. Тутракан. По-голяма част от плодовете се предлагат по проект „Училищен плод“.

Зеленчуците се предлагат и като добавка към сутрешната закуска (30гр.) в един до два дни, а в един до пет дни от седмицата в детските градини се предлага салатата към обедното хранене (зеле, моркови, краставици, домати в различна комбинация). Под

препоръчителните норми зеленчуци се предлагат в ДГ „Патиланчо“ и ДГ „Славянка“ – гр. Тутракан.

Мляко и млечни продукти

Сутрешната или следобедна закуска включва млечен продукт - сирене, извара, кашкавал в препоръчителните норми, само в ДГ „Полет“ приема им е под препоръчителната норма.

Кисело или прясно мляко се предлага в два до три дни от седмицата към сутрешната или следобедна закуска. Често прясното мляко е включено в десерт (мляко с ориз, крем с мляко) и в застрейка. По среднодневен продуктов набор препоръчителния прием на млякото за децата е 300мл., като същият не е достигнат в нито една от трите ДГ.

Използваното мляко (кисело и прясно) е с масленост 2,0% и 3,6%.

Храни, богати на белтък

Всеки ден от седмицата на децата се предлага месо, като продукт включен в супата или в основното ястие. По-често се предлага мляно месо (свинско или в съотношение 60/40 с телешко) и птиче месо. Свинско месо се предлага 1 до 2 пъти в месеца. По калкулационни ведомости грамажът на месото включено в менюто се спазва, съответно за супа и основно ястие, достигната е препоръчителната среднодневна норма за месо (53-60 гр.) във всички детски заведения.

Към сутрешните и следобедни закуски се предлагат твърди колбаси и мляно месо за принцеси.

В един от дните на децата се предлага риба от 13,4 до 15 гр. в супа или в основно ястие при среднодневна препоръчителна норма от 15-20 гр., която се достига само в едно детско заведение ДГ „Славянка“ – гр. Тутракан.

Един път в седмицата на децата се предлага яхния от бял боб или леща, като в една от детските градини ДГ „Полет“ – гр. Тутракан в проверения период тези храни са под препоръчителните норми.

Яйцата са включени като добавка към сутрешната закуска (1/2 от яйцето), по-рядко в основни ястия и по-често в застрейки или заливки на ястията, както и в тестени закуски. Приемът на яйца в ДГ „Полет“ и ДГ „Патиланчо“ в гр. Тутракан е недостатъчен.

Течности

Като течности на децата се предлага чай с/без лимон-топъл и студен (150гр.), айрян (100-150гр.), 100% натурален сок (100-150 гр.), компот, медовина - до 2 пъти през деня. От калкулационните ведомости се установи – препоръчителната норма от 75 мл не се постига за натурални сокове от плодове и зеленчуци във всички проверени детски заведения.

Ограничаване на мазнини, захар и сол

Във всички детски заведения пилешкото месо се предлага без кожа.

Намалено е количеството на добавената захар посочена в Сборник с рецепти. Не се предлагат захарни изделия. От калкулационните ведомости се установи, че включената захар в храната на децата надвишава препоръчителната норма (17гр.) в ДГ „Полет“ – гр. Тутракан.

В нито една от трите детски градини не се предлагат конфитюри на децата.

В детските заведения има нагласа за ограничено влагане на сол при приготвяне на ястията, подкрепителните закуски и айряна – предварително изкисване на солени продукти (сирене, маслини) и предлагане на айрян без сол.

Добавените мазнини са в границите на препоръчителните норми, но за сметка на растителните мазнини. Кравето масло се предлага в много малки количества.

Предлагане на промишлено произведени месни полуфабрикати (заготовки на кебапчета, кюфтета и др.) - не се предлагат във всички проверени детски градини.

Предлагане на колбаси за основно ястие - не се предлагат.

Предлагане на пържени храни – не се предлага пържена храна във всички проверени детски градини.

Констатации за кулинарната обработка при приготвяне на храната

В детските заведения храната се приготвя, като се спазват здравословните кулинарни технологии (варене, задушаване или печене на умерена температура на фурна).

Констатирани несъответствия през оценения период: ДГ „Полет“ – гр. Тутракан (09.11.20 г. – 13.11.20 г.); ДГ „Патиланчо“ гр. Тутракан (28.09.20 г. – 02.10.20 г.); ДГ „Славянка“ – гр. Тутракан (09.11. 20 г. – 13.11.20 г.)

- В ДГ „Полет“ гр. Тутракан в храненето на децата не са осигурени препоръчителните среднодневни норми за хляб и тестени изделия, мляко и млечни продукти, ориз, макаронени изделия, риба, яйца, бобови храни, зеленчукови сокове и сокове от плодове. В ДГ „Патиланчо“ гр. Тутракан, за периода не са постигнати препоръчителните норми за картофи, плодове, зеленчуци, мляко, яйца и риба. В ДГ „Славянка“ гр. Тутракан е недостатъчен приема на макаронени изделия, други зърнени храни, картофи, мляко и зеленчуци.
- В седмичното меню на ДГ „Полет“ – гр. Тутракан приемът на други зърнени храни – царевича, овесени ядки, каши на зърнена основа, закуски на зърнена основа, картофи и захар е над препоръчителните норми за възрастовите групи. В седмичното меню на ДГ „Славянка“ гр. Тутракан преобладават тестените изделия, а в ДГ „Патиланчо“ гр. Тутракан не са установени групи храни предлагани на децата над препоръчителния среднодневен прием.
- В Детска градина „Патиланчо“ гр. Тутракан от другите зърнени храни се предлага на децата само корнфлейкс, не се предлагат от другите зърнени храни (жито, овесени ядки, мюсли, елда). В ДГ „Славянка“ се предлага само зърнена закуска веднъж седмично.
- В Детска градина „Полет“ гр. Тутракан през оценения период не се предлагат на децата ориз, зеленчукови сокове и сокове от плодове.
- В ДГ „Славянка“ и ДГ „Полет“ макаронените изделия се предлагат само като компонент (фиде) в супа три пъти в седмицата, което е недостатъчно.
- Не е осигурена препоръчителната енергийна стойност на храната, нужна за адекватен растеж и развитие на децата в нито една от трите детски градини.
- В Детска градина „Патиланчо“- гр. Тутракан Сборник рецепти с ръководство за здравословно хранене на децата от 3 до 7 годишна възраст от 2020г. (второ преработено издание) не се ползва още в този период.

Оценка на хранене на учениците в ученическите столове, съгласно изискванията на Наредба № 37 за здравословно хранене на учениците

През 2020 г. оценка на храненето в организирани ученически колективи е извършена на 3 учебни заведения в община Тутракан: СУ „Йордан Йовков“ гр. Тутракан, СУ „Христо Ботев“ гр. Тутракан и Социално-педагогически интернат „Христо Ботев“ – с. Варненци.

В учебните заведения, в които се предлага организирано хранене работят медицински специалисти, които участват в изготвянето на седмичното меню, като се ползва „Сборник рецепти за ученическите столове и бюфети“ от 2012г.

Храненето се осъществява в столови с осигурени умивални за учениците с течаща топла вода и сапун.

Трите учебни заведения разполагат с кухненски блокове и столови, строени за целта. Храната се приготвя на място. Осигурена е трапезна посуда от алпака и умивалня за измиване и дезинфекция на съдове. Използват се разрешени биоциди за дезинфекция.

В ученическите столове на СУ „Йордан Йовков“- гр. Тутракан и СУ „Христо Ботев“ гр. Тутракан се предлага само обяд или закуска и обяд. Обедното меню е тристепенно (супа, основно ястие и десерт). Хранителният режим на учениците от СПИ с. Варненци включва закуска, обяд и вечеря 7 дни в седмицата.

Оценка за енергийност и хранителни вещества на седмично меню:

По изготвените дневни и седмични менюта средно-дневният енергиен прием е в порядъка от 572,99 до 719,42ккал за обяд и закуска (55%), при препоръчителна норма от 567ккал до 724,5ккал в двете възрастови групи.

Средно-дневният енергиен прием при меню за целодневно хранене (100%), включващо закуска, обяд и вечеря е в порядъка на 1899,3ккал при препоръчителна норма от 2760ккал дневно. Най-нисък енергиен прием е установен в СУ „Христо Ботев“- гр. Тутракан, където съответно е под нормата за възрастта 10-14 год.

Среднодневният прием на белтък е в порядъка от 15,2% до 20,54% от общата енергийна стойност на храната, което надхвърля препоръчителната норма от 10-15%.

Среднодневният прием на мазнини е в порядъка от 21,16% до 30,42 % от общата енергийна стойност на храната, което не съответства на препоръчителната норма от 25-35%. Приема на мазнини в СУ „Йордан Йовков“ – гр. Тутракан и СУ „Христо Ботев“ – гр. Тутракан е под нормата за двете възрастови групи, среднодневния прием на мазнини в СПИ с. Варненци леко надвишава нормата.

Среднодневният прием на въглехидрати е в порядъка от 45,47% до 58,47%, от общата енергийна стойност на храната. Под препоръчителната норма от 55 до 65% са въглехидратите в седмичните менюта на СУ „Йордан Йовков“ гр. Тутракан и СУ „Христо Ботев“ гр. Тутракан.

Продуктови набори: от представените седмични менюта се установи, че в седмичните менюта не са включени всички групи храни.

Зърнени храни

От тази група храни на учениците се предлага бял хляб, брашно, ориз, макаронени изделия, картофи.

На учениците от СУ „Йордан Йовков“ гр. Тутракан и СПИ с.Варненци се предлага пълнозърнест хляб. Други пълнозърнести храни не се предлагат. На учениците от СУ „Христо Ботев“ – гр. Тутракан не се предлагат никакви пълнозърнести храни.

Плодове и зеленчуци

На учениците се предлагат плодове, но не са достатъчни за достигане на препоръчителната норма. В менюто на трите училища плодовете са под нормата и консумацията не е ежедневна.

Зеленчуците се предлагат като компонент вложени към основното ястие или супата, салати от пресни зеленчуци не се предлагат на учениците от СУ „Христо Ботев“ гр. Тутракан и СУ „Йордан Йовков“ гр. Тутракан. В СПИ с. Варненци ежедневно се предлага салата към обедното хранене – най-често от зеле, моркови, домати и краставици, но и в трите училища приема е недостатъчен за достигане на препоръчителната норма.

Мляко и млечни продукти

Мляко (кисело или прясно) се предлага на учениците от СУ „Христо Ботев“ гр. Тутракан и СУ „Йордан Йовков“ – гр. Тутракан само като компонент вложен при приготвянето на десерти, баница, заливки за основни ястия или застройка за супа. В СПИ с. Варненци мляко се предлага и като напитка. Използваното кисело и прясно мляко е с 2% масленост, порядко с 3.6% и не се достига препоръчителната норма за мляко и млечни продукти в нито едно от училищата. Млечни продукти (сирене, кашкавал, извара) на учениците от СУ „Йордан Йовков“ – гр. Тутракан не се предлагат изобщо през оценения период.

Храни, богати на белтък

Всеки ден от седмицата на учениците се предлага месо, включено в супата или в основното ястие. По-често се използва кайма (свинска или смес в съотношение 60/40 с телешко), както и птиче месо. По-рядко се предлага свинско месо в супа или основно ястие. Друг вид месо не се предлага в нито едно от училищата.

На учениците не се предлага риба, в нито едно от училища за оценения период. Други храни богати на белтък, които се предлагат са яхния или супа от бял боб или леща веднъж до два пъти седмично.

Яйцата са включени в застройкики или заливки.

Ограничаване на мазнини, захар и сол

Във всички ученически столове пилешкото месо се ползва без кожата. Добавените мазнини в менютата на СУ „Христо Ботев“ – гр. Тутракан и СПИ с. Варненци са в границите на препоръчителните норми, в менюто на СУ „Йордан Йовков“ – гр. Тутракан леко се надвишава нормата. Кравето масло се предлага в много малки количества за сметка на растителните мазнини и в трите училища. Захар се предлага добавена към десерти в препоръчителните норми и за трите училища. В СУ „Христо Ботев“ – гр. Тутракан се предлагат сиропирани пасти, внесени от вън.

Предлагане на колбаси за основно ястие - колбаси в основно ястие не се предлагат.

Предлагане на пържени храни - не се предлага пържена храна.

Констатации за кулинарната обработка при приготвяне на храната

В ученическите столове храната се приготвя, като основно се използват кулинарните технологии: варене, задушаване или печене на умерена температура.

Констатираните несъответствия през оценения период:

СУ „Христо Ботев“ гр. Тутракан (28.09.20 г. – 02.10.20 г.); СУ „Йордан Йовков“ гр. Тутракан (23.11.20 г. – 27.11.20 г.); СПИ с. Варненци (28.09.20 г. – 04.10.20 г.)

- Не е осигурена препоръчителната енергийна стойност на храната за учениците от двете възрастови групи в СПИ с. Варненци и СУ „Христо Ботев“ – гр. Тутракан, нужна за здравословното хранене на учениците. В СУ „Йордан Йовков“ – гр. Тутракан енергийния прием е достатъчен.
- Не се предлагат ежедневно зеленчуци като салата към обяда на учениците от СУ „Христо Ботев“ – гр. Тутракан и СУ „Йордан Йовков“ – гр. Тутракан.
- Не се предлага ежеседмично риба на учениците в нито едно от оценените училища.
- Мляко се предлага само като компонент към десерт в СУ „Христо Ботев“ – гр. Тутракан и СУ „Йордан Йовков“ – гр. Тутракан, което е недостатъчно за достигане на препоръчителните норми. Млечни продукти (сирене, извара, кашкавал) не се предлагат на учениците от СУ „Йордан Йовков“ – гр. Тутракан.
- В седмичните менюта и на трите училища плодовете са под препоръчителната норма и консумацията на пресни плодове не е ежедневна. В менюто на СПИ с. Варненци и СУ „Христо Ботев“ – гр. Тутракан пресните плодове изцяло липсват, а в СУ „Йордан Йовков“ – гр. Тутракан се предлага пресен плод само в 1 ден от седмицата (100 гр. банан).
- В СУ „Христо Ботев“ – гр. Тутракан се предлагат сиропирани пасти, внесени от вън.
- В седмичното меню на СУ „Йордан Йовков“ – гр. Тутракан добавените мазнини надвишават препоръчителните норми.

Предлагане на диетична храна – не се предлага диетична храна, няма регистрирани деца и ученици със здравословни проблеми, нуждаещи се от диетично хранене, предписано от лекар.

Здравно-освидетелстване на обслужващ персонал – всички работещи в кухните на детските заведения и ученическите столове са освидетелствани по изискванията на Наредба № 15 за ЛЗК (заверени и регистрирани в РЗИ ЛЗК, с отразени първични и периодични мед. прегледи).

Предприети мерки:

Издадени и връчени са 3 броя предписания на детски градини и 3 броя предписания на училища в община Тутракан за провеждане на задължителни здравни мерки, относно:

За училищата:

- Осигуряване на препоръчителната норма за зеленчуци, плодове, мляко и млечни продукти;
- Предлагане на риба поне веднъж в седмичното меню на учениците;
- Преустановяване предлагането на сладкарски изделия (пасти) на учениците от СУ „Христо Ботев“ гр. Тутракан;
- Ограничаване влагането на мазнини в менюто на СУ „Йордан Йовков“ гр. Тутракан, като се съобрази с препоръчителните норми;
- Осигуряване на препоръчителната енергийна стойност на храната за учениците от двете възрастови групи, с разнообразна и балансирана храна, нужна за адекватното развитие и растеж на учениците от СУ „Христо Ботев“ гр. Тутракан и СПИ с. Варненци;
- Спазване на здравословните изисквания при изготвянето на дневни и седмични менюта за осигуряване на пълноценна и разнообразна храна, достатъчно свежи плодове и зеленчуци, ограничаване приема на мазнини, сол и захар и др.

За детските градини:

- Осигуряване на препоръчителната норма за хляб и тестени изделия, макаронени изделия, други зърнени храни, ориз, картофи, зеленчуци, плодове, мляко и млечни продукти, яйца, риба, бобови храни, плодови и зеленчукови сокове, краве масло;

- Включване на поне един представител от групата на пълнозърнестите продукти – жито, овесени ядки, мюсли, елда в менюто на ДГ „Патиланчо“ гр. Тутракан;
- Ограничаване приема на картофи, захар и други зърнени храни – царевица, овесени ядки, каши на зърнена основа, закуски на зърнена основа в ДГ „Повет“ – гр. Тутракан;
- Осигуряване на препоръчителната енергийна стойност на храната за децата от двете възрастови групи с разнообразна и балансирана храна нужна за адекватното им развитие и растеж.
- Използване на Сборник рецепти с ръководство за здравословно хранене на децата от 3 до 7 годишна възраст от 2020 г.(второ преработено издание) в ДГ „Патиланчо“ гр. Тутракан;
- Спазване на здравословните изисквания при изготвянето на дневни и седмични менюта за осигуряване на пълноценна и разнообразна храна, достатъчно свежи плодове и зеленчуци, ограничаване приема на мазнини, сол и захар и др.

Очакваме развитие по темата със съвместната работа по Междунституционалния механизъм за контрол на храненето на децата и учениците в институциите в системата на предучилищното и училищно образование, която стартира през 2020г. по силата на подписано Споразумение № Д01-337/30.12.2029г. между министрите на три министерства (Министерство на образованието и науката, Министерство на здравеопазването и Министерство на земеделието, храните и горите). Тази дейност не беше осъществена поради епидемичната обстановка в страната свързана с разпространението на COVID-19 и продължителността на неприсъствено провеждане на учебни занятия, респ. липса на организирано хранене на деца и ученици в детски и учебни заведения.

4.ПРОУЧВАНЕ ЗА ОБЛЪЧВАНЕ ОТ РАДОН В ЖИЛИЩНИ И ОБЩЕСТВЕНИ СГРАДИ И РАБОТНИ МЕСТА

Със заповед № РД-01-378/01.07.2020 г. на министъра на здравеопазването, на РЗИ-Силистра беше възложено през 2020 г. да извърши дейности по Национален план за действие за намаляване на риска от облъчване от радон 2018-2022 г. към стратегия за намаляване на риска от облъчване с радон 2018-2027 г.

РЗИ-Силистра предприе следните действия за изпълнение на Националния план:

По приоритет 3. „Събиране и систематизиране на информация за облъчване от радон в жилищни и обществени сгради и работни места чрез провеждане на национално проучване и други систематизирани измервания“

Със заповед на директора на РЗИ-Силистра са определени областен координатор и състав на Областния координационен съвет (ОКС) за управление и координиране на дейността за изпълнение на политиката по намаляване на облъчването от радон на регионално ниво. ОКС включва представители на РЗИ, областна и общинска администрация, на териториални административни структури на МРРБ, МОСВ, МОН, КАБ, КИИП, КСБ.

Във връзка с извършване на дейности по *Национален план за действие за намаляване на риска от облъчване от радон за 2020 г.*, РЗИ-Силистра участва в провеждане на измервания на обемната активност на радон в жилищни сгради (подробни измервания за радоновата карта), организирани и направени на територията на област Силистра.

През месец януари 2020 г. се проведе работна среща с представители на Областна администрация-Силистра и общинските представители на ОКС, с цел обсъждане на организацията във връзка с провеждане на измерванията на обемната активност на радон в жилищни сгради. Извършено е обучение на присъстващите лица, които ще подбират доброволци за проучването.

Във връзка с провеждане на подробни измервания на обемната активност на радон в жилищни сгради, необходими за изработването на радонова карта, са извършени следните дейности:

- Разпределени са и са поставени в подходящи жилища на доброволци 617 бр. дългосрочни, 20 бр. краткосрочни и 12 броя дублиращи детектори.

- Попълнени са 415 бр. анкетни карти, със съдействието и на представители на общинските власти.
- След изтичане срока на престой на краткосрочните детектори в жилищните сгради, се извърши събирането им и с придружителен първичен протокол са изпратени до НЦРРЗ.

По приоритет 4. „Въвеждане на технически правила и норми за прилагане на практика на адекватни превантивни (защитни) мерки при строеж на нови сгради и коригиращи (възстановителни) мерки на съществуващи сгради в експлоатация“

След получаване на резултатите от проведено проучване на обемната активност на радон в жилищни сгради с констатиран високи стойности на радон (проведено в периода от 20.09.2018 г. до 20.09.2019 г.), са изготвени писма до 16 броя участници, които са информирани за конкретно установените резултати в тяхното жилище.

По приоритет 5. „Подобряване на обществената осведоменост за здравния риск от радон и възможностите за редуцирането му“

На интернет страницата на РЗИ-Силистра и чрез местните медии е публикувана информация за:

- Областна програма за намаляване на риска от радон 2018-2022 г.
- Информация във връзка с отбелязването на 7 ноември като „Европейски ден на радон“ от Европейската асоциация за радон (ERA) – вредното въздействие на високите нива на радона, начините за провеждане на измервания на обемната активност на радон (ОАР) и прилагане на мерки за редуциране на ОАР

На доброволците, участващи в националното проучване за измерване на обемната активност на радон в жилищни сгради, необходими за изработването на радонова карта, са предоставени информационни материали за повишаване на осведомеността им.

ДЕЙНОСТИ ПО ПРОФИЛАКТИКА НА БОЛЕСТИТЕ И ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО ПРЕЗ 2020Г.

През отчетната 2020г. експертите, от дирекция „Обществено здраве“ занимаващи се с профилактика на болестите и промоция на здравето, организираха и реализираха дейността в съответствие с националните и регионалните приоритети в областта на общественото здраве и свързаните с това профилактични дейности заложили в действащите Национални програми.

Основна цел на дейността беше повишаване на ефективността при извършване на профилактични и здравно-промотивни дейности. Работата беше насочена към ограничаване на вредното въздействие на рисковите фактори на околната среда и поведенческите рискови фактори с цел подпомагане на информирания избор за здравословен начин на живот. Обект на дейността бяха главно деца, ученици, медицински специалисти в детските заведения и училищата, както и класни ръководители, възпитатели, педагогически съветници, родители, граждани.

Бяха планирани, редица масови дейности и прояви, свързани с международни и национални дни, посветени на здравен проблем, оказана консултативна и методична помощ по проблемите на здравното образование, възпитание и профилактика на болестите, участие в изпълнението на редица национални програми в областта на профилактиката и промоцията на здравето.

Във връзка с обявеното извънредно положение от 13.03.2020 г. в Р България и въведените противоепидемични мерки за противодействие на разпространението на COVID – 19 се преустанови работата на много институции и произтичащите от това трудности в реализиране на планираните мероприятия и дейности по Национални здравни програми останаха неосъществени. Това наложи промяна на организацията на работа. Работата в ПЗПБЗ беше насочена по издадените заповеди на МЗ и заповед РД -01-41/24.03.2020 г. на директора на РЗИ.

І.ДЕЙНОСТИ ПО НАЦИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ХРОНИЧНИТЕ НЕЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ (2014-2020г.)

Тютюнопушене:

Световен ден без тютюн - 31 май:

Всяка година, РЗИ-Силистра отбелязва Световния ден без тютюнев дим, като подчертава здравните рискове, свързани с употребата на тютюн и се застъпва за намаляване на консумацията на тютюневи изделия. Мотото на тази годишната кампанията беше „Да говорим открито за последствията от тютюна“. Фокусът на посланията през 2020 година са насочени към ограничаване на отрицателното въздействие на тютюна върху здравето на младите хора.

По време на кампанията бяха осъществени следните инициативи:

- Тематично табло във фоайето на РЗИ – Силистра;
- Информационен материал под мотото, публикуван на интернет страницата на РЗИ-Силистра.
- Презентации сред ученици от различни класове, педагогически и непедagogически персонал на: СУ „Н.Й. Вапцаров“ в гр. Силистра на тема „Вредата от тютюнопушенето“ с акценти за вредите от тютюнопушене, промените в организма на пушача, състав на тютюна и мотиви за отказване. Проведена беше викторина с цел обратна връзка на възприетите знания по темата. На вниманието на средношколците беше представен филма на МЗ и се проведе дискусия по темата „Тютюнопушене“. Експерт извърши демонстрация с пушеща кукла „Сю“. На всички участници са разпространени здравно-образователни материали.

По повод на Международния ден без тютюнопушене - 21 ноември: здравно-образователен материал за сайта и тематично табло в сградата на РЗИ-Силистра под мотото: „Да спечелим заедно: един ден без цигари“.

Консултативен кабинет за консултиране за отказ от тютюнопушене: експерт от дирекция „Обществено здраве“ извършва информационно-методична дейност насочена към консултиране на граждани за отказ от тютюнопушене. За 2020 г. не са проведени консултации, поради обявеното извънредно положение.

В рамките на Националната програма за превенция на ХНБ, експертите проведоха Национално проучване на факторите на риска за здравето сред населението в Р.България. Проучването целеше да се установи нивото на разпространение на рисковите фактори – тютюнопушене, алкохол, хранене и физическа активност. В област Силистра беше проведено на следните групи от населението: 5 деца -1-6г.; 11 ученици 10-19 г. 61 лица – над 20 г. възраст. С всички лица беше проведена анкета на риска за здравето, измерване на ръст, тегло, ханш и артериално налягане. С всеки участник в проучването е извършено повторно телефонно интервю за събиране на информация за 24 часов втори хранителен прием. Проучването е извършено прецизно и е изпратено в определените срокове в НЦОЗА.

Злоупотреба с алкохол

По повод месец февруари –месец на трезвеността:

- здравно-образователен материал за сайта и тематично табло в сградата на РЗИ-Силистра.
- Презентации сред ученици от различни класове, педагогически и непедagogически персонал на ОУ „Иван Вазов“, ПМГ „Климент Охридски“, ПЗГ „Добруджа“ гр. Силистра, по темите: „Юношите и алкохолът. Не се оставяй да те удави алкохола“, „Път без изход – шофиране след употреба на алкохол и психотропни вещества“, и филм на МЗ пред 147 ученици и 10 педагози. На вниманието на учениците и педагогическия персонал бе извършена демонстрация с алко-очила, които пресъздават виждане след употреба на стимуланти, както и какъв е ефекта им върху човешките способности. На учениците бяха предоставени здравно-образователни материали на теми: „Алкохолът и ние“, „Алкохолът- рисков фактор за пътнотранспортни произшествия“.

През 2020 г. по модула „Злоупотреба с алкохол“ бяха обхванати 157 ученици и педагози, разпространени 314 бр. ЗОМ.

Здравословно хранене

- Информационен материал с препоръки за здравословно хранене на населението и тематично табло по повод **Световен ден за борба с хипертонията-17 май, Европейския ден за борба със затлъстяването-19 май и Европейския ден за здравословно хранене - 8 ноември.** с послания, насочени към подобряване на храненето.
- **Световната седмица на кърменето (1-7 август)**

С информационен материал на сайта и тематично табло в РЗИ-Силистра, за 28-ми пореден път се отбелязва Световната седмица на кърменето – глобална инициатива за насърчаване, подкрепа и защита на кърменето. Мотото на световната кампания през тази година беше: „**Подкрепяме кърменето за по-здрава планета**“ и отразява фокуса на кампанията– въздействието на храненето на бебетата върху околната среда, изменението на климата и е съобразена със съответната тематичната зона 3 на 17-те Глобални цели за устойчиво развитие, поставени от световните лидери през 2015 г., подчертаваща връзките между кърменето и околната среда/изменението на климата.

Физическа активност

10-май – Световен ден за движение за здраве и 16 май – Ден на българския спорт:

Тази година на сайта на РЗИ – Силистра беше публикуван здравно-информационен материал и тематично табло под мотото „От думи към дела -здраве за всички“ във виртуален формат. В светлината на ситуацията с пандемията от COVID-19, виртуалната кампания „От думи към дела-здраве за всички“ се превърна в още по-глобална платформа за насърчаване на здравето и благополучието на всички хора по света.

Виртуалните събития на кампанията се проведеха на 16-17 май 2020 г. и всеки можеше да участва в тях от дома си навсякъде по света. Те се провеждаха в подкрепа на постоянните усилия за подпомагане на хората да подобряват здравето им у дома (#HealthyAtHome, #HealthyHouse) и бяха стимул за всички нас към действие, които насърчават физическото и психическото здраве, включително и спазването на правилата за здравословно хранене и хигиена на ръцете, внимание към психичното здраве и много други.

II.ДЕЙНОСТИ ПО ОГРАНИЧАВАНЕ НА ОСТЕОПОРОЗАТА (205)

Във връзка със Световния ден без остеопороза -20 октомври, Здравната инспекция в сътрудничество с Асоциация „Жени без остеопороза“ се включи в таз годишната кампания провеждана под егидата на Международната фондация по остеопороза, която у нас както и в целия свят проточи онлайн в условията на COVID-19.

Кампания за 2020г. подчерта директната връзка между остеопорозата (позната като тихо и неусетно настъпващо заболяване) и фрактурите на костите, които имат сериозно и застрашаващо живота въздействие поради придружаващите ги болки, инвалидизация и зависимост от грижите на другите. Темата се фокусира върху „Остеопорозата – грижа на цялото семейство“, тъй като основно роднините поемат ролята на болногледачи, а тежестта на заболяването поставя отпечатък върху поколенията в семейството. Реализирани бяха следните дейности:

- Информационен материал на сайта и фейсбук страницата на РЗИ-Силистра;
- Тематично табло във фоайето на РЗИ-Силистра.

III.ДЕЙНОСТИ ПО ОКОЛНА СРЕДА И ЗДРАВЕ

- По повод 22 април - Световен ден на земята беше изготвено тематично табло в сградата на РЗИ.

IV.ЗДРАВНА СТРАТЕГИЯ ЗА ЛИЦА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ, ПРИНАДЛЕЖАЩИ КЪМ ЕТНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА (206)

През 2020г. експертите по ПЗПБЗ, оказаха организационно-методична помощ и реализираха разнообразни дейности по здравната стратегия за лица в неравностойно

положение, които бяха организирани в съответствие с традиционните дни, свързани със здравето. Тъй като не могат да се прилагат дискриминационни избори, то фокусните групи се избират така, че сред тях да има ромско население:

- По фактор употреба на алкохол е проведена беседа в ПЗГ „Добруджа“ – гр. Силистра, сред ученици и педагогическия персонал, обхванати бяха 12 ученици. Разпространени са 20 бр. ЗОМ. Темата беше представена с помощта на мултимедийна презентация и филм на МЗ „Път без изход- шофиране след употреба на алкохол и психотропни вещества“. Демонстрация с алко-очила беше с цел формиране в учениците отговорно поведение по отношение на консумацията на алкохол и шофиране в нетрезво състояние.
- Изпълнението на възложените дейности бяха обезпечени със средства по бюджета на МЗ. Средствата бяха изразходвани за отпечатване на здравно-образователни материали – брошури на теми: „Захранване на кърмачето“, „Имунизационна книжка“ в тираж по 500 броя.
- **Допълнителни дейности:** Във връзка с извънредната епидемична обстановка РЗИ съвместно с медицински медиатор при община Силистра бяха разпространени здравно-образователни материали на тема: „Предпазвай себе си и околните от заболяването COVID“ и „Намалете риска от заразяване с корона вирус“ в квартали с компактно ромско население в гр. Силистра.

V. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И КОНТРОЛ НА ХИВ/СПИН И СЕКСУАЛНО ПРЕДАВАНИ ИНФЕКЦИИ (СПИ) (2016-2020 г.) (207)

Основните дейности по програмата бяха насочени към ученици, медицински специалисти, педагози, и др., чрез организиране и провеждане на кампании през годината, при които бяха обхванати 135 лица:

14 февруари – първи етап на Националната АНТИСПИН кампания 2020 г.

- Информационен материал на сайта на РЗИ и тематично табло по темата.
- Във връзка с втори етап на Националната АНТИСПИН кампания 14 - февруари, съвместно с Ученически парламент и ПИЦ, експертите от РЗИ – Силистра участваха в инициативата „Будка за прегръдка“, която имаше за цел да насочи вниманието на гражданите към проблема СПИН и да повиши информираността за начините на предаване на ХИВ и сексуално предавани болести.
- В ПГСС с. Ситово се проведе лекция сред ученици и педагози от XI и XII класове на тема „Болести предавани по полов път“ и „ХИВ/СПИН: обичай красиво, обичай страстно, но безопасно.“
- „Дни на отворени врати от 11-14 февруари“ за безплатно консултиране и тестване за ХИВ с бърз тест в лабораторията на РЗИ – Силистра.

Международния ден за съпричастност със засегнатите от ХИВ/СПИН – 17 май 2020г.

Всяка година, през третата неделя на месец май, РЗИ – Силистра, отбелязва Международния ден за съпричастност със засегнатите от ХИВ/СПИН. Тази година инициативата премина под мотото: „ХИВ – помним, действаме, продължаваме“. Поради пандемията от COVID-19 и необходимостта всички ние да пазим здравето на хората от най-рисковите категории, сред които са и живеещите с вируса на ХИВ/СПИН, тази година всеки, който искаше да се включи в отбелязването на деня за съпричастност, можеше да го направи, като на 17 май, в 21.00 часа, постави на прозореца запалена свещичка или друга светлина в знак на солидарност.

- Изготвеоно тематично табло по темата.

Национална лятна АнтиСПИН кампания:

Поради извънредната епидемична обстановка в страната и произтичащите от това трудности не се проведе лятна антиСПИН кампания.

Световния ден за борба с ХИВ/СПИН – 1-ви декември 2020г.:

- Здравно-информационен материал на сайта на РЗИ – Силистра и тематично табло на тема „Глобална солидарност, гъвкави услуги“.

По време на АнтиСПИН кампаниите, реализирани от РЗИ-Силистра през 2020г. бяха разпространени 220 бр.ЗОМ и 180 бр. презерватива сред 135 ученици и граждани. Изготвени бяха 3 тематични здравно-информационни табла и бяха публикувани 2 здравно-образователни материала на интернет страницата на РЗИ.

VI.НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И КОНТРОЛ НА ТУБЕРКУЛОЗАТА (208)

Във връзка с Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България и **Световния ден за борба с туберкулозата - 24 март** бяха реализирани инициативи под надслов „**Време е да прекратим туберкулозата!**“:

- На сайта на РЗИ-Силистра здравно-образователен материал със заглавие „24 март – Световен ден за борба с туберкулозата“, в които са поместени епидемиологични данни за заболяемостта от туберкулоза в област Силистра от 2004 г. до 2019г.;
- Тематично табло под мотото „ **Време е да прекратим туберкулозата!**“

VII. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА РАДОН И НАЦИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Експертите от ПЗПБЗ посетиха администрации и колективи с цел набиране на доброволци за участие в Проучване за измерване на обемната активност на радон в жилищни сгради. Посетени и консултирани бяха 16 администрации в гр. Силистра и 15 граждани на града. На същите бяха предоставени информационни материали и кратки разяснения за рисковите фактори при установено наличие на радон. Анкетирани бяха 3 лица участници в проучването.

VIII. ДЕЙНОСТ ПО КОНТРОЛА НА МЕРКИТЕ СРЕЩУ COVID -19

В изпълнение на Заповед РД-01-41 от 24.03.2020 г. на директора на РЗИ – Силистра са осъществени дейности по държавен здравен контрол във връзка с обявеното извънредно положение в Р България:

- Във връзка със Заповеди: № 131/17.03.2020 г.; № 139/19.03.2020 г.; № 143/03.04.2020 г.; № 179/06.04.2020г; № 197/11.04.2020 г., Заповед 236/24.04.2020 г., Заповед РД-01-268/14.05.2020 г. на МЗ сме извършили здравен контрол на открити и закрити обществени места, в които се забранява посещението на **паркове и градини, спортни и детски площадки, съоръжения на открито**, съвместно с А.Генова:

- От 1 до 31 март – **38 бр.** проверки;
- От 1 до 30 април -**109 бр.** проверки;
- От 1 до 31 май 2020 г.- **12 бр.** проверки

Извършени 341 проверки на закрити обществени места(магазини, аптеки, оптики, банки, администрации и др.) по изпълнение на Заповедите на МЗ по прилагане на противоепидемичните мерки за ограничаване на COVID-19:

- Във връзка със Заповеди: № 369/30.06.2020 г.; № 402/15.07.2020 г. – 65 бр. проверки;
- Във връзка със Заповед № 446/31.07.2020 г.- 34 бр. проверки, 1 протокол за нарушения с Вх.№ 96-0024/24.08.2020 г. съвместна проверка с инспектор В.Петрова;
- Във връзка със Заповед №487/31.08.2020 г. – 16 бр. проверки
- Във връзка със Заповед: № 548/30.09.2020 г. – 22 бр. проверки;
- Във връзка със Заповед № 609/23.10.2020 г.- 19 бр. проверки;
- Във връзка със Заповед № 675/25.11.2020 г. – 26 бр. проверки

В периода м.март-м.април 2020г. експертите оказаха помощ на служителите от дирекция НЗБ, относно:

- Изготвяне на списъци на лица подлежащи на карантина без личен лекар;
- Извършиха проверки в системата НЗОК;
- Провеждаха телефонни разговори с лица които са под карантина;
- Извършиха проверка по жалба и изготвиха отговор до жалбоподателя;
- Съвместно с медицински медиатор при община Силистра и експертите от ПЗПБЗ разпространихме флаери по магазини и по улиците на гр. Силистра „Ф.Тотьо“, „Албена“, „Н.Й.Вапцаров“;
- През м. юли изготвиха график и разпространиха в детските градини на територията на областта здравно-образователни материали – книжка „ Моят герой си ти“.

- Експертите от ПЗПБЗ изпълняваха месечни графици от м. юни до м. октомври на граничен здравен контрол на ГКПП Силистра-Калъраш.

Епидемиологично проучване на общо 78 случая с COVID-19 беше извършено както следва: м. ноември - 32 случая и м. декември – 46 случая.

Връчване на предписания за изолация в домашни условия: през месец ноември и декември експерт връчи на 138 адреса в гр. Силистра, с. Калипетрово, с. Айдемир, гр. Алфатар 308 предписания за изолация в домашни условия и предписания за поставяне под карантина.

През м. декември са връчени устно по телефон 205 предписания на лица поставени в изолация в домашни условия и предписания за поставяне под карантина.

IX. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ:

Извън дейностите по национални програми са проведени:

Световен ден за борба с хипертонията- 17 май

Тематично табло за превенция на хипертонията, ограничаване на тютюнопушенето и одобряване на храненето с информационни материали предоставени от МЗ.

26 юни – Ден за безопасно движение по пътищата

- Информационен материал на сайта на РЗИ – Силистра и тематично табло.

16 – 22 септември 2020 г. - Дни на безопасността на пътя

„Остани жив! Пази живота!“и Европейска седмица на мобилността на тема „Чиста мобилност за всички“ под мотото „Избери как да се придвижваш“

- Информационен материал за сайта на РЗИ – Силистра и тематично табло.

X. ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧНА ДЕЙНОСТ

- През 2020 г. беше оказана ОМП на 66 медицински специалисти от здравните кабинети в детски и учебни заведения, насочена към планиране и отчитане на дейността по промоция и превенция на здравето на децата и учениците, анализ на данните от профилактичните прегледи, работа по Национални програми и здравно-образователни дейности.
- Проведени два планови семинара – онлайн със служители от дирекция „Обществено здраве“ на теми: „Оценка на здравословното състояние на деца и ученици от област Силистра“, „Здравни аспекти на тютюневите изделия“.
- Експерт от РЗИ –Силистра провежда ежемесечен мониторинг на процеса на обучение на персонала и супервизия по проект „Патронажна грижа“. През 2020 г. са извършени 24 проверки в общините гр. Главиница и гр. Силистра. За целта са изготвени и изпратени в МЗ доклади и времеви графици.

XI. УЧАСТИЕ В КОМИСИИ, СЪВЕТИ И ОБУЧЕНИЯ

- Заседание на Общинския консултативен съвет по въпросите на младежта (ОКСВМ).
- Заседание на Общ. съвет за сътрудничество по етническите и интеграционни въпроси.
- Заседание на Комисията на детето за обсъждане на Общ. програма за закрила на детето.
- Заседание на Областна комисия по безопасност на движението по пътищата;
- Заседание на Областна комисия за класиране на кандидатурите за членове на Съвета на децата към Държавната агенция за закрила на детето.
- Заседание на Общински съвет по наркотични вещества.
- Обучение в онлайн курс „Звук и видео в Power Point 2010“ .
- Онлайн обучение на тема“2020-П-15- Кодекс за поведение на служителите – функции и основни акценти“.
- Онлайн обучение,организирано от Държавната агенция по безопасност на движението по пътищата.
- Онлайн обучение на тема „ХОББ-отвън тютюнопушенето“, лектори – д-р София Ангелова и д-р Александър Симидчиев;
- Онлайн обучение на тема: „2020-ДК-14 Въведение в цифровите права“.

- Обучение по Проект „Социално приобщаване на представители на уязвими групи в община Ситово чрез подобряване на достъпа до социални и медицински услуги.
- Обучение на тема „Без хартиен документооборот“.
- Участие в Националната среща на координаторите по НП „ХНБ“ и обучение за провеждане на Национално проучване на факторите на риска на здравето сред населението на Р България в НЦОЗА

Обучителен семинар за консултантите от КООТ в НЦОЗА

ЛАБОРАТОРНИ ДЕЙНОСТИ

Дейността на РЗИ-Силистра по държавния здравен контрол изисква обективизиране с лабораторни изследвания на фактори на средата, имащи значение за здравето на човека. В тази връзка извършваме планов мониторинг по химични, микробиологични и радиологични показатели на питейни води от централно и ведомствено водоснабдяване, от местни водоизточници и на води от плувни басейни. Бутилирани води и козметични продукти също подлежат на лабораторни анализи по химични и микробиологични показатели. Тъй като, поради липса на лабораторни и медицински кадри, лабораториите в РЗИ-Силистра преустановиха дейност, тези лабораторни анализи се извършваха по договор от РЗИ-Добрич и РЗИ-Варна.

За обективизиране на държавния здравен контрол на фризьорски, бръснарски, козметични салони, детски, учебни и здравни заведения, в РЗИ-Силистра извършваме анализ на проби от биоциди и дезинфекционни разтвори за съдържание на АДВ.

За изготвяне на шумовата характеристика на гр.Силистра осъществяваме измерване на транспортен шум с наши средства и служители, по съгласувана от ГДЗИ Програма, но имайки предвид обявената епидемичната обстановка в страната и тенденцията към запазване на измерените нива на шума в гр. Силистра през последните 5 години, през 2020 г. не бяха извършени такива измервания.

Пробите за анализ на питейни води, води от плувни басейни, бутилирани води и козметични продукти са изпращани за анализ както следва:

- в РЗИ-Добрич – контрол на питейни води по показатели на постоянния мониторинг от централно водоснабдяване, ведомствени водоизточници, гравитачни чешми и контрол на води от басейни; контрол на текущи дезинфекции и контрол за стерилност в лечебни заведения и серологични изследвания за ХИВ, хепатит Б, хепатит С и Сифилис;

- в РЗИ-Варна - контрол на питейни води по показатели на периодичния мониторинг от централно водоснабдяване, ведомствени водоизточници, бутилирани води, контрол на козметични продукти;

По указание и разпределение от МЗ, мониторингът на питейни води по радиологични показатели се извършва в РЗИ-Русе. Мониторингът на електромагнитни полета се извършва от специалисти на РЗИ-Русе, по предварително съгласуван график. Относно мониторинга на нивата на радиоактивност в околната среда за целите на оценка на облъчване на населението, РЗИ-Силистра извършва организация съвместно с ОДБХ-Силистра във връзка с пробонабирането на определени от РЗИ-Русе храни и ги предоставя за извършване на контрол в отдел „Радиационен контрол“ при РЗИ-Русе.

За нуждите на протиепидемичния контрол в лечебни заведения, в изпълнение изискванията на МЗ за превенция и контрол на ВБИ се планира и осъществява контрол за качеството на дезинфекции и за стерилност, като взетите проби се изследват в РЗИ-Добрич. В РЗИ-Силистра изпълняваме само биологичен контрол на стерилизационна апаратура с пара под налягане, като инкубираме в термостат на 62⁰С биологични проби натоварени със спороносни микроорганизми, престояли в автоклав за времетраенето на работния цикъл за стерилизация на материали и консумативи.

Дейностите включващи лабораторен контрол на проби се осъществява на база годишен план, разчетен по тримесечия и месеци, разработен в съответствие с указанията на МЗ.

Пробонабирането се извършва от здравните инспектори. За логистиката отговарят главния секретар, който осигурява необходимите консумативи за пробонабиране, както и експерта-

физик от ДОЗ и главен-инспектор от ДНЗБ, които следят за изпълнение на планирания обем проби и показатели. Д АПФСО под ръководството на главния секретар изпълнява заявки и доставки на материали, консумативи, реактиви и хранителни среди за РЗИ-Добрич и РЗИ-Варна, които по силата на сключени договори извършват лабораторни изследвания по химични и микробиологични показатели, по плана на РЗИ-Силистра, които нямаме кадрови капацитет да изпълним.

Дейността по пробонабиране и доставяне на пробите се обезпечава с транспорт, за да се осигури доставка на пробите в деня на пробовземане.

Взетите по плана за 2020г. проби по ДЗК са групирани по направления, както следва:

- **козметични продукти** – само за целите на ДЗК 40 проби, от които 6 - за тежки метали (изследвани в РЗИ-Варна);
- **питейни води:**
 - 164 проби по показатели на постоянния мониторинг на водите за питейно-битови цели от централно водоснабдяване за целите на ДЗК (изследвани в РЗИ-Добрич);
 - 55 проби по показатели на периодичния мониторинг на водите за питейно-битови цели от централно водоснабдяване за целите на ДЗК (52 проби са изследвани по микробиологични и химични показатели в РЗИ-Варна и 3 проби по радиологични показатели - изследвани в РЗИ-Русе);
 - 8 бр. проби по показатели на постоянния мониторинг на питейни води от ведомствени водоизточници (изследвани в РЗИ-Добрич);
 - 8 бр. проби по показатели на периодичния мониторинг на питейни води от ведомствени водоизточници (изследвани в РЗИ-Варна);
 - 40 бр. проби на питейни води от местни водоизточници по микробиологични и химични показатели (изследвани в РЗИ-Добрич);
- **води от плувни басейни** (2 закрити и 10 сезонни) – 26 проби изследвани по микробиологични и химични показатели за целите на ДЗК (изследвани в РЗИ-Добрич);
- **бутилирани води** - 15 проби, изследвани по микробиологични показатели и 9 проби по химични показатели (изследвани в РЗИ-Варна);
- **биоциди и разтвори за дезинфекция** – само за целите на ДЗК 204 проби (анализите за АДВ са извършени в РЗИ-Силистра);
 - **проби от външна среда в лечебни заведения** за контрол на текущи дезинфекции и за контрол на стерилност – 1032 проби (изследвани в РЗИ-Добрич);
- **нейонизиращи лъчения** – 102 планови измервания по ДЗК (от екип на РЗИ-Русе);

В изпълнение на планираните и взети проби през 2020г. са извършени 5750 физико-химични, микробиологични, паразитологични анализи и физични измервания.

Резултатите от извършените лабораторни анализи показват:

По постоянния мониторинг на питейни води:

- *води от централно водоснабдяване* - от 164 проби води, изследвани по микробиологични и химични показатели, отклонения са показали 6 проби по показатели нитрати. Извършени са 902 изследвания по физико-химични и микробиологични показатели, с 896 отговарящи на нормативните изисквания (99,3%);
- *води от ведомствено водоснабдяване* – при 4 ведомствени водоизточника и взети 8 проби води предназначени за питейно-битови цели, не са установени отклонения от нормативните изисквания. Извършени са 44 изследвания по физико-химични и микробиологични показатели, отговарящи на нормативните изисквания (100%);
- *води от местни водоизточници*, които се ползват от населението за питейно-битови цели – от 40 взети проби, отклонения са показали 14 от тях по показатели нитрати, мътност, коли форми, ешерихия коли и микробно число. Извършени са 200 изследвания по физико-химични и микробиологични показатели, със 178 отговарящи на нормативните изисквания (89,0%);

По периодичния мониторинг на питейни води:

- *води от централно водоснабдяване по химични и микробиологични показатели* – от 52 взети проби отклонение са показали 7 от тях, по показатели нитрати, коли форми и

манган. Извършени са 1482 изследвания по микробиологични и физико-химични показатели, с 1475 отговарящи на нормативните изисквания (99,5%).

- *води от ведомствено водоснабдяване по химични и микробиологични показатели* – при 4 ведомствени водоизточника и взети 8 проби води предназначени за питейно-битови цели, отклонение е показала 1 от тях, по показатели коли форми, ентерококи и микробно число. Извършени са 1482 изследвания по микробиологични и физико-химични показатели, с 1475 отговарящи на нормативните изисквания (99,5%).
- *води от централно водоснабдяване по радиологични показатели* – от 3 взети проби изследвани в РЗИ-Русе, не са установени отклонения от нормативните изисквания.

По контрола на водите от плавни басейни:

По държавния здравен контрол през 2020 г. са взети 26 проби от 13 плавни басейни (10 открити и 2 закрити), като отклонения са установени при 5 от тях по показатели: окисляемост, общ коли титър, микробно число, ешерихия коли титър, ентерококов титър. Извършени са 156 физико-химични и микробиологични изследвания, като 146 (93,6%) отговарят на санитарно-хигиенните изисквания.

По контрола на продукти и стоки със значение за здравето на човека:

През 2020 г. са взети 24 проби бутилирани води (7 от натурални минерални води, 9 от бутилирани изворни води и 8 от бутилирани трапезни води). В РЗИ-Варна са извършени 483 анализа по физико-химични и микробиологични показатели. Отклонения от нормативните изисквания не са констатирани.

По контрола на козметични продукти:

За обективизиране дейността по държавния здравен контрол на козметични продукти през 2020 г. са взети 40 проби от козметични продукти за анализ по микробиологични и химични показатели, в т.ч. и тежки метали. Извършени са 144 изследвания в РЗИ-Варна, несъответствия не са констатирани.

По контрола на биоциди и разтвори за дезинфекция

За обективизиране на дейността по държавния здравен контрол в обекти с обществено предназначение (детски, учебни, лечебни, фризьорски, бръснарски и козметични салони) през 2020г. са взети 102 проби от биоциди и 102 проби от дезинфекционни разтвори. Извършени са 204 изследвания за определяне съдържанието на АДВ. Несъответствия са установени при 66 проби от биоциди (64,7%) и при 23 проби от дезинфекционни разтвори (22,5%).

По национална система за мониторинг на шума в околната среда през 2020г. не са извършвани измервания, предвид допълнително възникналите ангажименти във връзка с обявената епидемична обстановка в страната и имайки пред вид тенденцията към запазване на резултатите от измерените нива на шума през последните 5 години.

По национална система за мониторинг на електромагнитни полета - във връзка с мониторинга на електромагнитните полета, през 2020г. са извършени 102 измервания на 16 базови станции от екип на РЗИ-Русе. Не са констатирани несъответствия.

Дейност по държавния здравен контрол на шума от локални източници в урбанизирани зони, свързана с получени сигнали за шум – през 2020 г. няма получени сигнали за шум от локални източници в урбанизирани зони.

НАСОКИ ЗА РАБОТА НА РЗИ ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

1. Провеждане на ефективен здравен контрол на обекти с обществено предназначение, на продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека и на фактори на жизнената среда, надзора на заразните болести и опазване на общественото здраве.
2. Извършване на независима, компетентна и прозрачна инспекционна дейност при спазване на утвърдени стандартни оперативни процедури, ръководства или указания.
3. Провеждане на системен, в съответствие със законодателството и препоръките на ЕС, мониторинг и оценка на факторите на жизнената среда, с оглед предотвратяване на възможните рискове за здравето на населението.
4. Предоставяне на своевременна и достоверна информация на обществеността за резултатите от провеждания държавен здравен контрол.

5. Дейности по национални програми и политики за ограничаване на заболяемостта и смъртността от социално значими заболявания, свързани с поведенческите фактори на риска (тютюнопушене, нездравословно хранене, злоупотреба с алкохол, ниска двигателна активност и др.) и факторите на риска в жизнената среда.
6. Анализ на демографските показатели и здравното състояние на населението, оценка на зависимостта им от факторите на жизнената среда и начина на живот.
7. Разширяване на инициативите за промоция на здраве, повишаване на информираността на населението за основните предпоставки за здравословен начин на живот.
8. Провеждане на активен епидемиологичен надзор над заразните заболявания, ефективен контрол на протиепидемичния режим на работа в лечебните заведения и контрол върху качеството и ефективността на дейностите по дезинфекция и стерилизация.
9. Осъществяване на ефективна система за опазване на страната от внос на заразни болести, укрепване капацитета на звената за граничен здравен контрол и изпълнение на изискванията, залегнали в Международните здравни правила.
10. Опазване на страната от внос и разпространение на инфекции с висок епидемичен риск чрез създаване и поддържане на механизми за своевременна и адекватна реакция при здравни заплахи от биологично естество, в т. ч. биотероризъм.
11. Дейности по Националния план за готовност при грипна пандемия, сезонни грипни и Ковид-19 епидемии.
12. Постигане на висок обхват при изпълнение на Имунизационния календар на РБългария, планиране и отчитане на извършените имунизации, реда и начините на тяхното провеждане. Осигуряване на надеждно функционираща „хладилна верига”.
13. Ефективна координация на РЗИ с МЗ, лечебните заведения в областта, националните центрове по проблемите на общественото здраве, неправителствени организации и др. при изпълнение на дейностите по превенция и контрол на заразните заболявания.
14. Ефективна координация на РЗИ с другите регионални структури на държавната власт при изпълнение на дейностите по държавния здравен контрол, надзора на заразните болести и по профилактика на болестите и промоция на здраве
15. Експертно и методично участие в действащите на регионално ниво комисии и съвети по определени здравни проблеми.
16. Повишаване на квалификацията на кадрите в РЗИ, вкл. дигиталната компетентност.
17. Анализирание на потребностите от човешки ресурси в областта на здравеопазването, планиране и координиране дейностите по провеждане на следдипломно обучение в системата на здравеопазването.
18. Подобряване на качеството на медицинското обслужване на населението в областта, чрез осъществяване на ефективен контрол на лечебните заведения по спазване на медицинските стандарти, регистрацията и медицинското обслужване.
19. Организиране, ръководство и контрол на медицинската експертиза в областта.
20. Подобряване качеството на административното обслужване и повишаване на удовлетвореността на гражданите от дейността на РЗИ-Силистра.

Д-р Теодора Начева
Директор на РЗИ-Силистра

Силистра, Април 2021г.